

ΒΕΡΟΙΑΣ

23.

Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

8266P. 0034-

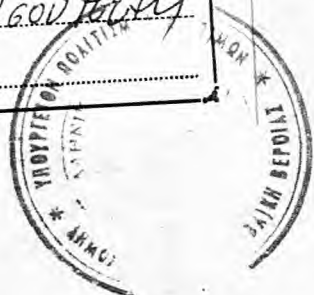
ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

7800

Διφ. 2023
Αριθ. εισ. 228/1959

ΔΩΡΕΑ

πρ. Γκούρτζη

D

Δημόσια Εθνική Βιβλιοθήκη Βεροίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ (Αριθ. 20).

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΩΡΑΪΤΟΥ

Διευθυντοῦ τοῦ Παιδαγωγικοῦ τοῦ πρὸς διδάξιν τῶν Ἑλλήνων γραμμάτων
Συλλόγου καὶ καθηγητοῦ τοῦ Διδακταλίου.

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ Γ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

Διωρθωμένη καὶ ἐπιρρυθμμένη

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

1878.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

世界史

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ

Κιβώτιον.

Τὸ κιβώτιον εἶναι σκεῦος οἰκιακόν. Εἰς αὐτὸ ἐναποθέτομεν ἐνδύματα καὶ ἄλλα πράγματα.

Τὰ κιβώτια κατασκευάζονται συνήθως ἐκ ξύλου. Τὸ δὲ ξύλον λαμβάνεται ἐκ τοῦ κορμοῦ ἢ τῶν κλάδων τῶν δένδρων. Τὰ δὲ δένδρα φύονται ἐκ τῆς γῆς. Πολλὰ δὲ δένδρα καταλαμβάνοντα πολλὴν συνεγῆ χῶραν συνιστῶσι δάσος.

Τὰ ξύλινα κιβώτια κατασκευάζει ὁ τέκτων. Εἶναι δ' ὅμως καὶ σκύτινα ἢ κιβώτια. Ταῦτα κατασκευάζει ὁ σκυτοτόμος. Προτιμῶνται δὲ τῶν ξυλίων τὰ σκύτινα διὰ τὴν ἐλαφρότητα, ἀλλ' εἶναι πολυτιμότερα τῶν ξυλίων. Δὲν εἶναι δὲ καὶ σταρεῖς, ὥς τὰ ξύλινα, ἀλλ' ἐνδίδουσι πιεζόμενα, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ ἀσφαλίσῃ ἐν αὐτοῖς σκεύη εὐθραστα.

1 Δερμάτινα.

Τράπεζα.

Ἡ τράπεζα εἶναι σκεὺς οἰκιακὸν πολύχρηστον. Ἐπ' αὐτῆς τρώγομεν, γράφομεν, ἐπιβέτομεν παντὸς πράγματα καὶ παντοίας ἄλλας ἐργασίας ἐκτελοῦμεν.

Πᾶσα τράπεζα ἔχει ἀναγκαιῶς πλάκα καὶ πόδας, συνήθως τέσσαρας. Ἡ ὅλη τράπεζα κατασκευάζεται συνήθως ἐκ ξύλου· ἡ δὲ πλάξ αὐτῆς κατασκευάζεται ἐνίοτε καὶ ἐκ μαρμάρου. Εἶναι δὲ καὶ τράπεζαι ὀλοσιδῆροι.

Κοντόταται τράπεζαι εἶναι αἱ κατασκευαζόμεναι ἐκ ξύλου ἐλάτης ἢ πεύκης. Αὗται βυκκινῶνται μόνον καὶ ἐπιχρωματίζονται. Ἐχει δὲ ἡ ἐπιχρωματὶς διτλοῦν σκοπόν· ἓνα μὲν, νὰ κάμῃ τὴν τράπεζαν εὐμεροστέραν, ἄλλον δέ, νὰ προσυλάττῃ τὸ ξύλον ἀπὸ βροχῆς ἢ τῆς ὑγρασίας τοῦ ἀέρος, τὴν ὁποίαν ἀπορροεῖ τὸ ξύλον καὶ σήπεται.

Πολυτιμότεραι δὲ εἶναι αἱ κατασκευαζόμεναι ἐκ ξύλου ὀξύας καὶ ἔτι πολυτιμότεραι αἱ ἐκ καρύας ἢ ἐβένου. Αἱ ταιαῦται τράπεζαι πρῶτον μὲν βυκκινῶνται, ἔπειτα δὲ ξιόνται καὶ λεαίνονται διὰ τοῦ καλουμένου ὀυλοχάρτου. Τοῦτο δὲ εἶναι τμήμα χάρτου παχέος, ἐφ' οὗ εἶναι ἐπισκολλημένα τρίμματα ὀύλου. Μετὰ τοῦτο στύλθονται. Ἐπιδίχεται δὲ μάλιστα τὸ ξύλον τῆς καρύας καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ τῆς ἐβένου στ. λπνύτητα.

Αἱ τράπεζαι κατασκευαζόμεναι συνήθως τετράπλευροι· τινὲς

δὲ στρογγύλαι. Αὗται τεθενται ἐν τῷ μέσῳ τῆς κίθουρας, ἐκεί-
ναι δὲ πλησίον τοῦ τοίχου.

Τῆς τρυπητρᾶς κατασκευάζει ὁ τέκτων ἢ ὁ ξυλουργός.

Χύτρα.

Ἡ χύτρα εἶναι σκεῦος μαγειρικόν· χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ μα-
γειρεύωμεν ἐν αὐτῇ φαγητά. Καρκαμεύεται δὲ ἐκ πηλοῦ. Ὁ κα-
ρκαμεὺς θέτει ἐπὶ τοῦ καρκαμικοῦ τροχῷ φύραμά τι πηλοῦ ὁ-
μορφον καὶ εὐπλαστον· ἔπειτα δὲ περιστρέφει τὸν τροχὸν διὰ
τοῦ ποδός, καὶ διὰ τῶν χειρῶν πλάττει καὶ σχηματίζει τὴν
χύτραν, πρῶτον τὸν πυθμένα αὐτῆς, ἔπειτα τὸν τοίχον τε-
λευταίον προσκολλᾷ ἐνθεν καὶ ἐνθεν αὐτῆς ἄνω πλησίον τοῦ
χείλους δύο λαβὰς, αἵτινες ἐκ τῆς θέσεώς των ὀνομάζονται
ὦτα.

Οὕτω πως ἐσχηματίσθη ἡ χύτρα· ἀλλ' εἶναι ἀκόμη μαλακὴ
καὶ διὰ τοῦτο ἄχρηστος. Ἵνα γένη στερεά, τίθεται ἐπὶ τῆς
ἐσχάρης καμίνου καιομένης καὶ ψήνεται. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐψημένος
πηλὸς γίνεται πορώδης καὶ ἐκκρίνει τὸ ἐνδοθεν ὕγρον, ἀλείφου-
φουσι τὴν χύτραν ἐνδοθεν διὰ τινος ὑαλῶδους ἀλοιφῆς.

Ὁμοίως καρκαμεύεται καὶ ὁ πέθος καὶ πᾶν ἄλλο κεράμιον.

Λύχνος.

Ὁ λύχνος χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ φωτίζῃ ἐν τῷ σκότει· τὰ κυρίως φωτίζον εἶναι τὸ καίόμενον ἔλαιον ἐν τῷ λύχνῳ· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο εἶναι ὑγρόν, χρεῖζει ἀγγείου πρὸς ὑποδοχὴν τοῦτο δὲ εἶναι ὁ λύχνος. Ὅπου δὲ ἀντὶ ἐλαίου καίεται στερεόν τι, κηρὸς ἢ ἄλλειμμα, ἐκεῖ δὲν εἶναι χρεῖα ἀγγείου, ἀλλὰ μόνον βάσεώς τινος.

Τὸ ἔλαιον ἵνα ἀναφθῇ καὶ φωτίζῃ, πρέπει νὰ θερμανθῇ πρότερον ἱκανῶς, μέχρις οὗ βράσῃ καὶ μεταβληθῇ εἰς αἰμόν. Δὲν συμφέρει δὲ νὰ θερμαίνωμεν καὶ ἀνάπτωμεν ὅλον τὸ ἔλαιον τὸ ἐν τῷ λύχνῳ, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον. Τοῦτο δὲ κατορθοῦμεν διὰ τῆς θρυαλλίδος.

Ἡ θρυαλλίς εἶναι ταινία βαμβακίνη, τῆς ὁποίας τὸ πλεῖστον μέρος βυθίζεται εἰς τὸ ἔλαιον, τὸ δὲ ἐν ἄκρον αὐτῆς κρατεῖται ὑπεράνω αὐτοῦ. Ἡ ταινία αὕτη, πορώδης οὖσα, ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ῥοφᾷ καὶ ἀναβιβάζῃ τὸ ἔλαιον, μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ἄκρου. Ἄν εἰς τοῦτο τὸ ἄκρον προσεγγίσωμεν φλόγα τινά, τὸ ἐπ' αὐτοῦ ἔλαιον, ὀλίγον ὄν, ταχέως θερμαίνεται καὶ ἀνά,

πτεται, καὶ ὅσον καταναλίσκεται καίμενον, τόσον ἀναβιβάζεται νέον ὑπὸ τῆς θρυαλλίδος.

Τὰ κυριώτατα πρὸς φωτισμὸν ἐν χρήσει ἔλαια εἶναι τὸ δενδρέλαιον καὶ τὸ πετρέλαιον. Τὸ δενδρέλαιον δὲν φωτίζει τόσῳ καλῶς, ὅσον τὸ πετρέλαιον, καὶ ἀφοῦ καύσῃ χρόνον τινά, ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ ἄκρου τῆς θρυαλλίδος ἀνθραξ, ὅστις φράττει τοὺς πόρους τῆς θρυαλλίδος καὶ ἐμποδίζει τὸ ἔλαιον νὰ ἀναβαίῃ. Ἐχει ὅμως τὸ πλεονέκτημα, ὅτι θερμαίνεται καὶ ἐξάπτεται δυσκόλως, καὶ δύνανται νὰ ἐγγίξῃ ἀκινδύνως ἐπ' αὐτοῦ ἡ φλόξ· ἐν ᾧ τὸ πετρέλαιον ἐξάπτεται εὐκόλως, ὅταν πλησιάζῃ πρὸς αὐτὸ ἡ φλόξ, καὶ πολλὰ ἤδη συνεθίσαν δυστυχήματα ἐξ ἀμελοῦς προσεγγίσεως φλογὸς εἰς πετρέλαιον.

Μαχαίριον.

Τὸ μαχαίριον εἶναι ὄργανον τμητικόν, χρησιμεῦον εἰς τὸ νὰ τέμνωμεν, ἥγουν νὰ κόπτωμέν τι. Διακρίνομεν δὲ αὐτοῦ δύο μέρη· τὴν λεπίδα καὶ τὴν λαβὴν. Ἡ λεπίς γίνεται κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν ὀξεύα· τοῦτο τὸ ὀξύ μέρος τοῦ μαχαίριου ὀνομάζεται στόμα αὐτοῦ.

Ἵνα τέμνῃ καλῶς μαχαίριόν τι καὶ μὴ ἀμβλύνηται τὸ στόμα αὐτοῦ ταχέως, πρέπει νὰ ᾔῃαι ἡ λεπίς αὐτοῦ ὅσον ἐνδέχεται σκληρά. Διὰ τοῦτο κατασκευάζεται αὕτη ἐκ χάλυθος. Εἶναι δὲ ὁ χάλυψ εἶδος σιδήρου σκληρότερον τοῦ συνήθους. Ἐνεκα μείζονος σκληρότητος βάπτεται ἡ χαλυβδίνη λεπίς τοῦ μαχαί-

ρίου, ^ἢ τουτέστι πυρακτούται ὁ γάλυψ μέχρι νευκάνσεως καὶ οὕτως ἔχων καταβυθίζεται εἰς ψυχρὸν ὕδωρ. Ὅσκις δὲ ἐκ τῆς πολυγρηστίας ἀμβλύνεται τὸ στόμα τοῦ μαχαίριου, δυνάμεθα πάλιν νὰ ὀξύνωμεν αὐτό. Πρὸς τοῦτο θήγομεν ἥτοι ἀκουῶμεν τὸ μαχαίριον, δηλαδὴ, τρίβομεν τὸ στόμα αὐτοῦ πλεῖστος ἐπὶ τῆς ἀκόντης.

Ἡ δὲ λαβὴ τοῦ μαχαίριου κατασκευάζεται μὲν ἐκ παντοίας ὕλης, μάλιστα δὲ ἐξ ὀστοῦ, ἐκ κέρατος ἢ ξύλου σκίτρου.

Κοχλιάριον.

Τὸ κοχλιάριον χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ τρώγομεν ὑδαρεῖ φαγητά. Διακρίνομεν αὐτοῦ δύο μέρη, τὴν κοτύλην καὶ τὴν λαβὴν. Ἀμφοτέρω ταῦτα κατασκευάζονται ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης.

Ἄριστα κοχλιάρια εἶναι τὰ ἐκ χρυσοῦ κατασκευαζόμενα, δεύτερα δὲ τὰ ἐξ ἀργύρου· διότι τὰ ἐκ τῶν μετάλλων τούτων κατασκευασμένα, πλὴν τῆς κομψότητος, ἐμβαπτόμενα εἰς παντοῖα ὕγρὰ καὶ χυμῶς δὲν ὀξυδοῦνται εὐκόλως. Ἀλλὰ τὰ μέταλλα ταῦτα εἶναι πολυτιμότερα, ἢ ὥστε νὰ δύναται νὰ γίνῃται κοινὴ χρῆσις τοιούτων κοχλιαρίων. Διὰ τοῦτο κατασκευάζονται τὰ κοχλιάρια ἐξ εὐωνότερου μετάλλου, εἰς σιδήρου, κασιτέρου, ὀρειγάλκον· καὶ ἐπαργυροῦνται, ὥστε καὶ φαίνονται ὡς ἀργυρᾶ καὶ δὲν ὀξυδοῦνται, καθὼς καὶ ἐκεῖνα. Ἀπο-

† Δὲν σκωριάζουσι.

τρίβεται δ' ὅπως εὐκυλως ἢ ἐπαργύρωσι καὶ ἀπκιοῦσι μεγάλην ἐπιμέλειαν κατὰ τὴν μεταχείρισιν.

Κατασκευάζονται δὲ κογλιάρια καὶ ἐκ ξύλου· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εὐκόλως ρυπαίνονται καὶ δυσκόλως καθαρίζονται. Διὸ μόνον οἱ πτωχότεροι τῶν ἀνθρώπων μεταχειρίζονται τοιαῦτα.

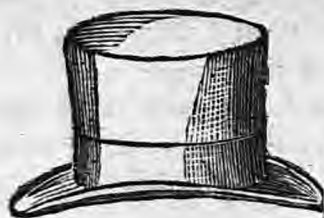

Ῥαφίς.

Ἡ ῥαφίς ἢ βελόνη εἶναι ὄργανον, δι' οὗ ῥάπτομεν. Εἶναι σιδηρίον τι μακρὸν καὶ κυλινδρικόν, καὶ ἔχει τὸ ἕτερον ἄκρον ὀξύ, ἵνα δικτυπῇ τὸ ῥαπτόμενον πρῆγμα, τὸ δὲ ἕτερον ἀμβλύ, ἵνα εὐχερῶς ὠθῇται διὰ τοῦ δακτύλου. Ἀλλὰ μόνη ἡ ἀμβλύτης αὕτη δὲν ἀρκεῖ νὰ προφυλάττῃ τὸν δακτύλον ἀπὸ κεντημάτων τῆς βελόνης· διὰ τοῦτο ὑπλίζουσιν οἱ ῥάπται τὸν ὠθοῦντα δακτύλον (τὴν μέσον τῆς δεξιᾶς) διὰ δακτυλήθρας. Κατὰ δὲ τὸ ἀμβλὺ ἄκρον τῆς ῥαφίδος καίεται ὀπὴ τι μικρά, δι' ἧς διαπερῶμεν τὸ ρέμμα.

Μαγάλη καὶ παχεὶα ῥαφίς, δι' ἧς ῥάπτομεν παχέα ὄργανα, οἷον σάκκους, ἱστία τῶν πλοίων, δέρματα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὁνομάζεται ἀκέστραι.

¹ Κοινῶς, σακκοῦράρα.

Πίλος.

Ὁ πίλος εἶναι κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ προφυλάττει αὐτὴν τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ ψυχρῶς καὶ βροχῆς, τὸ δὲ θέρος ἀπὸ τοῦ καυστικοῦ ἡλίου. Ἔχομεν δὲ χειμερινοὺς πίλους καὶ θερινοὺς πίλους. Οἱ χειμερινοὶ πῖλοι εἶναι παχύτεροι καὶ κατασκευάζονται ἐξ ὕλης δυνάμενης νὰ φυλάττῃ τὴν θερμότητα τῆς κεφαλῆς. Τοιαύτη ὕλη εἶναι κατ' ἐξοχὴν τὸ μαλλίον. Οἱ δὲ θερινοὶ πῖλοι εἶναι λεπτότεροι καὶ εἰσπρότεροι καὶ κατασκευάζονται ἐξ ὕλης ἀδιαπεράστου ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Τοιαύτη ὕλη εἶναι ἡ κελύμη, ἐξ ἧς κατασκευάζονται οἱ θερινοὶ πῖλοι τὰ καλούμενα σκιαδεῖα.

Οἱ συνήθεις ἐν τῷ παρόντι πῖλοι ἔχουσι δύο εὐδιάκριτα μέρη· τὸ περικεφάλαιον καὶ τὸν γῦρον. Τοιούτους πίλους δυνάμεθα νὰ ὀνομάζωμεν πετάστους. Τούτων τινὲς ἔχουσι τὸ περικεφάλαιον ὑψηλότερον τοῦ δέαντος. Τοιούτους πίλους ὀνομάζουσιν ὑψηλοὺς, καὶ φοροῦσι μόνον οἱ ἄνδρες. Τινὲς πῖλοι δὲν ἔχουσι τὸν γῦρον, οἷον τὰ φέσια. Ἄλλοι κατασκευάζονται ἐκ δερμάτων καὶ εἶναι τριχωτοί. Οἱ μεταλλικοὶ πῖλοι πῶν στρατιωτῶν ὀνομάζονται κράνη. Οἱ πῖλοι, τοὺς ἑποικοὺς φορεῦσιν αἱ γυναῖκες, εἶναι διάφοροι τῶν ἀνδρικῶν. Καὶ οἱ παιδικοὶ πῖλοι ἐνίοτε διαφέρουσι τῶν ἄλλων.

Οἱ ἄρχατοὶ Ἕλληνες δὲν ἐφόρουσιν τὸν χειμῶνα πῖλους· σημεῖον, ὅτι ὁ πῖλος δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ἔνδυμα τοῦ ἀνθρώπου. Τὴν σήμερον διὰ τὰ ἐπικρατοῦντα ἔθιμα δὲν εἶναι κόσμιον νὰ περιέρχεται τις ἀκάλυπτος τὴν κεφαλὴν. Συμφέρει δὲ εἰς τὴν ὑγίαν νὰ φορῇ τις ὅσον ἐνδέχεται ἐλαφρὸν πῖλον· ἀπαιτεῖ δὲ καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ εὐσημεοσύνη, ὅσῳ εἰσέρχόμεθα εἰς οἴκημά τι, εὐθὺς νὰ ἀποκαλύπτωμεν τὴν κεφαλὴν.

Δρέπανον

Τὸ δρέπανον εἶναι καμπύλον μαχαιρίδιον ὀδοντωτόν, δι' οὗ θερίζομεν τοὺς στάχους. Σύγκειται δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς λεπίδος καὶ τῆς λαβῆς. Ἡ λαβὴ γίνεταί ἐκ ξύλου. Ἡ δὲ λεπίς ἐκ σιδήρου, καὶ αὕτη εἶναι καμπύλη. Τὸ ἔσω μέρος τῆς λεπίδος εἶναι ὀξὺ καὶ ἔχει μικροὺς ὀδόντας, ἵνα κατέγωνται ὑπ' αὐτῶν οἱ στάχυες καὶ κόπτονται εὐκολώτερον.

Οἱ ἄρχατοὶ Ἕλληνες καὶ ἄλλοι ἄρχατοὶ λαοὶ προσέρμοζον κατὰ τὰ πλάγια τῶν πολεμικῶν ἀμαξῶν ἢ ἀρμάτων δρέπανα καὶ ὅτε τὰ ἄρματα ταῦτα διέσχιζον τὰς τάξεις τῶν πολεμίων, ἤρπαζον τοὺς προστυγχάνοντας ἄνδρας καὶ ἐπέφερον μεγάλην

μεγάλην φθοράν Αἱ ἄμαρξι αὐταὶ ὠνομάζοντο δρεπανηφόρα ἄρματα.

Ἀξίνη

Ἡ ἀξίνη ἢ ὀπέλικος εἶναι ὄργανον, δι' οὗ κόπτωμεν μεγάλα καὶ χονδρὰ ξύλα, οἷον κορυφοὺς δένδρων, ἢ σχίζομεν, ἢ πελοκῶμεν αὐτά. Ἔχει καὶ αὕτη δύο μέρη τὸ στελεὸν καὶ τὸν κυρίως καλούμενον πελεκυν, ἢ τὴν γένυν. Στελεὸν ὀνομάζεται τὸ ξύλινον μέρος τῆς ἀξίνης, ὅπερ χρησιμεύει ὡς λαβὴ αὐτῆς. Γένυν δὲ ὀνομάζεται τὸ σιδηροῦν μέρος τῆς ἀξίνης, ὅπερ κυρίως κόπτει. Ἡ γένυν τῆς ἀξίνης κατὰ τὸ ὀπίσθιον ἄκρον ἔχει μεγάλην ὀτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσέρχεται τὸ στελεὸν.

Ἵνα κόπῃ καλῶς ἡ ἀξίνη, δεῖν ἀρκεῖ νὰ εἴναι ὀξύστομος, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ βάρος ἱκανόν· διότι τότε κατὰ κράτος μετὰ μεγάλης ὀρμῆς ἐμπηγνύεται βαθύτερον εἰς τὸ κοπτόμενον ξύλον.

1 Κεῖνως στιλβᾷ.

Ἄξι νας ἡ πεδέκεις μεταχειρίζονται οἱ ὑλοτόμοι, οἱ ξυλοσχιστοί, οἱ ναυπηγοὶ καὶ καθ' ἑλίου οἱ ξυλουργοί.

ἸΚλῖμαξ.

Ἡ κλίμαξ εἶναι συρὰ ἀναβαθμίδων ἀλλεπαλλήλων συνδεδεμένων, δι' ὧν ἀναβαίνομεν ἀπὸ χαμηλοτέρου εἰς ὑψηλότερον τόπον, ἢ πᾶνἀπλιν, ἀπὸ ὑψηλοτέρου καταβαίνομεν εἰς χαμηλότερον.

Ὑπάρχουσι κλίμακες ξύλιναι, λίθιναι, σιδηρεῖ, σχοίνιναι. Αἱ ξύλιναι κλίμακες εἶναι ἢ μετακίνηται ἢ ἀμετακίνηται. Ἀμετακινήτους κλίμακας κατασκευάζομεν, ὅπου εἶναι χρεῖα διαρκῶς νὰ ἀναβαίνομεν καὶ νὰ καταβαίνομεν. Μετακινήτας δὲ κατασκευάζομεν, ἵνα μεταχειρίζομεθα αὐτάς ἄλλοτε ἄλλαχού. Τὰς ἀμετακινήτους κλίμακας κατασκευάζουσιν ἐκ δύο δοκῶν, πλατειῶν παραλλήλων, κεκλιμένων. Τούτων τὰ δύο ἄνω ἄκρα στηρίζουσιν ἐπὶ τοῦ σκευώματος, ἐφ' ὃ ἀναβαίνομεν, τὰ δὲ

δύο κάτω ἄκρα στηρίζουσιν ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅθεν ἄρχεται ἡ ἀνάβησις. ἥ ἴστανται δὲ αἱ δοκοὶ οὐχὶ κάθετοι πρὸς τὸ ἐδάφος, ἀλλὰ ἰσκαλιμένοι. Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν δοκῶν τίθενται εἰς μετρίαν ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων βαθμίδες. Αὗται εἶναι σκαλίδες πλατεῖα, ἔχουσαι τὴν πλάτην ὀριζώντιον.

Αἱ δὲ μετακινηταὶ κλίμακες εἶναι κατὰ τὰ ἄλλα ὅμοιοι πρὸς τὰς ἀμετακινήτους· μόνον διαφέρουσι, καθ' ὅτι αἱ δοκοὶ καὶ αἱ βαθμίδες δὲν εἶναι πλατεῖαι, ἀλλὰ κυλινδρικοὶ ἢ τετράγωνοι, καὶ ὅλω· λεπτότεραι τῶν ἀμετακινήτων. Τοῦτο δέ, διὰ τὴν ἵνα εἰλαφρὰ καὶ εὐμετακίνητοι.

Αἱ σιδηραὶ κλίμακες ἔχουσιν ὅμοίαν κατασκευὴν πρὸς τὰς ξυλινὰς. Προσαρμόζουσι δὲ ταχύτεας, ὅπου διὰ στενοχωρίαν αἱ ξυλιναι, λίαν λεπταὶ γινόμεναι, δὲν θὰ εἶχον τὴν ἀναγκαίαν στερεότητα, ἢ ὅπου πῦρ καίόμενον ἀπαιτεῖ νὰ μὴ κῆται πλησίον ξυλινὰ κατασκευάσματα.

Αἱ σχοινίνας κλίμακες ἔχουσιν ἀντὶ δύο δοκῶν σχοινία στερεὰ, καὶ μεταξὺ αὐτῶν στενὰς ξυλινὰς ἢ σχοινίνας βαθμίδας. Ταχύτεας μεταχειρίζομεθα εἰς τόπους δυσαναβάτους, ὅπου δυσκόλως δυνάμεθα νὰ προσαρμόσωμεν ἄλλου εἶδους κλίμακας, οἷον εἰς πλοῖα, εἰς ἱστοὺς, εἰς ὑψηλὰς πέτρας.

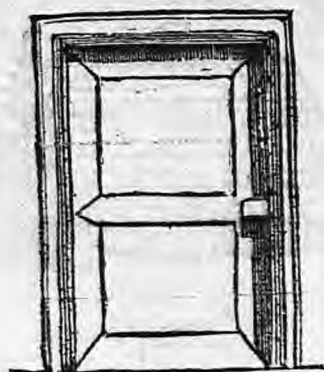
Ἀξιολογώταται εἶναι αἱ λίθιναι ἢ μαρμαρίνας κλίμακες. Αὗται ἔχουσι μαρμαρίνας βαθμίδας ἐξεσμένας. Ἀντὶ δὲ δοκῶν στηριζουσῶν αὐτάς, ἔχουσι τὸν κάτωθεν αὐτῶν χώρον ὅλον μίχαι τοῦ ἐδάφους ὠκοδομημένον. Ταιαῦται κλίμακες εἶναι καὶ στερεαὶ καὶ εὐπροσπεύς.

Στέγη.

Ἡ στέγη χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ στεγάσῃ ἄνωθεν καὶ προφυλάττῃ τὰ οἰκήματα κυρίως μὲν ἀπὸ τῶν δεινῶν τοῦ χειμῶνος, οἷον βροχῆς, χιόνος, χαλάζης, φύχου· πρὸς δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἡλιακῶν καυμάτων. Δι' ἐκεῖνο κατασκευάζεται ἡ στέγη ἔνθεν καὶ ἔνθεν κεκλιμένη, ἵνα καταρρέωσι τὰ ἐπιπίπτοντα ὕδατα. Κατασκευάζεται δὲ οὕτως· ἐνδοθεν τίθενται δοκοὶ πλάγιοι εἰς ἴσην ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν· ἐπ' αὐτῶν δὲ ἐπιτίθενται ἐγκάρσιαι σανίδες ἢ κάλαμοι. Οὕτω συνίστανται δύο κεκλιμένα πήγματα. Ταῦτα ἔπειτα κεραμιδοῦνται. Συναρμύζονται δὲ αἱ κεραμίδες οὕτως, ὥστε συνιστῶσιν αὐλακὸς πολλὰς παρ' ἀλλήλας, ὧν ἐκάστη ἄρχεται ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς στέγης καὶ τελευτᾷ ἔξω πρὸς τὸ γέισσον, ἵνα ἐκχέται τὸ τῆς βροχῆς ὕδωρ.

Εἰς τοὺς βορείους τόπους γίνεται ἡ κλίσις τῆς στέγης μείζων ἢ παρ' ἡμῖν· διότι ἐκεῖ ἐπιπίπτει πολλὴ χιών καὶ διαμένει μακρὸν χρόνον. Ἄν λοιπὸν ἡ κλίσις ἐγένετο μικρά, δὲν θὰ κατωλίσθαιεν ἡ χιών εὐκόλως καὶ θὰ ἐβάρυνεν ἐπικινδύνως τὴν στέγην.

Θύρα.

Θύρα ὀνομάζεται ἀνοιγνὰ τι τετράπλ. ὕρον ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν οἰκημάτων ἢ ἄλλων περιπεφραγμένων τόπων, καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ εἰσερχώμεθα καὶ ἐξερχώμεθα.

Τοῦτο τὸ ἀνοιγμα ἔχει τέσσερας πλευράς· ἡ μὲν ὑπεράνω ὀνομάζεται ὑπέρθυρον ἢ ἄνω φλιζ, ἡ δὲ ὑποκάτω, ὁδὸς ἢ κάτω φλιζ, αἱ δὲ δύο ἐνθεν καὶ ἐνθεν, παραστάδες ἢ ζυγά. Αἱ τέσσαρες αὗται πλευραὶ κατασκευάζονται ἢ ἐκ ξύλου ἢ ἐκ λίθου.

Ἐπεὶ δὲ δὲν πρέπει νὰ μείνῃ πάντοτε ἡ θύρα ἀνοικτή, φράττουσαι τὸ ἀνοιγμα αὐτῆς δι' ἐνὸς ἢ δύο ξυλίνων πηγμάτων ἀκριβῶς προσαρμοζομένων. Τὰ πηγματα ταῦτα ὀνομάζονται ὡσαύτως θύραι ἢ καὶ θυρώματα. Ἵνα δὲ γίνηται ἡ ἀνοξίς καὶ ἡ κλεισίς τῆς θύρας εὐχερῶς, συνάπτονται τὰ θυρώματα μετὰ τῶν παραστάδων διὰ στρογγύλων.

Συμφέρει δὲ νὰ μὴ δύναται πᾶς τις ἐν παντὶ καιρῷ νὰ ἀνοίγῃ τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται, ἀλλὰ μόνον ὁ κύριος τοῦ οἴκημα-

τος ἢ τοῦ περιπεφραγμένου τόπου. Διὰ τοῦτο ἐφαρμόζουσιν ἐπὶ τῆς θύρας κλειθρον, δι' οὗ κλείουσι ἢ κλειδόνουσι τὴν θύραν.

Αἱ μεγάλαι θύραι μεγάλων οἰκοδομημάτων, οἷον ναῶν, ἀνικτόρων, τειχῶν καὶ τῶν τοιούτων, ὀνομάζονται πύλαι. Αὗται κατασκευάζονται σχεδὸν πάντοτε ἐκ λίθου ἢ μαρμάρου. Τὰ φράττοντα τὴν πύλιν πῆγματα ὀνομάζονται πυλώματα. Τὰ πυλώματα τῶν τειχῶν, τῶν φρουρίων καὶ ἄλλων ὀχυρῶν οἰκοδομημάτων κατασιδηροῦνται ἕνεκα μείζονος ἀσφαλείας, τοιτέστιν ἐπικαλύπτονται τὰ ξύλινα πῆγματα διὰ ἐλασμάτων σιδήρου· τὰ δὲ πυλώματα πολυτελῶν οἰκοδομημάτων γόρην στελισμοῦ μᾶλλον ἢ ἀσφαλείας καταργουῦνται.

Ἔτι δὲ ὀνομάζονται πύλαι καὶ πᾶτα στενὴ διάβασος ἀπὸ χώρας τινὸς εἰς ἄλλην, οἷον αἱ Θερμοπύλαι.

Αὐλός.

Ὁ αὐλός εἶναι μουσικὸν ὄργανον ἐμπνευστόν, τοιτέστιν ἐμβάλλει τόνου· ἐμπνεόμενον ἦτοι ἐμφυσώμενον διὰ τοῦ στόματος. Τὰ δὲ ἔχοντα χορδὰς ὄργανα καὶ κρουόμενα διὰ πλήκτρου καλοῦνται ἑγχορδα.

Εἶναι δὲ ὁ αὐλός ξύλον τι ὀξύα· ἡ ἐβένου κυλινδρικόν, ἔσωθεν δὲ κοῖλον. Ἔχει δὲ τὸ κάτω ἄκρον ἀνεωγμένον· τὸ δὲ ἄνω ἄκρον, ἂν μὲν γίνεται δι' αὐτοῦ ἡ ἐμφύσησις, ἔχει ἰδίον τι κατασκευάσμα, ὅπερ ἐμβάλλεται εἰς τὸ τὸ στόμα, ὅκαὶ νομάζεσθαι

γλωσσίς. Ἄλλ' εἰς τοὺς συνήθεις αὐλοὺς γίνεται ἡ ἐμφύσησις διὰ πῦρος πλαγίας ὅπως τὸ δὲ ἄνω ἄκρον εἶναι κεκλεισμένον. Οὗτοι ὁρμαζόνται πλαγιάουλοι (1). Ἐτι δὲ ἔχουσιν οἱ αὐλοὶ κατὰ τὸ μέγεθος αὐτῶν ὁπᾶς τινας. Τὰς ὁπᾶς ταύτας κλείει διὰ τῶν διαπύλων αὐτοῦ καὶ ἀνοίγει κατὰ προαίρεσιν ὁ αὐλητής. Συμβαίνει δέ, ὅταν ᾖναι κεκλεισμένοι πάσαι αἱ πλαγαί ὁπᾶς, ὥστε ὁ ἐμφυσώμενος ἀήρ νὰ ἐξέρχεται μόνον διὰ τοῦ κάτω ἀνοίσματος, ὁ αὐλὸς ἐκβάλλει τὸν βαρύτετον τόνον του· ἂν δὲ ἀνοιχθῇ ἡ ἐξῆς ἀνωτέρω κειμένη ὁπή, ἐκβάλλεται τόνος ὀξύτερος· ὅσον δὲ ἀνωτέρω κειμένη ὁπή ἀνοίγεται, τόσοι ὀξύτεροι τόνος ἐκβάλλεται, ὅσον δὲ κατωτέρω κειμένη, τόσοι βαρύτεροι. Λοιπὸν διὰ τῆς προσηκούσης ἀνοίξεως ἀνωτέρω ἢ κατωτέρω κειμένων ὁπῶν ἐκβάλλει ὁ ἔμπειρος αὐλητής προσηκόντως ὀξυτέρους ἢ βαρύτερους τόνους καὶ οὕτω παίζει διὰ τοῦ αὐλοῦ μουσικὴν τι μέλος. Γίνεται δὲ μέλος μουσικόν, ὅταν διαδέχωνται ἀλλήλους τόνοι ὅξεις καὶ βαρεῖς ἐν χρόνῳ ὀρισμένῳ καὶ κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας.

Ὁ αὐλὸς ἐκβάλλει ὥς πρὸς τὰ ἄλλα ὄργανα τόνους ὀξεῖς καὶ γλυκοῖς, καὶ εἶναι ἐπιτήδειον ὄργανον εἰς ἐξήγεσιν ἰσχυρῶν παθῶν· ὅθεν καλεῖται ὀρμαστικὸν ὄργανον. Διὰ τοῦτο ὀλίγον ἐστῆκετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπέδωκον τὴν ἡρωϊκὴν καὶ γαλήνην τῇ ψυχῇ. Ἐμυθολόγουν δὲ ὅτι τὸν αὐλὸν ἐξεύρε πρῶτη ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ παίζουσα εἶδεν ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ὕδατος τὸ πρόσωπόν της, ὅτι διεστρέφετο ὑπὸ τῆς ἐμφυσίσεως, καὶ ἀπέροψεν αὐτόν. Ὁ μῦθος οὗτος μαρτυρεῖ τὴν φιλοκαλίαν τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐπλάσαν αὐτόν.

(1). Κοινῶς, φλάουτα.

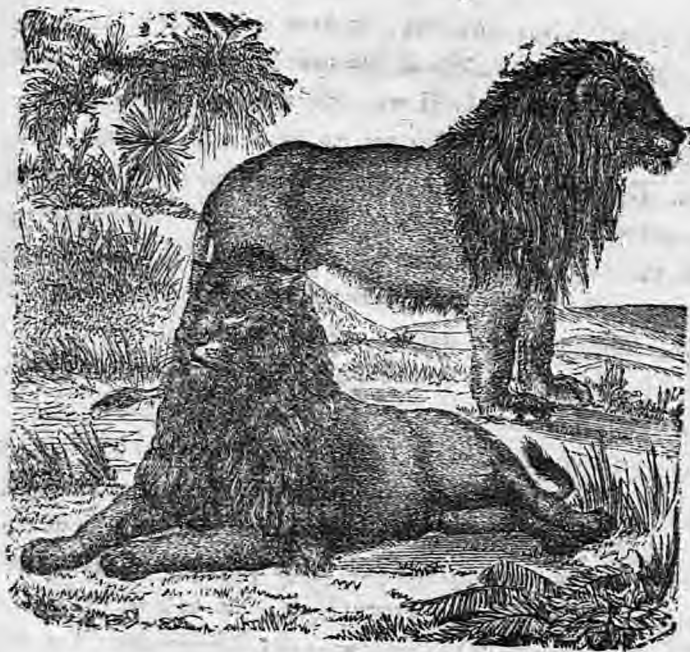
Σάλπιγξ.

Ἡ σάλπιξ εἶναι ὡσαύτως ὄργανον μουσικὸν ἱμπνευστόν. Εἶναι δὲ ἡ σάλπιγξ σωλὴν ἐξ ἐλάσματος ὀρειχάλκου, μακρός, ἄνω στενός κατὰ μικρὸν δὲ πρὸς τὰ κάτω, εὐρύνεται λίαν καὶ γίνεται κωδωνοειδής. Ὅθεν καὶ τὸ ἄκρον τοῦτο κώδων ἑνομάζεται. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὸ μῆκος αὐτῆς θὰ ἦτο ἡ σάλπιγξ δυσμεταχειρίστος, εἶναι περιεσπειραμένος ὁ σωλὴν τῆς σάλπιγγος κατὰ τὸ ὅπως οὖν στενὸν ἔτι μέρος αὐτοῦ, καὶ σχηματίζει ὡσὰν σπεῖραν πεπιεσμένην, ἣτις χρησιμεύει καὶ ὡς λαβὴ τῆς σάλπιγγος. Ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου τῆς σάλπιγγος εἶναι προσρραμμένη ἡ γλῶσσις ταύτην ἐμβαλλει εἰς τὸ στόμα ὁ σαλπικτής, ὅταν σαλπίζει.

Τῆς σάλπιγγος εἶναι ἡ ἰσχὺς τοῦ ἤχου ἀξιολογωτέρα, ἢ ἡ ἡδύτης αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται αὐτὴν ἐπανιώτερον ὡς μουσικὸν ὄργανον. Εἶναι δὲ ὁμῶς ἀναγκασιότατη ἐν πολέμῳ, σημαίνουσα τὰ παραγγελματα τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὰς μακρὰν ἐκτεινομένας τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν πυροβόλων καὶ τῆς ζάλης τοῦ πολέμου δυστηκούσας, ὅτε πάντα ἄλλη φωνὴ θὰ ἦτο ἀνίσχυρος.

Ὁ λέων.

Ὁ λέων εἶναι συγγενὴς τῆς οἰκοσίτου γαλῆς. Ἡ λέονα

μάλιστα ἔχει καὶ μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὴν γαλῆν. Ἐχει λοιπὸν ὁ λέων, καθὼς καὶ ἡ γαλῆ, ἐπὶ ἑκατέρου τῶν προσθίων ποδῶν πέντε δακτύλους, ἐπὶ δὲ ἑκατέρου τῶν ὀπισθίων τέσσαρας. Ἐκαστος δὲ δάκτυλος εἶναι ὠπλισμένος δι' εἰδὸς ὄνυχος γαμψοῦ, κατὰ τὸ ἄκρον ὀξυάτου. Τοὺς ὄνυχας τούτους, ὅταν ἡσυχάζῃ, συσπᾷ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ κρύπτει τὸ ὀξύ ἄκρον αὐτῶν, ἐκτείνει δὲ αὐτούς, ὡς ὅτις θέλει νὰ τοὺς μεταχειρισθῇ. Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὀδόντων ἐξέχουσιν οἱ τέσσαρες κυνόδοντες, ὄντες μακρότεροι τῶν ἄλλων, ὅξεις καὶ ἰσχυροί.

Οἱ ὄνυχες καὶ οἱ ὀδόντες εἰσὶ τοῦ λέοντος τὰ τρομερώτατα ὄπλα, τῶν ὁποίων καὶ μόνῃ ἡ ὄψις ἐμποιεῖ φοβικὴν.

Ὁ λέων ἔχει μέγεθος μεγάλου τράγου ἢ μοσχάρου. Τὸ δέρμα αὐτοῦ εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ τριχῶν βραχειῶν, ὡς καὶ τὸ τῆς γαλῆς, ἔχουσι δὲ αὐτὶς χρομὰ ξανθόν. Ἡ κεφαλὴ του εἶναι στρογγύλη· τὸν ἰσχυρὸν ἀύχένα τοῦ ἄρρενος περιβάλλει δασύμικλος χαίτη· τὰ περὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς προσώπους πόδας μέρη αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένα καὶ ἰσχυρότερα, τὰ δὲ ὀπίσθια ἰσχνότερα· ἔχει δὲ ὀπισθεν οὐρὰν μακράν, κατὰ τὸ ἄκρον θυτανῶδη.

Ὁ λέων εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστατον πάντων τῶν ζώων καὶ εὐλόγως ὀνομάζεται ὁ βασιλεὺς τῶν ζώων. Τόλμη, ὑπερηφάνεια καὶ σύνεσις χαρακτηρίζουσιν αὐτόν. Ἐντὸς τῶν καταλιμνῶν τῶν τελμάτων, ἐντὸς πυκνοδένδρων φαράγγων διημερεύει συνήθως κοιμώμενος. Ὅταν τὸ λυκόφως τῆς ἑσπέρας ἐπέρχεται, ἐξεγείρεται τὸ υπερήφανον θηρίον, καὶ λοιπὸν πλήττει τὸν ἄερα ὁ βρυχηθμὸς ἐκεῖνος, ὅστις κάμνει τὰ ὄρη νὰ ἀντηχῶσι, καὶ τὰς ἀγέλας νὰ ὀλολύζωσι, καὶ τοὺς ἀνθρώπους νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰς καλύβας τῶν τρεμόντες, ὁ βρυχηθμὸς ἐκεῖνος, ὅστις καταγγέλει τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀλκὴν τοῦ τολμηροτά-

του καὶ ἀλκιμωτάτου τῶν ἐπὶ γῆς. Κατ' ἀρχὰς ὁμοιάζει πρὸς ὑπόκωφον βογγάλισμα, σχεδὸν πρὸς στεναγμόν, συνεχῶς διακοπτόμενον, κατ' ὀλίγον μακύνονται οἱ στεναγμοί, καὶ τέλος μὲ ἔντασιν βροντῆς πληροῦσι τὸν αἶρα. "Οθεν καὶ οἱ Ἀραβιοὶ αὐτὸ τοῦτο, βροντὴν ὀνομάζουσι τὸν βρυχηθμόν τοῦ λέοντος. Ἄμα ἀντηχῇ ὁ πρῶτος τόνος, περίτρομα κρύπτονται τὰ ζῶα τοῦ ἀγροῦ ἢ τρέχουσι νὰ φύγῳσι· διότι αἰσθάνονται ὅτι ἤδη ὁ λέων λαμβάνει τὸν θανατηφόρον του δρόμον ἐπὶ μεγάλας ἐκτάσεις. Καὶ διὰ μέσου τοῦ βαθυτατοῦ σκότους ἀκτινοβολεῖ ὁ ὀφθαλμός του. Κατ' ὀλίγον προσιγγίζει ὁ βρυχηθμός· τέλος διὰ τεραστίου πηδήματος ἐξαποδικίου τοίχου, ἐμπίπτει εἰς τὴν αὐλὴν τῶν ποιμνίων, ἀρπάζει τὸ πρόβατον, τὸν ἡμίονον, τὸν ταῦρον καὶ ἀπέρχεται. Ἄλλοτε παραμονεύει τὸν κάπρον, καταδιώκει τὴν ἔλαφον, δὲν τρεῖσθαι δὲ οὐδὲ τοῦ ἀνθρώπου. Δίκην γαλῆς συγκύπτει, καὶ ἀπὸ ἀποστάσεως τεσσαράκοντα ποδῶν δὲν ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ· δι' ἐνὸς πηδήματος κρατεῖ καὶ σπαράσσει τὸν καλπάζοντα ἵππον μετὰ τοῦ ἱππέως.

"Οτι τοιοῦτον θῆριον εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐπικίνδυνον καὶ εἰς τὰς ἀγέλας ὀλέθριον ἐμελλε νὰ καταδιώκεται θερμῶς, ἐν νοεῖται εἰκοθεν, ἀλλ' ἡ θύρα αὕτη εἶναι ἐκ τῶν κινδυνωδестаίων· διότι ἡ μεγαλόφρων ψυχὴ του δὲν γνωρίζει οὔτε φόβον οὔτε φυγὴν.

Ὁ λέων ζῇ συνήθως εἰς τὰ θερμὰ κλίματα. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἦτο καὶ ἡ Ἑλλὰς κατφυγμένη ὑπὸ λεόντων· ἀλλὰ τῶρα εὐτυχῶς δὲν ὑπάρχουσι λέοντες οὐδαμοῦ ἐν Εὐρώπῃ.

Τὰ μικρὰ τέκνα τοῦ λέοντος ὀνομάζονται σκυμοὶ ἢ λεοντιδεῖς. Εἶναι πολὺ ἄκακα, φιλοπαίγμονα καὶ εὐχάριστα. Δυ-

σκόλως δύναται τις, βλέπων αὐτά, νὰ ἐννοήσῃ πῶς εἶναι δυνατόν ἐξ αὐτῶν νὰ ἀναδειχθῶσί ποτε τρομεροὶ αἰμοχαρεῖς λέοντες. Ἡ μήτηρ ἀγαπᾷ καὶ περιθάλπει καὶ ὑπερασπίζεται αὐτὰ φιλοστοργότατα καὶ μετὰ πολλῆς αὐταπαρησίας. Οὐδὲν ὑπάρχει ἀγριώτερον, λυσσωδέστερον λεαίνης, στερηθείσης τῶν τέκνων τῆς.

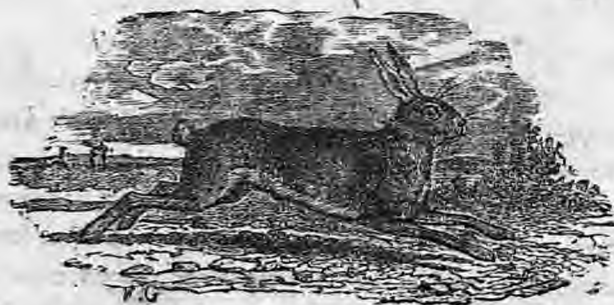

Ἡ νυκτερίς.

Ἡ νυκτερίς εἶναι πολὺ ἀλλόκοτον ζῶον. Δύναται νὰ ὀνομασθῇ κατὰλλήλως πτηνὸς μῦς, τουτέστι ποντικός δυνάμενος νὰ πετᾷ. Καὶ τῷ ὄντι τὸ σῶμά του ὑμειάζει πολὺ πρὸς τὸν μῦν, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ μαιματοφόρου ζῶου, ὡς οἱ μῦες. Ἀλλ' οἱ δάκτυλοι τῶν προσθίων ποδῶν ἔχουσι τεράστιον μέγεθος· μεταξὺ δὲ τῶν δακτύλων τούτων, ὀλεκλήρων τῶν προσθίων ποδῶν, τῶν ὀπισθίων καὶ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἐκτείνονται δύο λεπτοὶ ὑμένες, εἰς ἑκ δεξιῶν καὶ εἰς ἑξ ἀριστερῶν. Οὗτοι χρησιμεύουσιν εἰς τὴν νυκτερίδα ὡς πτέρυγες, δι' ὧν πετᾷ. Δὲν ἔχει ὅμως κατὰ τὴν πτήσιν τὴν εὐχέρειαν τῶν πτηνῶν, ἀλλὰ πετᾷ τῆδε κάκεισε, ὥσπερ σφαλλομένη, καὶ ταχέως ἀποκάμνει.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας θαμβώνει τὴν ὄρασιν τῆς νυκτερίδος· διό μένουσι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν κεκρυμμένοι ἐντὸς σπηλαίων καὶ χαράδρων, κρεμάμενοι ἐκ τινος πέτρας ἢ μίᾳ ἀπὸ τῆς ἄλλης, ὥστε σχηματίζουσιν οὕτω μακρὸν ὄμμαθόν, μὲ τὸ λυκῶφω δὲ τῆς ἐσπέρας ἐξέρχονται εἰς ἀναζήτησιν τροφῆς· καὶ φαίνονται πτερυγίζουσαι περὶ τὰς οἰκίας. Ὅθεν καὶ νυκτερίδες ὀνομάζονται. Τὸν χειμῶνα αἱ νυκτερίδες καταλαμβάνονται ὑπὸ νάρκης, καθ' ἣν ἐντὸς σπηλαίων ἐξηρτημένοι ἢ μίᾳ ἀπὸ τῆς ἄλλης διατελοῦσι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα παντελῶς ἀναίσθητοι, μέχρις οὗ πάλιν ἡ θερμότης τοῦ ἔαρος τὰς ἀναζωογονεῖ.

Αἱ αἰσθήσεις τῆς νυκτερίδος, πλὴν ἴσως τῆς ὀφθαλμοῦ, εἰσὶν ὀξύταται, ἰδίᾳ δὲ ἡ τῆς ἀφῆς αἴσθησις. Ἐντὸς αἰθούσης, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἰσὶν ἐκτεταμένα κατὰ πολλὰς καὶ διαφόρους διευθύνσεις σχοινία ἢ τύρματα, δύναται νὰ πετᾷ νυκτερίς τυφλῇ μετὰ μεγίστης ἀσφαλείας, χωρὶς νὰ πίπτῃ ἐπ' αὐτῶν.

Ὁ λαγῶς.

Ὁ λαγῶς ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν τρωκτικῶν ζώων, τὴν ὁποίαν ἰδίᾳ χαρακτηρίζουσιν οἱ ὀδόντες δι᾽ οὓς κυνόδοντας συν-

συνήθως δὲν ἔχουσιν, ἔχουσι δὲ προσθίους ἢ τομαῖς δύο ἐπὶ ἑκά-
τερας σιαγόνος, λίαν μεγάλους καὶ ὀξεῖς, ἐπιτηδεύοντες νὰ τρώ-
γωσι σκληρὰς τροφάς, οἷον ῥίζας, κόκκους, λάχανα, σπικνίως
σάρκας. Ὁ λαγὼς ὁμῶς ἔχει ὀπισθεν ἑκατέρου τῶν τομέων
τῆς ζω σιαγόνος καὶ δεύτερον ὀδόντα.

Ὁ λαγὼς ἔχει μέγεθος μεγάλης γαλῆς, ἢ κυνός· τὸ δέρμα
αὐτοῦ εἶναι δακτύριχον καὶ μαλακόν· τὸ χρώμα του ξανθόν,
ἐνίοτε λευκόν· τὸ ῥύγχος του εἶναι μακρόν, ἔχον κατὰ τὰ χεῖλη
τινάς μακρὰς τρίχας, ὡς μύστακας· τὰ ὦτα εἶναι μακρὰ καὶ
ἀνωρρωμένα, ὡς ἀν κοχλιάρια, τὰ ὀπίσθια του εἶναι παχύτερα
καὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένα, τὸ δὲ περὶ τὸ στήθος καὶ τοὺς προ-
σθίους πόδας μέρις εἶναι ισχυρότερον· οἱ δὲ πρόσθιοι πόδες εἶναι
πολὺ βραχύτεροι τῶν ὀπισθίων, ὥστε πρὸς τὴν κατωφέρειαν
δὲν δύναται νὰ τρέχῃ ἐπιδεξίως, βυθίζει δὲ πηδῶν ἢ δὲ τροπὴ
τοῦ λαγῶς εἶναι συνήθως λάχανα.

Ὁ λαγὼς εἶναι ζῶον δειλότατον, καὶ δικαίως· διότι εἶναι
ἐκ φύτεως καὶ ἀθηνῆς καὶ ἀνπλος. Εἶναι δὲ ἐκτεθειμένος εἰς
τοὺς διωγμοὺς πολλῶν ἐχθρῶν ζιτῶν, ἱεράκων, γλυκυκῶν, λύ-
κων, ἀλωπέκων, πρὸ πάντων δὲ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εὕρισκει
τὸ κρέας του πολὺ νόστιμον καὶ τὸ δέρμα του καὶ τὰς τρίχας
του πολὺ χρήσιμα. Εὐκόλως δὲ ἐξημεροῦται καὶ γίνεται, καθὼς
ὁ κύων καὶ ἡ γαλῆ, οἰκόσιτον ζῶον.

ὑπὸ τοσούτων καὶ τοιούτων ἐχθρῶν καταδιωχόμενος ὁ λα-
γὼς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συλλαμβανόμενος, ἤθελε τυχέως
ἐκλείψει, ἂν μὴ ἐντελῶς ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς, τοῦλάχισ-
τον ἐκ τινῶν χωρῶν. Ἀλλ' ἡ ἐλάττωσις αὕτη τῶν λαγῶν,
ἀναπληροῦται διὰ τῆς θαυμαστῆς αὐτῶν εὐτοκίης, δι' ἧς τα-
χείως πολλαπλασιάζονται.

Ὁ χοῖρος.

Ἐκ τῶν τεσσάρων δακτύλων τοῦ ποδὸς τοῦ χείρου, μόνον αἱ δύο βλίνουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ δὲ δύο ἄλλοι κρέμονται ὑπεράνω. Ἀντὶ τριχῶν εἶναι κακαλυμμένον τὸ δέρμα του ὑπὸ τραχειῶν σμηρῶν ἢ κεφαλὴ του εἶναι πολὺ μεγάλη ἀλλὰ γωνιώδης, ἔχουσα τὸ ρύγχος μακρὸν, ἔμπροσθεν δὲ ὡσὺν ἀποκεκλιμένον εἶναι δὲ ἐσκυμμένη ἡ κεφαλὴ του πάντοτε πρὸς τὴν γῆν, ζητοῦσα τροφήν, τεκμήριον τῆς χαμερπέλης τοῦ ζώου τούτου. Ὁ σῶμά του εἶναι συμπαγές, οἱ δὲ πόδες βραχεῖς, ὥστε ὅταν ὁ χοῖρος ᾖ κατ' ὑπερβολὴν παχὺς, ἔρπει σχεδὸν ἡ κοιλία του κατὰ γῆς ἢ δὲ οὐρά του εἶναι, ὡσὺν προτάρτημά τι κωμικῶς ἐσπειραμένον.

Ὁ χοῖρος εἶναι ζῶον τοῦ βορβόρου, εὕρεται μεγάλην ἡδονὴν κυλιόμενος καὶ διατρώμενος ἐν αὐτῷ ὡσαύτως τρώγει πᾶσαν τροφήν. Διὰ ταῦτα καὶ διὰ τὴν δυτρακελίαν του ἐπάγεται,

καὶ δικαίως, τὴν ἀποστροφὴν τῶν ἀνθρώπων κατὰ δὲ τοῦ·
Ἑβραίους καὶ Τούρκους ἢ ῥυπαρότης τοῦ χοίρου φθάνει καὶ μέ-
χρι τοῦ κρέατος αὐτοῦ· δι' ὃ εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς τοὺς λαοὺς
τούτους νὰ τρώγῃσι χοίρους. Τὸ κρέας ὁμῶς τοῦ χοίρου εἶναι
πολύ νόστιμον, καὶ ἀβλαβές δὲ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τρωγόμενον·
τὸ θέρος ὁμῶς εἶναι βλαβερόν, τοῦλάχιστον ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ κάμηλος.

Ἡ κάμηλος εἶναι ζῷον πολὺ δύσμετρον. Οἱ τέσσαρες πόδες
της εἶναι πολὺ μακροὶ καὶ δίδουσι εἰς αὐτὴν τοιοῦτον ὕψος
ὥστε, ἐπ' αὐτῆς θέλουσι νὰ τὴν φορτώσῃσι, πίπτει εἰς τὰ γόνατα·
ὁ ἄκρος ποὺς καὶ τῆς ἀνωθεν εἶναι ἐσχισμένος εἰς δύο χηλὰς,
καθὼς ὁ τοῦ προβάτου, τοῦ βοῦς καὶ ἄλλων διχάλων, δὲν φθά-
νει ὁμῶς τὸ σχίσμα καὶ κάτωθεν, καθὼς εἰς ταῦτα τὰ ζῷα,
ἀλλ' εἶναι τὸ πέλμα της ἀσχιδές· πρὸς δὲ εἶναι τοῦτο πολὺ

πλατὺ καὶ μαλακόν. Ὁ λαίμῳς αὐτῆς εἶναι πολὺ μακρὸς καὶ καμπύλος, ἡ δὲ κεφαλὴ εἶναι ἀναλόγως μικρὰ καὶ πελὺ ἄσχημος, ὥτ' ἂν προβάτου, μάλιστα δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς. Ἐχει δὲ ἡ κάμηλος μόνη ἐκ πάντων τῶν διχήλων ζώων τομεῖς καὶ ἐπὶ τῆς ἄνω σιαγόνης, καὶ κυνόδοντας ὀξεῖς. Ὅπου δὲ συνέχεται ὁ λαίμῳς μετὰ τοῦ λοιποῦ σώματος, κρέμονται ἔνθεν καὶ ἔνθεν τρίχες μακραί, τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ ὑπολάβῃ ὡς χαίτην λίαν ἄχαριν. Ἐπὶ δὲ τῆς ῥάχews φέρει τερατῶδες τι ἐξόγκωμα συγκείμενον ἐκ λίπους, ὅπερ ὀνομάζεται ὕβος ἢ τύλος. Τινὲς ὅμως κάμηλοι εἰπὶ δίτυλοι, τοιούστιν ἔχουσι δύο ὕβους.

Ἐν ᾧ εἶναι οὕτω τερατῶδες ζῶον ἡ κάμηλος, εἶναι ὅμως χρησιμωτάτη εἰς τὸν ἄνθρωπον. Οἱ Ἀραβες ὀνομάζουσι αὐτὴν πλοῖον τῆς ἐρήμου. Καὶ τῷ ὄντι θὰ ἦτο ἀδύνατον ποτὲ νὰ διέλθῃ τις τὰς μεγάλας ἐκείνας, ἀμμώδεις, θερμὰς καὶ ἀνύδρους ἐρήμους ἄνευ τοῦ εὐεργετικοῦ τούτου ζώου. Διότι ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς αὐτὸ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια· εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ὀλιγαρκής, ὑπομένει μακροχρόνιον πείναν καὶ ἔτι μακροχρονιωτέραν δίψαν, καὶ τὸ πλατὺ, σαρκῶδες καὶ μαλακόν πέλμα αὐτῆς, τὸ ὅποιον ἐπὶ ὑγροῦ ἰδάφους εὐκόλως ὀλισθαίνει, καὶ ἐπὶ τραχείας ὀρεινῆς ὁδοῦ δυσκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ, προχωρεῖ μετὰ θαυμαστῆς εὐκολίας καὶ ὁμαλότητος ἐπὶ τῆς ἀμμώδους πεδιάδος, χωρὶς νὰ βυθίζεται. Τὸ ἐνστικτον τὴν ὁδηγεῖ διὰ μέσου ἀγρίων χωρῶν εἰς τὸ νὰ ἀνευρίσκη ἀσφαλῶς τὰ ἵχνη τῆς πρότερόν ποτε διανυθείσης ὁδοῦ ἐπὶ τῶν ἀενάως μετασχηματιζομένων ἀμμωδῶν λόφων. Ἡ ὀξύτης τῆς ὀσφρῆσεως αἰσθάνεται μακρόθεν τὴν ἐκ τινος πηγῆς προερχομένην ὕδατῶδη ἀτμίδα, καὶ φέρεται πρὸς αὐτήν. Ὁ στόμαχος καὶ ὁ ὕβος τῆς χρησιμεύουσιν ὡς ἀποθήκαι τροφῆς καὶ ὕδατος

εἰς πολλὰς ἡμέρας· διότι τὰ δίχηλα ζῶα ἔχουσιν ἐντὸς τῆς κοιλίας των μέγα τι δοχεῖον, εἰς ὃ ἐναποθέτουσι διὰ μιᾶς ἀφθονον τροφὴν ἀμείστητον, καὶ ἔπειτα ἡσυχῶς ἀναβιβάζουσιν αὐτὴν ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τὸ στόμα, μαστῶσι καὶ οὕτω καταβιβάζουσιν αὐτὴν μεματημένην καὶ γίνεται ἡ πέψις αὐτῆς καὶ ἡ θρέψις τοῦ σώματος. Τοῦτο καλεῖται μηρυκάζειν, καὶ τὰ ζῶα ταῦτα ὀνομάζονται μηρυκαστικά. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου ἡ κάμηλος καὶ ὅταν δὲν ἔχη ἐν τῷ δοχείῳ ἐκείνῳ ἐναποτεθειμένην τροφήν, δικτηρεῖται ἱκανὸν χρόνον ἀκαταίχ, διότι καταναλίσκεται τὸ ἐκ τοῦ ὕβου αὐτῆς λίπος εἰς τὴν ἀνταρκτικὴν θρέψιν καὶ δύναμιν. Διὰ τοιούτων ἀρετῶν κατηρτισμένη ἡ κάμηλος διαπερᾷ τὰς ἀπεράντους ἐρήμους φορτωμένη μὲ βάρος 200—250 ὀκάδων, ἀρκουμένη εἰς ὀλίγας ἀκάνθας, καὶ ἐγκατευγμένη ὕδατος καὶ ἐπὶ ὀκτὼ ὁλοκλήρους ἡμέρας. Τὸ βῆδισμά της εἶναι τόσον ὁμαλόν, ὥστε δύναται τις νὰ πίνη ἐπ' αὐτῆς καθήμενος τὸν καφὲν του, καὶ τόσον ἄψοφον, ὅσον τὸ βῆδισμα ἀνθρώπου γυμνόποδος.

Τῆς φορτηγοῦ ταύτης καμήλου ὀλίγον διάφορος κατ' εἶδος εἶναι ἡ δρομάς. Ἡ διαφορά προέρχεται μᾶλλον ἐκ τῆς μείζονος περιποιήσεως, ἢς τυγχάνει ἡ δρομάς· διότι ταύτης γίνεται χρῆσις μόνον εἰς ἱππασίαν. Εἶναι δὲ κατὰ τι μείζων τῆς φορτηγοῦ, ἔχει τὸ τρίχωμα στιλπνότερον, ἔχει τὰ μέλη εὐτραπελιώτερα, καὶ τρέχει ταχέως καὶ ὁμαλῶς.

Τῆς καμήλου τὸ κρέας, καθὼς καὶ πάντων τῶν ἄλλων μηρυκαστικῶν, τρώγεται.

Ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσιν ἐνταχθεὶ κάμηλοι φορτηγοί, οἷον ἐν Λαμῖα καὶ ἐν Ἀμφίση.

Ὁ ἀετός

Ὁ ἀετός πίνει, καθὼς ὁ λέων τῶν χερσαίων, ὁ βασιλεὺς τῶν

ἐναερίων ζώων, τῶν πτηνῶν εἶναι οὐχὶ τὸ μέγιστον αὐτῶν (διότι ἡ στρουθοκάμηλος, τινὲς γύπες, καὶ ἄλλα πτηνά, εἶναι μείζονα αὐτοῦ) ἀλλὰ τὸ κραταιότατον, τὸ τολμηρότατον, τὸ μεγαλειότατον. Τὸ σῶμά του εἶναι συμπαγές, οἱ πόδες οὐχὶ μικροί, ἀλλὰ ἄδρῳ, ὥπλισμένοι διὰ γαμψῶν ὀνύχων, ὀξείων καὶ ἰσχυρῶν. Ἄλλο δὲ ὄπλον αὐτοῦ εἶναι τὸ κραταῖον γροπὸν ῥάμφος. Αἱ δὲ πτέρυγες αὐτοῦ ἐκτεταμέναι ἔχουσι τεράστιον μέγεθος.

Τὸ γένος τῶν αἰτῶν εἶναι ἐξηπλωμένον ἐφ' ἅπασαν τὴν γῆν· ἔμφωλεύει δὲ συνήθως ἐπὶ ὑψηλῶν ἀποτόμων βράχων. Θηρεύον δὲ ἀνέρχεται συνήθως εἰς τεράστιον ὕψος, ὅπου μόλις φαίνεται, ἢ κἀθίται ἐπὶ βράχου, ἢ ἐπὶ δένδρου ὑψηλοῦ, καὶ ἐκεῖθεν κατασκοπεῖ τὰ κάτω ἐν τῇ πεδιᾷ· σιμυθίζοντα· ἔχει δὲ πρὸ πάντων τὴν ὄρασιν ὀξυτάτην· ἀπὸ τοιούτου ὕψους διακρίνει τὸν ὄφιν ἔρποντα, τὸν λαγῶν βόσκοντα, τὴν δορκάδα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα. καὶ ἐν βιπῇ ὀρθαλαοῦ, ὡς βέλος μηδέποτε ἀπὸ τυγχάνον τοῦ σκοποῦ, καταπίπτει ἐπὶ τὸ θῦμά του, καὶ ἂν μὲν εἶναι ἐκ τῶν μικροτέρων ζώων, ἀναπάρξει αὐτὸ διὰ τῶν ὀνύχων καὶ ἀναβιδάξει εἰς τὴν φωλεάν του· ἂν δὲ εἶναι ἐκ τῶν μεγαλειτέρων, διὰ δύο ἢ τριῶν κτυπημάτων τοῦ ῥάμφους συντρίβει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐμπήγει βιαίως τοὺς ὀνυχας εἰς τὰ στέρνα, καὶ τὸ ζῶον ἐκπνέει.

Οἱ αἰτοὶ συζῶσι κατὰ ζεύγη ἄρρεν καὶ θῆλυ, οὐχὶ δὲ πολλοὶ ἀγελῆδόν.

Ἡ περιστέρα.

Ἡ περιστέρα τρέφεται ἐκ κόκκων, καὶ φωλεύει ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀτέχνως ἐπὶ δένδρων, ἐντὸς κοίλων βράχων, ἢ ἄλλων κοιλωμάτων τῆς γῆς. Τὸ ῥάμφος αὐτῆς εἶναι μέτριον τὸ μῆκος καὶ εὐθύ, πρὸς δὲ τὴν ρίζαν ἔχει σαρκώδεις ἐξογκώσεις. Ἐπὶ τῆς γῆς βαδίζει ὁμαλῶς, διαδεχομένων τῶν ποδῶν ἀλλήλους, οὐχὶ πηδῶσα. Πατᾷ δὲ λίαν ταχέως καὶ ἀντέχει μακρὸν χρόνον. Τὸ χρῶμα τοῦ πτερώματος αὐτῆς εἶναι ἢ κατὰ λευκόν, ἢ ποικίλον, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μῆγμα κυανοῦ καὶ φαιοῦ.

Ἡ περιστέρα ἔχει πολλὰς οὕτως εἰπεῖν ἀρετάς, ὧν ἕνα καὶ ἔχει ἐπισύρει τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνθρώπου ἐπαξίως. Ἐξημεροῦται εὐκόλως καὶ γίνεται οἰκόστος, ὡς καὶ αἱ ὄρνιθες, καὶ τότε φωλεύει ἢ εἰς ὅπας τῶν κλειῶν ἢ εἰς ἐπὶ τούτῳ κατασκευασμέ-

νους περισσευῶνας. Συζῶσι πολλὰ κοινωνικῶς καὶ ὁμῶς ἀπὸ
 δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ, ζῶσι συζυγικῶς καὶ ἐν ἀγάπῃ διὰ βίου.
 Τὰ ὧν ἐπωάζουσι διαδοχικῶς ὁ ἄρσεν καὶ ἡ θῆλει· τὰ δὲ
 κατ' ἄρχῃς τυτθὰ νεογνὰ τῶν τρέφουσι διὰ τροφῆς, τὴν ὁποίαν
 ἐξεμῶσιν ἐκ τοῦ προλόβου⁽¹⁾ τῶν μελακῆν, καθὼς τρέφουσι τὰ
 μικρὰ παιδιὰ αἱ τροφαὶ διὰ μεμασσημένης τροφῆς. Εἶναι καθά-
 ριοι, ἥπιοι, καθὼς λέγει ὁ λαός, ἄχολοι, εὐεργετικαί, διότι
 παρχωροῦσιν ἐκ τῆς τροφῆς τῶν καὶ εἰς ἄλλα πτηνὰ, καὶ
 ἔχουσι θυμωστὴν καὶ ἀξιολύμητον αἰσθησὶν οὐ μόνον τοῦ τό-
 που, ἀλλὰ καὶ τοῦ χρόνου. Ἄν τις κατ' ὠρισμένην ὥραν ῥίπτῃ
 εἰς αὐτὰς τροφήν ἐν τινι τότῳ, ἐπανερχονται ἑωθῶς τὴν αὐ-
 τὴν ὥραν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κατ' ἐκάστην.

Τοιαῦται ἀρεταὶ κατέστησαν τὴν περιστέρην ἀγαπητὴν καὶ
 σχεδὸν ἱερὸν πτηνὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διὸ καὶ ὁ Νῶε τὴν περι-
 στεράν ἐξέπεσταιεν τρεῖς ἐκ τῆς κιβωτοῦ, καὶ αὕτη τὴν δευ-
 τεράν φορὰν ἐπανελθοῦσα τοῦ ἔφερε κλάδον ἐλαίας· καὶ τὸ
 Ἅγιον Πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς κατήλθε ἐπὶ τὸν βαπτίζο-
 μενον Ἰησοῦν.

Πρὸ πάντων ἀξιάχαστος εἶναι ἡ φιλοπατρία τῆς περιστερᾶς
 καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀρὸς μάλιστα ἐνίστα ἡ ἀ-
 γάπη αὕτη φέρει εἰς αὐτὰς οἰκτρὸν τέλος. Διότι ἐν περιπτώσει
 ἐμπρησμοῦ τῆς οἰκίας, πετώσι περὶ τὰς φλόγας θελούσαι νὰ
 πλησιάσωσι πρὸς τὴν κατοικίαν τῶν, καὶ πλησιάζουσι ὀλίγον
 κατ' ὀλίγον πρὸς αὐτάς, μέχρις οὗ τὸ τρομερὸν στοιχεῖον τὰς
 ἀσπάσῃ. Ἐπὶ ταύτης τῆς φιλοπατρίας τῶν περιστερῶν στηρί-

(1) Ὁ πρόλοβος εἶναι σάκκος τις σκληρὸς καὶ στερεός, εἰς τὸν ὁ-
 ποῖον κατέρχονται κατὰ πρῶτον οἱ κόκκοι καὶ μαλακύνονται, καὶ ἐκ
 τούτου μεταβαίνουσιν εἰς τὸν στομάχον. Ἐχουσι δὲ τοιοῦτον πάντα
 μὲν τὰ πτηνὰ, μέζονα δὲ καὶ ἰσχυρότερον τὰ κοκκοράγα.

ζέται ἡ χρῆσις αὐτῶν εἰς τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν. Τὸ πάλαι ὅτε οὔτε τηλεγράφος, οὔτε σιδηρόδρομος ὑπῆρχεν, ἡ περιστέρα, ὡς ταχυδρόμος, διανύων 25—30 γεωγραφικὰ μίλια τὴν ὥραν, ἦτο εὐεργετικωτάτη, μάλιστα ὅσάκις ἐπρόκειτο περὶ ὑποθέσεων κατεπειγουσῶν. Ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον, ὅταν πολλορκῆται τις πόλις, μεταχειρίζονται ἐν αὐτῇ περιστέραις, ἵνα συννηνεσθῶσι μετὰ τῶν ἐκτὸς ὁμοφύλων καὶ συμμάχων. Γίνονται δὲ χρῆσις αὐτῶν οὕτω λαμβάνονται προηγουμένως περιττεραί γεγεννημέναι καὶ τεθραμμέναι ἄλλαι εἰς ἄλλας πόλεις καὶ μεταφέρονται εἰς τὸν τόπον, ὅπθεν θὰ ἦναι ἀνάγκη νὰ σταλῶσιν ἐπιστολαὶ καὶ φυλάττονται ἐκεῖ ἐγκλεισμέναι· καὶ ὅταν ἦναι ἀνάγκη νὰ ἀποσταλῶσιν ἐπιστολαὶ εἰς τινὰ τόπον, λαμβάνονται αἱ ἐξ ἐλείνου τοῦ τόπου περιστέραι, καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, ἢ περὶ τὸν λαιμόν, ἢ περὶ τὸν πόδα προσαρτῶσι τὰς ἐπιστολάς, καὶ ἔπειτα ἀπολύονται. Αὗται ἐπὶ τινὰ χρόνον περιπλανῶνται ἐν τῷ ἀέρι ὁλοκρὸν ἀνυψούμεναι· ἐν τούτῳ προσπαθοῦσι νὰ ἀνεύρωσι τὴν διεύθυνσιν τῆς πατρίδος τῶν· ἔπειτα ὡς ἀστραπὴ ὁρμῶσι κατευθυνόμεναι πρὸς αὐτήν, καὶ ἔρχονται καὶ κατακαθίζουσιν εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν κατοικίαν. Ἐκεῖ συλλαμβάνονται καὶ ἀφαιρεῖται ἀπ' αὐτῶν ἡ προσηρτημένη ἐπιστολή.

Αἱ περιστέραι τρώγονται, καὶ τὸ κρέας αὐτῶν, πρὸ πάντων τῶν ἀγρίων, εἶναι πολὺ νόστιμον. Διὰ τοῦτο τρέφονται ἐν ταῖς οἰκίαις ἢ κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐντὸς περιστεριῶνων. Γεννῶσι δὲ ὡὰ καὶ ἐξ αὐτῶν νεύσσια πολλάκις τοῦ ἔτους.

Η γελιδών

Ἡ γελιδών εἶναι εὐπρόσδεκτος σύνοικος τοῦ ἀνθρώπου ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, τῶν ἀχυρῶνων, ὑπὸ στέγῃς, παρὰ θύρας, ἐξώστας, κτίζουσι μετὰ θαυμαστῆς ἀρχιτεκτονικῆς τέχνης τὰς φωλεάς των. Ἀλλ' ἐπανέλθωσι τὸ ἔκρ (κατὰ Μάρτιον) ἐκ τῆς μακρᾶς ἀποδημίας των, πρώτη των φροντίς εἶναι νὰ κτίσωσι τὴν φωλεάν των, ἂν δὲν ἔχωσιν ἀπὸ πέρυσιν, ἢ ἂν μογῇτοί παιδες κατεκρήμνισαν αὐτήν. Πρὸς τοῦτο θὰ ἐκλέξῃ ἡ γελιδών τόπον ἐστεγαζμένον καὶ ὑπὲρνεμον, καὶ φέρουσι ἀδιαλείπτως διὰ τοῦ ῥάμφους πηλόν, προσκολλᾷ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ καθήτου τοίχου ταξοειδῶς ὀλίγον κατ' ὀλίγον αὐξάνει τὸ οἰκοδόμημα πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἔξω, μέχρις οὗ φθάσῃ καὶ στριχθῇ ἐπὶ τοῦ ὑπὲρνω ορίζοντιου στεγάστματος· οὕτω λαμβάνει ἡ φωλεὰ σχῆμα σφαιρικόν. Κατὰ τὴν μίαν πλευρὰν παρὰ τὸν τοίχον ἀφίνει ἀνοιγμά τι, πρὸς εἴσοδον καὶ ἐξοδον· ἔπειτα καλύπτει αὐτὴν ἐνδοθεν διὰ μαλακῶν φυλαρίων, ἄχρου, μαλλίων κτλ.

Ἄφ' οὗ ἀποπεράνη τὴν φωλεάν της, ἀρχίζει νὰ γεννᾷ τὰ ὠὰ της, καὶ μετὰ τοῦτο κάθεται καὶ ἐπιάζει αὐτά. Τὴν ἐπώασιν συνοδεύει μετὰ τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου τοῦ τόσον θελκτικοῦ μινυρίσματος. Ἀφ' οὗ ἐξέλθωσιν ἐκ τῶν ὠῶν τὰ νεόσσά της, τότε δὲν ἀποκάμνει παῖδας τῆδε κάκειτε, ἵνα φέρῃ εἰς αὐτά τρο-

φῆν. Μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος συλλαμβάνει ἐν τῷ ἀέρι, μυίας, κώνωπας, ἀκρίδας, κανθάρους καὶ ἄλλα ἔντομα καὶ φέρει αὐτὰ διὰ τοῦ ράμφους πρὸς τὰ νεογνά της. Ταῦτα δὲ καθὼς ἴδωσιν αὐτὴν προτερχομένην, χάσκουσι πρὸς αὐτήν, μέχρι οὗ ἐνέβησιν εἰς τὸ στόμα ἐκάστου τὴν ἀνάλογον τροφήν. Διὰ τὴν φθορὰν ταύτην τῶν βλαβερῶν ἐντόμων εἶναι ὠφέλιμον πτηνὸν ἢ χελιδὼν. Ἄλλ' ἢ τέρψις εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα, ἣν παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς πλυσιάσεως πρὸς αὐτόν, διὰ τῆς φαιδρᾶς φλυαρίας της, καὶ διὰ τῶν παιγνιδίων, τὰ ὅποια κάμνει εἰς τὸν ἀέρα, περιπλανωμένη τῇδε κάκεισε μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Διὰ τοῦτο οὐχὶ ἀλόγως νομίζουσιν αὐτὴν πολλοὶ λαοί, ὡς ἱερὸν πτηνόν, καὶ τὴν ἔλευσίν της χαίρουσιν, ὡς ἀγγελίαν τοῦ ἐπερχομένου ἔαρος. Τοιοῦτον πτηνόν, τόσον ἁθῶν, τόσον φαιδρὸν, τόσην εἰκειότητα δεικνύον πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τόσον ὠφέλιμον πρὸς αὐτόν, ἂν τις λεγόμενος ἄνθρωπος καταδιώκῃ καὶ κακοποιῇ, δεικνύει ὅτι ἔχει μόνον μορφὴν ἀνθρώπου, ψυχὴν δὲ θηρίου ἀγενοῦς.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον ἀπολείπουσιν ἡμᾶς αἱ χελιδόνες ἕνεκα τοῦ ψύχους καὶ ἀπορίας τροφῆς, καὶ ἀπέρχονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν εἰς κλίμα θερμότερον καὶ παρέχον ἄφθονα ἔντομα καὶ ἐν χειμῶνι. Εἶναι ἄρα ἀποδημητικὰ πτηνά. Ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἀποδημίας των, συναθροίζονται καὶ πετῶσιν ὁμοῦ ἄνω, κάτω, τρόπον τινὰ προασκούμεναι· ἔπειτα αἰφνης κατὰ τινα, ἡμέραν ἀφανίζονται ἅπασαι. Πετῶσι δὲ πολλὰς ὥρας, ἴσως καὶ ἡμέρας, συνεχῶς ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, ἄνευ τινὸς ἀναπαύσεως.

Ὁ πυργίτης.

Κατηγορία.

Ὁλος ὁ κόσμος γνωρίζει τὸν κατεργάην τοῦτον τῶν ὁδῶν καὶ ἡ μορφή του προδίδει αὐτόν. Ἐπὶ τῆς χονδρῆς κεφαλῆς του ἔχει δύο ἐρυθροῦς ἀναιδεῖς ὀφθαλμούς, ἐξ ὧν εὐθὺς καταλαμβάνει τις ὅτι ἐνώπιόν οὐδενὸς ἀνθρώπου ἔχει σεβασμὸν τινα, ὅτι τοῦ εἶναι ἀδιέφορον τί σκέπτονται καὶ λέγουσι περὶ αὐτοῦ. Περὶ κοσμιότητος καὶ φιλοτιμίας οὐδεμίαν ἔχει ἰδέαν. Ἡ ἐνδυμασίᾳ του ἀρμόζει ἄριστα εἰς τὸν χαρακτῆρά του, καὶ μεταιοφρασύνην δὲν δύναται τις νὰ τοῦ κατηγορήσῃ. Ὀλίγον τὸν μέλει τί φορεῖ. Συνήθως φορεῖ μίαν χονδροειδῆ σκούρην γαυκῆν, ἐπὶ τῆς ὁποίας δὲν διακρίνει τις εὐκόλως τὰς κηλίδας τῆς ἀκαθαρσίας· διὸ μετ' αὐτῆς κυλίσταται ἀνέσθην εἰς τὴν κόπρον, εἰς τὸν βόρβορον τῶν ὁδῶν, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔχει ἔριδας καὶ διαπληκτισμοὺς πρὸς τοὺς συντρόφους του, καὶ ἐν τούτῳ ἐκβάλλει τοιαύτας κραυγὰς, ὥστε ἀκούεταί εἰς ὅλον τὸ χωρίον. Τοὺς ἀνθρώπους οὔτε ἐντρέπεται οὔτε φοβεῖται. Παντοῦ προχωρεῖ καὶ κτιζει τὴν φωλεάν του, χωρὶς νὰ ζητῇ ἄδειαν, καὶ ὑπερίνω αὐτοῦ τοῦ παραθύρου σου, καὶ βλέπει μετὰ πολλῆς ἀδικησίας ἐντὸς τοῦ δωματίου σου, τί κάμνεις. Πᾶς τόπος τοῦ εἶναι κατάλληλος διὰ τὴν φωλεάν του· παλάτιον ἢ ἀχυρίνη καλύβη, μεγαλοπρεπὲς μαρμαρίνον μνημεῖον ἢ παλαιὸς τις πῖθος, τί τὸν μέλει περὶ τούτου τὸν πυργίτην; Καὶ πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς πᾶσα ὕλη τοῦ εἶναι χρήσιμος· παλαιὰ ῥάκη βαμβάκινα ἢ καὶ μετάξινα, πεμάχια χάρτου, ἄχυρα, κλωσταί, πτερὰ, τὸ πᾶν αὐτῷ εἶναι εὐχρηστον. Ἡ θρασύτης του φθάνει εἰς ταιῶτον βαθμὸν, ὥστε πολλάκις ἐκ-

διώκει τὴν χελιδόνα ἐκ τῆς φωλεᾶς τῆς, καὶ εἰτοικίζεται αὐτὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του, ἥτις κατὰ τὴν ἀνατροφὴν, τὴν ὁποίαν λαμβάνει, γίνεται ἐπίσης ἀναιδής.

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ δὲν γνωρίζει κανέν ὄριον. Καὶ πότε εἶδε τις τὸν πυργίτην νὰ μὴ τρώγῃ; Δὲν εἶναι δὲ καὶ διόλου σικχρός· τρώγει πᾶν ὃ τι εὐρίσκειται πρὸ τοῦ βράχους του καὶ χωνεύει τὸτον καλῶς, ὥστε ἀπὸ στομαχικῆς ἀσθενείας κοιλιοπόνους καὶ τὰ τοιαῦτα δὲν καταλαμβάνει τίποτε. Εἶναι πανταχοῦ παρών· Ἄν φέρῃ ὁ ὑπηρετὴς τροφὴν εἰς τὴν φάτνην τῶν ἵππων, ἰδοὺ καὶ ὁ πυργίτης παρών λαμβάνει τὸ μερίδιόν του. Καταβαίνει ἡ ὑπηρετριά μετὰ τὸ πινάκιον πλήρες τεμαχίων ὄρου ἢ κριθῆς, ἵνα ταχίσῃ τὰς ὀρνίθας τῆς, τότε καὶ ὁ πυργίτης δὲν ἀρνεῖται νὰ τὸν περιμένωσι· γνωρίζει ἀκριβῶς τὴν ὥραν καθ' ἣν καταβαίνει εἰς τὴν αὐλήν. Καὶ ἂν ἐκείνη τὸν ἀποδιώκῃ μετ' ἀπειλᾶς, μόλις παρκαμερίζει ἐν βῆμα, χωρὶς νὰ θρυελλῇ διόλου ἐκ τῶν ἀπειλῶν. Μόλις ὅπως ἐστρεψεν ἐκείνη τὰ πόδια, καὶ ἰδοὺ πάλιν ὁ πυργίτης, καταπίνων τὰ τεμάχια σαρκεδόν. Αἱ δὲ ἀγαθαὶ καὶ εἰρηναῖαι ὄρνιθες δὲν τοῦ διαφιλονεικοῦσι παντάπασι τὸ δικαίωμα· σπεύδουσι μόνον νὰ προφύγῳσι καὶ αὐταὶ νὰ φάγωσι κατι τι, πρὶν καταδροχθῆται τὸ πᾶν ὁ πυργίτης μετὰ τῶν συντρόφων του. Ἡ δὲ ὑπηρετριά ἐπιστρέφει ὀδυρομένη πρὸς τὴν Κυράν. Ἀχ! οἱ ἀναίσχυντοι πυργίται· τρώγουσι τὸ περισσώτερον! ὅταν καὶ ἂν τοὺς διώκω, δὲν φεύγουσι! Μόλις ἀρχίζουσι τὰ κεράτια νὰ κοκκινίζωσι, καὶ ὁ πυργίτης ἔρχεται καὶ τὰ δοκιμάζει. Μήπως περιμένετε νὰ εἶπῃ, «Μὲ συγχωρεῖτε, παρακαλῶ;» Θεὸς φυλάξῃ! Φέρεται, ὦ; νὰ εἶχον γείνει τὰ κεράτια δι' αὐτὸν καὶ μόνον. Ὅταν δὲ ὠρμάσωσι ἐντελῶς, τότε ἀπὸ πρώτης μέχρις ἐσπέρας δὲ ν' ἔχει ἄλλην ἵνασχόλησιν παρὰ νὰ τρώγῃ κεράσια. Σφυρίζετε, κτυπάτε τὰς χεῖρας, φωνάζετε,

λαιμοπονείτε, ρίπτετε πέτρας, ὅσον θέλετε· ταῦτα δὲν κόπτουν τὴν ὄρεξιν τοῦ πυργίτου, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ τρώῃ καὶ σὰς περιγελά. Ἀφήσατε παράθυρον ἀποθήκης ἀνοικτὸν· εὐθὺς θὰ ἐννοήσῃτε ὅτι κλέπτης τις ἔχει εἰσελθεῖ ἐκεῖ.

Εἰς μάτην ἀποβαίνει καὶ τὸ ρόβητρον τὸ ἄπειρον τοῦ κατασκευάζουσι, ὡς ἂν κυνηγὸν τινα μὲ τὸν ἐπενδύτην καὶ τὸν πῖλον, καὶ κρατοῦντα τὸ πυροβόλον, ὡς ἂν νὰ σκοπεύῃ. Ἡμέρας τινὰς τῷ ὄντι φοβεῖται καὶ δὲν πλησιάζει· ἀλλ' ἐπειτα ἀναγνωρίζει αὐτὸ ὁ πανοῦργος ὅτι εἶναι ψεύτικον, καὶ δὲν τὸ ἔχει τίποτε νὰ ἔλθῃ νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ πῖλου τοιοῦτου κυνηγοῦ. Τὰ μακρὰ ταξείδια τῆς χελιδόνος δὲν τὸν νοστιμεύουν διόλου· διαμένει καὶ τὸν χειμῶνα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ληστοπραξιῶν του, διανοούμενος, « Διὰ τί νὰ φύγω; ἂν δὲν εὐρίσκω ἐξω νὰ ληστεύω, καταφεύγω εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κλέπτου· πάντοτε θὰ εὐρίσκωνται δι' ἐμὲ ἀχυρῶνες, ὀρθῶνες, σιτιβολῶνες ἀνοικτοί. » Τοιοῦτος πανοῦργος καὶ κακοῦργος δὲν εἶναι ἄξιος συλλίσματος καὶ ψησίματος;

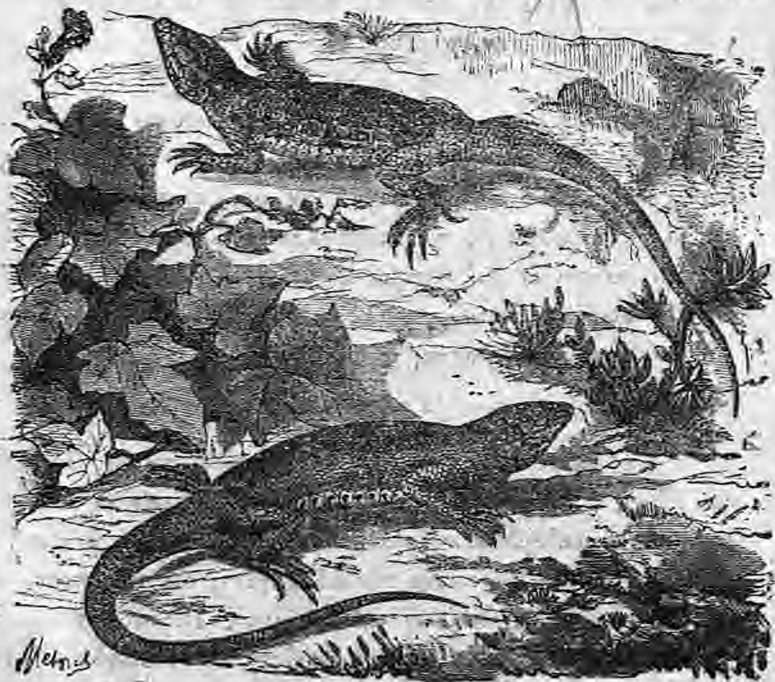
Υπεράσπισις.

Τί μᾶς μέλει ἡμᾶς, ἂν ᾖναι ἀναιδής καὶ θρασὺς, βάνυστος καὶ ἄδικος ὁ πυργίτης; Μήπως παρμένονεν ἡμεῖς νὰ λάθωμεν παρ' αὐτοῦ μαθήματα κοσμιότητος, εὐπροσηγορίας, φιλοκαλίας καὶ δικαιοσύνης; Δι' αὐτὴν τὴν ἀδικοφιλίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ψέγετε, εἶναι ἄξιος ἐπαίνων καὶ βραβείων. Εἰς πυργίτης μετὰ τῆς οἰκογενείας του καταβροχθίζει εἰς μίαν ἐβδομάδα περίπου 3000 κάμπας καὶ ἐξολοθρεύει τὰ ὀλίθρια ταῦτα ζωῦντα εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλλα φυτὰ καὶ εἶναι παρατηρημένον, ὅτι ὅπου κατεδιώχθη καὶ ἐξηφανίσθη, ἐκεῖ ἐπῆλθε πανωλεθρία εἰς τὰ δένδρα ἐκ τῶν ὑπερπληθυνθεῖσιν καμπῶν. Τί σημαίνουναι ἀπέ-

ναντι τόσον μεγάλης εὐαργεσίας ὀλίγα κεράσια καὶ ὀλίγοι κόκοι κριθῆς τοὺς ὁποίους θὰ φάγῃ ὁ πυργίτης; Τοῦτο ἐννοήσας λαός τις, μετέφερε πρὸ ὀλίγων χρόνων 300 πυργίτας εἰς τὴν χώραν του, ὅπου δὲν ὑπῆρχον, ἵνα καθαρίζωσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν καμπῶν. Θέλετε μίξονα ταύτης ἐνδεῖξιν ἑμῇ; καὶ ὑπολήψωμαι πρὸς τὸν πυργίτην; Περιττὴ πάντα ἄλλη ὑπεράσπισις.

Ἰπὸφασις.

Ὁ πυργίτης εἶναι πτηνὸν χρησιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἄξιον εὐγνωμοσύνης καὶ περιποιήσεως πορὰ τοῦ ἀνθρώπου.

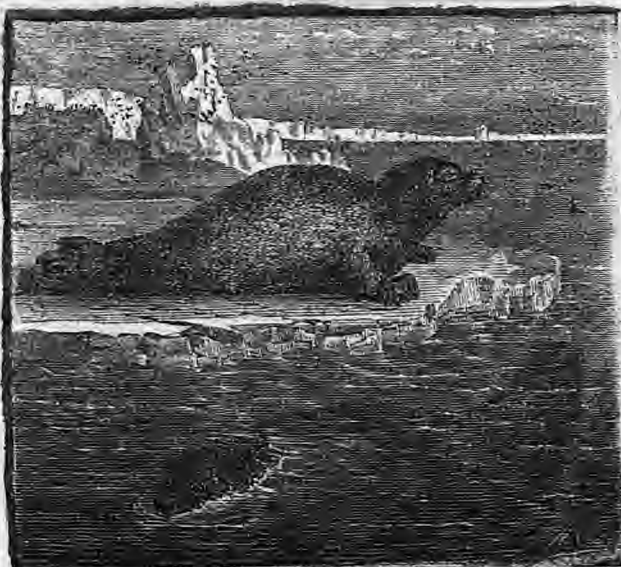

Η ΣΑΥΡΑ.

Ἡ σαύρα ἔχει τὸ σῶμα ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ ὄφιδος, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔχει καὶ συγγένειαν. Μόνοι οἱ τέσσαρες βραχεῖς πόδες μαρτυροῦσιν αὐτὴν, ὅτι δὲν εἶναι ὄφις. Ἡ συνήθως ἐν τοῖς ἀγροῖς διακτωμένη ἔχει χρῶμα πράσινον μὲ στιλπνότητα καὶ μακρυγὴν μετάλλου· λαμβάνει δὲ μῆκος μέχρι δύο ποδῶν· διακίτται δὲ ἐντὸς θάμνων καὶ χόρτων, καὶ συχνάκις ἐξαφνί-

Ζεταί τις βλέπων αὐτὴν τρέχουσαν διὰ μέσου τῶν θάμνων καὶ καταφεύγουσαν εἰς τὴν σχισμὴν πέτρας, ὅπου συνήθως ἐμφωλεύει. Εἰς τοιαύτας σχισμὰς συνήθως ἐναποθέτει καὶ τὰ ὠκτὸς, τὰ ὅποια ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου ὠριμάζει καὶ ἐξέρχονται ἐξ αὐτῶν τὰ νεογνά τῆς. Τρώγει δὲ ἡ σαύρα συνήθως σκώληκας καὶ ἕντομα. Ἄλλως εἶναι ἀβλαβὲς ζῶον εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἂν καὶ οἱ ἄπειροι ὑπολαμβάνοντες αὐτὴν ὡς ὕφιν, τὴν φοβοῦνται, ὡς δολητηριώδη.

Εἶδός τι σαύρας διακρίνεται ἐντὸς τῶν οἰκιῶν καὶ βλέπει τις αὐτὴν ἔρπουσαν ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ τῶν τοίχων, καὶ ἐπὶ τῆς στέγης. Εἶναι πολὺ μικροτέρα τῆς προειρημένης, καὶ δὲν ἔχει τὸ πράσινον καὶ ζωρὸν χρῶμα ἐκείνης. Εὐβάλλει δὲ καὶ τινα τριγμόν. Ἡ σαύρα αὕτη ὠνομάζεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων γαλεώτης ἢ ἀσκαλαβιώτης, τὴν σήμερον δὲ σημαίμεθον.

Ἡ φώκη.

Ἡ φώκη εἶναι ζῶον μαστοφόρον, διότι γεννᾷ ζῶντα τέκνα καὶ τρέφει αὐτὰ διὰ γάλακτος. Διαιτᾷται ὅμως ἐν τῇ θαλάσσῃ.

ση, καὶ ἐξέρχεται σπανίως εἰς τὴν γῆν ἢ διὰ τὰ ἡλιασθῆ, ἢ τὰ
 θηλάσθ τὰ νεογνά της. Διότι συνήθως διαιτᾷται ἐν τῇ θα-
 λάσσῃ, εἶναι καὶ τὸ σῶμά της μᾶλλον ἐπιτήδειον εἰς τὸ νὰ
 κολυμβῇ, ἢ εἰς τὸ νὰ βαδίζῃ. Λαμβάνει μέγεθος μέχρι 12 πο-
 δῶν τὸ δερμα της εἶναι ἱκανῶς παχύ, κεκαλυμμένον ὑπὸ μικρῶν
 τριχῶν μελαινῶν καὶ στιλπνῶν· ἡ κεφαλὴ της εἶναι κυνοειδής,
 στερεῖται ὅμως ἐξωτερικῶς ὡτός. Οἱ πόδες της εἶναι ὡσάν ἡ-
 κρωτηριασμένοι καὶ οἱ μὲν ὀπίσθιοι ἔρχονται πλησίον ἀλλήλων,
 ἔχουσιν ἀναικτοὺς τοὺς δακτύλους, καὶ μεταξὺ ἐκάστου αὐτῶν
 ἐκτείνεται ὑμὴν τις, ὥς τε ἀμφοτέρω ὁμοῦ ἔχουσι τὸ σχῆμα
 οὐρᾶς ἰχθύος, οἱ δὲ πρόσθιοι εἶναι μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι, ἔχουσι
 καὶ αὐτοὶ τοὺς δακτύλους συνδεδεμένους δι' ὑμένων, καὶ κατὰ
 τὰ ἄκρα ἰσχυροὺς ὄνυχας. Κυρίως διὰ τῶν προσθίων τούτων
 ποδῶν κινεῖται ἐπὶ τῆς γῆς· ὅλον δηλαδὴ τὸ σῶμα ἐπικείται
 ἐπὶ τοῦ συνήθως ἀμμόδους ἐδάφους, καὶ ἀποῦ ἐκτείνει τοὺς
 προσθίους πόδας, ὅσον δύναται, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, στηρίζει
 αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ, ἔπειτα δὲ σύρει κατόπιν τὸ σῶμα. Ἀποῦ προ-
 χωρήσῃ οὕτω μικρόν τι διάστημα ἀνωτέρω τῆς θαλάσσης, περι-
 στρέφει μετὰ δυσκολίας τὸ σῶμα οὕτω ὥστε νὰ βλέπῃ πρὸς
 τὴν θάλασσαν, καὶ ὅταν αἰσθανθῇ τινα κίνδυνον, ταχέως κατα-
 λισθαίνει εἰς αὐτήν.

Ἐντὺς ὅμως τῆς θαλάσσης κινεῖται μετὰ θαυμαστῆς ταχύ-
 ττος καὶ εὐστροφίας. Δύναται δὲ νὰ διαμείνῃ ὑπὸ τὸ ὕδωρ
 περίπου 15 λεπτὰ τῆς ὥρας, μετ' ὅ εἶναι ἡναγκασμένη νὰ
 ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἵνα ἀναπνεύσῃ ἀέρα· διότι ἀναπνέει
 διὰ πνευμόνων, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα μαρτοπόρα.

Τὴν φάκην ἀλιεύουσιν οἱ ἄνθρωποι πρὸ πάντων διὰ τὸ λί-
 πος, τοῦ ὁποῦ ἱκανῶς παχὺ στρώμα ὑπάρχει ἀποτεθειμένον
 ὑπὸ τὸ δερμα της. Τὸ λίπος τοῦτο εἶναι συνήθως ῥευστόν, ὥς

έλαιον, καὶ γίνεται αὐτοῦ πολυειδής χρῆσις, ὅσον εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν δερμάτων, εἰς τὴν σαπωνοποιίαν, ἔτι δὲ καὶ εἰς φωτισμὸν ἐν τῷ λύχνῳ τιθεμένου, ἀντὶ ἐλαίου.

Ἀλλὰ καὶ τὸ δέρμα τῆς εἶναι πολὺ στερεὸν καὶ χρήσιμον εἰς παντοίας χρείας τοῦ ἀνθρώπου. Τινὲς δὲ λαοὶ τρώγουσι καὶ τὸ κρέας αὐτῆς.

Αἱ μυῖται.

Αἱ μυῖται εἶναι μικρὰ ζωύρια ἐξάποδα, δίπτερα. Τὸ σῶμα αὐτῶν σύγκεται ἐκ τριῶν μερῶν, σαφῶς διακρινομένων διὰ βαθείας ἐντομῆς, τῆς κεφαλῆς, τοῦ θώρακος καὶ τοῦ ὀπισθίου κύτους. Πλὴν τῶν μυῶν ἔχουσι καὶ ἄλλα πολλὰ ζωύρια τοιαύτας ἐντομάς, οἷον αἱ μέλισσαι, οἱ σφήκες, αἱ μυλολόνθαι, καὶ ἄλλα. Διὰ τὰς ἐντομάς ταύτας ὀνομάζονται τὰ ζῶα ταῦτα ἔντομα. Εἰσὶ δὲ πάντα τὰ ἔντομα ἀναιμὰ· διότι τὸ ὑγρὸν ὅπερ ἔχουσιν, ἂν καὶ ἦναι ἀνάλογον τοῦ αἵματος τῶν ἐναίμων ζῶων, δὲν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν αἷμα.

Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσιν αἱ μυῖται δύο πολὺ μεγάλους ὀφθαλμούς ἀκινήτους. Διὰ τούτων δύνανται νὰ βλέπωσι πρὸς πάντα

πέραξ τὰ μέρη. Ἐτι δὲ δύο κεραίας βραχείας ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ πρὸ τοῦ στόματος μίαν προνομαίαν. Διὰ ταύτης μυζᾷ ἢ μυῖα τὴν τροφήν, ὕγρην μόνον οὔσαν. Διὰ ταύτης νύττει καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἐπικαθημένη, ἵνα ἐκμυζήσῃ αἷμα. Ἐπὶ δὲ τοῦ θώρακος ἔχει τοὺς ἑξὶ πόδας καὶ τὰ δύο πτερὰ. Ἄπαν δὲ τὸ σῶμα τῆς μυίας εἶναι τριχωτόν.

Αἱ μυῖαι εἶναι πολὺ ὀχληρὰ ζώφια, καὶ ὥς νύττειται τὸν ἄνθρωπον καὶ ὥς ρυπαίνουσαι πᾶσαν τροφήν αὐτοῦ. Δὲν εἶναι δ' ὅμως πικντελῶς ἀνωφελεῖς· διότι πολλοὺς ρύπους ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ρυπαρῶν ἀνθρώπων τρώγουσι καὶ ἀποκαθαίρουσι.

Τὸ ὄργανον, δι' οὗ ἀποσποβοῦμεν τὰς μυίας, ὀνομάζεται μυιοσόβη.

Αἱ μέλισσαι.

Ἡ μέλισσα εἶναι ἔντομον πτερωτόν, ἔχουσα δύο ζεύγη πτερύγων. Τὸ σῶμα τῆς μελίττης διαίρεται διὰ δύο ἔντομῶν εἰς

τρία μέρη, εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰς τὸν θώρακα καὶ εἰς τὸ ὀπίσθιον κύτος. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχει ἡ μέλισσα τὸ στόμα, δύο μεγάλους ἀκινήτους ὀφθαλμοὺς καὶ τρεῖς ἄλλους μικροὺς, καὶ δύο κεραίας, ὡσὰν κέρατα, ἀλλὰ πολὺ εὐκινήτους. Ἐπὶ τοῦ θώρακος ἔχει ἡ μέλισσα τοὺς ἑξὶ πόδας, τρεῖς δεξιὰ καὶ τρεῖς ἀριστερά· καὶ ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου κύτους κατὰ τὸ ἄκρον ἔχει τὸ κέντρον. Διὰ τοῦ ὀξέος τούτου ὅπλου κεντᾷ ἡ μέλισσα τοὺς ἐχθροὺς, τὸ κέντρον ἐμπήγεται εἰς τὴν σάρκα μέχρι τοῦ αἵματος καὶ ἐκεῖ χύνει ὑγρὸν τι δηλητηριώδες, τὸ ὅποσον προξενεῖ δοιμεῖς πόνους, καὶ δύναται νὰ εἶναι θανατηφόρον, ὅταν πολλὰ μέλισσαι συγχρόνως κεντῶσιν τινά. Πολλάκις ὁμως ἐμπήγεται τὸ κέντρον τάσων στερεῶς, ὥστε ἡ μέλισσα δὲν δύναται νὰ τὸ ἔκυσήρῃ, καὶ τότε ἀποσπᾶται βιαίως ἐκ τοῦ σώματός της· καὶ ἡ μέλισσα ἀποθνήσκει· ὥστε τὸ κέντημα ἀπεθνίζει ὀλεθριώτερον εἰς τὴν κεντῶσαν παρὰ εἰς τὸ κεντῶμενον.

Αἱ μέλισσαι εἶναι ὠφέλιμοι εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τὸ μέλι καὶ τὸν κηρόν, τὰ ὅποια τοῦ χορηγοῦσιν. Ἀλλ' εἶναι ἴσως ὠρελιμώτεραι διὰ τὰ ἐξαίρετα μαθήματα τῆς φιλοπονίας, τῆς εὐταξίας, τῆς οικονομίας καὶ τῆς πειθαρχίας, τὰ ὅποια δίδουσιν εἰς ἡμᾶς αἱ μέλισσαι. Ἐντὸς μιᾶς κυψέλης, ἥτις ἔχει σχῆμα κορινθίου ἀνεστραμμένου, διαιτῶνται χιλιάδες μελισσῶν, καὶ κατασκευάζουσιν ἐκ κηροῦ τὰ κύτταρα μὲ βαρυμαστὴν τάξιν καὶ κανονικότητα, ὡς ἄριστοι ἀρχιτέκτονες, καὶ πληροῦσιν αὐτὰ μελιτος. Πᾶσαι αἱ μέλισσαι αὗται ἀποτελοῦσιν ἓν βασίλειον, τὸ ὅποσον κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν μελισσοειργῶν ὀνομάζεται σμήνος, καὶ ὑποτάσσονται ὑπὸ μίαν ἡγεμόνα ἢ βασίλισσαν. Περὶ αὐτὴν συνάγονται αἱ χιλιάδες τῶν μελισσῶν μὲ σέβας καὶ ἀγάπην τέκνων πρὸς μητέρα. Ὅταν αὕτη ἀναπαύεται, τὴν φυλλάττουσιν αἱ ἄλλαι, τῆς φέρουσι μέλι, τὴν χαδεύουσιν, ἢ

τῆς καθαρίζουσι τὸ ὥρατον ἔνδυμα· ὅταν δὲ προβαίῃ με βασιλικὴν μεγαλοπρέπειαν, αἱ ἄλλαι ὑποχωροῦσι μετὰ σεβασμοῦ ἢ διπλασιαζοῦσι τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ζήλον. Ἡ βασιλίςσα διακρίνεται εὐκόλως ἀπὸ τῶν ἄλλων μελισσῶν διότι εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα καὶ ὥραιότερα· τὰ δὲ πτερὰ της εἶναι μικρά, σημεῖον ὅτι δὲν εἶναι προωρισμένη νὰ πετᾷ ἔξω καὶ νὰ ἐργάζεται. ἀλλὰ νὰ διακρίβῃ ἐντὸς ἐν ἀναπαύσει· δι' αὐτὸ τοῦτο δὲν ἔχει καὶ τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια ἔχουσιν αἱ ἐργάτιδες μέλισσαι.

Αἱ δὲ ἐργάτιδες μέλισσαι εἶναι ἄριστα ἐξηρτυμέναι διὰ πάντων τῶν ἐργαλείων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἐργασίαν των. Ἐχουσι πτερὰ ἰσχυρά, ὥστε νὰ πετῶσι καλῶς καὶ ταχέως· ὅλον τὸ σῶμά των εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ λεπτῶν τριχῶν, καὶ ὅταν εἰσδύωσιν εἰς τὸ ἄνθος, προσκολλᾶται ἐπ' αὐτῶν ἡ γύρις τῶν ἀνθέων. Ἐκτὸς τούτου ἔχουσιν ἐπὶ τῶν πελμάτων τῶν ποδῶν των οἶον ψήκτρας, ἵνα σαρόνωσι τὴν γύριν, καὶ ἀνωτέρω αὐτῶν ἔχουσι κοτύλην τινά. ὅπου συνάγουσιν αὐτήν, ὡσάν εἰς κοφίνιον. Τὴν γύριν ταύτην μεταποιοῦσι διὰ τοῦ στόματός των εἰς κηρόν, δ' οὗ κτιζοῦσι τὰ κύτταρα. Διὰ δὲ τῆς γλώσσης, τὴν ὅποian δύνανται νὰ ἐκβάλλῃσι πολὺ ἔξω τοῦ στόματος, καὶ ἥτις κατὰ τὸ ἄκρον ἔχει λεπτὰς τρίχας, ροφῶσι τῶν ἀνθέων, πρὸ πάντων τῶν ἀρωματικῶν, τὸ νέκταρ, κατασκευάζουσιν αὐτὸ ἐντὸς καὶ ἔπειτα ἐξιμῶσιν αὐτὸ ἐκ τοῦ στόματος ὡς μελι καὶ πληροῦσι τὰ κύτταρα. Ἐκ τοῦ μέλιτος τούτου τρέφεται ὅλον τὸ σμήνος τὸν χειμῶνα, ὅταν δὲν ἔχῃσι πλέον εἰσόδημα.

Ἐκτὸς τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν ἐργατιδῶν μελισσῶν εὐρίσκεται ἐν τῇ σμῆνι καὶ τρίτον τι εἶδος, οἱ κηφῆνες. Οὗτο δὲν ἔχουσιν οὔτε ψήκτρας, οὔτε κυρίνια, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἐρ-

γαλειον, ὡσαύτως στεροῦνται καὶ κέντρον. Ἐχουσι δὲ πολὺ ὑψηλὴν ἀντροφὴν· διὸ δὲν καταδέχονται νὰ ἐργάζωνται καὶ νὰ εἰσκομίζωσιν εἰς τὴν κυψέλην, εἶναι πολὺ εὐαίσθητοι πρὸς τὸ ψυχρός, διὸ σπανίως ἐξέρχονται ἐκ τῆς κυψέλης, καὶ μόνον ὅταν εἶναι θερμὸς ὁ κκεῖρος· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ διατρέβουσιν ἐντὸς καὶ τρέφονται ἀπὸ τοῦ μέλιτος τῶν ἐργατίδων μελισσῶν. Αὗται δὲ ἐπὶ τινα χρόνον εἶναι ἀνεκτικαὶ καὶ τοὺς ἀφίνουσιν ἡσυχούς· ἐπὶ τέλους ὅμως ἐξαντλεῖται ἡ ὑπομονὴ τῶν, ἐπιπίπτουσιν κατ' αὐτῶν πανταχόθεν, ἐμπήγουσι τὰ ὄξέα κέντρα τῶν εἰς τὰ μυλῶν σώματά των καὶ τοὺς φονεύουσι καὶ τοὺς ῥίπτουσιν ἔξω ἀπὸ τῆς κυψέλης.

Ἡ ἀράχνη.

Αἱ ἀράχαι εἶναι καὶ αὗται ἔντομα· ἔχουσι δὲ μόνον μὲν ἔντομήν διαιροῦσιν τὸ σῶμα εἰς δύο μέρη· ὧν τὸ ἓν εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ θώραξ, συνημμένον, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ ὀπίσθιον κύτος. Δὲν ἔχουσι δὲ οὐδέποτε πτερὰ, οὐδὲ τὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δύο κεφαλὰς, τὰς ὁποίας ἔχουσιν αἱ μυῖαι καὶ ἄλλα ἔντομα. Ἀντὶ τούτων ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ θώρακος ὀκτώ πόδας· τριχωτούς, κατὰ τὰ ἄκρα ὠπλισμένους δι' ὀνύγων γαμφῶν, καὶ πλησίον τοῦ στόματος δύο ὄργανα ἐκτῆς, τὰ ὁποία ὁμοιάζουσι πρὸς μικροῦς πόδας καὶ διὰ τοῦτο ἐκλαμβάνονται ἐνίοτε ὡς πόδες.

Αἱ ἀράχναι εἶναι ἄσχημα καὶ ἀποτρόπαια ζῴοντα. Εἶναι καθὼς καὶ τὰ σαρκοφάγα θηρία, λησταὶ καὶ δολοφόνοι. Τινὲς τούτων εἶναι δηλητηριώδεις, καὶ ἐπικίνδυνοι, οὐ μόνον εἰς τὰ ζῶα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ὅτι ὅμως καθιστᾷ τὴν ἀράχνην ἀξίαν τῆς προσοχῆς καὶ

τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ λεπτόνεστος ὁ περίτεχνος ἱστός ἢ τὸ δίκτυον αὐτῆς. Τινὰ ἐξογκώματα, ὑπάρχοντα ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου κύτους αὐτῆς, εἶναι ὥσάν νόστινον τετραυπημένον. Ἐκ τῶν λεπτοτάτων τούτων ἔργων ἐκρέουσι κατ' ἀρχάς ὥσάν ρευστά τινα, τὰ ὁποῖα ἔπειτα λαμβάνουσι συνεκτικότητα καὶ γίνονται ὥσάν κλωστή· τινες λεπτότατα, αἵτινες πᾶσαι, ὑπὲρ τὰς χιλιάς, ἐναῶνται εἰς μίαν, ἥτις πάλιν εἶναι τόσον λεπτή, ὥστε δέκα χιλιάδες ἐξ αὐτῶν μόλις ἀποτελοῦσι τὸ πάχος μιᾶς τριχός. Τοιαύτας κλωστὰς ἔκτεινει τινὰς μακρὰς καὶ παρακλήλους ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον, ἢ ἀπὸ τοίχου εἰς τοίχον, κατὰ τὴν θέσιν, ὅπου ἱστᾷ τὸ δίκτυόν της, καὶ μεταξὺ αὐτῶν διὰ τῶν ποδῶν της πλέκει μετὰ θαυμαστῆς τέχνης τὸ δίκτυόν της, ἢ ὑφαίνει τὸν ἱστόν της· διότι τῷ ὄντι τοῦτο τὸ ὕψος, ἄλλοτε ἔχει σχῆμα δικτύου κυκλοτεροῦς, ἄλλοτε ἱστοῦ πυκνοῦ, ἄλλοτε εἶναι κάθετον, ἄλλοτε ὀριζόντειον, ἄλλοτε χωνευίδες καὶ ἄλλοτε ἄλλο σχῆμα καὶ θέσιν ἔχει. Ἀπὸ ἀποπεράνῃ τὸ ὕψος της, κήθηται εἰς τινα ἄκραν αὐτοῦ καὶ παραμονεύει, ἢ ἔκ τινος κλωστῆς αἰωρεῖται ὥσάν παίζουσα. Μυῖαι δέ, κώνως περ, μέλισσαι καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔντομα πετώντα ἄνευ τινὸς ὑποφίας ἐμπίπτουσιν εἰς τὸ διὰ τὴν λεπτότητά καὶ στυλπνότητά του ἀφανὲς δίκτυον, καὶ ἐμπεριπλέκονται ἐν αὐτῷ, ὥστε δὲν δύνανται οὔτε πρὸς τὰ πρόσω οὔτε πρὸς τὰ ὀπίσω. Μόλις ἡσθάνθη τοῦτο ἡ ἀράχνη, καὶ εὐθὺς τρέχει ἀνερριχωμένη, ὡς ἄριστος σχοινοβάτης, πρὸς τὸ θυμὸν της· καὶ ἂν μὲν εἶναι μικρὸν καὶ ἀσθενὲς τὸ ζώριον, διὰ τιῶν δηγμάτων ἀπονικρῶναι αὐτὸ καὶ τὸ τρώγει· ἂν δὲ εἶναι τι ἐκ τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἐπικινδύνων πλησιάζει μετὰ πολλῇ προσοχῇ, τὸ ἀφίνει νὰ ἀποκάμῃ παλαίον πρὸς τοὺς δεσμούς, ἢ προσπαθεῖ νὰ τὸ περιτυλίξῃ διὰ κλωστῶν καὶ νὰ τὸ συσφίγῃ, ὥστε νὰ νεκρωθῇ.

Ἄλλο γάρ ἐστιν ἀξιωμαστος τῶν ἀρχιῶν εἶναι ὅτι ἔχουσιν ἀκριβῆ προαίσθησιν τῆς μελλούσης καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας· ἂν δηλαδὴ ἐπικρατῇ βροχερὸς καιρὸς καὶ μέλλῃ μετὰ τινος ἡμέρας νὰ ἐπιβῇ αἰθρία, ἀρχίζουν νὰ ὑφαίνωσι τοὺς ἰστούς των. Τοῦτο δίδει εἰς τὴν ἀρχὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν δυσκόλως ἢ ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τις περὶ τόσον εὐτελοῦς ζῴου. Πόλις τις ἐπολιορκεῖτο ἐν ὥρᾳ χειμῶνος πολὺν χρόνον· ἕνεκα δὲ τῆς συνεχοῦς κακοκαιρίας καὶ τῶν βροχῶν ἀπελπισθέντες οἱ πολιορκηταί, ἀπεφάσισαν νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ἐν ᾧ δὲ παρασκευάζοντο εἰς τὴν ἀναχώρησιν, ἐκ τοῦ στρατεύματός τις ἐμπειρὸς τῆς φύσεως τῶν ἀρχιῶν παρατηρεῖ ὅτι αἱ ἀράχναι ἤρχισαν νὰ ὑφαίνωσι μετὰ πολλῆς προθυμίας τοὺς ἰστούς των. Ἐκ τούτου προεμάντευσεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἔμελλε νὰ ἐπιβῇ αἰθρία. Ὁ στρατὸς λοιπὸν ἔμεινε, καὶ τῷ ὄντι μετ' οὐ πολὺ ἐπῆλθεν αἰθρία, καὶ οὕτω ἐκυριεύθη ἡ πόλις.

Ὁ καρκίνος.

Ὁ καρκίνος εἶναι ζῶον ὑδρόβιον, δυνάμενον ὅμως νὰ ζῇ καὶ ἐκτὸς τοῦ ὕδατος. Ἄν καὶ πλησιάζῃ πολὺ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐντόμων καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀρχιῶν, ἔχει ὅμως σχῆμα πολὺ παραξενόν· διότι οὔτε κεφαλὴ διακρίνεται αὐτοῦ, οὔτε θώραξ, οὔτε ὀπίσθιον κύτος, ἀλλ' εἶναι τὸ ὅλον ἓν κύτος ἔχων σχῆμα εἰς ἄλλους μὲν σχεδὸν τετράπλευρον, εἰς ἄλλους δὲ στρογγύλον· καὶ ἔξωθεν μὲν περιβάλλει αὐτὸ ὅστρακον εἰς ἄλλους μὲν μαλακώτερον εἰς ἄλλους δὲ σκληρότερον, εἰς πάντας ὅμως πολὺ λεπτότερον καὶ μαλακώτερον τοῦ ὀστράκου τῶν κυρίως κα-

λουμένων ὀστρακοδέρμων, αἶον τῆς πίννης, τῶν ὀστρείδων, τῶν κοχλίων καὶ ἄλλων· διόπερ καλοῦνται οἱ καρκίνοι μαλακόστρακα ζῶα. Ἐσθθεν δὲ τοῦ κύτους εὐρίσκονται αἱ σάρκες καὶ τὰ ἐντόσθια τοῦ καρκίνου, χωρὶς νὰ ὑπάρχωσιν ἄλλα ὀστέα. Πρὸς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κύτους ὑπάρχοισιν ἔνθεν καὶ ἔνθεν οἱ δύο ὀφθαλμοὶ τοῦ καρκίνου, ὄντες μισχωτοὶ καὶ σκληροί, ὡσάν ὑαλώδεις. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν ὀλίγον κατωτέρω, πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ὑπάρχει τὸ στόμα τοῦ καρκίνου. Πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ κύτους ὑπάρχουσιν οἱ ὀκτώ πόδες τοῦ αὐτοῦ τεταγμένοι κατὰ σειράν, τέσσαρες πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τέσσαρες πρὸς τὰ ἀριστερά. Οἱ πόδες οὗτοι εἶναι ὡσαύτως ἔξωθεν ὀστρακώδεις, ἔτι δὲ καὶ τριχωτοί, ἐνῷ τὸ κύτος τοῦ καρκίνου εἶναι ἄτριχον καὶ λεῖον· ἀπολήγουσι δὲ εἰς ὀξύ. Ὑπεράνω δὲ τῶν ποδῶν ὑπάρχουσι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν δύο χηλαί, ὡσαύτως ὀστρακώδεις ἔξωθεν, ἀλλ' ἄτριχοι. Αἱ χηλαὶ αὗται εἶναι μὲν εἰς πάντας τοὺς καρκίνους μεγαλείτεροι καὶ χονδρότεροι τῶν ποδῶν, εἰς τινες ὅμως ἔχουσιν ἐξαίρετον μέγεθος καὶ ἰσχύν, ὡς εἰς τοὺς καλουμένους παγούρους. Τὰς χηλὰς μεταχειρίζεται ὁ καρκίνος ὡς χεῖρες, δι' ὧν λημβάνει καὶ φέρει εἰς τὸ στόμα τὴν τροφήν· ἀλλὰ καὶ ὡς ὄπλον· διότι δάκνουσι δι' αὐτῶν τοὺς προσβάλλοντας αὐτούς, καὶ μάλιστα οἱ πάγουροι δάκνουσι τάσσαν ἰσχυρῶς καὶ ἐπιμόνως, ὥστε, ἴνα ἀπαλλα, ἥ τις, πρέπει νὰ ἀποκόψῃ τὴν χηλὴν ἀπὸ τοῦ καρκίνου.

Τὸ περιεργότατον εἰς τὸν καρκίνον εἶναι τὸ βᾶδισμα τοῦ. Ἐνῷ πάντα τὰ ζῶα βαδίζουσι πρὸς τὰ ἔμπροσ, μόνος αὐτὸς βαδίζει πρὸς τὰ πλάγια· βαδίζει δὲ καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπίσης καλῶς, ὡς καὶ πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ ὅν τὸ πρὸς τὰ δεξιὰ βᾶδισμα θεωρήσωμεν ὅτι γίνεται πρὸς τὰ πρόσω, τὸ πρὸς τὰ ἀριστερά θὰ ἦναι πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἔχει ἄρα ὁ καρκίνος ἐκ πάν-

τιων τῶν ζώων τὸ πλεονέκτημα νὰ βαδίζῃ ἐπίσης καλῶς πρὸς τὰ πρόσω καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ὁ καρῖνος τρώγεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἔχει νόστιμον γεῦσιν.

Δένδρον.

Τὸ δένδρον εἶναι φυτὸν, τοῦτέστι φύεται ἐκ τῆς γῆς.

Πᾶν φυτὸν ἔχει ζωὴν καὶ ὄργανα, δι' ἃν πληροῦνται αἱ χρῆται τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὰ ζῶα διχφερούσι δὲ τῶν ζώων τὰ φυτὰ οὐσιωδῶς καθότι δὲν ἔχουσιν αἰσθήσιν οὐδὲ προαιρετικὴν κίνησιν.

Πᾶν φυτὸν γεννᾶται ἀπὸ σπέρματος· οὐδὲν δὲ φυτὸν φύεται ἐκ τῆς γῆς αὐτόματον, μὴ προϋπάρχοντος σπέρματος. Ἀλλ' ἡμεῖς παλλάκις δὲν ἐννοοῦμεν πῶς ἐπὶ τινος ἐρῆμου καὶ ἀποκεχωρισμένου τόπου ἐρύτρωταν φυτὰ ὅσον πῶς νῆσός τις, πρὸ ὀλίγου χρόνου ἀναδύσασα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἀρχίζει νὰ καλύπτεται ὑπὸ φυτῶν, καὶ συμπεράνομεν, ὅτι ταῦτα φύονται αὐτόματῃ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ μάθωμεν, ὅτι τὰ σπέρματῃ τῶν φυ-

τῶν μετακομίζουτιν ἀνεμοί, ὕδατα, ζῶα, πτηνὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πολλάκις ἀκουσίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ.

Πᾶν φυτὸν ἔχει ἐντὸς μὲν τῆς γῆς τὰς ῥίζας ἐγκλωσμένους καὶ ἀφανεῖς, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς φανερόν ἐνα ἢ πλείονας καυλοὺς. Τὸ μέρος τοῦ φυτοῦ, ὅπου συνάπτονται τὰ δύο ταῦτα ἀντίθετα μέρη, ῥίζα καὶ καυλός, ὀνομάζεται πυθμὴν τοῦ φυτοῦ. Ὁ καυλὸς εὐθύς βλαστάνει φύλλα. Συνδέονται δὲ τὰ φύλλα μετὰ τοῦ καυλοῦ διὰ τοῦ καλουμένου μίσχου. Ὁ μίσχος εἶναι εἰς ἄλλα μὲν μακρός, εἰς ἄλλα δὲ βραχύς. Ἐκτείνεται δὲ ὁ μίσχος καὶ ὅλον τὸ μῆκος τοῦ φύλλου μέχρι τῆς κορυφῆς αὐτοῦ· τοῦτο δὲ τὸ μέρος αὐτοῦ ὀνομάζεται βᾶχis τοῦ φύλλου. Ἡ γωνία, ἣτις σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ μίσχου καὶ τοῦ καυλοῦ, ὀνομάζεται μασχάλη. Ἐντὸς τῆς μασχάλης ἀναπτύσσονται οἱ ὀφθαλμοί, οἵτινες τὸ προσεχές ἔαρ ἀνοίγονται καὶ βλασταίνουν ἐξ αὐτῶν κλάδοι, ἔχοντες νέα φύλλα ἐντὸς δὲ τῆς μασχάλης ἐκάστου αὐτῶν ἀναπτύσσονται νέοι ὀφθαλμοί καὶ ἐκ τούτων βλασταίνουν τὸ προσεχές ἔαρ νέοι κλάδοι, καὶ οὕτω προχωρεῖ τὸ φυτὸν διακλαδιζόμενον.

Καθ' ὅσον διακλαδίζεται τὸ φυτὸν, κατὰ τοσοῦτον ἀδρύνεται καὶ ὁ καυλὸς αὐτοῦ. Πολλάκις δὲ συμβαίνει ἐκ τοῦ αὐτοῦ πυθμένου νὰ ἀναβλαστήσωσι πλείονες τοῦ ἑνὸς καυλοί. Τότε οὐδεὶς αὐτῶν λαμβάνει οὔτε μῆκος, οὔτε πᾶχος· ἀξιολόγον· καὶ τὸ τοιοῦτον φυτὸν ὀνομάζεται θάμνος. Τοιοῦτον θυμνῶδες φυτὸν εἶναι ἡ ῥοδιωνία, ἡ βᾶτος καὶ ἄλλα. Ὅταν δὲ εἷς μόνον καυλὸς ἀναβλαστάνῃ, τότε οὗτος λαμβάνει καὶ μῆκος καὶ πᾶχος· ἰκαίον. Τὸ φυτὸν τὸ ἔχον ἕνα μόνον καυλὸν ἄδρὸν, κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον διακλαδιζόμενον, ὀνομάζεται δένδρον, ὁ δὲ καυλὸς αὐτοῦ ὀνομάζεται κορμὸς ἢ στέλεχος· τὸ δὲ σύνολον τῶν κλάδων καὶ φύλλων αὐτοῦ ὀνομάζεται κόμη τοῦ δένδρου.

Τὸν κορμὸν τῶν πλείστων δένδρων περιβάλλει ἑξωθεν ὁ φλοιός, ὡς ἔνδυμα. Ἐστῶθεν δὲ τοῦ φλοιοῦ εἶναι τὸ ξύλον τοῦτο σύγκειται ἐξ ἰνῶν ἐκτεινομένων κατὰ τὸ μῆκος τοῦ κορμοῦ καὶ πῶς συμπεπλεγμένων μετ' ἀλλήλων, διὸ τὸ ξύλον σχίζεται εὐκόλως ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω κοπτόμενον.

Ἐάν τάμωμεν τὸν κορμὸν δένδρου τινὸς ἐκ τῶν συνηθῶν διὰ πρίονος πλαγίαν τομήν, ἑξωθεν μὲν θὰ ἴδωμεν ἓνα κύκλον σχηματιζόμενον ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ· ἐντὸς δὲ θὰ ἴδωμεν τὸ ξύλον συγκείμενον ἐκ πολλῶν ὁμοκέντρων κύκλων. Τούτων γίνεται κατ' ἔτος εἰς ὑπὸ τὸν φλοιὸν ὥστε ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων δύναμεθα νὰ εὐρώμεν τὴν ἡλικίαν δένδρου τινός. Κατὰ δὲ τὸ κέντρον κεῖται ἡ μήτρα ἢ ἐντεριὼν τοῦ δένδρου.

Οἱ κορμοὶ τῶν δένδρων μάλιστα χρησιμεύουσι εἰς ναυπηγίαν, οἰκοδομίαν, τεκτονίαν καὶ ὅλως εἰς πᾶσαν ξυλουργίαν.

Διὰ τῶν ῥιζῶν ἀπορροεῖ τὸ δένδρον τὴν ὑγρὰν τροφήν του ἐκ τῆς γῆς, ἣτις ὀνομάζεται χυμός. Ἐκ τῶν ῥιζῶν ἀέρχεται ὁ χυμός εἰς τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου μεταξύ φλοιοῦ καὶ καὶ ξύλου, καὶ ἐκ τοῦ κορμοῦ εἰς τοὺς κλάδους, καὶ ἐκ τούτων εἰς τὰ φύλλα· ἐπὶ δὲ τῶν φύλλων κοινωνεῖ ὁ χυμός μετὰ τοῦ ἀέρος καὶ ἀποδίδει μὲν εἰς αὐτὸν οὐσίας ἀχρήστους εἰς τὸ δένδρον, λαμβάνει δὲ παρ' αὐτοῦ ἄλλας χρησίμους, καὶ οὕτω καθίσταται ὁ χυμός ἐπιτηδεύτερος εἰς τὴν θρέψιν τοῦ δένδρου. Εἶναι ἄρα τὰ φύλλα εἰς τὰ φυτὰ, ὅτι οἱ πνεύμονες εἰς τὰ ζῶα.

Τινὰ δένδρα ἔχουσι φύλλα ἀείποτε· διὸ ὀνομάζονται ἀείφυλλα ἢ ἀειθαλῆ δένδρα· ἄλλα δὲ φυλλορροεῦσι τὸ φθινόπωρον καὶ βλαστάνουσι νέα τὸ ἔαρ· ταῦτα ὀνομάζονται φυλλοβόλα. Εἶναι δὲ ἀείφυλλα δένδρα ἡ ἐλαία, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ἡ μυρσίνη, ἡ πιεύκη, ἡ ἐλάτη, ἡ πορτοκαλλέα καὶ ἄλλα· φυλλοβόλα δὲ ἡ

πλάτανος, ἡ συκῇ, ἡ μηλέα, ἡ ἀμυγδαλῇ, ἡ συκαμινέα, ἡ κερασία καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ἐτι δὲ ὀνομάζομεν συνήθως καρποφόρα δένδρα, ὅσα φέρουσι καρπὸς, οἷον συκῇ, μηλέα, ροιὰ, ἀπιδέα, ἀμυγδαλῇ, καρύα, κερασία, κυδωνία καὶ ἄλλα· ἄκαρπα δὲ, ὅσα δὲν φέρουσιν, οἷον λεύκη, ἱτιά, πλάτανος, πεύκη καὶ ἄλλα. Καὶ εἶναι μὲν ἄκαρπον δένδρον οὐδὲν, ἀλλ' ὀνομάζομεν ἄκαρπα ἐκεῖνα, ὅτων οἱ καρποὶ δὲν εἶναι χρήσιμοι εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Πᾶν δένδρον ἢ ἄλλο φυτὸν, ὅταν αὐξηθῇ ἀρκούντως, θὰ φέρῃ καὶ ἄνθη συνήθως τὸ ἔαρ. Πᾶν δὲ ἄνθος ἐντελές· σύγκειται ἐκ τεσσάρων εἰδῶν ὀργάνων. Τὸ ἔξωθεν περιβάλλον τὸ ὅλον ἄνθος ὄργανον ἔχει ὧς· ἐπὶ τὸ πλεῖστον χρομα πράσινον, σύγκειται ἐκ φυλλαρίων καὶ ὀνομάζεται κάλυξ. Τὸ δεύτερον εἶδος τῶν ὀργάνων, τὸ περιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς κάλυκος, δὲν εἶναι πράσινον, ἀλλ' εἶναι παικίλως καὶ ἐνίοτε λίαν ἐπιχαρίτως κεχρωματισμένον, καὶ ὀνομάζεται στεφάνη τοῦ ἄνθους· σύγκειται δὲ ὡσαύτως ἐκ φυλλαρίων, ἅτινα ὀνομάζονται πέταλα. Τὸ τρίτον εἶδος τῶν ὀργάνων ἔσωθεν τῆς στεφάνης ἔχει μορφήν λεπτῶν νημάτων, ὧν ἕκαστον φέρει ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου δύο μικρὰς θήκας συντημένas καὶ πλήρεις κόνης λεπτοτάτης κεχρωματισμένης· τὰ ὄργανα ταῦτα καλοῦνται στήμονες. Τὸ δὲ τέταρτον ὄργανον τοῦ ἄνθους κεῖται κατὰ τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ περιβάλλεται κύκλῳ ὑπὸ πάντων τῶν ἄλλων. Τοῦτο τὸ ὄργανον πρὸς μὲν τὴν βλάσιν εἶναι παχύτερον καὶ ἐξωγκωμένον, ἐνίοτε σφαιροειδές· ἐπὶ τοῦ σφαιρώματος τούτου ἐπικείται συνήθως στύλος τις μᾶλλον ἢ ἥττον μακρός· τὸ δὲ ἄνω ἄκρον τοῦ στύλου φέρει σῶμά τι τρυφερόν, ἐνίοτε κεφαλῶτόν ἢ ἐσχισμένον εἰς δύο ἢ τρία, ἢ πλείονα μέρη. Τὸ ὄργανον τοῦτο καλεῖται ὕπερος. Ἐνίοτε λείπει ὁ στύλος τοῦ ὕπερου, καὶ τὸ κε-

φαιλῶτὸν ἐκεῖνο σῶμα ἐπείκειται ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐξωγκωμένης βίας τοῦ ὑπερίου, καθὼς ἐν τῷ μήκωνι 1.

Ἄμα γονιμοποιηθῇ τὸ ἄνθος, τότε ἀρχίζουσι τὰ ὄργανα αὐτοῦ νὰ μακραίνωνται καὶ ἀποπίπτουσιν· ὑπολείπεται δὲ ἡ προεξηρημένη βίσις τοῦ ὑπερίου, ἣτις κατὰ μικρὸν ἀδρύνεται καὶ ὠριμάζει καὶ γίνεται ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ ἢ τοῦ δένδρου, ἐγκλείων τὰ σπέρματα αὐτοῦ.

Ταῦτα τὰ σπέρματα, ριπτόμενα εἰς τὴν γῆν, βλαστάνουσι πάλιν, καὶ γίνεται ἐξ αὐτῶν νέον φυτὸν ὁμοειδὲς ἐκείνου, ὅπερ ἐγέννησε τὸ σπέρμα.

Πληθὺς δένδρων πλησίον ἀλλήλων φυομένων κατὰ μεγάλας ἐκτάσεις ὀνομάζεται δάσος. Τὰ δάση εἶναι ὠφελιμώτατα εἰς τὴν υἰείαν τῶν ἀνθρώπων· ἡ δὲ φθορά αὐτῶν εἶναι κακὸν ὀλέθριον καὶ δυσθεράπευτον. Καὶ πᾶν δὲ δένδρον καρποφόρον τε καὶ ἄκαρπον παρέχει εἰς τὸν ἄνθρωπον μεγάλην καὶ πολυειδῆ ὠφέλειαν. Τὰ μὲν παρέχουσιν εἰς αὐτὸν γλυκεῖς καὶ δροσεροὺς καρπούς, τὰ δὲ εἰς τὸν ἐδοιπόρον σκιάν καὶ ἀναψυχήν, τὰ δὲ ξύλον εἰς ναυπηγίαν, τὰ δὲ εἰς καύσιν, τὰς δὲ ῥίζας ἢ φλοιὸν εἰς παντοίας βαφάς ἢ φάρμακα ἢ εἰς σχοινοποιίαν, τὰ δὲ φελλὸν εἰς πόματα ὅλως πᾶν μέρος τοῦ δένδρου ἔμαθον οἱ φράνιμοι καὶ φιλόπονοι ἄνθρωποι νὰ χρησιμοποιοῦσι.

1 Μήκων, ἢ παπαροῦνα.

Ἡ πεύκη

Ἡ πεύκη εἶναι δένδρον τριχόφυλλον, ταυτέστιν ἔχει φύλλα τριχοειδῆ, ὡς καὶ ἡ ἐλάτη καὶ ἡ πίτυς. Τὰ δένδρα ταῦτα ὀνομάζονται καὶ κωνοφόρα, διότι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἶναι κῶνος, φύονται δὲ μόνον ἀπὸ σπέρματος, οὐχὶ καὶ ἀπὸ παραφυάδος, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, καθὼς ἄλλα δένδρα. Ἐὰν δὲ ἀποκοπῇ ἄνω ἡ κόμη αὐτῶν, ξηραίνονται τὰ δένδρα ταῦτα ἐκ τῶν ριζῶν. τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ἄλλων δένδρων δὲν ξηραίνονται, ἀλλὰ παραβλαστάνουσιν.

Τὸ ξύλον τῆς πεύκης εἶναι πολύχρηστον εἰς ναυπηγίαν καὶ οἰκοδομίαν. Ἐπὶ δὲ ἐξάγεται ἐκ τοῦ στελέγους αὐτῆς ὀξὺς καὶ ῥητίνη. Καὶ ἡ μὲν ῥητίνη εἶναι ὑγρὸν τῆς πεύκης γλοιῶδες, ἐκρέει δὲ ὡς δάκρυον ἐκ τοῦ ἔλκους ὅταν χαραχθῇ ἡ πεύκη· χαράττουσι δὲ τὴν πεύκην ἢ πρὸς ἐκροτὴν τῆς ῥητίνης, ἢ ἀπὸ

καὶ πρὸς ἐξαγωγήν δαδός. Εἶναι δὲ ἡ δάξ ζύλον ῥητινώδες καὶ διὰ τοῦτο εὐπλεκτον καὶ φωτοβόλον, ὅταν ἀνάπτηται. Χρησιμεύει δὲ ἡ δάξ καὶ ὡς ἔνδυσμα τοῦ πυρὸς καὶ εἰς φωτισμόν, μάλιστα εἰς νυκτερινούς πυρσούς τῶν ἀλιέων.

Ἡ ἐλαία.

Ἡ ἐλαία εἶναι δένδρον καρποφόρον πολὺ ὠφέλιμον εἰς τὴν γῆν. Τῆς ἐλαίας ὁ κορμὸς γίνεται μὲν πολὺ παχύς, ἀλλ' ὅχι πολὺ ὑψηλός· ἔτι δὲ ἀποβαίνει συνήθως ἀνώμαλος καὶ ὀζώδης, ἄνω δὲ σχίζεται συνήθως εἰς πολλοὺς καὶ πυκνοὺς, ἀλλ' ὅχι πολὺ παχεῖς κλάδους, οἵτινες κάμπτονται γύρωθεν πρὸς τὰ ἔξω, καὶ οὕτω λαμβάνει ἡ κόμη τῆς ἐλαίας σχῆμα σφαιροειδές. Τὰ φύλλα τῆς ἐλαίας φύονται ὡσαύτως πολλὰ καὶ πυκνά· δὲν ἀποπίπτουσι δὲ τὸν χειμῶνα. Εἶναι ἄρα ἡ ἐλαία αἰετοφυλόν δένδρον. Τὰ φύλλα ταῦτα εἶναι μακρὰ καὶ στενὰ καὶ κατὰ τὰ δύο ἄκρα ὀξύνονται. Ἐχει δὲ ἡ μὲν μία πλευρὰ αὐτῶν χρῶμα βαθύ πράσινον, ἡ δὲ ἄλλη πολιὸν ὡς τὸ τοῦ ἀργύρου· εἶναι δὲ συνειστραμμένον κυλινδρικῶς πρὸς τὴν πολιὴν πλευράν.

Αἱ ἐλαῖαι ἀνθοῦσι κατὰ τὸν Μάιον. Ἐκαστον ἄνθος εἶναι μικρὸν καὶ λευκόν. Πολλὰ δὲ τοιαῦτα ἄνθη ἐξαρτῶνται ἐξ ἐνὸς μίσχου. Ἀποῦ ἀπανθήσῃ ἡ ἐλαία, προβαίνεται ἐξ ἐκάστου ἄνθους ὁ καρπός, ἡ ἐλαία· αὕτη ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἐπίμηκες, καὶ ἔξωθεν μὲν ἔχει τὸ σαρκῶδες μέρος, ἐντὸς δὲ τὸν πυρήνα· καὶ ἐν ὅσῳ εἶναι ἄωρος, ἔχει χρῶμα πράσινον, ὅταν δὲ ὠριμάσῃ, ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ τὸ λεγόμενον περικλὸν χρῶμα, καὶ τὸ σαρκῶδες αὐτῆς μέρος γίνεται μαλακώτερον καὶ πολυχυμότερον, ὃ δὲ χυμὸς οὗτος τῆς ἐλαίας σύγκειται ἐξ ὕδατος καὶ ἐλαίου.

Τότε καὶ καταπίπτουσι συνήθως αἱ ἐλαίαι ἀπ' ἐαυτῶν καὶ οἱ κύριοι τοῦ ἐλαιῶνος συνάγει αὐτὰς κάτωθεν καὶ τὰς φέρει εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον. Ἐξ τινος ὅμως τύπου δὲν περιμένουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ ὠριμάσῃ καὶ νὰ καταπίπτωσιν ἀπ' ἐαυτῶν, ἀλλὰ ἡμέραν τινὰ ἐκτείνουν καὶ κάτωθεν τοῦ δένδρου μεγάλα πανία, ἔπειτα ἔχουσι ῥάβδους μακρὰς καὶ δι' αὐτῶν ραβδιζοῦσι τὰς ἐλαίας, τὰς ῥίπτουσι κάτω ἐπὶ τῶν πανίων, καὶ οὕτω διὰ μιᾶς τὰς συνάγουσι καὶ τὰς φέρουσιν εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον. Ἐκεῖ πρῶτον συντρίβονται διὰ τινος μεγάλης πέτρας, τὴν ἐπεία κυλίνει ἐπ' αὐτῶν ἕππος τις· ἔπειτὰ ἐκ τοῦ φουράματος τούτου πληροῦσι τὰς λεγόμενας πάνκας, τεμάχια χονδροῦ τριχίνου ὕψους, βρέχουσιν αὐτὰς μὲ θερμὸν ὕδωρ καὶ τὰς θέτουσιν ὑπὸ τὴν καταθλιπτικὴν μηχανήν, καὶ καίως κατέρχεται τὸ πιεστήριον, ἐκθλίβεται καὶ ῥέει ἐκ τῶν πανῶν συγχρόνως εἰς τὸ αὐτὸ δοχεῖον τὸ ὕδωρ, δι' οὗ ἔθρεζαν τὰς πάνκας τὸ ὕδωρ τῶν ἐλαιῶν καὶ τὸ ἐλαιον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐλαιον εἶναι ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, ἐπιπλέει ἐντὸς τοῦ δοχείου καὶ εὐκίως ἀποχωρίζεται καὶ συνάγεται αὐτὸ μόνον.

Ἀλλὰ μέγα μέρος τῶν συγκομιζομένων ἐλαιῶν δὲν ἐκθλίβονται, ἀλλὰ ταριχεύονται κατὰ διαφόρους τρόπους, δι' ἄλλου, δι' ὄξους, δι' ἐλαίου καὶ κατ' ἄλλους τρόπους. Ταῦτα ἐλαίαι εἶναι εἰς μὲν τὰς τραπέζας τῶν πτωχῶν, πολλὰκις τὸ μόνον φαγητὸν μετὰ τοῦ ἄρτου, εἰς δὲ τὰς τῶν πλουσίων χρησιμεύουσιν ὡς προσφάγιον ὀρεκτικόν.

Ὁ μόλυβδος.

Ὁ μόλυβδος ἐνίαι μέταλλον βαρύτερον τοῦ σιδήρου· εἶναι τὸ

βρύτατον πάντων τῶν ἀγενῶν μετ' ἄλλων. Εἶναι δὲ τὸσον μαλκός, ὥστε εὐκόλως κάμπτεται διὰ τῆς χειρός, καὶ εὐκόλως τέμνεται διὰ μαχαιρίου, χωρὶς νὰ βλάπτεται τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐχει προσέτι ὀλίγην ἐλαστικότητα. Ὅταν πελεκηθῇ ὁ μολύβδος, ἔχει ὠραῖον στιλπνὸν χρῶμα, ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ σιδήρου, ἀλλ' ὀλίγον τι κυανώτερον μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον χάνεται ἡ στιλπνότης του, καθὼς καὶ τοῦ σιδήρου, διότι σκωριάζει καὶ ὁ μολύβδος ταχέως. Ἡ δὲ σκωρὶς τοῦ μολύβδου, εἰσπερχομένη εἰς τὸν στόμαχον, εἶναι δηλητήριον. Διὸ πρέπει νὰ μὴ μεταχειρίζεται τις μολύβδινὰ ἀγγεῖα.

Ὅταν θερμανθῇ ὁ μολύβδος ἐντὸς τοῦ πυρός, τήκεται καὶ γίνεταί ρευστός, ψυχραινόμενος δὲ ἀναλαμβάνει τὴν στερεάν του κατὰστασιν. Τοῦτο δύναται πᾶς τις νὰ δοκιμάσῃ διότι ἡ τῆξις τοῦ μολύβδου δὲν ἀπαιτεῖ μεγάλην θερμότητα.

Ἐκ μολύβδου κατασκευάζονται βάρη ὠρολογίων, αἱ βολίδες τῶν πλοίων, δι' ὧν μετροῦσι τὰ βάρη τῶν ὑδάτων, αἱ σφαῖραι καὶ οἱ χάνδροι ἡ τῶν πυροβόλων τῆς χειρός. Ἐπειτα σωλῆνες εἰς διοχέτευσιν ὕδατος καὶ φωταερίου, μικρὰ ἀγγεῖα καὶ θῆκαι εἰς πικνοτάα, γρήσεις. Πλάκες μολύβδου χρησιμεύουσιν εἰς ἐπικάλυψιν στεγῶν. Ἐτι κατασκευάζονται ἐκ μολύβδου μεμιγμένου μετὰ τινος μετάλλου, ὀνομαζομένου ἀντιμονίου, τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα. Ἐν τούτῳ ἐνοῦται συνήθως μολύβδος τετραπλάσιος τοῦ ἀντιμονίου. Τὸ τοιοῦτον μίγμα εἶναι ὀλίγον σκληρότερον τοῦ καθαροῦ μολύβδου, καὶ διὰ τοῦτο καταλλετότερον εἰς τὴν τυπογραφίαν.

ἡ Τὰ σκάγια.

Ὁ ψευδάργυρος.¹

Ὁ ψευδάργυρος εἶναι ὡσαύτως μέταλλον· ἔχει χρῶμα ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ μολύβδου· εἶναι δὲ ἐλαφρότερος, σκληρότερος καὶ δυσστηκτότερος τοῦ μολύβδου.

Ὁ ψευδάργυρος σκωριάζει εὐκόλως ἐν τῷ ἀέρι καὶ ἐν τῷ ὕδατι. Εἶναι ἄρα καὶ αὐτὸς μέταλλον ἀγενές. Ἡ δὲ σκωρία αὕτη δὲν διαλύεται ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐπομένως προφυλάττει τὸν ψευδάργυρον ἀπὸ βαθυτέρας σκωριάσεως καὶ φθορᾶς· εἶναι δὲ καὶ ἀβλαβής. Διὰ τοῦτο τὰ ἐκ ψευδαργύρου κατασκευαζόμενα δοχεῖα εἶναι καὶ διαρκέστερα ἄλλων μετάλλων, οἷον τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καὶ δὲν χρήζουσιν ἄλλης ἐπιγανώσεως, καθὼς ἐκεῖνα.

Ὁ ψευδάργυρος ἐκτεταμένος συνήθως εἰς πλάκας χρησιμεύει εἰς στεγάσματα οἰκοδομημάτων, εἰς ὑδρορροάς, εἰς ἀσχημίνους, 2 εἰς ὑδροδοχεῖα, καὶ ὡς ἐπικάλυμμα τῶν σιδηρῶν τηλεγραφικῶν συρμάτων, ἵνα προφυλλάτῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς σκωριάσεως καὶ φθορᾶς, ἔτι δὲ εἰς ἐπικάλυψιν τῶν θαλασσευόντων μερῶν τοῦ πλοίου, ἵνα μὴ σήπεται τὸ ξύλον ὑπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς χρήσεις.

Ὁ κασσίτερος.

Ὁ κασσίτερος εἶναι μέταλλον πολὺ ὅμοιον πρὸς τὸν μολύβδον κατὰ τὸ χρῶμα καὶ κατὰ τὴν μαλακότητα καὶ εὐκαμψίαν· εἶναι ὅμως ὀλίγον τι σκληρότερος τοῦ μολύβδου, καὶ καμπτό-

1 Κοινῶς τσίγκος. 2 Λουτήρας.

μενος προξενεί τριγμὸν τινα, τριβόμενος δὲ διὰ τῆς χειρὸς ἀναδίδει τινὰ ὄσμήν. Ἐπὶ δὲ εἶναι ἐλαφρότερος τοῦ μολύβδου καὶ εὐτηκτότερος. Ὁ κασσίτερος εἶναι τὸ εὐτηκτότατον πάντων τῶν μετάλλων. Καὶ τὸ χρῶμα αὐτοῦ ὁμοιάζει περισσότερον πρὸς τὸ τοῦ ἀργύρου, παρὰ τὸ χρῶμα τοῦ μολύβδου.

Τὸν κασσίτερον μεταχειρίζομεθα καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς χρήσις, μάλιστα δὲ εἰς γάνωσιν χαλκῶν καὶ σιδηρῶν σκευῶν. Ὁ κασσίτερος δὲν σκωριάζει τόσον εὐκόλως, ὅσον ὁ σίδηρος καὶ ὁ χαλκός, καὶ ἡ σκωρία τοῦ κασσιτέρου δὲν εἶναι βλαβερὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ ἡ σκωρία τοῦ χαλκοῦ εἶναι θανατηφόρον δηλητήριο, ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὸν στόμαχον τοῦ ἀνθρώπου. Γιγνώσκουσιν λοιπὸν τὰ σιδηρᾶ καὶ χαλκᾶ σκεύη, δηλαδὴ ἐπικαλύπτουσιν αὐτὰ διὰ κασσιτέρου, ἵνα μὴ σκωριάζωσι, καὶ ἵνα φαίνωνται ὡραῖα. Ὁ λευκοσίδηρος ἢ εἶναι πλάξ σιδηρᾶ κεκασσιτερωμένη.

Ἐπειτα ἄξια λόγου εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ κασσιτέρου εἰς τὰ κάτοπτρα. Ταῦτα κατασκευάζονται οὕτω πως· Ἐπὶ μαρμαρίνης τραπέζης ὀριζοντείου καὶ ἐπιπέδου, ἐκτείνεται λεπτοτάτη πλάξ κασσιτέρου, λίαν ὁμαλὴ καὶ λεία. Ἐπ' αὐτῆς γίνεταί ὕδραργυρος. Εἶναι δὲ μέταλλον καὶ ὁ ὕδραργυρος, σχεδὸν ὁμόχρους πρὸς τὸν κασσίτερον, ἔχων τοῦτο ἴδιον, ὅτι ἐν τῇ συνήθει θερμότητι εὐρίσκεται ῥευστός, ἐν ᾧ τὰ ἄλλα μέταλλα πάντα, τήκονται μὲν καὶ αὐτὰ καὶ γίνονται ῥευστά, ἀλλ' ἀφοῦ θερμανθῶσιν ἄλλα περισσότερον ἄλλα ὀλιγώτερον, πάντα ὅμως εἰς πολὺ ἀνώτερον βαθμὸν, ἢ ὅσον δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ὑποφέρῃ ἐγγιζὼν τὴν χεῖρα. Ἀφοῦ ἐξαπλωθῇ καλῶς ὁ ὕδραργυρος ἐπὶ τῆς κασσιτερίνης πλακός, λαμβάνεταί πλάξ

ἐξ ὕλου καθαρῷ καὶ διαφανοῦς, καὶ αὐτὴ ὁμολῇ καὶ λεῖα οὕτα, καὶ ἐπιτίθεται ἐπὶ τοῦ ὑδραργύρου οὕτως, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ μεταξὺ ὑδραργύρου καὶ ὕλου ἄλλῳ ἐγκλεισμένος. Ἐπειτα πιεζεται ἡ ὑαλίνη πλάξ, καὶ οὕτως ὁ περιττός ὑδραργυρος ἐκπιεζεται καὶ τὸ ὑποκάτω στρώμα κασσιτέρου καὶ ὑδραργύρου προσκολλᾶται σταθερῶς ἐπὶ τῆς ὕλου. Οὕτως ἔχομεν τὸ κάτοπτρον.

Τὸ μάρμαρον καὶ ἡ ἄσβεστος.

Τὸ μάρμαρον εἶναι ἄσβεστόλιθος, τούτεστι λίθος, τοῦ ὁποίου τὸ οὐσιωδέστατον συστατικὸν εἶναι ἡ ἄσβεστος· δεύτερον δὲ συστατικὸν εἶναι ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἐκεῖνο τὸ ἀέριον. τὸ ὁποῖον γεινᾶται, ὅταν καίωμεν ἀνθρακας, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ βλαβερὸν, ὅταν τὸ ἀναπνεύσῃ ὁ ἄνθρωπος.

Εἶναι καὶ ἄλλοι λίθοι ἔχοντες τὰ αὐτὰ συστατικά. Ἀλλὰ τὸ μάρμαρον διακρίνεται ἐκείνων, καθ' ὅσον εἶναι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον καθαρὸν ἀπὸ ξένων στοιχείων, καὶ εἶναι κρυσταλλωμένον καὶ διὰ τοῦτο διαφανές, καὶ ὅταν ἐπιλεάνθῃ, λαμβάνει στιλπνότητα.

Εἶναι δὲ πολλὰ εἶδη μαρμάρου. Γνωστότατον εἶναι παρ' ἡμῖν τὸ λευκότερον μάρμαρον τῆς Πεντέλης, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευσεν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους πρὸς κατασκευὴν τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων ἀγαλμάτων, ναῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, καὶ σήμερον ἔτι συντελεῖ εἰς καθωρχισμόν τῶν νέων Ἀθηνῶν.

Τὸ Πεντελήσιον μάρμαρον δὲν εἶναι πάντοτε καθαρόν, ἀλλ' ἔχει μεταξὺ τινὰς κυανὰς γραμμὰς ἢ ταινίας. Αὐταὶ ὠνομά-

ζονται συνήθως φλέβες, κατ' ἀναλογίαν τῶν κυανῶν φλεβῶν τοῦ σώματος.

Περιφημότατον ἦτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ ἐπίσης λευκὸν μάρμαρον τῆς Πάρου. Τοῦτο λεκινόμενον ἐμφανίζει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του ὡσάν κόκκους ἀλατοειδεῖς ἢ σακχαροειδεῖς στίλβοντας ἰσχυρῶς.

Πλὴν τούτων ὑπάρχουσι μάρμαρα ἔχοντα παντοῖα χρώματα, οἷον μελαν, ἐρυθρόν, πράσινον, ἢ ἐν ταύτῳ ποικίλα χρώματα.

Τὸ μάρμαρον μεταχειρίζονται ἐξειργασμένον καὶ λελασμένον εἰς ἀγάλματα καὶ εἰς οἰκοδομὰς πολυειδεῖς· πρὸ πάντων εἰς κίονας, εἰς παραστάδας πυλῶν καὶ τὰ τοιαῦτα· σπανιώτερον δέ, διὰ τὸ πολυδαπανον, καὶ εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκοδομημάτων. Ἐτι δὲ καὶ εἰς πλάκας τραπεζῶν, εἰς νιπτῆρας, καὶ εἰς ἄλλα οἰκιακὰ σκεύη καὶ ὄργανα.

Ὅταν τὸ μάρμαρον κατῇ εἰς τὸ πῦρ, ἐκφεύγει ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ ἀφανῶς, καθὼ ἀέριον, καὶ ὑπολείπεται πέτρα τις λευκὴ, πυρώδης καὶ ἀστιλβής, ἡ καλουμένη ἄσβεστος τίτανος, ἢ ἀπλῶς ἡ ἄσβεστος. Ὅταν αὕτη ἐμβληθῇ εἰς ὕδωρ, τότε ἀπορροᾷ μετὰ μεγάλης δίψης τὸ ὕδωρ καὶ ἔνεκα τούτου θερμαίνεται ἰσχυρῶς καὶ αὕτη καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ μίγμα σίζει καὶ ἀναπέμπει ἀτμούς. Ἐν ταύτῃ διαλύεται καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ ὕδατος μαλακόν τι φύραμα. Τότε παύει πλέον ἡ θερμότης, καὶ ἔχομεν τὴν ἐσβεσμένην τίτανον. Τοιαύτην οὖσαν ἀναμινγνύουσι μετ' ἄμμου καὶ ἄλλων ὑλῶν οἱ οἰκοδόμοι καὶ τὴν θέτουσι μεταξὺ τῶν λίθων τοῦ κτιζομένου τοίχου πρὸς συγκόλλησιν αὐτῶν. Ἐφ' ὅσον εἶναι μαλακὴ ἡ τίτανος, ὀλίγην ἔχει συγκολλητικὴν δύναμιν· διὰ τοῦτο αἱ νεόδμητοι οἰκίαι δεν εἶναι πολὺ ἀσφαλεῖς. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ῥοφᾷ ἡ τίτανος ἀπὸ τοῦ ἀέρος βραδείως ἀνθρακικὸν ὀξύ, καὶ μετὰ τούτου κατ'

ὀλίγον σκληρύνεται καὶ ἀπολιθοῦται· ὥστε ὅταν θίγῃ τις νὰ κατὰρτίσῃ παλαιὸν τινα τοῖχον, μετὰ μεγάλης δυσκολίας δύναται ν' ἀποσπάσῃ τὰς πέτρας ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ ἄγνοια τοῦ τοῦ συμβάντος, ἐγείναν αἰτίαι εἰς τὴν ἐτραλμένην δοξασίαν, ὅτι οἱ πρότερον ἔκτιζον στερεώτερον καὶ ἀτραχέστερον τὰ οἰκοδομήματα, οἱ δὲ σήμερον κτίζουσι χαλαρότερον.

Ἡ θάλασσα.

Ἡ θάλασσα εἶναι ἀπέραντος ἔκτασις ὕδατος ὁλοκαυροῦ, ἔχουσα βῆλος ἐνιχυοῦ τεράστιον, μεγαλείτερον ἀπὸ τὸ ὕψος πᾶν ὕψηλοτάτων ὄρεων τῆς γῆς. Ὅταν ᾔηται νηνεμία, τότε ἡ θάλασσα εἶναι γαλήνιος, καὶ ἐκτείνεται ὡς μέγας ὁμαλὸς καθρέπτης, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγκυτοπτρίζονται ὠραϊκῆτα, μέλιστα ὀλίγον πρὸ τῆς ἀνατολῆς καὶ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὁ κυανοῦ, οὐρανός, τὰ παρ' αὐτὴν ὄρη, δένδρα, οἰκίαι, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς πλοῖα. Οὐδὲν τερπνότερον, οὐδὲν ἀγκηπτότερον τοιαύτης θαλάσσης. Νομίζει τις ὅτι γελᾷ ὡς ἄθων παιδίον. Παρὰ δὲ τὸν αἰγιαλὸν κινουμένη ἑλαφρῶς, προξενεῖ ἥχόν τινα ὄχι δυσάρεστον, ὅστις ὀνομάζεται εἰλοῖσθος. Ὅταν ὅμως ἀρχίξῃ νὰ πνέῃ ἄνεμος, τότε κατ' ἀρχὰς ῥυτιδοῦται, λαμβάνει ὄψιν σκοτεινοτέραν καὶ τὰ ἐγκατοπτριζόμενα ἀφανίζονται ἐξ αὐτῆς. Ἐπειτα καθ' ὅσον καὶ ὁ ἄνεμος σφοδρύνει, αἱ ῥυτίδες ἐκείναι μεταβάλλονται εἰς κύματα, τὰ ὅποια κατ' ὀλίγον μεγεθύνονται καὶ καταντῶσι πελώρια, ὡτὰν βουνά. Τοιαῦτα κύματα ὅταν φθάνωσιν ἔξω εἰς τὴν ἀκτὴν, ἂν μέλιστα ᾔηται αὕτη πετρώδης, ῥηγνύονται μετὰ φορικῶδους ἤχου, προξενούντα ἄρρὸν γινώλευκον. Ὁ ἤχος οὗτος ὀνομάζεται κύπος ἢ βοή τῆς θαλάσσης.

σης. Οὐδὲν ἀγριώτερον, οὐδὲν οὐκωδέστερον τοιαύτης θαλάσσης! Ἐντὺς βραχέος χρόνου ἀπώλετε τὴν παιδικὴν ἀθωότητα, καὶ ἀπέκτησε θηριώδη λύσσαν. Ἡ τοιαύτη κατὰστασις τῆς θαλάσσης ἐνιμάζεται τρικυμία καὶ σάλος.

Δυστυχῆς τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἤθελε καταλάθει τοιαύτη θάλασσα μακρὴν λιμένας! Ὅτ' τὸ δαίρη ἀνηλεῶς, ἢ ἀρχὴν τοῦ ἰστούς, ὁ ἄνεμος θὰ σχίσῃ τὰ ἱστία, αὐτὴ θὰ καλύπτῃ τὸ πλοῖον καὶ θὰ ἀρπάζῃ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος διάφορα ἔπιπλα, καὶ ναύτας· πολλάκις ἢ τὸ ῥιψὶ εἰς ξηρὰν τινα, ἂν ὑπάρχῃ ἐκεῖ πλησίον, καὶ θὰ τὸ συντρίβῃ· ἐνίοτε τὸ καταβυθίζει· ἢ ἔναι σπανίαν εὐτυχίαν, ἂν προφύγῃ νὰ καταφύγῃ εἰς λιμένα, ἔστω καὶ ἡρωτικισμένον. Ἀλλὰ καὶ ἡ παντελὴς κενεμία, ἣτις καθιστᾷ τὴν θάλασσαν τόσον ἥρεμον, τόσον τερπνὴν, δὲν εἶναι εὐχάριστος εἰς τὰ πλοῖα τὰ ἱστοφόρα· δοῦτε δὲν δύνανται νὰ κινηθῶσιν ἀπὸ τῆς θέσεώς των, ἐνίοτε ἐπὶ πολλὰς συνεχεῖς ἡμέρας. Ταῦτα ἐπιθυμοῦσιν ἄνεμον μέτριον καὶ οὖριον, δηλαδὴ πνέοντα ἐκ τῶν ὑποθεν τοῦ πλοίου.

Ἐντὺς τῆς θαλάσσης ζῶσιν ἄπειροι ἰχθύες καὶ ἄλλα ζῶα, εἶον πολύποδες ἢ ὀκταπόδια, σπηλκίαι, τευτίδες ἢ καλαμάρια, ἔχθροι, πίνναι, ὀστρεῖδια, καρκῖνοι, κοχλῖαι, καὶ ἄλλα. Πάντα ταῦτα εἶναι φαγώσιμα καὶ ἀλιεύονται κατὰ παντοίους τρόπους. Ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀλιεύονται καὶ οἱ σπόγγοι.

Ὁ ἄνθρωπος μακθάνει ἐν τῇ θαλάσσῃ, εὐλόως νὰ κολυμβᾷ. Τὸ κολυμβημα εἶναι χρῆσιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα, ὅπου γίνεται συχνότατα διὰ θαλάσσης ἢ συγκοινωνία, ὅπως συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι· καὶ ἔπρεπε νὰ μὴ εὕρισκεται Ἕλληνας, οἷτις νὰ μὴ ἤξεύρῃ νὰ κολυμβᾷ.

Ὁ κώδων.

Ὁ κώδων κατασκευάζεται ἐκ μίγματος χαλκοῦ καὶ κασιτέρου. Μιγνύοντα δὲ συνήθως τρία ἢ τέσσαρα μέρη χαλκοῦ καὶ ἓν κασιτέρου. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ κώδωνος ἔνδοθεν κρέματα σιδηροῦν τι πλήκτρον, κοινῶς γλωστίδιον καλούμενον. Τὸ κάτω ἄκρον αὐτοῦ εἶναι ἐξωγκωμένον εἰς κεφαλὴν. Κινούμενον δὲ τὸ πλήκτρον ἔδω καὶ ἐκεῖ, πλήττει τὸν κώδωνα διὰ τῆς κεφαλῆς κατὰ τὴν στεφάνην αὐτοῦ, καὶ οὕτω γίνεται ὁ ἦχος. Ὅσον δὲ μεγαλῆτερος εἶναι ὁ κώδων, τόσον ἰσχυρότερος, βαρύτερος καὶ σεμνότερος εἶναι ὁ ἦχος τοῦ κώδωνος. Διὰ νὰ ᾔηται δὲ ὁ κώδων ἀκουστότερος, ἀναρτᾶται εἰς ὑψηλὰ κωδωνοστάσια. Ἵνα δὲ ἡχῇ ὁ κώδων, εἶναι ἀνάγκη νὰ ᾔηται ἐξηρητημένος μόνον ἐκ τῶν λαβῶν τῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ἀκουμβῇ μηδὲν ἄλλο μέρος αὐτοῦ ἐπὶ ἄλλοτρίου σώματος.

Τὴν χρῆσιν τῶν κωδῶνων εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς εἰσήγαγεν ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία· οἱ δὲ ἄρχατοὶ Ἕλληνας δὲν μετεχειρίζοντο κώδωνας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΗΘΙΚΑ

Πρσευχή.

ὦ Θεέ τοῦ παντός ὁ ἀφθόνως
τ' ἀγαθὰ εἰς τὸν κόσμον σου χύσας,
ὁ μὲ ἄρωμα τ' ἄνθη ποτίσας,
καὶ τὰ ἄστρα ἐνδύσας μὲ φῶς·

ὦν ὕμνεϊ τῶν πτηνῶν ἡ χορεία,
καὶ ὁ φλοῖσθος τοῦ ῥύακος ψάλλει,
ὃν τῆς φύσεως ψάλλουν τὰ κάλλι,
Πλάστα σὺ ὁ τῶν ὅλων τροφός·

Χεῖλη παίδων τολμοῦν νὰ σ' ὕμνήσουν·
εὐμενὲς εὖς, ὦ Ὑψίστε, ταῖνε·
ἀθθενὴς ἡ φωνὴ μας ἂν ᾄδει,
εἶναι ὁμῶς φωνὴ τῆς ψυχῆς.

Φώτισόν μας εἰς τὸ θέλημα σου,
σὺ γενοῦ ποδηγέτης μας θεός,
ἵνα ὅλος μας οὗτος ὁ βίος
ὕμνος γείνη πρὸς σὲ συνεχής.

ἢ ἴ. Βλάχου.

Οἱ ἄγγελοι τῶν παιδῶν.

Ὑπεράνω πάσης χώρας αἰθέριαι διαπορεύονται οἱ ἄγιοι Ἄγγελοι. Οὐδεὶς ὀφθαλμὸς βλέπει αὐτούς, πάντας δὲ ἡμεῖς ἐπιβλέπουσιν αὐτοί. Ὁ οὐρανὸς εἶναι ἡ πατρίς αὐτῶν· ὁ δὲ Θεὸς τοὺς ἐξαποστέλλει.

Κατοπτρεύουσιν ἐκάστην οἰκίαν, καὶ ὅπου βλέπουναι παιδίον τι εὐταχτον, καθήμενον κοσμίως πλησίον τῶν γονέων, εἰσέρχεται εἰς ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ συνοικεῖ μετὰ τοῦ παιδιοῦ. Παρίσταται εἰς τὰ παιγνίδιά του, καὶ τοῦ ἐμβάλλει εὐθυμίαν, πορίσεται εἰς τὴν μελέτην του, καὶ τὸ βυθθεῖ νὰ μανθάνῃ εὐκόλως· καὶ ὅταν τὸ παιδίον κατακλινεται, ἵνα κοιμηθῇ, ὁ Ἄγγελος δὲν ἀποχωρεῖ, ἀλλὰ φυλάττει ἐπιμελῶς τὴν κλίνην του μέχρι τῆς πρωίας. Τότε τὸ ἐξυπνᾷ μὲ ἐν γλυκῷ φίλημα, καὶ τὸ ἐνυσοῦει εἰς τὴν προσευχὴν καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν.

Ὡ Ἄγγελέ μου, μὴ με ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν παραδίδωμαι εἰς τὸν ὕπνον, ἔκτεινε τὰς πτέρυγας σου καὶ σκέπαζε με ἀπὸ παντὸς δυστυχήματος. Ἀποδίωκε ἀπ' ἐμοῦ πᾶν πονηρὸν ὄνειρον, τὸ ὅποῖον ἤθελέ μου ταράζει τὸν ὕπνον.

Ὡ Ἄγγελέ μου, μὴ με ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν ἐξεγείρωμαι ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ἐπιλαμβάνωμαι τῶν ἔργων μου, ἐνίσχυέ με νὰ εἶμαι πᾶσαν στιγμὴν πιστὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὰ καθήκοντά μου.

Ὡ Ἄγγελέ μου, μὴ με ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν μὲ εὖρη θλίψις καὶ στενοχωρία, μὴ με ἀφήσῃς νὰ ἀποκάμω, σπόγγιζε μου μὲ δροσερὰν χεῖρα τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τοῦ προσώπου καὶ ἐνίσχυε τὴν καταβεβλημένην μου ψυχὴν.

· Ω Ἀγγελεῖ μου, μή με ἐγκαταλίπῃς ποτέ. Ὅταν ποτέ
μὲλλω νὰ ἀποχωρισθῶ ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου, ἐλάφρονόν μου
τὸν χωρισμὸν τοῦτον, ὁδήγησόν με εἰς τόπον ἀναπαύσεως καὶ
φέρε ὅπως παρηγορίαν εἰς τοὺς αἰετοὺς μου. Ω Ἀγγελεῖ μου,
μή με ἐγκαταλίπῃς ποτέ.

Τὸ ναυνοῦρισμά.

Πλάσμιζ τρυφερὸν κοιμήσου!
παραστάτης ἄντικρύ σου
"Αἰ γελῶς σε ναννουρίζω,
καὶ ἀνοιγὼν τὰ χροστὰ μου
τὰ πτερὰ μου,
σε κινῶ καὶ σε κοιμίζω.

Ἐπὶ δὲ προστάτης κύπτω,
 χύνω μύρον, ἀνθή ῥίπτω
 εἰς τοῦ βίου σου τὸ νῆμα.
 Ἴδε προσχαρῆς ἐμπρός σου,
 τῆς μητρὸς σου
 ἄκουτε τὸ κοῦρον βῆμα.

Ἐγὼ φεύγω σπεύδων, ὅπου
λύπαι μὲ καλοῦν ἀνθρώπου,
ἀλλὰ σὺ δὲν εἶσαι μόνος·
περιττός ὁ Ἀγγελός σου,
τῆς μητρὸς σου
ὅταν ἀγρυπνῇ ὁ πόνος.

Γ. Ζαλοκώστα.

Τὸ σφυρίον.

Αἵτιγμα.

Γνωρίζω ἐν σφυρίον κακρυμμένον ἐντὸς μικροῦ σκοτεινοῦ δω-
ματίου, τὸ ὁποῖον φέρει πᾶς τις μεθ' ἑαυτοῦ. Τοῦτο τὸ σφυρί-
ον κτυπᾷ ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ ἂν καινῶμεθα, καὶ ἂν γρηγο-
ρῶμεν· ἀλλ' ἄλλοτε κτυπᾷ ἰσχυρότερον, ἄλλοτε ἀττηνέστερον.
«Ὅταν σοῦ λέγω· « Τέκνον μου, τρέξον ἐδῶ νᾶ ἴδῃς τί ὥρατα
πράγματα σοῦ ἔφερε τὴν νύκτα τὸ οὐράνιον παιδίον,
ὁ Χριστός, ἐξ οὐρανοῦ, τότε κτυπᾷ τὸ σφυρίον τόσον ἑλαφρῶς
καὶ τακτικῶς, ὥστε σοῦ ἔρχεται νᾶ χορεύσῃς ὑπὸ τῆς χαρᾶς.

Μαχάριον σύ, τέκνον μου, ἂν πάντοτε μόνον ἀθῶς χάρᾳ σοῦ
κάνῃς τὸ σφυρίον νᾶ κτυπᾷ. «Ὁ κύπρος του εἶναι πρὸς καὶ
εὐρυθμός. «Ἀλλ' ἄλλοίμενον, ἂν ποτε πρᾶξις κακόν τι! Τότε
κτυπᾷ ἄγρια, ἄτακτα, καὶ σοῦ προξενεῖ τρόμον καὶ ἡγωνίαν,
ἕως οὗ ἔλθῃς πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ μετνοσθῇς
ὁμολογήσῃς τὸ σφάλμα σου. Καὶ ὅταν λάβῃς συγχώρησιν τοῦ
πατρὸς, τότε πάλιν τὸ σφυρίον πρᾶνεται καὶ κτυπᾷ ἡτῶ-
ως καὶ τακτικῶς, ὥσταν ὠρολόγιον.

Τί εἶναι τὸ σφυρίον τοῦτο ;

Περιστέρα καὶ μέλισσα.

Περιστέρα τις ἐκάθητο ἐπὶ τινος παρχποταμίου συκῆς, καὶ
ἔβλεπε πρὸς τὸ ψιθυρίζον ῥεῦμα. Καὶ ἰδοὺ βλέπει μέλισσαν ἀν-
τιπαλαίουσταν πρὸς τὸ ῥεῦμα καὶ κινδυνεύουσταν νᾶ παρκαυρθῇ
ὑπ' αὐτοῦ. « Ταλαίπωρον ζωόφιον, » εἶπεν ἡ συμπαθὴς παρι-

στερά, «ἔπεςες εἰς τὸ ὕδωρ! περίμενε, θὰ σοὶ στείλω λεμβόν, ἵνα σωθῇς ἐπ' αὐτῆς.» Εἶπε καὶ ἀπέκόλαψε ἡ διὰ τοῦ ῥάμμου μέγα, πλατὺ φύλλον ἀπὸ τῆς σκιῆς καὶ ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὸν ποταμὸν πλησίον τῆς μελίσσης. Καὶ ἡ μέλισσα ἀνέβη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐσώθη, καὶ ἀφοῦ ἐστέγνωσε πάλιν τὰ πτερά της, ἐπέταξεν εὐθυμὸς πρὸς τὴν κυψέλην, καὶ βομβοῦσα ὑψαρίσκει τὴν σώτειραν.

Μετ' ὀλίγον χρόνον συνέλεγεν ἡ μέλισσα μέλι ἐπὶ τινος δένδρου, καὶ βλέπει κάτωθεν αὐτοῦ κυνηγὸν ἔχοντα προτεταμένον τὸ πυρεθόλον καὶ σκοπεύοντα τὴν περιστερὰν, ἥτις ἔσωσεν αὐτήν, καὶ ἐτοιμον νὰ πυρεβολήσῃ. Ἀἰδοῦ καιρὸς νὰ δείξω καὶ δι' ἔργου τὴν εὐχαριστίαν μου· εἶπεν ἡ μέλισσα, καὶ εὐθὺς καταπετᾷ ἐπὶ τὸν κυνηγόν, κεντᾷ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν κρατοῦσαν τὸ σκανδάληθρον τοῦ πυρεθόλου, ἡ χεὶρ συσπᾶται, τὸ ὄπλον παρακινεῖται καὶ ἡ βολὴ ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ.

Μυῖαι καὶ ἀράχλαι.

Ἦγεμιὼν τις ἠπόρει συχνάκις καὶ ἔλεγε· «Πρὸς τί ἐπλάσαν ὁ Θεὸς μυῖας καὶ ἀράχνας καὶ τόσα ζωῦρια; Τὰ τοιαῦτα εἶναι ὄχι μόνον ἀνωφελῆ ἀλλὰ καὶ βλαβερά ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ φίλος ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλάσε πᾶν ὅ,τι ἐπλάσε, πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἀπεβλέπων, ἢ πρὸς τὴν ὠφέλειαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν ταῦτοις ἔμελλε νὰ μάθῃ ὅτι καὶ τὰ τοιαῦτα ζωῦρια ἐνδέχεται νὰ εἶναι ὠφελίμα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Εἶχε ποτε πόλεμον, καὶ νικηθεὶς ἔφρουγε καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν πολομίων. Περὶ μεσημ-

1 ἀπέκοψεν.

θρίαν ἐφίχσεν εἰς τι δάσος, καὶ νομιζὼν ὅτι ἦτο ἱκανῶς μακρὰν ἀπὸ τῶν διωκτῶν του, ἐξηπλώθη ὑπὸ τὴν σκιάν τινος δένδρου, καὶ καθὼς ἦτο κατ'άπονους ἀπεκοιμήθη. Μετ' ὀλίγην ὥραν ἔρχεται μυῖα τις βομβοῦσα καὶ κίηται ἐπὶ τοῦ πρωτῶπου τοῦ ἡγεμόνος, καὶ κεντᾷ αὐτὸν τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε παρευθὺς ἐξύπνησε. Καὶ ἐξυπνήσας ἀκούει ὅχι πολὺ μακρὰν κτύπους ἵππων καὶ ὁμιλίας ἀνθρώπων, ἀναμυθῶς τῶν διωκτῶν του. Καὶ ταχέως ἀναπηδᾷ καὶ φαίγει εἰς τὰ δάση τοῦ δάσους καὶ σώζεται, εὐχαριστῶν τὸ βλαβερὸν ἐκεῖνο ζῶφιον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐξύπνησε.

Περὶ τὴν δαίλην φθάνει πλανώμενος ἔμπροσθέν τινος σπηλαίου καὶ ἀπορριπτεῖ νὰ διανυκτερεύσῃ ἐν αὐτῷ. Ἀποῦ εἰσῆλθεν, ἤρχισέ τις ἀράχνη νὰ πλέκῃ τὸ δίκτυόν της ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου. Τὴν δὲ πρῶτον πρὶν ἔτι ἐξέλθῃ ὁ ἡγεμὼν ἐκ τοῦ σπηλαίου ἤλθεν δύο ἐκ τῶν διωκτῶν του ἐξωθεν αὐτοῦ· καὶ ὁ ἡγεμὼν περίτρεμος ἤκουεν αὐτοὺς ἐνδοθεν διαλεγομένους. Ὁ εἰς ἔλεγε, «Δὲν εἰσερχόμεθα νὰ ἴδωμεν, μήπως εἶναι κεκρυμμένος ἐντὸς τοῦ σπηλαίου;» Ὁ ἄλλος ἀποκρίνεται· «Ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχῃ καταφύγει· ἰδὲ τὸ δίκτυον τοῦτο τῆς ἀράχνης· δὲν θὰ τὸ ἔσχιζεν, ἂν εἰσέρχeto ἄνθρωπος εἰς τὸ σπῆλαιον;» «Ἐχeis δίκαιον,» ἀποκρίνεται ὁ πρῶτος, καὶ ἀπέρχονται ἐ εἴθεν.

Μετὰ τινα ὥραν ἐξέρχεται ὁ ἡγεμὼν ἐκ τοῦ σπηλαίου, ἀνατείνει τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀναφωνεῖ· «ὦ Θεέ πόσον σὲ εὐχαριστῶ! Χθὲς μὲ ἔσωτς διὰ τῆς μυῖας καὶ σήμερον διὰ τῆς ἀράχνης. ὦ Θεέ, τὸ ὁμολογῶ, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας!»

Τὸ χρησιμώτατον ζῶον.

Βοῦς καὶ ἵππος καὶ πρόβατον συνέθεσκον ἐν τινι ἀγρῷ, καὶ ἄλλα συνεζήτουν, ποῖον ἐξ αὐτῶν εἶναι ὠφελιμώτατον εἰς τὸν κύριον. Ἡ μὲν βοῦς ἔλεγε· «Παρ' ἐμοῦ καρπούται ὁ δεσπότης γλυκὺ καὶ θρεπτικὸν γάλα, νόστιμον τυρὸν καὶ παχὺ βούτυρον.» Ὁ δὲ ἵππος ἔλεγε· «Ἐπ' ἐμοῦ ἐπιθαίνει ὁ δεσπότης καὶ ἔρχεται ταχέως καὶ ἀπό·ως, ὅπου αὐτὸς μόνος, ἵνα ἔλθῃ, θὰ ἐγχειάζεται κόπον πολλὸν καὶ χρόνον μακρόν.» Τὸ δὲ πρόβατον ἔλεγε· «Καὶ ἐγὼ χορηγῶ εἰς τὸν δεσπότην γάλα καὶ τυρὸν καὶ βούτυρον. Πρὸς δὲ τούτοις ἔρια ἵνα ἐνδύηται καὶ θερμαίνεται τὸν χειμῶνα.»

Ἐν ᾧ οὕτω διελέγοντο, βλέπουσι τὸν κύνα τοῦ κυρίου των πλησιάζοντα. Τότε εἶπεν ἡ βοῦς· «Περιττὴ ἡ συζήτησις· καὶ αἱ τρεῖς εἴμεθα ἡμεῖς ἐπίσης ὠφελίμοι εἰς τὸν δεσπότην, ἀλλ' ὁ πανουργὸς ἐκεῖνος εἰς τί χρησιμεύει;» Εἰς οὐδέν. Εἶναι μόνον κόλαξ ἐξαίρετος καὶ ἐξαπατᾷ τὸν κύριον διὰ τῶν θωπειῶν του, καὶ ὁ κύριος ἀγαπᾷ αὐτὸν καὶ τῷ δίδει τὴν καλλιτέραν τροφήν· Καὶ ἐν ᾧ τοιαῦτα ἐμεμφμολογούν, ἐφάνη καὶ ὁ κύριος ἐρχόμενος κατόπιν τοῦ κυνός, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν φιλικῶτατα, καὶ ἔφη· «Διὰ τῆς χειρὸς προσμειδιών. Τότε ἐθυμώθησαν αἱ τρεῖς διὰ τὴν ἀδικὴν ταύτην προτίμησιν, καὶ ὁ ἵππος ἔλαβε τόλμην καὶ εἶπε πρὸς τὸν κύριον· Διατί φέρεσαι οὕτω κύριε;» Δὲν εἶμεθα ἡμεῖς ἄξιοι πλείονος ἀγάπης καὶ θεραπείας παρὰ τὸ ἀνωφελὲς τοῦτο ζῶον;· «Ἀνωφελὲς ζῶον!» ἀνεφώνησεν ὁ κύριος· «ἂν δὲν εἶχον τοῦτον, ἴσως θὰ ἔχνα καὶ σῆς. Ἐκαστον ἐξ ὑμῶν δύναται ὁ κλέπτης νὰ κλέψῃ καὶ νὰ γείνῃ νέος κύριός σου· ὁ δὲ κύων οὔτε αὐτὸς κλέπτεται, οὔτε σῆς ἀρτίνει νὰ κλέψωσι.»

Ζεὺς καὶ πρόβατον.

Τὸ πρόβατον ἔβλεπε πάντα τὰ ἄλλα ζῶα ὅτι ἔχουσι παντοῖα ὄπλα ἀμυντικά καὶ ἐπιθετικά. Αὐτὸ δὲ μόνον ἐπλάσθη παντελῶς ἄσπλον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ὑποχείριον παντός ποιητροῦ. Ἦλθε λοιπὸν πρὸς τὸν Δία τὸν δημιουργὸν πάντων, καὶ ἐμεμφιμοίρει καὶ ἐκέτεε νὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸ ὄπλα.

Ὁ Ζεὺς, προσεποιήθη ὅτι ἀποδέχεται αὐτοῦ τὰ παράπονα, καὶ εἶπε πρὸς τὸ πρόβατον· "Βλέπω καλῶς, χρηστὸν μου πλάσμα, ὅτι σὲ ἠδίκησα. Λοιπὸν εἰπέ σὺ αὐτὸ, πῶς δύνῃμαι νὰ διορθώσω τὸ σφάλμα τοῦτο. Θέλεις νὰ ὀπλίσω τὸ στόμα σου διὰ σπαρακτικῶν ὀδόντων καὶ τοὺς πόδας σου δι' ὀξέων γαμψῶν ὀνύχων;

— "Ὁχι, ὄχι", εἶπε τὸ πρόβατον· μισῶ τὰ αἰμοδόρα θηρία καὶ δὲν θέλω νὰ ἔχω τι κοινὸν πρὸς αὐτά. Χωρὶς δὲ τούτου θὰ μισῶμαι καὶ καταδιώκωμαι ὑπὸ πάντων, ὡς ἐκεῖνα.

— Μήπως θέλῃς νὰ σοὶ ἐμβάλω ἰσοβόλους ὀδόντας;

— "Αχ, ἀπεκρίθη τὸ πρόβατον, τί ἄλλο ὑπάρχει ἀποτροπαιότερον πλάσμα τῶν ἰσοβόλων ὄρεων;

— Τί νὰ κάμω λοιπὸν; Θέλεις νὰ φυτρώσω ἐπὶ τοῦ μετώπου σου κέρατα ὀξέα καὶ ἰσχυρά καὶ νὰ κρατύνω τὸν αἰχένα σου;

— Οὐδὲ τοῦτο ὑπέλαβε τὸ πρόβατον· θὰ συνειθίζον νὰ κεραιτίζω, ὡς τῦρος, καὶ νὰ βιάπτω καὶ ἀδινῶ τοὺς ἄλλους.

Ἄλλ' ὅμως, εἶπεν ὁ Ζεὺς, πρέπει, κατὰ τὴν γνώμην σου, νὰ δύνησαι νὰ βιάπτῃς ἄλλους, ἵνα φοβῶνται ἄλλοι νὰ σὲ βιάπτωσι.

Τώρα ἐννοῶ, εἶπε τὸ πρόβατον, ὅτι ὅταν τις ἔχῃ δύναμιν καὶ διαθέσιν νὰ βιάπτῃ ἄλλους, τότε καὶ οἱ ἄλλοι λαμβάνουσι

δύναμιν καὶ διάθεσιν νὰ βλάπτωτιν αὐτόν. "Ωστε, ἀγαθὲ πα-
τερ, ἄφες με κἄλλιον, ὅποιον μὲ ἐπλάσας ἐξ ἀρχῆς· διότι οὐ-
τως οὔτε ἐγὼ λαμβάνω ὄρεξιν πατε νὰ βλάψω τινά, καὶ οἱ ἄν-
θρωποι μ' ἀγαπῶσι καὶ ὑπεραπίζονται ἀπὸ παντὸς κακοποι-
οῦ ζώου.

Τάτε ὁ Ζεὺς· ἡλόγητε καὶ ἀπέστειλε τὸ πρόβατον τοῦτο·
δὲ ἔπαυσεν ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου νὰ μεμψιμοιρῇ.

Ζεὺς καὶ Προμηθεύς.

Ἄφ' οὗ ὁ Ζεὺς ἐξεθρόνισε τὸν πατέρα του Κρόνον καὶ ἔλαβεν·
αὐτὸς τὴν ἀρχὴν θεῶν καὶ ἀνθρώπων, τότε ἀπεφάσισεν οἱ θεοὶ
νὰ συναλλαγῶσι μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ ὀρίσωσιν ἀπὸ κοι-
νοῦ, ποίας τιμᾶς καὶ προσφορᾶς ὀφείλουσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ
προσφέρωσιν εἰς τοὺς Θεοὺς, ὡς ἀμοιβὴν τῆς προστασίας καὶ
τῶν εὐεργεσιῶν των. Καὶ ἀντιπρόσωπος τῶν θεῶν ἐγενεὶν ὁ
Ζεὺς, τῶν δὲ ἀνθρώπων ὁ πανοῦργος Προμηθεύς.

Ὁ Προμηθεύς, καὶ ὡς ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν Δία εἰς τὴν
ἐρρόνησιν καὶ διὰ νὰ ὠρελήτῃ τοὺς πελάτας του, τοὺς ἀνθρώ-
πους, ὕφαινε ἀπάτην τοῦ Διός. Ἐτραῖξε μέγαν καὶ παχὺν ταῦ-
ρον, καὶ διεμέλισεν αὐτόν, ἵνα ἐκ τῶν τεμαχίων ἐκλέξωσιν οἱ
ἄθάνατοι, τίνα ἐπιθυμοῦσι νὰ προσφέρωνται εἰς αὐτοὺς θυσίαν
παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Τὸ τεμάχιον συνήγαγεν εἰς δύο σωρούς·
καὶ εἰς μὲν τὸν ἕνα ἔθεσε τῆς σάρκος, καὶ πᾶν ἄλλο καλὸν καὶ
νόστιμον, ταῦτα δὲ ἐκάλυψε, ἵνα μὴ φαίνωνται, μὲ τὸ δέρμα
τοῦ ταύρου καὶ ὑπεράνω ἔθετε τὴν κοιλίαν, τὸ εὐτελέστατον
μέλος τοῦ ζώου· εἰς δὲ τὸν ἄλλον σωρὸν ἐτοποθέτησεν ἐπιτι-
θείας· τὰ ὅσα καὶ ἐπεκάλυψεν αὐτὰ μὲ λαμπρὴν λίπος. Οὕτω

ἔδωκεν εἰς μὲν τὴν καλὴν μερίδα κακὴν ὄψιν, εἰς δὲ τὴν κακὴν μερίδα καλὴν ὄψιν, καὶ παρεκάλεισε τὸν Δία νὰ ἐκλέξῃ.

Ὁ Ζεὺς ἀπατηθεὶς ἐξελεξε τὸ χειρότερον μέρος, τὰ ὅσα τὰ κακαλυμμένα ὑπὸ λίπου· καὶ ἔκτοτε συνείθιζον οἱ Ἕλληνας, ὅσῳκι· ἐθυσιάζον τι ζῶον, νὰ κτίωσιν ἐπὶ τῶν βωμῶν τῶν θεῶν τὰ ὅσα καὶ τὸ λίπος, τὰς σάρκας ὅμως καὶ τὰ ἄλλα καλὰ μέρη τοῦ θύματος ἔτρωγον αὐτοί.

Ὁ Σατανᾶς καὶ οἱ Νάξιοι.

Οἱ Νάξιοι εἶχον ἀροτριάσει τοὺς ἀγρούς των. Ἴδου ἔρχεται καὶ ὁ Σατανᾶς καὶ λέγει· « Ἡξίωρετε, ὅτι εἰς ἐμὲ ἀνέκει τὸ ἥμισυ τῆς γῆς· λοιπὸν ἐκ τῆς μελλούσης συγκομιδῆς ὅλ' λάβω ἐγὼ τὸ ἥμισυ. • Ποῦ καλὰ, ἀπεκρίθησαν οἱ Νάξιοι, θέλεις τὸ ἐπάνω ἥμισυ, ἢ τὸ κάτω ἥμισυ; » Ὁ Σατανᾶς θελεῖ βέβαιον πάντοτε νὰ εἶναι ἐπάνω. • Τὸ ἐπάνω ἥμισυ, • ἀποκρίνεται. Τότε λοιπὸν ἐρώτησαν οἱ Νάξιοι γεώμηλα, καὶ ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς συγκομιδῆς, ἔλαβον οἱ Νάξιοι κατὰ τὴν συμφωνίαν τὰ ὑποκάτω — τὰ γεώμηλα, ὁ δὲ Σατανᾶς, ἔλαβε τὰ ἐπάνω — τὰ πράσινα φύλλα αὐτῶν.

Καὶ ὅτε ἦλθε τὸ ἄλλο ἔτος καὶ οἱ Νάξιοι εἶχον πάλιν ἀροτριάσει τοὺς ἀγρούς των, ἔρχεται καὶ ὁ Σατανᾶς, καὶ ὀργισμένος, διότι πέρυσιν ἠπατήθη, λέγει· « Τώρα θελω τὸ κάτω ἥμισυ! » Τότε οἱ Νάξιοι ἐσπείραν σῖτον· καὶ ὅτε ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ, ἔρχεται καὶ ὁ Σατανᾶς, ἵνα λάβῃ τὸ μεριδίον του. Λαμβάνουσι λοιπὸν οἱ Νάξιοι κατὰ τὴν συμφωνίαν τὸ ἄνω μέρος — τοὺς στάχεις, καὶ ἀφίνουσιν εἰς τὸν Σατανᾶν

τὸ κάτω μέρος — τὴν καλαμὴν, καὶ ἐθέριον με σὺ τὴν τὰς
καμίνους τῆς κολάσεώς του.

Λύκος καὶ ἄνθρωπος.

Ἡ ἀλώπηξ διηγεῖτό ποτε πρὸς τὸν λύκον περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. «Οὐδὲν ζῶον, ἔλεγε, δύναται νὰ ἀντιστῇ πρὸς αὐτόν, καὶ μόνῃ ἡ προφύλαξις δύναται νὰ μᾶς σώζῃ ἀπ' αὐτοῦ.» Καὶ ὁ λύκος ἀπεκρίθη· «Μόνον νὰ με συνήντα εἰς ἐξ αὐτῶν ποτε,, καὶ θὰ με ἔβλεπες πῶς θὰ ἐφόρμων ἐπ' αὐτόν.» «Πρὸς τοῦτο εἶμαι ἐτοιμὴ νὰ σοι ποράτῳ βοήθειαν, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ· «ἔλθε αὖριον πρῶτ' μετ' ἐμοῦ, ἵνα σοὶ δείξω ἕνα.» Ὁ λύκος ἠτοίμασθη πρῶτ', καὶ ἡ ἀλώπηξ ἐπορεύετο μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸν τόπον, ὅπου ὁ κυνηγὸς καθ' ἡμέραν ἐποίτα. Καὶ ὁδὸν δὲ ἀπήντησαν γέροντά τινα στρατιωτὴν ἀπόμαχον. Καὶ ὁ λύκος ἠρώτησε τὴν ἀλώπηκα· «Εἶναι οὗτος ἄνθρωπος;» «Ὁχι, ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ ἡτό ποτε, ἀλλὰ τῶρα δὲν εἶναι πλέον.» Καὶ προχωρήσαντες ὀλίγον ἀπήντησαν παιδίον τι πορευόμενον διὰ τοῦ δάσους εἰς τὸ σχολεῖον τῆς κώμης. «Μήπως εἶναι οὗτος ὁ ἄνθρωπος;» ἠρώτησε πάλιν ὁ λύκος. «Ὁχι, ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ, δὲν εἶναι ἀκόμη, ἀλλὰ μέλλει νὰ εἶναι.» Τέλος προχωροῦντες εἶδον μακρόθεν τὸν κυνηγὸν φέροντα τὸ δίκυλον πυροβόλον ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ ἄδοντα τὸ κυνηγετικὸν ἔσχα. «Ἴδού, λέγει ἡ ἀλώπηξ ἐντρομος, βλέπεις ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον; ἐπὶ τοῦτον ὤρμα· ἐγὼ δὲ ἀποτρέχω εἰς τὴν φωλεάν μου. Ἐκεῖ σε περιμένω σῶον καὶ ἀσφαλῶ.»

Ὁ λύκος λοιπὸν ὤρμηται ἐπὶ τὸν κυνηγόν. Ὁ δέ, ἰδὼν αὐτόν, εἶπε· «Κρίμα ὅτι δὲν ἐγέμισα με σφαῖραν τὸ πυροβόλον

μου, ἀλλὰ μόνον μὲ χόνδρους. (1)» Εἶπε καὶ ἐσκόπωσε καὶ ἐηκόντισε τοὺς χόνδρους εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ λύκου. Ὁ λύκος διέστρεψε τὸ πρόσωπον ὑπὸ δριμύος πόνου, ἀλλὰ δὲν ἐτρόμαξεν, ἀλλὰ προὐχῶρει. Τότε ὁ κυνηγὸς ἐξεκένωτεν ἐπ' αὐτόν καὶ τὸν δεύτερον αὐλὸν τοῦ πυροβόλου. Ὁ λύκος κατέπιξε καὶ τὸν δεύτερον πόνον καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸν κυνηγόν, καὶ ἤδη ἠτοίμαζε τοὺς ὀδόντας τοῦ. Τότε ἔσυρεν ἐκεῖνος τὴν κοπίδα καὶ τῷ ἔδωκε δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἀδράς πληγὰς. Καὶ τέλος ὁ λύκος αἱματοσταγῆς καὶ ὀλολύζων ἀπέδραμε πρὸς τὴν φίλην του ἀλώπεκα. «Λοιπόν, ἀδελφεὶ λύκε, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ, πῶς ἀπηλλάγης ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου; βλέπω ὅτι σὲ ἐστόλισε μὲ πορφυρὰν χλαμύδα.»

• Ἀχ! ἀπειρίθη ὁ λύκος, καὶ ἂν ἐπίστευον, ὅσα μοὶ ἔλεγες περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, πάλιν δὲν θὰ ἡδυνάμην νὰ ἐννοήσω αὐτὴν τοιαύτην, ὅποιαν τὴν ἐγνώρισα. Κατὰ πρῶτον ἔλαθεν ἀπὸ τῶν ὤμων ῥάβδον τινὰ στίλβουσαν καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτήν, καὶ μετὰ κράτους ἰσχυροῦ ἐξηκοντίσθη ἐξ αὐτῆς εἰς τὸ πρόσωπόν μου καὶ τι, τὸ ὅποιον μὲ ἔκνιζε δεινῶς. Μετὰ τοῦτο ἐνεφύσησε καὶ πάλιν εἰς τὴν ῥάβδον, καὶ μοὶ ἐφάνη ὡς νὰ μὲ ἐπληστον ἀστραπαὶ καὶ χάλα' α. Καὶ ὅτε ἤμην πλησίον αὐτοῦ, ἔσυρεν ἐκ τοῦ σώματός του πλευράν τινα, καὶ μὲ ἔτυπτε δι' αὐτῆς πόσον ἀνηλεῶς, ὥστε μικροῦ δεῖν ἔμεινα νεκρός.»

• Βλέπεις λοιπόν, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ, πόσον κομपाστῆς εἶσαι;»

Ἀλώπηξ καὶ καρκίνος.

Καρκίνος τις ἀνέβη ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τινὰ χλοερὴν πε-
σκάδα.

διάδω καὶ ἐνέμετο. Ἐκεῖ ἤλθεν ἀλώπηξ τις, εἶδε τὸν καρκίνον βοῶντο ποιοῦντα καὶ εἶπε σιωπτικῶς πρὸς αὐτόν. «Ἐ, φίλε καρκίνε, μετὰ πόσους μῆνας ὑποθέτεις ὅτι θὰ διαπεράσῃς τὴν πεδιάδα; βλέπεις ὅτι βαδίζεις ἐπίσης καλῶς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ πρὸς τὰ πρόσω.»

Ὁ καρκίνος δὲν ἤτο εὐήθης, ἀλλ' ἀπεκρίθη ἐτόλμως πρὸς τὴν ἀλώπεκα· «Φίλη ἀλώπηξ, δὲν γνωρίζεις τὴν φύσιν μου· εἰμαι εὐγενὴς καὶ ἔχω ἥθος ἀξιωματικόν διὰ τοῦτο βαδίζω σὺτω βραδέως· ἄλλως εἰμαι ὠκυποδέστερος καὶ σοῦ καὶ τῶν ὁμοίων σου. Αἶ δὲ λίγῃ πείραν λυβε. Θέλεις νὰ τρέξωμεν με στόιχημα;

— Οὐδὲν ἀρεστότερον τούτου εἰς ἐμέ, ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ. Θέλεις νὰ τρέξωμεν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας, ἢ ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἀργος;

— Ὅχι δὲ, ἀπεκρίθη ὁ καρκίνος· ὁ σκοπὸς καίται πολὺ μακρὸν δι' ἀμφοτέρους. Ἐγὼ νομίζω ὅτι ἀρκεῖ νὰ τρέξωμεν δύο μίλια ἐπὶ τῆς πεδιάδος ταύτης μέχρις ἐκείνης τῆς πλατάνου ἐκεῖ.

— Ἐχει καλῶς, ἀπεκρίθη ἡ ἀλώπηξ γελῶσα. Ὁ δὲ καρκίνος προσέθεσε σπουδάζων·

Σοὶ χορηγῶ ἀκόμη καὶ τινα προδρομὴν· Ἄν δὲν δεγῇς ταύτην, ἐγὼ δὲν κατὰδέχομαι νὰ τρέξω.

— Ἔστω· ἀλλὰ πόση θὰ ᾖ ἡ προδρομὴ αὕτη; ἠρώτησεν ἡ ἀλώπηξ.

— Ἰση πρὸς τὸ μῆκος σου, ἀπεκρίθη ὁ καρκίνος· σὺ ἔρχεσαι καὶ ἵστασαι πρὸ ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ ὑπισθὲν σου, ὥστε ἡ οὐρά σου νὰ ψαύῃ τῆς κεφαλῆς μου· καὶ ὅταν ἐγὼ εἶπω, Ἐμπρός! ἀρχίζομεν τὸν δρόμον.

Ἡ ἀλώπηξ εἶπε· «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου.» Καὶ ἤλθε καὶ

Ἰσταῖθι πρὸ τοῦ καρκίνου οὕτως, ὥστε ἡ δασύμαλλος οὐρὰ αὐ-
τῆς ἐκάλυψε τὸν καρκίνον. Εὐθὺς ὁ καρκίνος ἐνέβαλε τὰς χη-
λας του εἰς αὐτὴν καὶ προσεκολλήθη χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ἡ ἀλώ-
πηξ, καὶ ἐφώναζεν· Ἐμπρός! Καὶ πάρχυτα ἤρχισεν ἡ ἀλώπηξ
νὰ τρέχῃ, ὅπως οὐδέποτε ἕως τότε ἔτρεξε. Καὶ ὅτε ἐπλησίασε
πρὸς τὸν σκοπὸν, δὲν ἐνόμισεν ἄξιον τοῦ κόπου νὰ ἐγγίσῃ αὐ-
τόν, ἀλλ' ἐστράφη εὐθὺς καὶ ἐφώναζεν ἀσθμαίνουσα· «Ποῦ
εἶσαι, ὠκυποδέστατε καρκίνε; Μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν θὰ προέ-
θῃς ἀκόμη οὐδὲ σπιθαμὴν ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας.» Ὁ δὲ καρκί-
νος, τὸν ὅποιον ἡ οὐρὰ τῆς στραρείσης ἀλώπεκος ἔθεσεν ἐπ'
αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ, ἀποκρίνεται ὑπισθεν αὐτῆς· «Τί λόγος εἶναι
οὗτος, φίλη ἀλώπηξ; ἐγὼ ἵσταμαι ἤδη δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας
ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ σκοποῦ καὶ σὲ περιμένω. Διὰ τί ἐβράδυνας
τόσον;»

Ἡ ἀλώπηξ ἐξεπλάγῃ καὶ εἶπεν· «Ὁ Σατανᾶς θὰ σὲ μετέ-
φερῃ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς του!» ἐπλήρωσε τὸ στοίχημα,
συνέστειλε τὴν οὐρὰν της καὶ ἔφυγε κατησχυμμένη.

Ὁ γηράσας κύων.

Χωρικός τις εἶχε πιστὸν κύνα, ὑνομαζόμενον Μίδαν. Οὗτος
ἐγήρασεν ἤδη, καὶ ὁ χωρικός ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἡδύνατό τι λό-
γου ἄξιον νὰ ὠφελῇ αὐτὸν πλέον. Καὶ ποτε εἶπε πρὸς τὴν
γυναικά του· «Ἄξιον προτίθεμαι νὰ φονεύσω τὸν Μίδαν· δὲν
εἶναι πλέον εἰς οὐδὲν χρήσιμος.» Ἡ γυνὴ ἐλυπήθη διὰ ταῦτο,
καὶ εἶπε· «Μὴς ὑπηρετεῖ τόσα ἔτη πιστῶς, δὲν εἶναι λοιπὸν
ἄξιον νὰ τρώγῃ μέχρι τοῦ θανάτου ὀλίγον ἄρτον;» «Δὲν εἶσαι
δύσλου φρόνησις,» ἀπεκρίθη ὁ χωρικός· «Ἄν μᾶς ὑπηρετήσε

μέχρι τοῦδε ἐλάμβανεν ἀντ' αὐτοῦ γενναίαν τὴν τροφήν του ἀλλὰ τώρα, ὅτε εἶναι ἀγχοστός, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον.

Τοιαῦτα εἶπεν. Ὁ δὲ κύων, ὅστις κατέκειτο ὀλίγον περαιτέρω, ἤκουσε πάντα ταῦτα καὶ ἐτρόμαξε καὶ κατελυπήθη, ὅτι ἡ ὑστεραία τῷ ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα. Καὶ ὤρμηθεν εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ δάσους καὶ ἔκλαιε καὶ ὠλόλυζε μεγαλοφώνως. Λύκος δὲ τις, τὸν ὅποιον πολλάκις ὁ πιστὸς κύων κατεδίωξεν ἐρχόμενον. ἵνα βλάβῃ τὰ τοῦ κυρίου του, ἀκούσας τοῦ ὠλολυγμοῦ του, προσῆλθε καὶ μετὰ προσποιητικῶν δακρύων εἶπε· «Σὺ πάντοτε μὲ ἐμίσεις καὶ κατεδίωκες, ἐγὼ δὲ ἀνέκαθεν εἰμι φίλος σου, καὶ τώρα ἦλθα νὰ σὲ παρηγορήσω εἰς τὴν δυστυχίαν σου καὶ νὰ σοὶ δώσω, ἂν δύναμαι, χρήσιμόν τινα συμβουλὴν· εἰπέ μοι τί ἔπαθες.» Ὁ κύων διηγήθη αὐτῷ, ὅσα ἤκουσε τὸν κύριόν του λέγοντα περὶ αὐτοῦ. «Μὴ ταράττεσαι διόλου, ἀπεκρίθη ὁ λύκος, ἐγὼ ἔχω νὰ σοὶ δώσω σωτήριον συμβουλὴν. Αὔριον πρωὶ θὰ ὑπάγῃ ὁ κύριός σου μετὰ τῆς γυναίκος του εἰς τὸν ἀγρόν, ἵνα θερίσωσι· θὰ λάβωσι δὲ καὶ τὸ νηπίδιον, ὡς σὺνθεες, καὶ θὰ τὸ θέσωσιν ὕπισθεν τοῦ φράκτου ἐν τῇ σκιᾷ· σὺ κάθησαι ὀλίγον μακρὰν αὐτοῦ, ὡς διὰ νὰ τὸ φυλάτῃς. Τότε θὰ ἔλθω ἐγὼ ἐκ τοῦ δάσους, ἵνα ἀρπάσω τὸ παιδίον. Σὺ μὲ ἀφίνεις νὰ τὸ ἀρπάσω, καὶ ἔπειτα μὲ καταδιώκεις· ἐγὼ δὲ ἀφήνω τὸ παιδίον καὶ φεύγω. Ὅταν σὲ ἴδωσιν εἰ κύριοί σου ἐπαναφέροντα τὸ παιδίον ἀβλαβές, θὰ σὲ ὑπολάβωσι σωτῆρα αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ εὐχαριστίας θὰ σὲ διακηρῇσωσι καὶ θὰ σοὶ παρέχωσι πᾶσαν εὐζωίαν.»

Ὁ κύων ἤξευρεν ὅτι τῶν ἐχθρῶν αἱ συμβουλαὶ εἶναι κακόβουλοι, ἀλλ' ἤθελε νὰ ὑπερβῇ τὸν λύκον εἰς τὴν πανευργίαν, καὶ τὰ τρέψῃ τὴν κακὴν συμβουλὴν ἐκείνου πρὸς ὄφελος ἑαυτοῦ. Ἀπεδέχθη λοιπὸν τὴν συμβουλὴν τοῦ λύκου.

Τὴν ἐπαύριον ἐγένετο καθὼς προεῖπεν ὁ λύκος. Ὁ κύων συνεχώρησεν εἰς τὸν λύκον νὰ ἀρπάσῃ τὸ νέπιον. Ὁ δὲ χωρικός ἰδὼν τὸν λύκον τρέχοντα διὰ τοῦ ἀγροῦ πρὸς τὸ δάσος μὲ τὸ τέκνον του, ἐκραύγαζεν ἐλσεινῶς. Ἀλλ' ὁ γέρον Μίδας εἶπε· «Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ δείξω, ἂν ἤμμι ἀκόμη χρήσιμος εἰς τὸν ὕριόν μου.» Καὶ ἔδραμε πάσῃ δυνάμει κατόπιν τοῦ λύκου, κατέλαβεν αὐτόν, καὶ ἠνάγκατε δι' ἀδρῶν δηγμάτων αὐτὸν νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδίον καὶ νὰ φύγῃ ὀλολύζων ὑπὸ τοῦ ἀλγους εἰς τὸ δάσος. Οὕτως δὲ λαβὼν τὸ βρέφος διὰ τῶν ὀδόντων του, ἔφερε καὶ κατέθεσε πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου του.

Τότε ὁ χωρικός περιχαρὴς ἔφηξεν αὐτὸν καὶ εἶπεν· «Οὐδὲν κακὸν θὰ πάθῃς, κύον μου· θὰ τρώγῃς ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀρθονίᾳ τὸν ἄρτον σου, ἐνόσω ζῇς.» Ἐκτετε διῆγεν ὁ Μίδας, ὅπως πύλετο.

Ἡμέραν δὲ τινα ἐπεσκέφθη αὐτὸν ὁ λύκος, καὶ εὗρεν ἀναπαυόμενον ἐπὶ μπλακοῦ προσκεφαλίου. Τὸν συνεχάρη διὰ τὴν εὐτυχίαν ταύτην καὶ τοῦ εἶπε· «Ὁμολογεῖς βέβαια καὶ σύ, ὅτι ἐγὼ εἶμαι αἴτιος τῆς εὐτυχίας σου ταύτης, ὅστις σοὶ ἔδωκα τότε τὴν σωτήριον ἐκείνην συμβουλὴν καὶ συνήργησα εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῆς· δὲν ἀμφιβάλλω λοιπὸν ὅτι θὰ ἦσσι εὐγνώμων. Δὲν θὰ κλείσῃς τοὺς ὀφθαλμούς, ἂν ποτε ἔλθω, ἵνα ἀρπάσω τοῦ κυρίου σου πρόβατόν τι;» Ὡ ναί, ἀπεκρίθη ὁ κύων· «ἔλθε μόνον καὶ θὰ ἴδῃς πόσον εὐγνώμων εἶμαι.» Ὁ λύκος ἐπίστευσε, καὶ τὴν ὑστεριάν ἐπατήκεθαι τὰ πρόβατα τοῦ χωρικοῦ. Καὶ ἐν ᾧ ἀνεζήτηι τὸ παχύτερον, ἵνα ἀρπάσῃ, ἐφορμᾷ ἐπ' αὐτόν ὁ Μίδας καὶ τὸν φυγαδεύει κακῶς ἔχοντα ὑπὸ τῶν δηγμάτων καὶ ὠρυόμενον πρὸς τὸ δάσος. Οὕτω παρέσχεν ὁ κύων νέον δαίγμα τῇ· πρὸς τὸν κύριον πίστεως καὶ χρησιμότητός του, καὶ πύλητε τὴν ἀγάπην αὐτῶν.

Μετά τινα χρόνον ἦλθεν ὁ λύκος πρὸς τὸν κύων, ἀλλ' ἐστάθη μακρόθεν, καὶ ἐφώνησεν· «Ἀπιστε καὶ ἀχάριστε κύων!· με ἐξηπάτησας. »

— Πῶς; ἀπεκρίθη ὁ κύων, δὲν εἶπον ὅτι θὰ σοὶ δεῖξω πόσον εἶμαι εὐγνώμων; καὶ δὲν σοὶ ἐδείξα ἐναργῶς τὴν πρὸς τὸν κύριόν μου καὶ εὐεργέτην μου εὐγνωμοσύνην;

— Εἶσαι πανούργος! ἀντεφώνησεν ὁ λύκος· πρὸς ἐμὲ ὥφειλες νὰ ἦται· εὐγνώμων, ὡς εὐεργέτην σου, οὐχὶ πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε νὰ σὲ φονεύσῃ.

— Ἀληθῆ λέγεις, ὅτι εἶμαι πανούργος; ἀπεκρίθη ὁ κύων· ἀλλὰ πρὸς πανούργους καὶ δολίους· πρέπει νὰ γίνεταί τις πανούργος, ἂν μέλλῃ νὰ σώζεται καὶ νὰ εὐτμερῇ.

Κυνῶν φιλανθρωπία.

Χωρικός τις ἐπορεύθη μετὰ τῶν δύο κυνῶν του εἰς τὸ δάσος, ἵνα κόψῃ ξύλα, καὶ ἀνέβη ἐπὶ ὑψηλοῦ δένδρου. Ὀλισθήσας δὲ κατεφέρετο, καὶ ὁ πούς αὐτοῦ ἐνεπλέχθη εἰς τὴν γωνίαν δύο κλάδων, ὥς τε ὁ ἄνθρωπος ἐκρέματο κατακέφαλα. Οἱ δὲ κύες ὠρύοντο, ¹ ἔτρεχον ἄνω κάτω καὶ ἐξεδῆλουν ἐναργῶς ἀγωνίαν καὶ ἄλγος διὰ τὸ πάθημα τοῦ κυρίου των. Τέλος ἰδραμεν ὁ εἰς ἐκ τούτων εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἤρχισε νὰ ὀλολύξῃ θρηνηδῶς ἐνώπιον τῶν οἰκείων τοῦ κινδυνεύοντος ἔκαμνε σχήματα μεγάλης ψυχικῆς ταραχῆς, ἔτρεχεν ὀπίσω, ἐπανάρχετο, καὶ ἐκ παντός τρόπου ἐσήμαινεν αὐτοῖς, ὅτι ἔπρεπε νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι. Καὶ πᾶ ὄντι ἀνέστησαν καὶ ἠκολούθουν αὐτόν. Τότε ὥρμησεν ὁ κύων πάλιν πρὸς τὸ δάσος. ὅπου ἐκρέματο ὁ κύριός του, καὶ συγχάκις ἐπέστρεψεν, ὅσάκις οἱ ἀκολουθοῦντες δὲν ἔαπευ-

¹ Ἐρούλιαζον.

δον ἱκανῶς. Καὶ οὕτως ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν καιρῷ πρὸς τὸ θένδρον, ὅπου ἐκρέματο ὁ κύριος αὐτοῦ ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ καὶ ἔσωσαν αὐτόν.

Ὁ δὲ ἄλλος κύων ἐν τούτῳ ἔμενε παρὰ τῷ δεσπότῃ καὶ ὑλάκτει καὶ ὠλόλυζεν ἰσχυρῶς, ἵνα σημάνη εἰς παροδίτας τὸν κίνδυνον καὶ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν.

Ὁ μέγας κύων.

Εἰς τὸ πανδοχεῖον μικρᾶς τινας πόλεως, κάτω εἰσῆλθον ἄρκτηρύλας τις καὶ ἔτρωγε τὸν ἑσπερινόν ἄρτον του· τὴν δὲ ἄρκτητον τοῦ ἔδεσεν ἔξω ὑπίσθεν τοῦ σωροῦ τῶν ξύλων, τὴν κακώμοισον ἄρκτητον, ἣτις πάντας μὲν ἔτερπεν, οὐδένα δὲ ἔβλαπτεν, ἂν καὶ ἐφαινετο ἀγριωπύς. Ἐπάνω δὲ ἔπαιζον ἐν τῷ φωτὶ τῆς πανσελήνου τρία μικρὰ παιδία· τὸ πρεσβύτατον θὰ ἦτο ἐξαετίς, τὸ νεώτατον διετές. «Πλάτ, πλάτ» ἀκούεται ἐπὶ τῆς κλίμακος. Τίς τάχα νὰ ᾔηται; Ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ ἐμβαίνει — ποῖος; ἡ ἄρκτης! Ἡ κακώμοισος ἤνιξτο μόνη κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἰσχυμένῃ, καὶ ἀκούσασα τὸν θόρυβον τῶν παιδίων, ἀνέβη, ἵνα συμπαιξῇ. Τὰ παιδία ἐτρόμαξαν ἰδόντα τὸ μέγα μαλλωτὸν θηρίον. καὶ ἐχώθησαν εἰς τοὺς μυχοὺς τοῦ δωματίου. Ἀλλ' ἡ ἄρκτης ἀνεῦρε καὶ τὰ τρία, ἔλειγεν αὐτὰ διὰ τῆς γλώσσης, ἀλλὰ δὲν τὰ ἔβλαψε.

•Θὰ ᾔηται βεβαίως μέγας τις κύων· διανοήθησαν τὰ παιδία καὶ ἀνελάρησαν, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῶν μυχῶν καὶ ἔφηχον αὐτήν. Αὕτη δὲ ἐξετάθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ τὸ νεώτατον παιδίον ἐκυλίετο ἐπ' αὐτῆς καὶ ἔπαιζε κρυπτινὰ ἰ μὲ τὴν χρυ-

1 Τὸ κρυπτινὰ.

σώμαλλον κεφαλὴν τοῦ ἐντός τοῦ μαλλωτοῦ μέλανος δέρματος τῆς ἄρκτου. Ἐπειτα ἔλαβεν ὁ πρεσβύτερος τὸ τύμπανόν του, καὶ ἐπληττεν αὐτὸ βροντωδῶς καὶ ἡ ἄρκτος ἠνωρήωθη ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ ἤρχισε νὰ χορεύῃ. Τὶ τερπνὸν θέαμα! Ἐκαστον παιδίον ἔλαβε τὸ ὄπλον του, ἔδωκεν καὶ εἰς τὴν ἄρκτον ἓν, καὶ ἐκράτει αὐτὸ ταπεινῶς καὶ εὐθέως. Εὗρον λοιπὸν ἐξάριτον συστρατιώτην καὶ λοιπὸν ἐδίδουν ἓν, δύο! κλίνετε δεξιὰ! ἓν, δύο! ἓν, δύο! Μεταξὺ τούτων ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ εἰσέρχεται ἡ μήτηρ τῶν τέκνων. Ἐπρίπε νὰ ἴδῃ τις αὐτὴν ἀναυδὸν, πελιδνὴν, τὸ στόμα ἡμιάνευκτον, τὸ βλέμμα ἄτενές ἔχρυσαν, ἵνα ἐννοήσῃ τὴν φοίκην τῆς. Ἀλλ' ὁ νεώτατος τῶν παιδῶν ἔνευσε πρὸς τὴν μητέρα περιχαρῶς καὶ ἐφώνασεν ἐν τῇ παιδικῇ γλώσσῃ· «Μάμμη! παίζομεν στρατιώτας! Καὶ ἐν τούτῳ ἦλθεν ὁ ἄρκτοφύλαξ.

Ὁ ἄφρων παῖς.

Πρὸς τινὰ ποταμὸν ἦτο ὑδρόμυλος κατεσκευασμένος, καὶ εἶχεν ἐξωθεν πτέρυγα μεγάλην ἐμβεβλημένην εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ περιστρεφόμενην ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τοῦ ῥεύματος. Ὀλίγον δὲ ἄνωτέρω τοῦ μύλου ἦτο προσδεδεμένη ἐπὶ τῆς ὄχτης τοῦ ποταμοῦ μικρὰ λέμβος. Πρὸς δὲ τὴν φυγόπονον καὶ κρυφίνουσαν, ἀντὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπου ἔπεμπον αὐτὸν οἱ γονεῖς, ἵνα παιδεύῃ καὶ γένῃ χρηστὸς ἄνθρωπος, προετίμησε νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τὸν πλησίον ῥέοντα ποταμὸν ἵνα παίξῃ. Ἐκεῖ εἶδε τὴν λέμβον καὶ εὐθὺς ἔλυσεν αὐτὴν καὶ εἰσεπήδησε. Καὶ τὸ ῥεῦμα κατέφερε τὴν λέμβον πρὸς τὴν πτέρυγα τοῦ μύλου. Ὁ δὲ νέπιος ἠλάλαξεν ὑπὸ χαρᾶς. Ἦκουσε δὲ ἡ μήτηρ ἐκ τῆς οἰκίας τὰς

φωνῆς τοῦ υἱοῦ καὶ ἔδραμεν εἰς τὸ παράθυρον, ἵνα ἴδῃ. Καὶ βλέπῃ τὴν λέμβον πλησιάζουσιν εἰς τὴν πτέρυγα τοῦ μύλου καὶ τὸν υἱὸν ἐπ' αὐτῆς περιχαρῇ. Καὶ ἡ δυστυχεῖς μήτηρ εὐθὺς ἐνόησε τὸν κίνδυνον καὶ ἀνεβόα ἐλεεινά, ἔλκουσα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, καὶ παρεκάλει εἰς βοήθειαν. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς βοηθείας· διότι ἡ λέμβος καὶ ὁ παῖς ἦσαν ἤδη ἐγγύτατα τοῦ ὀλέθρου. Καὶ αἶρνης κατεβυβίσθη καὶ λέμβος καὶ παῖς, καὶ μετ' οὐ πολὺ εὗρον κατωτέρω τοῦ μύλου τὰ συντρίμματα τῆς λέμβου καὶ τὸν παῖδα νεκρόν.

Παῖς προσευχόμενος.

Χίρα τις πτωχή. Εὐδοξία ὀνομαζομένη, εἶπε πρῶϊαν τινὲ πρὸς τὰ πέντε μικρὰ τέκνα· «Φίλτατα τέκνα, δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦς δώσω τὴν πρῶϊαν ταύτην νὰ πραγματοποιήτε· οὔτε ἄρτος, οὔτε ἐλαία, εὐρίσκεται πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ· διότι καθ' ἡμέραν ἔχω τισαύτην ἀσχολίαν περὶ ὑμῶν, ὥστε σχεδὸν οὐδὲν δύναμαι νὰ κερδαίνω ἐργαζομένη ξένα ἔργα. Λοιπὸν παρακαλεῖτε τὸν φιλόανθρωπον θεὸν νὰ ἐλεήσῃ ὑμᾶς· διότι εἶναι πλούσιος καὶ δυνατός, καὶ εἰσακούει τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὸν μετὰ καθαρᾶς καρδίας »

Μετὰ ταῦτα ἀνέστη ὁ μικρὸς Τηλέμαχος, μόλις ἐπταετῆς ὢν, καὶ ἐπορεύετο εἰς τὸ σχολεῖον νῆπτις, καὶ ἦτο περίλυπος. Καὶ διέβαινον ἐμπροσθεν τοῦ ναοῦ τῆς κώμης, καὶ ἡ θύρα τοῦ ναοῦ ἦτο κατὰ τύχην ἀνοικτή. Καὶ ὁ Τηλέμαχος εἰσῆλθε, καὶ περιβλέψας οὐδένα εἶδεν ἐν τῷ ναῷ. Τότε προτῆλθε πρὸς τὸ εἰκονοστάσιον, ἐγενυκλίνησε καὶ προσήχετο πρὸς τὸν Θεὸν μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ ἔλεγε· «Φιλόστοργε πατερ οὐράνιε, σήμερον

δὲν ἔχομεν τίποτε νὰ φάγωμεν· οὔτε ἄρτον οὔτε ἐλαίας ἔχει ἡ μήτηρ πλέον· δὸς ἡμῖν Σὺ, πάτερ ἀγαθέ, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν τῆς πείνης. Ἐλέητον ἡμᾶς, πάτερ. Σὺ εἶσαι πλούσιος καὶ δυνατός, καὶ ὁ ἱερεὺς μᾶ· ἐβεβαίωτεν, ὅτε μᾶ· ἐπῆρες τὸν ἀγαπητὸν πατέρα, ὅτι Σὺ θὰ φροντίζης τοῦ λοιποῦ ὑπὲρ ἡμῶν.»

Οὕτω προσπυχῆθη ὁ Τηλέμαχος ἐν νηπιακῇ ἀφελείᾳ, καὶ ἔπειτα ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸ σχολεῖον. Ὅτε δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν μεσημβρίαν, εἶδεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μέγαν ἄρτον καὶ σκικκίον πλήρες ἀλεύρου καὶ καλάθιον πλήρες ὠῶν. «Λοιπόν, δόξῃ τῷ Θεῷ!», ἀνεφώνησε περιχαρής· «ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τὴν δέησίν μου. Μῆτερ, ἔφερε ταῦτα πάντα Ἀγγελός τις ἐδῶ διὰ τοῦ παραθύρου;»

«Ὅχι τέκνον,» εἶπεν ἡ μήτηρ· «ἀλλ' οὐδὲν ἦ-τον ὁ οὐράνιος πατὴρ εἰσήκουσε τὴν δέησίν σου. Ὅτε σὺ προσπύχεσο γονυκλινῆς ἐν τῷ ναῷ, ἦτο καὶ ἡ γυνὴ τοῦ ἀγαθοῦ δημάρχου μας ἐν αὐτῷ καὶ προσπύχετο κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τοῦ ναοῦ. Καὶ σὺ μὲν δὲν εἶδες αὐτήν, ἐκείνη δὲ ἤκουσε τὴν προσευχὴν σου καὶ μᾶ· ἔστειλε πάντα ταῦτα, καὶ ἔγεινεν ὁ Ἀγγελος, δι' οὗ ὁ ἀγαπητὸς Θεὸς ἤλθεν εἰς βοήθειαν ἡμῶν. Λοιπόν, τέκνον, εὐχαριστήσατε τὸν Θεὸν καὶ μὴ λησμονῆτε διὰ παντός τὰς εὐεργεσίας του.»

Τὰ πικιδία πάντα ἀνέστησαν καὶ προσευχῆθησαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὑψοχρίστησαν αὐτὸν διὰ τὴν πρόνοιάν του, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ σώζῃ καὶ νὰ πλουτίζῃ τὴν εὐεργέτιν αὐτῶν. Καὶ ἔπειτα ἐκάθησαν καὶ ἔφαγαν.

Η παρηγορία τοῦ κώδωνος.

Τυνή τις χήρα εἶχε πέντε τέκνα ἀνήλικα, καὶ ἀπέζη γλίτ-
χως γεωργοῦσα τὸν ἀγρόν της καὶ καρπούμενη μίαν βοῦν,
τὴν ὁποίαν εἶχε. Καὶ μέχρι μὲν τινος ἦτο ἀνεκτὴ ἡ κατέστα-
σις αὕτη. Ἀλλ' ἐνιαυτὸν τινα συνέβη ἀφορία τοῦ ἀγροῦ, καὶ
πρὸς τούτοις ἀπέθανε καὶ ἡ βοῦς· καὶ τοῦ λοιποῦ δὲν εἶχεν
οὐδὲν νὰ ζῇ μετὰ τῶν τέκνων της. Καὶ ἐν ἄκρᾳ ἀθυμίας εἶπε
καθ' ἑαυτήν· «Νὰ ἐπαίτῳ δὲν εἶναι ἐντιμον, φιλοπονία δὲ καὶ
ἐργασία εἰς οὐδὲν μὲ ὠφελοῦσι· τί χρονίζει ὁ θάνατος καὶ δὲν
μὲ ἀφαρπάζει;» Καὶ τὴν στήμνην ταύτην πλήττει τὰ ὠτά της
ὁ σεμνὸς ἦχος τοῦ κώδωνος τοῦ ναοῦ. Ἦτο δὲ Κυριακὴ πρωΐ.
«Εἶθε νὰ ἤχει ταύτην τὴν στήμνην ὁ κώδων τῆς κηδείας μου!»
εἶπε στεναζούσα. Καὶ ἐν τούτῳ εἰσέρχεται τὸ θυγάτριόν της
εἰς τὸ δωμάτιον καὶ λέγει· «Μήτηρ, ἀκούεις; ὁ κώδων ἤχη·
δὲν θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν; ἐγὼ διευθετῶ καὶ φυλάττω
τὴν οἰκίαν.» Ταῦτα εἶπε τὸ κοράσιον, διότι ἡ μήτηρ ἐπορεύετο
πασαν κυριακὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπέστρεφεν ἰλαρὰ εἰς
τὴν οἰκίαν.

Μετὰ τοῦ λόγου τούτου ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν ὁ ἦχος τοῦ
κώδωνος γλυκὺς, παρηγορὸς. «Διατί δὲν πρέπει νὰ ὑπάγω καὶ
κατὰ τὴν δυστυχῇ ταύτην ἡμέραν εἰς τὸν ναόν, ἀφοῦ ἐπορευό-
μην κατὰ τὰς εὐτυχεῖς;» Οὕτω διενόηθη ἡ μήτηρ, καὶ ἐπο-
ρεύθη εἰς τὸν ναόν κατηφὲς καὶ περίλυπος. Καὶ ἐπειδὴ ἤσχύ-
νετο νὰ βλέπεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων οὕτω διακεκμένη, ἦλθε
καὶ ἐστάθη ὀπίσθεν στύλου τινὸς καὶ ἔκλαιεν.

Ἀνέβη δὲ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ ἁμβωνος καὶ ἐκτύπησε τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ καὶ ἔλεγε· «Μακκάριοι αἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρα-

κληθήσονται «Ὁ πατήρ τῶν μετῶν καὶ ὀρφανῶν ἀγρυπνεῖ ὑπὲρ αὐτῶν.,

Ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρηγόρησεν καὶ τὴν πτωχὴν γυναῖκα, καὶ ἐπέστρεψεν ἡ καθεὶς, ἰλαστέρα, καὶ διελογίζετο περὶ τῆς ἀγαθότητος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ οὐρανίου πατρὸς, καὶ ἐπίστευεν εἰς τὴν βοήθειαν αὐτοῦ.

Καὶ τὴν ἐσπέρην ἐλάβητο ἡ χήρα μετὰ τῶν τέκνων τῆς πλησίον τοῦ ἀμυδρου λόφου καὶ παρηγόρει αὐτὰ καὶ ἐσκέπτετο, πῶς δὴ ἀνταὶ διὰ συντόνου ἐργασίας σιῶντο μετὰ θερμῶν δεήσεων πρὸς τὸν Θεόν, νὰ ἐξέλθωσι τῆς ἀμηχανίας. «Κατ' ἀρχάς, ἔλεγε, θ' ἀναρέψω μίαν αἴγα, καὶ ὥς θὰ ἀνακτήσωμέν ποτε οὕτω τὴν ἀπολεσθεῖσαν βοῦν.

Ἐν ᾧ τοιαῦτα διελέγετο, ἰδοὺ κρούεται ἡ θύρα ἡσύχως, καὶ εἰσῆλθεν ἀνὴρ τις καὶ εἶπε· «Χριστιανός τις σὰς στέλλει ταῦτα τὴν τὴν βοῦν καὶ τούτους τοὺς σάκκους μετὰ φιλικῶν ἀσπασμῶν. Ταῦτα εἰπὼν ἀπῆλθε. Καὶ ἡ μὲν χήρα ἔμεινεν ἐκπεπληγμένη, τὰ δὲ παιδιὰ ἔδραμον ἔξω· καὶ ἰδοὺ μία βοῦς πολὺ ὠραιοτέρα τῆς ἀπολεσθείσης ἵστατο ἔξωθεν. Καὶ τὰ μὲν ἀλλάζοντα ἐλάκνουσιν αὐτὴν εἰς τὸν σταυλόν, τὰ δὲ μόλις ἐτήκοναν τοὺς πλήρεις σίτου σάκκους. Ἡ δὲ μήτηρ ἐκλαίεν ὑπὸ χαρᾶς, καὶ εὐθὺς συνήγαγε περὶ ἑαυτὴν τὰ τέκνα τῆς καὶ προσευχήθη καὶ ἠγαθήσατο τὸν οὐράνιον πατέρα, τὸν χορηγὸν τῶν ἀγαθῶν τούτων.

Τὴν ὑπεραίαν ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς χήρας ἀνὴρ τις μεγαλοπρεπὴς καὶ εἶπε πρὸς τὴν χήραν· «Χθὲς προσήνεγκας εἰς τὸν Θεὸν ἐν τῷ ναῷ τὰ δάκρυά σου θυσίαν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεός σε παρηγόρησεν. Ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ὀφείλω εἰς αὐτὸν θυσίαν εὐχαριστίας· διὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ἐπιδαφιλεῖς εἰς ἐμέ. Καὶ χθὲς ὅτε σὲ εἶδον πενθοῦσιν καὶ ἔμαθον τὴν δυστυχίαν

σου, ἐνόησα ὅτι ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ ἀποδώσω τὸ χρέος μου Δέ-
χθητε λοιπὸν εὐχαρίστως τὸ δῶρόν μου, καὶ εἴτε ὁ ὕψιστος νὰ
πολλαπλασιάσῃ αὐτό. »

Τὸ ναυτόπουλο·

Μὲ καράβια 'ς τὰ ταξείδια τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ,
μὲ τῆς θάλασσας τὰ φεῖδια τὸν καιρὸν τοῦ τὸν περνᾷ
Ὁ Βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει, οὐδ' ἡ ἄπιστη νυτριά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χιλάζι, οὔτε κύματα πλατιά.

Στὴν δουλειὰ πουργὸ καὶ βράδῳ μὲ τὸν στρόμπα 'ς τὸ πλευρὸ
ξηροτρώγει παξιμάδι, πίνει ἀκάθαρτο νερό.
πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι ἀναθαίνει 'ς τὰ πανιά,
καὶ μὲ ῥόζους εἰς τὸ χέρι, λύνει δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα τὸ φυλάγει μοναχὴ
τῆς μανούλας τοῦ ἡ λαχτάρα, τῆς μανούλας τοῦ ἡ εὐχὴ,
ποῦ ἐλπίζει παλληκάρι νὰ τὸν δῇ καμμιά φορά.
νὰ τὸν ποῦν μικρὸν Κανάρη μετ' 'ς τ' ἀθάνατα Ψαρά.

Ἡλ. Ταρταλίδου.

* Ὁ μικρὸς ναύτης καὶ στρατιώτης

Ἦμην μικρὸν παιδίον, μόλις ἰστάμενον σταθερῶς ἐπὶ τῶν
ποδῶν μου, ὅτε μὲ παρέλαβεν ὁ πατήρ μου μαζὺ τοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν καὶ μὲ ἐδίδασκε νὰ κολυμβῶ εὐκόλως, κρατῶν με
διὰ τῆς ἀσφαλοῦς χειρὸς τοῦ, καὶ νὰ βυθίζωμαι ὑπὸ τὸ ὕδωρ
μέχρι κάτω εἰς τὸν πυθμένα. Ἐν νόμισμα ἔρριπτε τρεῖς φορές

εἰς τὴν θάλατταν, καὶ τρεῖς φορὰς ὤρειλον ἐγὼ νὰ τὸ ἀναβιβάσω, πρὶν μοι τὸ δώσῃ ἀμοιβήν.

Ἐπειτα μὲ ἐμβασεν εἰς μίαν λέμβον καὶ μοι ἔδωκεν ἐν κωπίον, τὰ ἄλλα εἶχεν αὐτός, καὶ μὲ ἐδίδασκε, πῶς νὰ πλήττω εὐρύθμως τὴν θάλατταν, καὶ πῶς ἐν τούτῳ διασχίζει ἡ λέμβος ἀφρίζουσα τὰ κύματα, πῶς εἶναι ἡ ἐντονος, πῶς ἡ χαλαρὰ κωπηλασία, πῶς ἡ εἰς τὰ πρότω, πῶς ἡ εἰς τὰ ὀπίσω κινήσις, πῶς ἡ δεξιὰ, πῶς ἡ ἀριστερὰ στροφή. Ἐπειτα μὲ ἐδίδασκε κωπαστὴν καὶ σκαλμούς καὶ τροπωτῆρας, καὶ πρῶραν καὶ πρύμνην, καὶ ἄλλα, πάντα τότε ἐν πρὸς ἐν μὲ ἐδίδασκε.

Καὶ ἀπὸ τῆς λέμβου μὲ ἐπροβίβασεν εἰς τὸ μέγα πλοῖον. Ἀνάβας καὶ κατὰβας διὰ τῶν ἱστῶν καὶ διὰ τῶν σχοινίων, λύσεις καὶ δέσεις ἱστιῶν, ἀνάσπας ἀγκυρῶν, παρατήρησις τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων, τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, τῆς στάσεως τῶν νεφῶν, τῶν ἀστέρων, ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἦσαν ἡ καθημερινή μου ἐργασία καὶ διδασκαλία. Καὶ ὁσάκις παρεπλέομεν ὑφαλῶδη τινὰ τύπον, ὁ πατὴρ μὲ ἔσταλλεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἱστοῦ, ἵνα ἐκεῖθεν κατασκοπεύω τὰ ὕδατα. Ἐκεῖθεν ἔβλεπον ὑπεράνω θαλάσσης καὶ γῆς· νήσους, ὄρη, ἄκρας ἔβλεπον ἐν μεγαλοπρεπεῖα παρερχόμενα παρὰ τὸ πλοῖόν μας καὶ βαλμυδὰ ἀραχνίζόμενα. Καὶ ὁσάκις ἡ λύσσα τοῦ ἀνέμου ἔκλινε τὸν ἱστὸν μέχρι θαλάσσης καὶ τὰ κύματα μὲ ἐρράντιζον μέχρι κεφαλῆς, τότε μὲ παρστήρει ὁ πατὴρ δοκιμάζων εἰς τὸ πρόσωπον· ἐγὼ δὲ ἱστάμην ἀτρόμητος ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς μου. Τότε μοι λέγει, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐκοκκίνιζεν ὡς αἷμα· «Χαρὰ εἰς σὲ ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ σου, γενναῖέ μου ναῦτα.»

Καὶ σήμερον μοι ἔδωκεν ὁ πατὴρ μίαν σπάθην εἰς τὴν χεῖρα καὶ με καθιέρωσεν ἀγωνιστὴν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. Μὲ ἐμέτρησε διὰ τοῦ βλέμματος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μοι

ἐφάνη ὡς νὰ ἤθελε τὸ βλέμμα του νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου. Καὶ ἐγὼ ἀνέτεινα τὴν σπάθην πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ὠρίσθην αἰώνιον μῖσος κατὰ τῶν βεβηλωτῶν τῆς θρησκείας, κατὰ τῶν τυράννων τῆς πατρίδος, καὶ θεώρου ἡδὴ ἐμαυτὸν ὡς ἄνδρα. Τότε μοὶ λέγει, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐκκλίνει ζεν ὡς χίμα.
 “Χαρὰ εἰς σὲ μετὰ τῆς σπάθης σου, γενναῖε στρατιῶτα. ,,

Τὸ ὀρφανό.

Εἰς τὸν προθάλαμόν σας περίλυπον ἐμβαίνω
 μὲ μάτι δακρυσμένο, μὲ πρόσωπον ὠχρό
 γιὰτὶ νὰ σᾶς χαρίσω δὲν ἔχω τὸ καυμένο
 οὐδ’ ἓνα λουλουδάκι μυρτίνης δροσερό.

Μόνο νὰ ζῶ ἡ Μοῖρα μου ἔγραψε, καὶ μόνο
 εἰς τῆς ζωῆς τὸν δρόμον θλιμμένο περπατῶ.

Πλὴν σήμερον ἐμπρὸς σας τὰ χέρια μου σταυρώνω,
 καὶ ψάλλω τὸ ψωμάκι, ἀλλὰ δὲν τὸ ζητῶ.

Τῆς Μοίρας ἀποπαιδί, ὅαν φθινοπώρου φύλλο,
 τὸ ἄσκοπόν μου βῆμα ἐδῶ κ’ ἐκεῖ πλανῶ.

Κανεὶς δὲν μ’ ἀγαπάει, κανεὶς δὲν μ’ ἔχει φίλο,
 γιὰτὶ δὲν ἔχω μάνα, γιὰτ’ εἶμαι ὀρφανό.

Δὲν εἶ—δὲν ἔχω μάνα, ὅς αὐτὰ τὰ τρία λόγια
 ἐρήμωσις καὶ πείνα καὶ κρῦο κατεικεῖ.

Μοῦ ψάλλουν καὶ τὰ τρία θλιμμένα μοιρολόγια,
 ὅς ἀγρία τονισμένα φρικώδη μουσικῇ

Ἄχ Παράσχογυ.

Ὁ χειμὼν.

Ἐρύσῃσε πάλιν βορρᾶς μὲ θυμόν,
 κι' ὁ γέρον μᾶς ἦλθε ψυχρὸς ὁ χειμὼν.
 Τ' ἀτδόνι τὴν φύσιν, ὡς πρὶν, δὲν ὕμνεϊ·
 ἡ γῆ μας ἀστόλιστη μένει, γυμνή.

Κελάδημ' ἀφίνει ὁ κόραξ τραχύ,
 κι' ὁ βράχος μὲ πένθος τὸ κράκ ἀντηχεῖ·
 τὰ ῥόδα, τὰ ἄνθη, τὰ φύλλα 'ς τὴν γῆ
 ὠχρὰ τὰ σκεπάζει φθορὰ καὶ σιγή.

Παντοῦ ἐρημία, παντοῦ σιωπή,
 ἡ φύσις κοιμᾶται ὠχρὰ, σκυθρωπή.
 Πῶς μοιᾶζει, Θεέ μου, ὁ μαῦρος χειμὼν
 τὴν ὑστερὴν ὥραν, τὸ τέλος ἡμῶν!

Εἵσοδος τοῦ χειμῶνος.

Τὰ δένδρα φυλλερροῦσιν ἤδη καὶ ὁ ἄνεμος διασκορπίζει τὰ μεμαρασμένα φύλλα τῇδε κάκεισε. Οἱ πρῶν σταχυοφόροι ἀγροὶ ἴστανται ἤδη ὀλόγυμνοι, ἐκ τῆς ἀροτριάσεως λαβόντες σκοτεινὴν ὕψιν. Οὐδὲν πτηνὸν κελαδεῖ, οὐδεὶς τέττιξ τερετίζει. Μόνος ὁ ἄνεμος ἀκούεται μυκώμενος. Ταῦτα βλέπων ὁ γέρον Χειμὼν, διανοεῖται ὅτι ἤδη εἶναι καιρὸς νὰ ἐπισκεφθῇ πάλιν τὴν γῆν. Περιβάλλεται λοιπὸν τὴν λευκὴν, τὴν δασύμαλλον φλεκάταν του, λαμβάνει τὴν κρυσταλλώδη ράβδον εἰς τὴν

χειρα, καὶ ἀρχίζει τὴν περὶαν τοῦ διὰ τῆς χώρας τῶν νεφῶν. καὶ ἡ πελωρία αὐτοῦ φοικάτα καλύπτει ἅπαντα τὸν οὐρανόν, ὥστε οὐδεμία ἡλιακὴ ἀκτὶς διεισδύει, καὶ ἡ γῆ ἐπισκιάζεται. Καὶ αἱ κυμάνσεις αὐτῆς ἐξεγείρουσιν ἄνεμον παγετώδη, ὅστις κατακρημνίζεται ἀπὸ τῶν ὀρέων μυκώμενος καὶ στενάζων.

Οἱ παῖδες τῶν χωρικῶν αἰσθανθέντες τὴν προσέγγισιν τοῦ σιληροτραχήλου γέροντος ἐτρόμαξαν· διότι γνωρίζουσι τὴν αὐστηρότητα αὐτοῦ, καὶ διότι, ὅτε ἔφρουγε πέρουσι τὸ ἔαρ, πολὺ τὸν περιέπαιζαν· καὶ τώρα ἰδοὺ ἔρχεται πάλιν μέγας καὶ φοβερός! Λοιπὸν λαμβάνουσι καὶ αὐτὰ τὴν χονδρὴν κάπην των καὶ περιτυλίσσονται. Ἐπειτα διχνοῦνται· «Ἄν τὸν ζεστάνωμεν τὸν χειμῶνα, δὲν θὰ ὑποφέρῃ τὴν ζέστην, καὶ εὐθὺς θὰ φύγῃ πάλιν. Ἀλαμβάνουσι λοιπὸν τὴν ἄξιπην καὶ τὸ πρίονιον, τρέχουσιν εἰς τὸ δάσος, κόπτουσι ξύλα, τὰ φορτόνουσιν ἐπὶ τῶν ὄνων καὶ φέρουσιν αὐτὰ εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἐνῶ εἶναι ἀκόμη κατ' ὁδόν, ἀλαλάζουσιν ὑπὸ χαρᾶς· Ἰδοὺ τώρα ἔχομεν ἄρθονα ξύλα· λοιπόν, Κύριε Χειμῶν, θὰ σου παίξωμεν ἐν ὥρατον παιγνιδίον· θὰ σὲ κάμωμεν πρὶν ἔλθης, νὰ φύγῃς.» Ἀλλὰ πρὶν φθάσωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἰδοὺ καὶ ὁ χειμῶν παρών! Κόμπην, πώγωνα, μύστικας, πάντα εἶχε κατέλευκα καὶ σκληρά, καὶ τόσον μακρὰ καὶ πυκνά, ὥστε περιεκάλυπτον ὅλον τὸ σῶμα. Τοὺς ἐβλεπε μὲ ἄγριον βλέμμα καὶ τοὺς ἠπειλεῖ μὲ τὴν κρυσταλλώδη ράβδον του, ἐτίνασσε τὴν φλοκάταν του, ἐτίνασσε τὸν πώγωνά του, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπασπῶντο νιράδες χιόνος, καὶ ὁ παγετώδης ἄνεμος διεισκόρπιζεν αὐτὰς πανταχοῦ, ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, ἐπὶ τῶν δένδρων, ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτῆς, καὶ κατεχάλυψε καὶ ἐλεύκανε πάντα, ὥστε μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ τρόμου ἐφθάσαν οἱ παῖδες εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ἤναψαν πῦρ καὶ ἐθερμάνθησαν καὶ ἀνέλαθον θάρρος καὶ τόσῃν εὐθυμίαν, ὥστε ἐπαίνοντο ὡς νὰ ἡγάπων ἀπὸ

καρδίας τὸν Χειμῶνα τὸν αἴτιον τῆς εὐθυμίας ταύτης Καί εἶ-
χον δίκαιον νὰ τὸν ἀγαπῶσι· διότι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ἐκάστην
ὥραν τοῦ ἔτους καὶ ἡδονὴν καὶ λύπην, ὡς συντrophous τῆς.

Ὁ ξένος.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐθεώρει ποτὲ ἀπὸ τοῦ οὐρανόθεν σκηνώμα-
τός του κάτω εἰς τὸν κόσμον, ὅτι τὸ πᾶν διάκειται καλῶς, ὅτι
τὰ ἄστρα, ὁ ἥλιος καὶ οἱ πλανῆται ἐπορεύοντα ἐν ἀρμονίᾳ τὴν
προαιώνιον ὁδὸν των. Ἐρριψέ καὶ ἐν βλέμμα ἐπὶ τὴν πεφιλημέ-
νην τοῦ γῆν, ὅπου εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζῃ, καὶ
βλέπει τοὺς ἀνθρώπους καθίζοντας παρὰ τὴν τράπεζαν, σταυ-
ρόνοντας τὰς χεῖρας καὶ προσευχομένους· «Ἐλθέ, Κύριε Ἰησοῦ
Χριστέ, γενοῦ ἡμῶν σύνδειπνος, καὶ εὐλόγησον ἡμᾶς καὶ τὰ
παρόντα δῶρά σου.» Τότε αἰσθάνεται ἐπιθυμίαν νὰ καταβῇ
ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὴν γῆν, ἵνα λάβῃ πείραν ἂν σπουδαίως
εἰ ἄνθρωποι τὸν προκαλοῦσι σύνδειπνον.

Ἐκ τινος δάσους λοιπὸν προέρχεται ἐν μορφῇ γέροντος ἐπαί-
του, καὶ κατευθύνεται στηριζόμενος ἐπὶ τῆς βάρβδου τοῦ πρὸς
τὴν πλοσίον κειμένην πόλιν, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν τινὸς
πλουσίου, καὶ ἵσταται παρὰ τὴν θύραν τῆς αἰθούσης. Συνέπε-
σα νὰ ἦναι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑορτὴ καὶ εἶχον μέγα συμπόσιον. Ἀκού-
ει ἐντὸς ἤχους πατηρίων, γέλωτας καὶ φλυαρίας συγκεχυμένας,
ὡς νὰ ἐνεφώλευεν ἐντὸς σμῆνος πυργιτῶν· καὶ ἂν ποτε διέκρι-
νέ λόγον τινὰ σαφῆ, οὗτος ἦτο ἀνεπιτήδειος νὰ διορθώσῃ τὴν ψυ-
χήν, καὶ νὰ αὐξήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀφ' οὗ ἐκπληκτος ἱστάθη ἐκεῖ μακρὸν χρόνον, λέγει τέλος
πρὸς τινὰ παρατυχόντα· «Ἐκαλέσατε τὸν Κύριον Ἰησοῦν αὐ-

δαίπνον. Ἰδοὺ λοιπὸν ἔρχομαι ἐγὼ ὁ πτωχὸς ἐπαίτης, καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς λόγους του, ὅ,τι κάμετε εἰς ἐμέ, εἰς αὐτὸν θὰ τὰ ἔχετε κἀμέ. Τότε φαίνεται ὅτι κατὰ πρῶτον ἔδωκαν προσοχὴν εἰς τὸν ἐπαίτην, καὶ ὁ οἰκοδεσπότης καλεῖ ὀρθρῶς τὸν Ἰωάννην τὸν ὑπηρέτην, καὶ τὸν ἐπιπλήττει ὅτι ἀρίνει τοὺς ὑπαρεὺς ἐποίτας νὰ ἐμβραίνωσιν εἰς τὴν οἰκίαν. Τότε σπῆγας ὑπηρετῶν ἐπιτίθενται κατ' αὐτοῦ. «Ἐξω ἀπ' ἐδῶ, ὑπαρεὲς σὺνδειπνε, ὕπαγε νὰ συνδειπνήσῃς μετὰ τῶν κυνῶν!» Καὶ ἐκβάλλουσιν αὐτὸν ἐξω τῆς οἰκίας καὶ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν δρόμον. Εἰ; μάλιστα ὥτρυνε καὶ τοὺς κύνας κατ' αὐτοῦ.

Λοιπὸν φεύγει ἐκεῖθεν ὁ Κύριος περίλυπος καὶ ἔρχεται εἰς τινὰ πτωχικὴν οἰκίαν. Ἐκεῖ γονεῖς καὶ τέκνα κάθονται κύκλῳ κατὰ γῆς, καὶ τρώγουσιν ἓνα ἰχθύον, τὸν ὅποιον εἶχε συλλάβει ὁ πατὴρ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Τοιαύτη εὐτυχία ἦτο σπάνια· ἐν πολλοῦ χρόνου δὲν εἶχον νὰ τρώωσι τίποτε ἄλλο πλὴν ξηροῦ ἄρτου. Διὸ πάντες εὐθυμοὶ τρώγουσι μὲ πολλὴν ὄρεξιν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν.

Καθὼς λοιπὸν ἐπλησίασεν ὁ Κύριος καὶ μετὰ προύτης ἐζήτησεν ἐλεημοσύνην, ἀνίσταται ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ ἔρχεται καὶ εἰσάγει τὸν ἐπαίτην ἐκ τῆς χειρός, καὶ τὸν καθίζει εἰς τὴν τραπέζαν των. Καὶ γονεῖς καὶ τέκνα ἐγορτάσθησαν διότι ὁ Κύριος τοὺς τὰ πύλόγησε. Καὶ εἶπον προσευχόμενοι. «Εὐχαριστοῦμεν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὅτι ἡξίωσας νὰ συνδειπῇς μεθ' ἡμῶν, καὶ πύλόγησας ἡμᾶς καὶ ὅ,τι μᾶς ἐδώρησας. Τὰ ψιχία ἔλαβε καὶ διεσκόρπισεν ἡ γυνὴ ἐξω εἰς τὴν αὐλήν, ἔνθα εὗρε καὶ τὸ πτηνᾶριον τροφήν.

Μετὰ ταῦτα καθίζει ὁ πατὴρ παρὰ τὴν ἐστίαν καὶ τοποθετεῖ πλεσιόν του καὶ τὸν ἐπαίτην· ἡ γυνὴ καθίζει πλεσιόν τοῦ ἀνδρός τῆς, καὶ θέτει τὸ μικρὸν τέκνον του ἐπὶ τῶν γονάτων

του καὶ τοῦ λέγει νὰ δεῖξῃ πρὸς τὸν πατέρα του τὸ μῆκος τῆς ἀγάπης του. Πόσον; — τόσον! καὶ τὸ διδάσκει νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὸν ξένον ἄνθρωπον.

Τὰ παιδία θέτουσιν ἐπὶ τῶν γονάτων του ἐν βιβλίον. καὶ θέλουσι νὰ δεῖξωσι καὶ εἰς τὸν ξένον τὰς ἐν αὐτῷ εἰκόνας, τὰς ὁποίας χιλιάκις ἕως τότε αὐτὰ ἐφυλλολόγησαν. Ἀνοίγουσι τὴν πρώτην εἰκόνα καὶ δεικνύουσιν. Ἐδῶ οἱ ἄγγελοι, ἐκεῖ οἱ ποιμένες οἱ ἀγραυλοῦντες τὴν θεῖαν ἐκείνην νύκτα· ἐκεῖ τὸ ἱερόν παιδίον ἀναπαυόμενον ἐν τῇ φάτνῃ ὡτὼν ἐπὶ στρώματος πιλωτοῦ. Ἰπὲρ αὐτὸ οἱ τρεῖς μάγοι προσπλέοντες χρυσὸν καὶ λίθον καὶ σμόρναν· ὑπεράνω ὁ ὁδηγὸς αὐτῶν ἀστὴρ. Κατόπιν, ὁ νέος Τωβίας μετὰ τοῦ κυναρίου του. Κατόπιν ὁ Ἰωσήφ συγχωρῶν τοὺς ἀδελφούς του. Κατόπιν, εἷς τυφλὸς ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ κυναρίου του, κρατῶν τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ ἐκ τοῦ λαϊμοῦ του δεδεμένου σχοινοῦ· καὶ ἄλλας τοιαύτας δεικνύουσι καὶ ἐρμηνεύουσιν.

Ὁ Κύριος αἰσιῶνεται τὴν καρδίαν του ἐλαφρυνομένην ἀπὸ τοῦ βάρους, τὸ ὅποιον ἐπεκαθίσεν ἐπ' αὐτὴν διὰ τὴν προτέραν ὑποδοχὴν. Δάκρυα ἔρχονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, δάκρυα χαρᾶς, καὶ στρέφει τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸ σκότος, ἵνα σπογγίσῃ αὐτὰ καὶ μὴ φανῇ δακρύων.

Ἐπειτα θέτει ἡ μήτηρ τὸ μικρόν της εἰς τὴν κλίνην· τοῦ λέγει τὸ «Πάτερ ἡμῶν,» καὶ ἐκεῖνο ψαλλίζει αὐτὸ μὲ ἐσταυρωμένης τὰς χεῖρας, καὶ μὲ ἐσταυρωμένης τὰς χεῖρας ἀποκειμᾷται, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ σιγᾷ τοῦ ψιθυρίζει, «Κοιμήσου, τέκνον μου, γλυκὰ, καὶ ὁ Χριστὸς νὰ σὲ σκεπάζῃ τὴν νύκτα!

Ἐπειτα ἐτοιμάζει ὅπως ἡδύνατο καὶ τοῦ ἐπαίτου τὸ στρώμα, καὶ τοῦ εὐχονται Καλὴν νύκτα καὶ Ὑπνον ἐλαφρόν. Καὶ ὁ Κύριος ἀναπαύετο ἡδυσταχισμένος.

(Γεμάτου ἀπὸ πτίλα τρυφέων μαλακὰ πτερὰ.

Καὶ τὸ πρῶτ' ἐξεγείρεται, ἵνα ἀπέλθῃ καὶ εὐχαριστεῖ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς εὖχεται. «Μένετε πάντοτε πτωχοί, ἀγαθοί μου ὄνθρωποι! Τῶν πτωχῶν δὲν εἶναι μακρὰν ὁ Θεός. Καὶ ἂν ποτε στενάζουσιν ἐπὶ γῆς, θὰ ἦναι πάντοτε εὐφρόσυνος ἐν οὐρανοῖς.»

Ὁ ἐπαίτης.

Γὰρ τὸ Θεό, λίγο ψωμάκι, ἀδελφια μου, γιατί πεινώ,
πτωχὸ φωνάζει. γεροντάκι μὲ δάκρυα ἔς τὸν οὐρανόν.
Πολλοὶ περνοῦν ἐμπρὸς χορτάτσι, καλοντυμένοι κι' εὐγενεῖς·
ἂχ! ὅλοι τοῦ γυρνοῦν τὴν πλάτη, δὲν τοῦ πονεῖ κανεὶς! κανεὶς!

Πλὴν ἄλλος νὰ πτωχὸς μὲ ῥάκη μοιράζεται μ' αὐτὸν ἐκεῖ
ἓνα ξηρὸ φελὶ ψωμάκι, ποῦχε κρυμμένο ἔς τὸ σακκί.
Παιδιά, ὁ νόμος τοῦ ἐλέους εἶν' ἅγιος καὶ σεβαστός·
τὴν ἀσπλαγχνον μὲ τοὺς ἀθέους θὰ κατακρίνῃ ὁ Χριστός.

Ἡλ. Ταρταλίδου.

Δῶρον ἄδωρον

Ὁ πατὴρ συνεβούλευεν ἀδιαλείπτως τὸν μικρὸν Νικόλαον καὶ ἔλεγε· «Τέκνον, μὴ παίζε μὲ τὰ μαχαίρια· διότι δὲν ἔμαθες ἀκόμη νὰ μεταχειρίζεσαι αὐτὰ ὀρθῶς καὶ δεξιῶς, καὶ ἐνδέχεται τὸ χρήσιμον τοῦτο ὄργανον νὰ γένῃ εἰς σὲ ὑλέθριον.» Οὕτως ἔλεγεν ὁ πατήρ· καὶ ὁ Νικόλαος ἐπέθετο ἐκὼν ἄκων διότι καὶ ἀπέκρυπτον ἀπ' αὐτοῦ ἐπιμελῶς πᾶν μαχαίριον.

Πήρατε καὶ τὸν νέον ἕϊος, καὶ τοῦ Νικολάου ὁ θεῖος Θρασύ-
 ουλος ἡτοίμαζε κατὰ τὰ εἰωθότα δῶρόν τι διὰ τὸν Νικόλκον.
 Ἀλλ' ὁ νεώτερος δὲν εὗρεν ἄλλο τι ἀξιολογώτερον νὰ χαρίσῃ εἰς
 αὐτόν, ἢ συσπαστὸν τι μαχαίριον κομψὸν καὶ πολυτελές.

Ὁ Νικόλαος ἐλησμόνησε τότε τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς. Ὡ-
 χροῦν ἡμεῖς τὸν θεῖον του διὰ τὸ δῶρον, ἔπειτα ἐξέτεινε τὴν μι-
 κρὸν ἐλπίδα καὶ ἔτρεχε πρὸς τοὺς γονεῖς, ἵνα ἐπιδείξῃ τὸ καλὸν
 δῶρον.

Καὶ ἐνῷ ἐπλησίαζεν, ἤθελκε νὰ συσπάσῃ τὴν λεπίδα· καὶ
 ἐπειδὴ δι' ἰσχυράς ἐλξεως ἐξέτεινεν αὐτὴν πρότερον, οὕτως ἐνό-
 μιζεν ὅτι, καὶ ἵνα συσπάσῃ αὐτὴν, ἔπρεπε νὰ ὠθήσῃ ἰσχυρῶς.
 Ἀλλ' ὁ λιχνὸς τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς αὐτοῦ ἔτυχε νὰ ᾖται με-
 ταξὺ τῆς λεπίδος καὶ τῆς λαβῆς· καὶ πρῶτον μὲν ὦθει, ἵνα ὑπερ-
 νικήσῃ τὴν ἀντίστασιν τοῦ ὀπισθεν ἐλατῆρος· ἀλλ' αἷμα ἐκλίνθη
 ἡ λεπίς πέραν τοῦ ἡμίσεος, τότε ὁ ἄπιστος ἐλατῆρ, ὅστις πρό-
 τερον ἀνθίστατο, αὐτὸς ὦθει ἔπειτα ἀνηλεῶς τὴν λεπίδα πρὸς
 τὰ κάτω, καὶ ἡ ὀξύτομος λεπίς διέτεμε τὰς σάρκας τοῦ δακτύ-
 λου μέχρι τοῦ ὀστέου, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεεν ἄφθονον καὶ ἐρύπανε
 τὰ καλὰ ἐνδύματα τοῦ Νικολάου. Καὶ πολλοὺς μῆνας ἕκτοτε
 ἐφοίτα ὁ Νικόλαος εἰς τὸ σχολεῖν, ἔχων δεδεμένον τὸν ὀάκτυ-
 λον, καὶ ἐπρόντιζε νὰ ἀποκρύπτῃ αὐτόν, αἰσχυνόμενος τὸν δι-
 δάσκαλον καὶ τοὺς συμμαθητάς.

Οὕτως ἐτιμωρήθη ὁ Νικόλαος διὰ τὴν παρκοῇν τῆς ἐντολῆς
 τοῦ πατρὸς. Ἀλλὰ καὶ ὁ θεῖος αὐτοῦ Θρασύβουλος ἐμνήεν ἕκτοτε
 νὰ σκέπτηται πολὺν χρόνον πρότερον, ὅσκις ἐμελλε νὰ χαρίσῃ
 τι εἰς μικρὸν ωκιδίον, ἵνα μὴ ἀποβῇ, καθὼς καὶ ἐκεῖνο, δῶρον
 ἄδωρον.

Ο βοριᾶς ποῦ τ' ἀρνάκια παγώνει.

Ἦτο νύχτα, ἔς τὴν στέγην βογκοῦσεν
ὁ βοριᾶς καὶ ψιλὸ ἔπερτε χιόν.
Τί μεγάλο κακὸ νὰ ἐμνηοῦσεν
ὁ βοριᾶς ποῦ τ' ἀρνάκια παγώνει;

Μεσ' ἔς τὸ σπίτι μιὰ χαροκκμμένη
μιὰ μητέρ' ἀπὸ πόνου; γεμάτη,
ἔς τοῦ παιδιοῦ της τὴν κούνια σκυμμένη
δέκα νύκτες δὲν ἔκλειγε μάτι.

Εἶχε τρία παιδιὰ ποθαμμένα,
ἀγγελουδία, λευκὰ σὰν τὸν κρίνο,
κι' ἓνα μόνον τῇ; ἔμεινεν, ἓνα,
καὶ ἔς τὸν τάφο κοντὰ ἦταν κ' ἐκεῖνο.

Τὸ παιδί της μὲ κλάμμα βογγοῦσε,
ὥς νὰ ἐζήτα τὸ δόλιο βοήθεια.
Κ' ἡ μητέρα σιμὰ του θρηνοῦσε
μὲ λαχτάρα κτυπώντας τὰ στήθια.

Τὰ γογγύσματα ἐκεῖνα κ' οἱ θρήνοι
ἐπληγόσαν βαθεῖο τὴν ψυχὴν μου.
Σύντροφός μου ἡ ταλαιπώρη ἐκείνη,
ἄγ! καὶ τ' ἄρρωστο ἦτον παιδί μου.

Ὅς τοῦ σπιτιοῦ μου τὴν στέγη βογκοῦσεν
ὁ βοριᾶς, καὶ ψιλὸ ἔπερτε χιόνι.
Ἄ! μεγάλο κακὸ μοῦ μνηοῦσεν
ὁ βοριᾶς, ποῦ τ' ἀρνάκια παγώνει.

Τὸν γιὰ τὸ καθὼς εἶδε, σπικώθη
 σὰν τρελὴ ὅλοι γύρω σπαίναν·
 φλογεροὶ τῆς ψυχῆς της οἱ πόθοι
 μὲ τὰ λόγια ἅτ' τὸ στόμα της βγαίνουν.

Ὦ, κακὸ ποῦ μ' εὗρθηκε μεγάλο.
 Τὸ παιδί μου, γιὰτρέ, τὸ παιδί μου!
 ἕνα τῶχω, δὲν μ' ἔμεινεν ἄλλο.
 σῶσέ μου το, καὶ πᾶρ' τὴν ψυχὴν μου.

Κι' ὁ γιὰ τὸς μὲ τὰ μάτια σκυρμένα
 πολλὴν ὥραν δὲν ἄνοιξε στόμα.
 Τέλος πάντων — ἄχ! λόγια χιμένα —
 «Μὴ φοβεῖσαι τῆς εἶπεν, ἀκόμα.»

Κ' ἐκαμώθη πῶς θέλει νὰ σκύψῃ
 ἔς τὸ παιδί, καὶ νὰ ἰδῇ τὸν σφιγμόν του.
 Ἐνα δάκρυ ἐπροσπάθει νὰ κρύψῃ.
 ποῦ κατέβη εἰς τ' ὠχρὸ πρότωπόν του.

Ὡς τοῦ σπικτοῦ μας τὴν στέγη βογγοῦσεν
 ὁ βοριᾶς, καὶ ψιλὸ ἐπεφτε χιόνι.
 Ἄχ! μεγάλο κακὸ μᾶς μνηοῦσεν
 ὁ βοριᾶς ποῦ τ' ἀνάγκη παγώνει.

Ἡ μητέρα ποτὲ δακρυσμένο
 τοῦ γιὰ τρου νὰ μὴ νοιώσῃ τὸ μάτι,
 ὅταν εἶναι βρειὰ ξαπλωμένο
 τὸ παιδί της σὲ πόνου κρεβάτι!

Τὸ ἔαρ.

Ἰδοὺ τὸ ἔαρ τὸ τερπνὸν ἦλθε πάλιν, καὶ ὁ ἥλιος εἶναι ἤδη λαμπρότερος, καὶ θερμότερος, καὶ τὰ δένδρα τοῦ δάσους, πρασινίζουσι. Παντοῦ βλέπει τις κύκλῳ ποικιλόχρῳ ἄλῃ· παντοῦ κατὰ λειβάδια καὶ κήπους ἀνακύπτουσιν αὐτὰ χρίεντα καὶ μειδιδῶντα, καὶ πληροῦσι τὸν διακυρτῇ Ἑλληνικὸν ἄερα εὐωδίας.

Ποῦ ἦσαν τάχα μέχρι τοῦδε κεκρυμμένα; Ἐκοιμῶντο δι' ὅλου τοῦ χειμῶνος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν ὁ οὐράνιος ἐσκέπασεν αὐτὰ μὲ παχύ, λευκώτατον καὶ μαλακώτατον ἐφάπλωμα· καὶ ὅτε ἤγγιζε τὸ ἔαρ, ἐπῆρεν ὁ Θεὸς τὸ ἐφάπλωμα καὶ ἐξύπνησεν αὐτὰ καὶ εἶπε· «Καιρὸς, τέκνα μου, ἐξεγέρθητε.» Καὶ ἐκεῖνα ἐξεγέρθησαν εὐθύς, οὐχὶ ὅπως κάμνουσιν οἱ ὑπναλέοι παῖδες.

Καὶ τὰ φιλωδὰ πτηνάρια συνῆλθον εἰς τὸ δάσος καὶ ἔδουσιν ἐν χορῷ εὐχαριστήρια ᾄσματα εἰς τὸν οὐράνιον πατέρα, ὅστις ἔφερε τὸ ἔαρ καὶ τὰ δῶρα αὐτοῦ.

Κατὰ ταύτην τὴν καλλίστην ὥραν τοῦ ἔτους ἀγαπῶσι καὶ τὰ χρυστὰ παιδιά, ἅμα περατώσωσι τὰ μαθήματα τῆς ἡμέρας, νὰ παίζωσιν εὐθυμα καὶ εὐτακτα ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων, καὶ νὰ συνάζωσι μετὰ τῶν πτηνῶν, τὴν εἴσοδον τοῦ ἔαρος.

Εἴσοδος τοῦ ἔαρος.

Ἀνοίξατε παράθυρα, ἀνοίξατε καρδίαις! Ὁ γέρον χειμῶν θέλει νὰ φύγῃ ἔξω· συνεμάζευσεν τὰ πράγματά σου, τὰ ἐφορτώθη καὶ παραπατεῖ ἀπὸ τὸ βάρος καὶ τὸν θυμὸν του.

Ἀνοίξατέ του, ἀνοίξατέ του, νὰ φύγῃ!

Αισθάνεται ἤδη τὸ ἔαρ ἔξωθεν τῆς θύρας καὶ φοβείται· θὰ τοῦ ξεκολλήσῃ τὰ παγωμένα ὡτα! θὰ τοῦ μαδίσῃ τὸν κρυσταλλωμένον πώγωνα, ἔνεκα τῆς τραχείας τῆς βαναύσου διαγωγῆς του.

Ἀνοίξατέ του, ἀνοίξατέ του! νὰ φύγῃ!

Τὸ ἔαρ κρούει τὴν θύραν, ἀκούετε! ἀκούετε! εἶναι ὁ γλυκὺς του κτύπος· κτυπᾷ μὲ τρυφεροῦς βλαστούς, κτυπᾷ μὲ κάλυκας ἀνθέων.

Ἀνοίξατέ του, ἀνοίξατέ του, νὰ εἰσέλθῃ!

Καὶ ἂν δὲν σπεύδετε νὰ τοῦ ἀνοίξητε, ἔχει πολλοὺς μισθοφόρους στρατιώτας ἀξίους. Ἡ ἀηδὼν παιανίζει πρὸς ἔφοδον· ἡ πρωϊνὴ αὖρα εἰσδύει καὶ κάμνει τὸ πᾶν ἐντὸς νὰ τρίξῃ καὶ νὰ κωδωνίσῃ· τὴν γλυκεῖαν, τὴν κολακευτικὴν ὁσμὴν τῶν ἀνθέων, τίς φραγμὸς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ εἰσδύσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν οἰκίαν; Ἐπέρχεται κατόπιν ὁ ἱππότης ἥλιος καὶ διὰ μυρίων χρυσῶν λογχῶν ἐκδιάζει τὴν εἴσοδον. Λοιπὸν ἀναπηδῶ ἀπὸ τῆς κλίνης, ἀνοίγω παράθυρα καὶ καρδίαν καὶ φωνάζω· Εἰσελθε, εἰσελθε, γλυκὺ ἔαρ, καὶ φαίδρυνον τὴν οἰκίαν καὶ τὴν καρδίαν μου.

Ἡ φύσις.

Πατὴρ τις εἶχε δύο τέκνα Δημήτριον καὶ Θεόδωρον, καὶ ἠγάπα αὐτὰ φιλοστοργότατα. Διέτριβε δὲ μετ' αὐτῶν τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς του, καὶ ὁσάκις ἦτο εὐδία, συνεξήρχετο μετ' αὐτῶν εἰς περίπατον. Τοῦτο δὲ ἦτο ἡ μεγίστη χαρὰ αὐτῶν· διότι ἠγάπα πολὺ τὸν περίπατον, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὸν μετὰ τοῦ πατρὸς περίπατον, νὰ εἶναι πλησίον τοῦ πατρὸς καὶ νὰ ὁμιλῶσι μετ' αὐτοῦ περὶ ἄλλων τε καὶ περὶ τῆς ωραίας φύσεως.

Ἀλλ' ἐπῆλθε χειμὼν ψυχρὸς καὶ ἀκατάστατος, καὶ διέκοψεν

ἐπὶ μακρὸν χρόνον τοὺς προσφιλεῖς περιπάτους των. Καὶ τὰ παιδιά εἰς τὴν καθημερινὴν προσευχὴν των παρεκάλουν τὸν οὐράνιον πατέρα νὰ τοῖς ἐπαναφέρῃ ταχέως τὸ φαιδρὸν καὶ ποσεινὸν ἔαρ.

Τέλος ἦλθε τοῦτο καὶ ἐξώλητε τὸν πένθιμον χειμῶνα. Καὶ ἡ μὲν γῆ κατέρρεεν, ἡ δὲ γλῶσση πανταχοῦ ἀνεβλάστανεν ἐκ τῆς ὑγραθέρμου γῆς, καὶ ἐν τῷ ἄβρῳ καὶ κυανῷ ἄρι ὑπὸ τῆς θερμῆς ἀκτίνος τοῦ ζωογόνου ἡλίου ἐβλάστανον τὰ τρυφερά φύλλα τῶν συκυμινεῶν, τῶν κερκυσιῶν καὶ ἄλλων δένδρων.

Ἦδη ἔδραμον τὰ παιδιά, χειροκωγούμενα ὑπὸ τοῦ πατρός, ἔξω εἰς τὰ νέα θαύματα. Πᾶν δὲ ὅ τι τὸ παρελθὸν ἔτος πλεονάκις εἶδον, μετὰ τὴν μακρὰν στήρεσιν ἐθαύμαζον, ὥς τι νέον. Δὲν ἐχορτάζοντο βλέποντα τὰ μεγαλυπρεπῆ δένδρα, τὰ ὅποια ἤδη τὸ ἐαρινὸν αὐτὸν ἀπὸ τῆς φιλίας τοῦ χειμῶνος καὶ τοῖς ἐχάρτεν ἄβρὸν κόμην, καὶ τὸ στιλπνὸν κάτοπτρον τῆς λίμνης. εἰς τῆς ὁποίας τὸ βάθος ἐθαύμαζον ἄλλον οὐρανὸν ἐπίσης ὠραίων. καὶ τὰ ἀερριδῆ ὄρη, τὰ ὅποια μακρὰν ἔστερον τὴν τερπνὴν πεδιάδα· τὸ δὲ πολυάσχολον φιλοπόνων γεωργῶν, ὁ μυκηθμός τῶν ἀροτῆρων βοῶν, τὸ κιλάδημα τῶν πτηνῶν, καὶ αὐτὴ ἡ βραγυῶδης κραυγὴ τῶν βατράχων ᾗζανε τὴν εὐθυμίαν των καὶ ἐνέβαλλεν ἀνάμνησιν τῆς δεινῆς καὶ δεινῆς παρελθούσης ἐαρινῆς ἡμέρας.

Ἐπειτα ἀνέβησαν ἐπὶ λόφον τινά, καὶ ἐκεῖθεν ἠυρύνθη ἡ ἀποψις αὐτῶν. Τὰ βλέμματα αὐτῶν ἐπλανῶντο εἰς τὸ πέραξ ἀχανές καὶ ἡ ἐνδόμυχος τέρψις αὐτῶν ᾗζανε.

Καὶ ἤδη ὁ ἥλιος ἤγγιζεν πρὸς τὴν δύσιν, καὶ τινα λεπτὰ νέφη ἔπλεον ἐν τῷ χρυτῷ ὥκεανῷ, ὅστις ἐσχηματίζετο ὑπὸ τοῦ δύνοντος ἡλίου κατὰ τὸν δυτικὸν οὐρανόν.

«Ὁ ἥλιος ἀποχαιρετίζει ἡμᾶς, τέκνα μου, τὴν σήμερον,» εἶ-

πεν ὁ πατήρ «Πόσον ὠκεῖος καὶ εὐεργετικὸς εἶναι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀποχώρησίν του ! Ἄλλ' αὖριον θὰ ἐξεγερῇ πάλιν, ἵνα ῥίψῃ τὰς ζωογόνους ἀκτῖνάς του ἐπὶ τὴν γῆν καὶ φέρῃ νέαν ζωὴν εἰς τὸν κόσμον »

Μικρὸν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἤρχιτε νὰ φαίνεται κατὰ τὸν ἐσπέριον οὐρανὸν ἡ σελήνη, ὡς ἐλαφρὸν ἐφύλακον, ἡ παρακολουθοῦν τὸν δύνοντα ἥλιον. Τὰ παιδιὰ ἐδίδξαν αὐτὴν πρὸς τὸν πατέρα : «Πόσον εὐμορφος καὶ ἀδρὰ εἶναι ! » εἶπεν ὁ Δημήτριος. «Τοιαύτη δὲν φαίνεται πάντοτε.»

«Εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν νηπιότητά,» ἀπεκρίθη ὁ πατήρ. «Καθ' ἐκάστην ἡμέραν θὰ αὐξάνῃ καὶ αὐτὴ καὶ τὸ φῶς αὐτῆς, μέχρις οὗ δεῖξῃ πρὸς ἡμᾶς ὅλον τὸν δίσκον πλήρη. Ἐνίστε ἴσως θὰ ἐπικαλύπτωσιν αὐτὴν νέφη, καὶ ὥσάν πενθεῦσα θὰ ἀποκρύπτῃ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον ταῦτα διαλύονται, καὶ ἀναφαίνεται λαμπρὸν καὶ καθαρὸν, ὡς πρότερον. Μετὰ τινα δὲ χρόνον θὰ φθίνῃ πάλιν κατὰ μικρὸν, μέχρις οὗ παντελῶς ἀφανισθῇ. Καὶ οὕτω γίνεται τελεία εἰκὼν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου.»

«Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις,» εἶπεν ὁ Θεόδωρος. «Ἄλλ' ἐγώ ! » ὑπέλαθεν ὁ Δημήτριος, «ἐγὼ ἤξεύρω τί θέλει νὰ εἴπῃ ὁ πατήρ. Ὁ ἄνθρωπος αὐξάνει ὡσαύτως καὶ φθίνει λήμψαι χρόνον τινὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπειτα ἀφανίζεται καὶ κρύπτεται εἰς τὸν τάρον.

«Καλῶς,» εἶπεν ὁ πατήρ «ἀλλὰ τὰ νέφη τὰ ἐπικαλύπτονται ἐνίστε αὐτὴν, τί σημαίνουσι ; »

«Τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἐρμηνεύσω.»

«Εἶα· αἱ συμφορὰὶ αἱ ἀπκιντῶσαι τὸν ἄνθρωπον,» ἐπανέλαθεν ὁ πατήρ. «Οὐδενὸς ὁ βίος παρήλθεν ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς ἐντελῶς ἀθλόωτος καὶ φαιδρὸς πᾶς ἄνθρωπος ἐπέρασεν ἡμέρας συννεφεῖς καὶ σκυθρωπάς. Ἀλλὰ τοῦ ἀθώου καὶ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου

δὲν ταραττούσι τὴν ψυχὴν τὰ νέφη ταῦτα, καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον παρέρχονται, αὐτὸς δὲ ἀναλάμπει. Καὶ ἂν τέλος ἀφηνιθῇ ἀπὸ τὸν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, δὲν χάνεται, ἀλλὰ ἀναλάμπει εἰς ἄλλην χώραν αἰδῖως καὶ ἀναλλοιώτως.

Ἦδη ἐπῆλθεν ἡ νύξ· καὶ τὰ παῖδια ἀνηρτῶντο σφιγκτότερον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς καὶ ἐπίστρεψαν εἰς τὸν οἶκον σιωπηλά καὶ σύννοα.

Ἡ πρωία.

Ὠραία ἀνατέλλει καὶ πάλιν ἡ αὐγή,
καὶ φῶς γλυκὺ μᾶς στέλλει καὶ μειδιᾶ ἡ γῆ.
Σιγᾶ σιγᾶ βοδίζουσιν αἱ ἄκραι τῶν βουνῶν,
καὶ εὐθυμα ὀρθορίζουσιν τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν.

Ἀκουετε πῶς ψάλλει φιδρά των ἡ φωνή,
τῆς φύσεως τὰ κάλλη καὶ τὸν Θεὸν ὕμνει.
Ἐκεῖνος τὰ κειμίζει ὥς τρυφερὰ προρῶς,
ἐκεῖνος τ' ἀφυπνίζει μὲ δρόσον καὶ μὲ φῶς.

Ἀγ. Βλάχου.

Ἡ ἐξοχή.

Μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ τὴν ταραχή!
Ἐδῶ ἔλατε ὅλοι, ἐδῶ ἔς τὴν ἐξοχή.
Ἐδῶ εἰν' εὐτυχία, ἐδῶ εἶναι χαρά,
εἰς τὰ νερά τὰ κρύα ἔς τὰ χόρτα τὰ γλωρά.

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια, γαλάζιος οὐρανός·
 πουλάκια καὶ τραγοῦδια καὶ ἱσχυρὸς παντοτεινός.
 Μακρὰν μακρὰν ἡ λύπη, οἱ πόνοι τὰ δεινά,
 εἰν ἀνθισμένοι οἱ κῆποι, καὶ τ' ἄνθος των περνᾷ.

Περνᾷ καὶ μακραμμένο, θὰ τωῦρη ἡ αὐγή
 Χαρῆτέ τ' ἀνοιγμένο, πρὶν πέση εἰς τὴν γῆ.
 Ἐλᾷ· ἔλᾳτε ὅλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί.
 Δὲν βρίσκετε εἰς τὴν πόλιν μὲ πλούτη ἐξοχή!

Ἄγ. Βλάχου.

Τὸ αἰχμάλωτον πτηνόν.

Πτωχὸν πτηνάριον, ἐγκεκλεισμένον, αἰχμάλωτον ἤδη τόσον·
 χρόνον, πόσον σὲ οἰκτεῖρω! Καθ' ἡμέραν ἔχεις τὸ πινακίόν σου·
 πλῆρες τροφῆς, καὶ ὅμως λυπεῖσαι καὶ ταράττεσαι ἐντὸς τῆς
 στενῆς, τῆς σιδηρᾶς τρύτης εἰρκτῆς. ὦ, πικρὰ εἶναι ἡ αἰχμα-
 λωσία! τὸ βλέπω, ἐπιθυμεῖς ἔξω εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὸν καθαρὸν
 ἀέρα, εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἴδου σοὶ ἀνοίγω τὴν θύραν· ἔξελθε
 πτηνάριον, τίνᾳξον τὰς πτέρυγας, ἀπέλθε εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς
 ἐλευθερίας, χαίρετί·τον καὶ πάλιν περιχαρὲς ὄρη, δάση, κοιλάδας,
 ἀδελφούς καὶ φίλους καὶ ψᾶλλε πρὸς τὸν θεὸν μὲ τὴν γλυκεῖάν
 σου μελωδίαν τὸν εὐχαριστηρίον ὕμνον.

Ὁ Βορρᾶς.

Ἐξῆλθε ποτε ὁ Βορρᾶς τὸν Μά·ο· εἰς περίπατον καὶ ἐπειδὴ
 εἶναι φρίσει βίαιος, ἔκκμηκε παντοῦ βάρεσεν ἔργα· ἐμάδιζε τὴν

ἄβρᾶν κόμην τῶν ῥόδων, ἐρρύπνινε τῶν κρίνων τὰ χιονόλευκα ἱμάτια, ῥίπτων κόκκιν ἐπ' αὐτά, κατέβηκε τοὺς στάχυας, συνέκρουε μῆλα καὶ ἀπιδία πρὸς ἄλληλα καὶ κατέρριπτεν αὐτά, καὶ ἄλλα πολλὰ ἠσχημόνει.

Λοιπὸν ἦλθον τὰ ἄνθη καὶ τὰ δένδρα μετὰ δακρύων πρὸς τὸν Αἴσλον τὸν ἄρχοντα τῶν ἀνέμων, καὶ κατηγόρουν τοῦ Βορρᾶ, καὶ διηγοῦντο τί κακὰ ἔπραττεν ὁ σκληροκάρδιος. Ὁ δὲ Αἴσλος προσεαίτεσε τὸν Βορρᾶν εἰς ἀπολογία καὶ ἀνέκρινεν αὐτόν, ἃν ἀληθῆ ἦσαν ὅσα κατηγόρουν αὐτοῦ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη. Καὶ ὁ Βορρᾶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ, ἀλλ' ἐπροσφίξετο ὅτι δὲν εἶχε κατὰ νοῦν νὰ βλάψῃ αὐτὰ, ἀλλ' ἤθελε μόνον νὰ πνίξῃ καὶ νὰ χαραιντίζεσται. Τότε εἶπεν ὁ Αἴσλος· «Ἐπειδὴ εἶσαι τόσον βάνυστος συμπαίκτης, δὲν σοὶ συγχωρῶ τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξέρχῃσαι τὸ ἔαρ εἰς περίπατον, ὅτε τὰ ἄβρᾶ ἄνθη εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου πνίξουσιν μετ' ἄλλήλων. Τὸ δὲ χειμῶνα, ὅτε θὰ κοιμῶνται ἐκεῖνα, ἐξέρχου σὺ καὶ πνίξῃ μετὰ πάγου καὶ χιόνος· διότι τοιοῦτοι συμπαίκτης σοὶ πρέπεισι, ψυχροὶ καὶ σκληροί, ὡς σύ.»

Ἔτσιτε δὲν τολμᾷ ὁ Βορρᾶς νὰ ἐξέρχεται τὸ ἔαρ εἰς περίπατον, ἢ ἂν τολμήσῃ ποτὲ νὰ ἐξέλθῃ, περιπατεῖ τόσον ἐλαφρῶς καὶ ἡσύχως, ὥστε οὐδεὶς ἐννοεῖ αὐτόν.

Ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄνεμος.

Ἐφιλονεῖκουν κατὰ τινα ἑαρινὴν ἡμέραν ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄνεμος, τίς ἐκ τῶν δύο εἶναι ἰσχυρότερος. Τέλος δὲ συνεφώνησαν νὰ ἀνακηρύξωσιν ἰσχυρότερον ἐκείνον, ὅστις θὰ κατώρθονε νὰ ἀφαιρέσῃ ὁδοιπόρου τινός, τότε ἰδεύοντος, τὸν ἐπενδύτην.

Λοιπὸν ἤρχισε πρῶτος ὁ ἄνεμος νὰ δεικνύῃ τὴν δύναμίν του καὶ ἔπνεε λυσσῶδως. Ὁ δὲ δυστυχὴς ὁδοιπὺρος ἔτρεμεν ὑπὸ ψύ-

χους καὶ φόβου, καὶ ὅτον μᾶλλον ὁ ἄνεμος προσεπάθει νὰ ἀποσπάσῃ τὸν ἐπενδύτην ἀπ' αὐτοῦ, τότε μᾶλλον ἐκεῖνος συνέσπελλε καὶ κατεῖχεν αὐτόν· ὥστε ὁ ἄνεμος οὐδὲν κατώρθωσε δια τῆς βίας.

Μετὰ τοῦτο ἦλθε καὶ τοῦ ἡλίου τὸ μέρος. Οὗτος δὲ κατέπεμπε τὰς ἀκτῖνας ἡρέμα καὶ ἡπίως, ἄνευ βίας, ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ὁδοιπόρον. Ἡ ζάλη τοῦ ἀνέμου παρῆλθε καὶ γαλήνη ἐπεκράτησε, καὶ ὁ ἀὴρ κατὰ μι ρὴν ἐθερμαίνεται. Τότε ὁ ὁδοιπόρος δὲν ἡδυνήθη νὰ φέρῃ πλέον τὸν ἐπενδύτην, ἐξεδύθη καὶ ἀπέριψεν αὐτὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου τινὸς καὶ ἐκάθισε καὶ αὐτός, ἵνα ἀναψυχῇ. Τίς λοιπὸν ἐνίκησε; ὁ βίαιος καὶ παράφρορ, ἢ ὁ ἡπιος καὶ ὑμελὸς;

Ἡ νύξ.

Πόσον ἥτυχα κοιμᾶται καὶ ἡ θάλασσα καὶ ἡ γῆ!
Εἰς τὰ δάση μας πλανᾶται μυροζόρα ἡ σιγή.
Κάπου κάπου ψιθυρίζει, 'ς τὸ βυάκι τὸ νερό·
τὸν αἰθέρα διασχίζει ἓνα σύρμα φωτερό.

Σιγανὴ καὶ μυρωμένη πνέει ἡ αὔρα τοῦ βουνοῦ·
ἀπὸ ἄστρα στολισμένη εἶν' ἡ στέγη τοῦρκανοῦ.
Ἐκοιμήθηκε τ' ἀηδὸνι 'ς τὰ ὀλόδρυσσιν κλαδία,
καὶ ὁ ὕπνος καμαρώνει εἰς τὰς κλῖνας τὰ παιδιὰ.

Ἄς κοιμᾶται ὅλ' ἡ πλάσις καὶ τὸ κύμα καὶ ἡ γῆ,
ἅς κοιμῶνται αἱ ἐκτάσεις 'ς τοῦ ἀπείρου τὴν σιγή.
Ἐνας ἄγρυπνος τὰ σκέπει νυκτοφύλαξ κραταιός,
μὲ τὸν ἄυπνον τὰ βλέπει ὀρθαλμόν του ὁ Θεός.

Θέρος

Ἀπὸ τῶν ὀρέων καταρρέει καθαρὸς καὶ δροσερὸς ἄēr, ζω-
γονῶν ἄνθρώπους καὶ ζῶα. Πηγαὶ ὕδατος δικυγοῦς, ζωογονοῦ-
σαι τὰ φυτὰ, ἀπὸ τῶν ὀρέων ἀναβλύζουσι καὶ κατέρχονται.

Πυκνοὶ καὶ βαρεῖς οἱ κερποὶ κάμπτουσι τοὺς κλάδους τῶν δέν-
δρων, καὶ τὰ πτηνὰ φαιδρά, κεκρυμμένα ἐντὸς τοῦ πυκνοῦ φυλ-
λώματος, ψάλλουσιν ἐκρμονίως τὰ ἄσματά των.

Ἐκ τοῦ τρυφεροῦ φυλλαρίου ἐκκαλύπτεται καλὰμη καὶ στά-
χυσ, κυμαίνεται γχιρύντως ὑπὸ τῆς πνοῆς γλυκείας αὔρας, καὶ
ὁ κοκκος αὐξάνει καὶ ἀδρύνεται.

Ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἥλιος ἐνδεδυμένος μεγαλο-
πρέπειαν. Λευκὰ νέφη ἀνέρχονται καὶ προχωροῦσιν ἀποσητεῖ.
Εἶναι τὰ δασύμαλλα ἀρ-ία τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὑπάγουσιν εἰς
τὴν νομήν.

Βιρήνην ψυχῆς ἃς δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς ἡμᾶς πάντας! Ὡ, τότε
εἶναι ὥραία ἡ γῆ· εἰς τὰ βάθη, εἰς τὰ ὕψη, πανταχοῦ γρηγορεῖ
καὶ μελωδεῖ βίος χαρμόσυνος.

Νέφη μελανὰ καλύπτουσι τὴν οὐράνιαν ἀφίδα, καὶ τὸ πτη-
νὸν παύει τὸ ἄσμά του. Οἱ ἄνεμοι μυκῶνται πανταχόθεν, καὶ
καταρράχται ὕδατος καταπίπτουτιν οὐρανόθεν. Πύρινα ἀστρα-
παὶ διάττουσι διὰ τοῦ αἰθέρος καὶ πλήττουσι τοὺς ὀφθαλμούς
κεραυνοὶ καταπίπτουσι μετὰ φρικώδους κρότου.

Ἀγαθὴν συνείδησιν ὅστις ἔχει, καὶ τὴν ἀστραπήν τοῦ θείου
θρόνου εἴταν ἴδῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, καὶ τὴν γῆν ὡς φύλ-
λον σιομένην, δὲν τυχάσσειται. Τί ἀκαταμάχητον ὄπλον εἶναι
ἡ ἀγαθὴ συνείδησις.

Δοξολογία θερινή.

Ἡ θερμὴ ἡμέρα τοῦ θερισμοῦ παρῆλθεν ἤδη, καὶ τὰ δράγματα κείνται· γαμαὶ παρατεταμμένα εἰς μακρὰς σειράν, καὶ οἱ θερισταὶ βλέπουσιν αὐτὰ χαρωποί. Ἐπειτα ἀρχίζει ἕκαστος νὰ ἀναπέμπῃ ὕμνον εὐχαριστήριον εἰς τὸν Ὑψιστον.

Καὶ ὁ πρῶτος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ ὑμολογεῖ· « Εὐχαριστεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἀνατέλλει τὸν ἥλιον ἐπὶ ἀγαθοὺς καὶ ἀμαρτωλοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Χιλιάδες ἐπὶ των παρῆλθον ὑπεράνω τῆς γῆς, καὶ ἕκαστος ἐνιαυτὸς συνήγαγ' θερισμὸν καὶ παρεσκεύασε τροφήν. Καὶ νῦν ἔτι ὁ Κύριος ἐτοιμάζει τὴν τράπεζάν του καὶ μυριάδες χορταίνονται. Ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ ἀνανεοῦται καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Εὐχαριστεῖτε τὸν Κύριον, ὅτι ἀγαθός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. »

Καὶ ὁ δευτέρος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ λέγει· « Ἡ βοήθεια ἡμῶν παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος· τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ὁ γεωργὸς κινεῖ χεῖρα ἐνεργόν, ἀροτρεῖ τὸν ἀγρόν, καὶ σκαρπίζει τοὺς κόκκους εἰς τὰς αὐλακὰς, ἀλλ' οὐδὲν προκόπτει ἄνευ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ. Χεὶρ ἀνθρώπου δὲν δύναται νὰ συναγάγῃ τὰ βόθρεά νέφη, οὐδὲ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν χάλκζαν. Πόσαι παγετώδεις νύκτες ἐμεσολάβησαν μεταξύ σπορητοῦ καὶ θερισμοῦ! Ἀλλ' ὁ Κύριος διαφυλάττει τὸν κόκκον ἐν τοῖς σπλάγχχνοις τῆς γῆς, διαφυλάττει τὸ χλοεῖν, τὸ τρυφερὸν βλαστάριον, καὶ τὸν ὀριμίζοντα στάχυν. Ἡ βοήθεια ἡμῶν παρὰ Κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. »

Καὶ ὁ τρίτος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ λέγει· « Ὅσοι μὲ δάκρυα σπεύρουσι, θὰ θερίσωσιν ἐν χαρᾷ! Περιίλυπο· ἐξηλθεν υἱός·

τις εἰς τὸν ἄγρον "να σπείρῃ. Ὁ πατὴρ εἶχεν ἀποθάνει πρὶ ὀλίγων ἡμερῶν, καὶ ἡ μήτηρ δὲν ἔπαυεν ὀδυρομένη οἱ δὲ σκληροὶ δανεισταὶ ἐξεκένωσαν τὸν σιτοβολῶνα. Εὐσπλαγγνός τις γειτῶν τοῦ ἐδάχνεισε τὸν σπῶρον. Ἐξῆλθε καὶ ἔσπειρε, καὶ μετὰ τῶν κόκκων ἐπιπτὸν καὶ δάκρυα εἰς τὰς αὐλάκας. Καὶ τῶρα θερίζει ἑκατονταπλάσια· διότι ὁ Κύριος ἠλόγησε τὴν δακρύβεκτον σποράν. "Ὅσοι μὲ δάκρυα σπείρουσι, θὰ θερίσωσιν ἐν χαρᾷ. »

Καὶ ὁ τέταρτος θεριστὴς ἀνίσταται καὶ λέγει. • Τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τυχύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. • "Ἄς ἡδυνάμεθα νὰ φωνάξωμεν τοῦτο εἰς τὰς οἰκίας τῶν πλουσίων, οἵτινες τῶρα πληροῦσι τοὺς σιτοβολῶνάς των! "Ἄς ἡδυνάμεθα νὰ φωνάξωμεν τοῦτο πρὸς τὸν σκληροκαρδίον γείτονα ἡμῶν, ὅστις γῆς ἀπεδίωξε τραχέως τὴν πτωχὴν σταχυολόγον ἐκ τοῦ ἀγροῦ του! "Ὅντινα ὁ Κύριος ἠλόγησε, καὶ αὐτὸς ὀφείλει νὰ ἀνοίγῃ τὴν εὐεργετικὴν του χεῖρα πρὸς τοὺς δυστυχεῖς. "Ὁ ἄνθρωποι, μὴ λησμονεῖτε νὰ εὐεργετῆτε καὶ νὰ μεταδίδετε ἐκ τῶν ἀγαθῶν ὑμῶν εἰς τοὺς δεομένους· διότι εἰ τοιαύτης θυσίας εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. »

Πρασιὰ γαροφάλων.

« Ὁ μήτηρ, δὸς εἰς ἕκαστον ἐξ ἡμῶν μίαν πρασίαν ἀνθέως, εἰς ἑμὲ μίαν καὶ μίαν εἰς τὴν Μαρίαν καὶ μίαν εἰς τὸν Νικόλαον, » ἔλεγεν ὁ μικρὸς Πέτρος πρὸς τὴν μητέρα. • Θὰ ποτίζωμεν καὶ θὰ περιποιώμεθα ἕκαστος τὴν ἰδικήν του, καὶ θὰ ἴδωμεν, τίνας τὰ ἄνθη θὰ προκόπτωσι καλλίτερα. »

Ἡ μήτηρ εἰσέγκουσε τὴν παράκλησιν τοῦ Πέτρου, καὶ ἔδωκεν εἰς ἕκαστον τῶν τριῶν τέκνων τῆς ἀνὰ μίαν πρασιὰν πεφυτευ-

μένην γαροφαλέας. Καὶ τὰ παιδία ἐπιμελῶς ἐπότιζον καὶ ἐκαθάριζον τὰς πρακτικὰς τῶν, ὅσας ἐσχόλαζον ἀπὸ τῶν μαθημάτων.

Καὶ ἤρχισαν ἤδη αἱ γαροφαλέαι νὰ σχηματίζωσι κάλυκας ἐν ἀφρονίᾳ· καὶ τὰ παιδία βλέποντα ἔχαιρον καὶ ἔλεγον· «Τί μεγαλοπρέπεια θὰ εἶναι, ὅταν πᾶσαι αἱ κάλυκες αὐταὶ θὰ ἔχωσιν ἀνοίξει καὶ θὰ γίνωσιν ὥραϊς κόκκινα γαρόφαλα.

Ἄλλ' ὁ μικρὸς Πέτρος ἦτο ἀνυπόμονος· ἐπεθύμει νὰ ἀνοίξωσι τέλος, ἐπεθύμει νὰ ἀνοίξωσι τὰ ἰδικὰ του πρὸ τῶν ἄλλων. Συχνάκις ἤρχετο, τὰ ἐψηλάφει καὶ ἐσκίρτα βλέπων ὅτι ἐνδοθεν τοῦ πρκαίνου περιβλήματός τῶν φυλλάριόν τι διεσφαίνετο κόκκινίζον.

Τέλος ἐξηκολύθη ἡ ὑπομονή του, καὶ πρῶϊαν τινὰ διασχιζομένην αὐτὸς τῆς κάλυκας, ἐκτυλίτσει τὰ ἐντὸς συνεσταλμένα πέταλα καὶ φωνάζει πρὸς τοὺς ἀδελφούς του ἀναπηδῶν· «Ἰδοὺ, βλέπετε; τὰ ἰδικὰ μου γαρόφαλα ἤνοιξαν ἤδη.» Ἄλλ' ἐπῆλθεν ὁ ἥλιος θερμὸς ἐπὶ τῶν προῶρως ἀνοιχθέντων γαρόφων, καὶ ταῦτα κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἐκλινεν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμαρμαίνοντο, καὶ ὅτε περὶ τὴν δέϊλην κατέβησαν πάλιν εἰς τὸν κῆπον τὰ παιδία, ἦσαν ἤδη πάντα μεμαρασμένα. Τότε ἔκλαιεν ὁ Πέτρος πικρὰ δάκρυα.

Ἡ δὲ μήτηρ εἶπεν· «Ἀνόητον, ἀνυπόμονον παιδίον! Εἴθε νὰ ἦναι τοῦτο ἡ τελευταία ἡδονή, τὴν ὁποίαν χάνεις ἐκ σφάλματος ἰδικοῦ σου! Οὕτω θὰ ἔχῃς πληρώσει εὐθηνὰ μέγα καὶ πολὺτιμον μάθημα, νὰ περιμένῃς; δηλαδὴ τὸν καιρὸν παντὸς πράγματος.

Ὁ μῦς καὶ ὁ λέων.

Λέων τις ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ σπηλαίῳ του, καὶ περὶ αὐτὸν ἐπικύον ἐὺθυμος ὀδιδὸς τις μῦς. Εἰς ἐξ αὐτῶν ἀνεργιχήθη ἐπὶ τινος

ὑπερκειμένης πέτρας, καὶ ἐκείθεν κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ λέοντος· οὗτος δὲ ἐξύπνησε καὶ συλλαβὼν αὐτὸν διὰ τῆς κραταίᾳς χειρὸς τὸν ἐκράτει. «Αἰ! Μεγαλειότατε, ἱκετεύει ὁ μῦς, γενοῦμεγαλόψυχος πρὸς ἐμέ τὸ πτωχόν, τὸ ἀσήμενον ζῶον. Δὲν εἶχον κατὰ νοῦν νὰ σὲ προσβάλω ποτέ· μόνον παρεπάτησα καὶ ἔπεσα ἀπὸ τῆς πέτρας κάτω. Τί θὰ σὲ ὤφελήσῃ ὁ θάνατός μου! Χάρισαί μου τὴν ζωὴν, καὶ θὰ προσπαθήσω διὰ παντός τοῦ βίου μου νὰ σοὶ ἀνταποδώσω τὴν εὐαργεσίαν ταύτην.» «Ὑπαγε,» λέγει ὁ λέων μεγαλοφρόνως, καὶ ἀφίνει τὸν μῦν νὰ φύγῃ. Καθ' ἑαυτὸν δὲ ἐγέλω ὁ λέων· «Θὰ σοὶ ἀνταποδώσω, λέγει, τὴν εὐαργεσίαν ταύτην. Λοιπὸν ἐπεθύμουν μὰ τὴν ἀλήθειαν νὰ τὸ ἶδω πῶς οἱ μῦες ἀνταποδίδουσιν εἰς τοὺς λέοντας τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς.

Μετ' ὀλίγον χρόνον ἔτρεχε τὸ μυῖδιον ἐντὸς τοῦ δάσους, ζητοῦν καρύδια καὶ ἀκούει θηρηνώδη βρυχηθμὸν λέοντος. Πάρευτα τρέχει πρὸς τὸν βρυχηθμὸν καὶ εὗρίσκει ἐκεῖ τὸν λέοντα τὸν σωτήρᾶ του περιβεβλημένον ὑπὸ ἰσχυρᾶς ἄρκυος,¹ τὴν ὁποίαν τεχνήντως εἶχεν ἐκτείνει ὁ κυνηγός. Τὰ σχαινία εἶχον συσφιγχθῇ τόσον ἐπιτηδεύως, ὥστε ὁ λέων οὔτε ὄνυχας οὔτε ὀδόντας ἠδύνατο νὰ μετεχειρισθῇ, ἵνα διαρρήξῃ αὐτά.

«Περίμενε, φίλε μου, λέγει τὸ μυῖδιον, ἐνταῦθα δύναμαι ἐγὼ νὰ σὲ βοηθήσω.» Καὶ ἑδραμεν ἐκεῖ, καὶ κατέφαγε τὰ σχαινία τῆς ἄρκυος, καὶ ἠλευθέρωτε τὸν λέοντα.

Ἐμχθε λοιπὸν ἤδη ὁ λέων ὅτι δύναται νὰ γείνη καὶ μῦς λέοντος σωτήρ.

Ὁ λέων τῆς Φλωρεντίας.

«Ὁ λέων ἐλύθη! ὁ λέων ἔφυγε τοὺς σιδηροὺς φραγμοὺς τῆς

¹ Ἀρκυς—δίκτυον τῶν κυνηγῶν ἀγρίων θηρίων.

εἰρκῆς τοῦ διέρρηξεν! Ὅπισω, ἄνθρωποι, μήπως τὴν τόλμην σας πληρώσαντε μὲ τὸ αἷμά σας!

Καὶ πᾶς φεύγει, καὶ ζητεῖ ἀσθμαίνων καὶ ὠχρὸν ἰδοθῆν τῶν τοίχων νὰ εὕρῃ σκέπην καὶ σωτηρίαν. Καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἀγορᾷ καὶ ὁδῷ λυαίνονται κενὰ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ τριμεροῦ βασιλέως!

Ἄλλ' ἰδοὺ ἐν παιδίον, βυθισμένον εἰς τὴν ἡδονὴν τοῦ παιγνιδίου, ἀναισθητοῦν πρὸς τὸν κίνδυνον, κἄθηται, μακρὰν τῆς μητρικῆς χειρὸς, ἐν τῇ ἀγορᾷ παρὰ τὸ φρέαρ.

Πολλοὶ βλέπουσιν αὐτὸ ἀπὸ τῶν πέριξ παραθύρων, καὶ φαντάζονται ἀνοιγόμενον τὸν ὁδοντόπραιτον, τὸν σκληρὸν τάφον αὐτοῦ ἐκτείνουσι τὰς χεῖρας, ὀδύρονται, φωνάζουσι βοήθειαν.

Ἄλλ' οὐδεὶς τολμᾷ νὰ διακινδυνεύσῃ ὑπὲρ τοῦ ξένου παιδίου, ἀφοῦ μάλιστα ἤδη φρικώδης βρυχηθμὸς ἀγγέλλει ὅτι πλησίον εἶναι ὁ ὀλεθρὸς, τὸν ὅποιον πᾶς τις θέλει νὰ ἀποφύγῃ.

Καὶ ἤδη μετὰ σπινθηροβολούντων ὀφθαλμῶν ἐμφανίζεται ὁ λέων διψαλὸς αἵματος, ἤδη ἀνυψώνει τοὺς σκληροὺς ὀνυχας!

Ὡς θάμα σπαρταξικάρδιον!

Οὕτω λοιπὸν οὐδεὶς σώζει τὴν τρυφερὰν ζωὴν, ἐγκαταλείπει μὲν εἰς τοὺς ὀνυχας τοῦ ἀγρίου Θανάτου.

Ἄλλ' ἰδοὺ αἰφνης ἐξορμᾷ ἐκ τινος οἰκίας γυνὴ τις λυσίκκομος, παράφορος ὡς Μαινάς.

Δι' ὄνομα Θεοῦ, γύναι, στάσου! Θέλεις νὰ κοτμνίσῃς καὶ σεαυτὴν εἰς τὸν ὀλεθρον; Ταλαίπωρος μήτηρ! ὀπίσω! δὲν δύνασαι νὰ προσφέρῃς σωτηρίαν, μόνον καὶ ἄλλο θῆμα!

Ἄλλ' ἡ μητρικὴ καρδιά δὲν ἀκούει τοιαῦτα. Φέρεται μὲ βῆμα εὐθὺ ἐπὶ τὸν λέοντα καὶ ἐξαρπάζει ἐκ τῶν ὀνύχων αὐτοῦ τὸ τέκνον ἀβλαβὲς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς.

Ὁ λέων ἐκπλήσσεται καὶ μένει ἀκίνητος· ἡ δὲ μήτηρ ἄνευ ἀργοπορίας φεύγει ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ τέκνου τῆς.

Τότε ἐγνώρισε πᾶς τις μετὰ συγκινήσεως τὴν παντοδυναμίαν τῆς μητρικῆς καρδίας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τοῦ λέοντος τὴν μεγαλόφυχιν, ὃς τις σέβεται ἢ καὶ φοβεῖται ἐκεῖνον, ὅς τις τολμᾷ νὰ παρασταθῇ ἄφρονος ἐνώπιόν του.

Ὁ πετεινὸς καὶ ἡ ἀλώπηξ.

Ὁ πετεινὸς ἵστατο ὡς φρουρὸς ἐπὶ τῆς στέγης τοῦ ἀχυρῶνος. Ἰδοὺ ἔρχεται κίττωθεν καὶ ἡ ἀλώπηξ δρομαία, καὶ φωνάζει· «ὦ, χαῖρε, φίλε, καὶ ψάλλε, σοὶ φέρω κλάς ἐρημερίδας. Ὁ πόλεμος τῶν ζώων παύει τοῦ λοιποῦ, διότι ἀπέκαμον ἐκ τῆς μακροχρονίου ἀλληλομυχίας· καὶ τοῦ λοιποῦ θὰ βασιλεύῃ εἰς τὸ κράτος ἡμῶν ἡσυχία καὶ εἰρήνη. ὦ φίλε, ἔλθε ταχέως κάτω νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ, καὶ νὰ ἀναγνώστῃς καὶ σὺ τὰς χρομοσύνοὺς ταύτας εἰδήσεις. Ἀλλὰ τί βλέπεις γύρω σου;» «Τίποτε, ἀποκρίνεται ὁ πετεινός, μόνον βλέπω ὅτι ἔρχονται, ὁ Πιστός, ὁ Κάστωρ καὶ ἡ Φλόξ, οἱ γνωστοὶ σου κύνες, ἔνν μαζὶ ἐπιτεφθῶσιν.» Ἀλλ' ἡ ἀλώπηξ φεύγει ἔντρομος. «Διατί φεύγεις; φίλη, ἐρωτᾷ ὁ πετεινός, τίς σὲ πολεμεῖ, ἀραὺ ὑπάρχει εἰρήνη;» «Κανεὶς βέβαια, φίλε μου, ἀποκρίνεται ἡ ἀλώπηξ, ὁ πόλεμος· τῷ ὄντι ἔπαυσεν ἄλλ' ἀμφιβάλλω, ἂν τὸ ἔχουσι μάθει ἤδη καὶ οἱ κύνες.»

Ἡ κλίμαξ τῶν δυνάμεων

Ὁ πυργίτης συλλαμβάνει ἐπὶ τινος κλάδου τὴν πεχυτάτην μυῖαν. Οὔτε ἀντιστάσεις οὔτε κλαυθμοὶ ὠρελοῦσιν τὴν κατέχει κελῶς. «Ἀχ! φωνάζει αὕτη ἰκετεύουσα, ἄφες με νὰ ζῶ, τί κακόν

σοῦ ἔκαμα; αὐτοὶ, ἀποκρίνεται, ὁ φονεὺς, εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· διότι εἶσαι μικρά, καὶ ἐγὼ μέγας.

Ὁ ἱεραῖς εἶδε τὸν πυργίτην εὐωχούμενον ἐν εὐθυμίᾳ, ὁρμᾷ ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸν λαμβάνει εἰς τοὺς ὄνυχάς του. αὐτοὶ, ἄφες με, φωνάζει, τί κακὸν σοῦ ἔκαμα; αὐτοὶ, ἀποκρίνεται ὁ φονεὺς, εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· διότι σὺ εἶσαι μικρὸς καὶ ἐγὼ μέγας.

Ὁ ἀετὸς εἶδε τὸν ἱερακα καταβροχθίζοντα τὸν πυργίτην, ὁρμᾷ ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸν λαμβάνει εἰς τοὺς ὄνυχάς του. Μεγαλειότατε βασιλεῦ, φωνάζει ὁ ἱεραῖς, ἄφες με ἐλεύθερον, τί κακὸν ἔπραξ; αὐτοὶ, ἀποκρίνεται ὁ φονεὺς, εἶσαι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· διότι σὺ εἶσαι μικρὸς καὶ ἐγὼ μέγας.

Καὶ εὐωχεῖτο ἀκόμη ὁ βασιλεὺς ἀετὸς, ὅτε αἰφνης παύσῃ ἐν βέλῳ εἰς τὸ στῆθος τοῦ βαθέως. αὐτοὶ, φωνάζει πρὸς τὸν κυνηγόν, διατί με φονεύει τὸ βελος σου; αὐτοὶ, λέγει ὁ κυνηγὸς γελῶν, δὲν τὸ ἠξέυρεις; διότι σὺ εἶσαι μικρὸς καὶ ἐγὼ μέγας.

Ὁ ὄνως τῶν τριῶν δεσποτῶν

Χωρικός τις πτωχὸς ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ ἔπταντο περὶ τὴν κλίνην του. αὐτοὶ, πτωχά μου τέκνα, λέγει μετὰ στεναγμοῦ, δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ σᾶς ἀφήσω κληρονομίαν, εἰμὴ τὸν ὄνον μου. Καὶ ὅλη μου ἡ διαθήκη εἶναι αὕτη· νὰ τὸν ἔχετε ἐξ ἀδικιᾶτος· ὁ εἰς ᾧ τὸν μεταχειρίζεται σήμερον, ὁ ἄλλος αὔριον, ὁ τρίτος μεθαύριον, καὶ ὅστις τὸν μεταχειρίζεται ἐκάστοτε, οὗτος καὶ ᾧ τὸν περιποιῆται. Καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν.

Ὁ πρεσβύτατος υἱὸς λαμβάνει τὸν ὄνον πρῶτος. Ἀπὸ βάρβειας πρῶτας μέχρι νυκτὸς ἐλαύνει αὐτὸν ἄνω, κάτω κατὰ

φάρτον τροφή οὐδαμοῦ, ραδιδιτμῶν ἀφθονία. «Ὁ ἀδελφός μου, λέγει, ἡὰ σὲ ἔχη αὖριον ἐκεῖ ο; βέβαια ἡὰ σὲ τροφοδοτήσῃ καλῶς.

Ὁ δεύτερος παραλαμβάνει τὴν ὑστεραίαν λίαν πρωὶ πειναλέον τὸν ὄνον, καὶ καταφορτάνει αὐτὸν μὲ σάκκους. «Ἄ! ἄ! ἡ πολυφαγία σὲ κάμνει, βλέπω, δυσκίνητον φαίνεται ὅτι ἐξεφάντωσες κκλὰ χθὲς πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ μου. «Ὁ ὄνος ἀσθμαίνει μὲ κατάξηρον στόμα, καὶ σύρεται μόλις μετὰ τοὺς μακροὺς κόπους καὶ τὴν νηστείαν εἰς τὸν σταῦλον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ αὐτὴ ἱστορία. «Δὲν ὑπάρχουν βέβαια καθ' ἡμέραν ἑορταὶ καὶ ξεφαντώματα· ὀλίγη νηστεία ὠφελεῖ εἰς τὴν ὑγείαν· τὸ βλέπω ἤδη, παρὰ πολὺ μοῦ ἐστρογγύλευσες.»

Ὁ ὄνος καταπίπτει ἐξ ἀδυναμίας, τεντῶναι τοὺς πόδας, ἀναιγχεῖ δις καὶ τρίς τὸ στόμα, καὶ δὲν κινεῖται πλέον.

Δοιπὸν διαμοιράτατε τὸ δέρμα, καλότυχοι ἀδελφοί!

Τὸ πολύτιμον βότανον.

Δύο χωρικαὶ κόραι, Ἑλένη καὶ Οὐρανία, ἐπορεύοντο ἀπὸ τῶν ἀγρῶν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἔφερον ἑκατέρᾳ ἐπὶ τῶν ὤμων βαρὺ κορίνιον πλήρες ὀπωρικῶν.

Καὶ ἡ μὲν Ἑλένη ἐγόγγυζε καὶ ἐστέναζεν ἀπχύστως καθ' ὅλην τὴν ὁδόν· ἡ δὲ Οὐρανία τούναντίον ἐγέλα καὶ ἐχαριεντιζετο.

Καὶ εἶπεν ἡ Ἑλένη πρὸς τὴν Οὐρανίην· «Ἀπορῶ, πῶς ἔχεις ὄρεξιν νὰ γελᾷς. Τὸ κορίνιόν σου δὲν εἶναι ἐλαφρότερον τοῦ ἐμοῦ, εὐὲ δὲ σὺ εἶσαι ῥωμαλεωτέρα ἐμοῦ.»

Ἡ Οὐρανία ἀπεκρίθη· «Ταῦτα ἀληθῆ λέγεις, φίλη Ἑλένη· ἀλλ' ἐγὼ ἔθετα ὑπὸ τὸ κορίνιόν μου βότανόν τι, ὅτε ἔχει τὴν

δύναιμι νὰ ἀνακουρίξῃ τὸ βάρος· ὥστε μόλις ἀισθάνομαι αὐτό. »

«Ὡ, τί λέγεις!» ἀνέκραξεν ἡ Ἑλένη, τοῦτο πρέπει νὰ ᾔῃαι πολύτιμον βότανον. Ἐπιθυμῶ καὶ ἐγὼ νὰ ἀνακουρίσω διὰ τοῦτου τὸ βάρος μου. Εἰπέ μοι, τί βότανον εἶναι τοῦτο ;

Καὶ ἡ Οὐρανία ἀπεκρίθη· «Τὸ πολύτιμον τοῦτο βότανον, ὁπερ ἀνακουρίζει πᾶν βάρος, ὀνομάζεται ὑπομονή. »

Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.

Πατὴρ τις ἐκάλητο θερινὴν τινα ἐσπέραν ἐν τῷ κήπῳ, καὶ ἐκάλεσε περὶ ἑαυτὸν τὰ τρία τέκνα του καὶ ἐξήταξεν αὐτά· «Λοιπὸν, φίλτατα τέκνα, τὰ συνειλημμένα, διηγήθητέ μοι, ἂν ἐκάμετε καλὸν τι ἔργον σήμερον. Λέγε σὺ πρώτη, Ἀσπασία. »

«Ναί, πάτερ, ἀπεκρίθη ἡ νεωτάτη Ἀσπασία· ἔδωκα τὸ ἐν κουλλούριον ἐκ τῶν δύο, ἅτινα μοι ἐχάρισεν ἡ μήτηρ, πρὸς τὸν Δημήτριον, τὸν υἱὸν τοῦ πτωχοῦ κηπουροῦ· διότι μοι ἐφάνη πεινασμένος. »

«Εὖγε, τέκνον, ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ· ὁ Θεὸς θὰ σοῦ ἀποδώτῃ πολλὰ πλάσιον τὸ ἐν κουλλούριον, τὸ ὅποιον ἐχάρισας. Σὺ δέ, Γεώργιε, τί καλὸν ἔργον ἔκαμες σήμερον; » Ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, ἔκλεισα σήμερον πρῶτὴ τὴν θύραν τοῦ κήπου τοῦ γείτονος· διότι ἦτο ἀνοικτὴ καὶ θὰ εἰσέρχοντο τὰ ζῶα καὶ θὰ ἐβλαπτον τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλλα φυτά. »

«Εὖγε, τέκνον, εἶπεν ὁ πατὴρ· καὶ ὁ Θεὸς οὕτω πως θὰ φροντίσῃ νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ σοῦ πᾶν βλαβερόν. Σὺ δέ, Ἀριστείδη, τί καλὸν ἔργον ἔκαμες σήμερον; » ἡρώτησεν ἔπειτα ὁ πατὴρ τὸν πρεσβύτερον υἱόν. Ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλὰ κατένευε. «Τί σιωπᾷς, Ἀριστείδη; δὲν ἔχεις τάχα καλὸν ἔργον σήμερον νὰ μᾶς φανερώσῃς; » ἐπενέκλειεν ὁ πατὴρ δυσθύμως. Τότε ὁ Ἀρι-

στείδης εἶπε· «Πάτερ, σὺ μὰς εἶπες πολλάκις, ὅτι ἀρκεῖ, ἂν ὁ Θεὸς γινώσκῃ τὰ καλὰ ἡμῶν ἔργα, καὶ ὅτι ἡμεῖς ὀρεῖλομεν νὰ ἀποσιωπῶμεν αὐτὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.» «Καλῶς λέγεις, ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ τὸν πατέρα σου δύνασαι νὰ εἴπῃς αὐτά.»

Τότε διηγήθη ὁ Ἀριστείδης ταῦτα· «Σήμερον ὅτε ἐπέστρεφον ἐκ τοῦ σχολείου, με συνήντησε καθ' ὁδὸν πονηρὸς τις παῖς, καὶ ἀναιτίως ἤρχισε νὰ με ὑβρίζῃ καὶ νὰ με δέρνῃ. Ἀλλὰ τύχῃ ἀγαθῇ ἦτο ὁ κύων ἡμῶν ἐκεῖ πλησίον. καὶ ἀκούσας τῆς φωνᾶς μου ἔδραμεν εἰς βοήθειάν μου. Ἐκεῖνος δέ, κατ' ὥς εἶδε τὸν κύνα, ἔφυγε καὶ ἤθελε νὰ ὑπερπηδήσῃ τὰφρον τινά, ἀλλ' ὠλίσθησε καὶ κατόπεσεν εἰς τὸν ἐν αὐτῇ βόθρον καὶ ἐκράιγξεν ἐλεεινῶς· διότι καὶ ὁ κύων ἠτοιμάζετο νὰ πιδῇσιν εἰς αὐτήν, διὰ νὰ τὸν δαγκάσῃ. Τότε ἐγὼ τὸν ἤλεια καὶ ἀπεδίωξα τὸν κύνα καὶ τὸν ἐβοήθησα νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ βορβόρου. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς δὲν ἠδύνατο νὰ βγδίξῃ· διότι εἶχεν ἐξαρθρώσει τὸν πόδα του. Καὶ ἐγὼ ἐκράτησα αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονός καὶ ὠδήγησα εἰς αὐτόν.»

• Ἀριστείδη, ἀνερώνησεν ὁ πατήρ, ὑπὸ χαρᾶς δακρύων καὶ καταριλῶν αὐτόν, Ἀριστείδη, ἐξετέλετας ἔργον εὐγενέστατον καὶ χριστιανικώτατον. Ὅστις ἀποδίδει εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀγαθὸν ἀντὶ κακοῦ, οὗτος εἶναι ἀληθὴς χριστιανός, ἀληθὴς μιμητὴς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. •

Ἀνδραγαθία.

• Κύριε πλείαρχε, • λέγει ὁ πηδαλιούχος Ἀνδρέας, κύριε πλείαρχε, μοὶ ἔρχεται ὁσμή πυρκαϊᾶς, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ εὐρω ποῦ καίεται. • Ὁ πλοίαρχος ὁτ' ἀντιβλέπει καὶ αὐτός, καὶ ἄλλοτε

μὲν τοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι τίποτε, ἄλλοτε δὲ ὅτι καίεται τι. Τὸ πᾶν διερευνᾷ, ἀλλ' οὐδὲν εὐρίσκει. Ἀλλ' ἡ ὁσμὴ τῆς πυρκαϊᾶς γίνεται ὅλον ἐν δεινότερα, καὶ τέλος τὴν νύκτα, ὅτε ὅλον ἤδη τὸ ἀτμόπλοιον ἐπλήσθη πνιγτροῦ καπνοῦ, αἰφνης ἀνοδοῦ· « Ἀνδρέα, αἱ φλόγες ἀναλάμπουσι διὰ τοῦ τροχοῦ. » « Λοιπὸν κατευθύνω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ξηράν. » Εἶπε καὶ ἐκτύπησε τὸ ἰδρόνον μέτωπον, διότι ἐνόητε σαρῶς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου. Ἀλλὰ ἐκράτησεν ἑαυτὸν, καὶ ὡς εἶδεν ἑαυτὸν μόνον, ἐγρονυπίησε καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν καὶ εἶπεν· « ὦ πάντοδύναμε Θεέ, ἐνίσχυσάν με νὰ ἐκτελέσω τώρα πιστῶς τὸ καθήκον μου, καὶ γενοῦ Σύ πρὸς γὰρ τῆς χάριτος μου καὶ πατὴρ τῶν ὀκτώ ὁρτανῶν τέκνων μου. » Οὕτω προσευχήθη καὶ λαμβάνει τὸν οὐακκ καὶ ἵσταται ἀκίνητος· βλέπων ἀτενῶς πρὸς τὴν ἐγγυτάτω ἄκραν, καὶ τὸ πλοῖον περὶ πρὸς αὐτὴν ὡς βέλος.

Ἐν τούτῳ οἱ ναῦται προσπαθοῦσι πάτη δύναμει νὰ σθέσωσι τὸ πῦρ, ἀλλ' ἡ λύσσα τῶν φλογῶν αὐξάνει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν καὶ ἐλαύνει τὴν μηχανὴν μετὰ φοικιδῶδους δυνάμειος, καὶ τὸ πλοῖον διασχίζει τὰ κύματα, ὡς ἡ ἀστραπὴ τὸν ἄερα.

Πάντες οἱ ἐπιβάται συνωθίσθησαν ἐπὶ τῆς πρῶρης· διότι ἡ ἐρμὴ τοῦ ἀέρος δὲν ἄφινε νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁ καπνός, ἀλλ' ὥλει αὐτὸν πρὸς τὴν πρύμναν. Ἀλλ' ἴσα ἴσα ἐκεῖ ἵστατο ὁ δυστυχὴς Ἀνδρέας ἐν μέσῳ τοῦ πνιγῶδους καπνοῦ, ὡς μάστις τις ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Καὶ ἐνηττολοῦντο μὲν συντόνως ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται ἤδη εἰς τὸ νὰ καταβρέχωσι τὴν πρύμναν, ἀλλὰ τοῦτο ὀλίγον ἀνεχαίτιζε τὸ λυσσαλέον πῦρ.

Καὶ ἰδοὺ ἀρχίζει τὸ κατὰστρωμα νὰ καίεται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἀνδρέου. Ἀλλ' ὅμως μένει ἐν τῇ θέσει· διότι ἀπ' αὐτοῦ ἐξήρπεται ἡ ζωὴ ὀγδοήκοντα ἀνθρώπων. Πάντοτε ἀτενῶς βλέπει πρὸς τὴν ξηράν, πάντοτε σταθερῶς κρατεῖ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ πη-

δάλιον, πάντοτε μετ' αὔξανούσης ταχύτητος φέρεται τὸ πλοῖον, ὑπὸ τοῦ πυρὸς οἰστρηλατούμενον.

Οἱ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἄνθρωποι βλέπουσι τὸ πύρινον σκάφος, καὶ διὰ πυρσῶν δείκνυσιν εἰς τοὺς δυστυχεῖς, ποῦ νὰ προσεγγίσωσιν. Ὁ Ἀνδρέας ἔννοεῖ· ἀλλ' οἱ πόδες ἀρχίζουν νὰ κλιώνονται· ἀλλ' ὑπομένει. Ἄν καὶ τὸ πλοῖον μετὰ βροῆς ὑπερφυῖς πύλακιζε τὴν θάλασσαν, ἐπεθύμει νὰ τοῦ ἔδιδε καὶ πτέρυγας· διότι αἰσθάνεται ὅτι μετ' ὀλίγας στιγμὰς βυθίζεται. Καὶ ἰδοὺ—ἰδοὺ ἐπέστη ἡ μοιραία στιγμή· τὸ πηδάλιον ἀποσπασθὲν ἐκπίπτει τῆς χειρὸς του· ἀλλὰ πάραυτα ἀκούεται γροῦτ— γροῦτ, καὶ τὸ καϊόμενον σκάφος καθίζει ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Ἀπαντες σώζονται· καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐκφέρεται ἐπὶ τῆς γῆς ἀναπνέων· ἀλλὰ, μέγιστε Θεέ! εἰς ποίαν κατὰστασιν! Τὰ ἐνδύματά του καταπίπτουσιν ὡς αἰθάλη ἀπὸ τοῦ σώματός του, οἱ δὲ πόδες του ἀπνηθρακώθησαν. Ὁ εὐτπλαγχνος Θεὸς κατηύθυνε τὴν χεῖρα τοῦ ἱατροῦ καὶ ὁ Ἀνδρέας μετὰ τινας ἐβδομάδας κατέλιπε τὴν κλίνην· ἀλλὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτοῦ ἀνάστημα ἐκυρτώθη, αἱ τρίχες ἐλευκάνθησαν, οἱ πόδες ἔμειναν ἀνάπηροι, καὶ ἔμελλε διὰ παντὸς τοῦ βίου νὰ πάσχη ὑπὸ τῶν δεινῶν τούτων διὰ τὴν εὐψυχίαν καὶ εὐσυνειδησίαν του! Ὁ δὲ οἶκος αὐτοῦ πύτυχσε μὲν νὰ ἰδῇ ζῶντα τὸν πατέρα του, ἀπώλεσε δὲ τὸν τροφέα. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐξήγειρε γενναίους καὶ εὐσπλάγχχνους καρδίας, αἵτινες ἐκῆδοντο αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Οἱ Ἀργοναῦται.

Φρίξος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀθάμαντος τοῦ βασιλέως τοῦ Ὀρχομενοῦ, λαβὼν τὴν ἀδελφὴν Ἑλλάν, ἔφυγε μετ' αὐτῆς ἐπὶ χρυσομάλ-

λου κριού, ἵνα σωθῶσιν ἀπὸ τῶν κακώσεων ποιήρας μητριᾶς, τῆς Ἰνούς· καὶ πορευόμενοι ἦλθον ἐπὶ τὸν θαλάσσιον πορθμὸν, τὸν χωρίζοντα τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ εἰσπλῖθον εἰς αὐτόν, ἵνα περάσωσιν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορθμοῦ ἔπεσεν ἡ Ἑλλη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη καὶ ἐντεῦθεν ὠγομάχθη ὁ πορθμὸς ἐκεῖνος Ἑλλήσποντος.

Ὁ δὲ Φριξὸς ἦλθε σῶος εἰς τὴν βάρβαρον Κολχίδα. Ἐκεῖ δὲ ὑπεδέχθη αὐτόν ὁ βασιλεὺς Αἰήτης, καὶ ἐδώρησεν εἰς αὐτόν ὁ Φριξὸς τὸν κρίον· ὁ δὲ Αἰήτης ἐθυσίασεν αὐτόν εἰς τὸν θεὸν Ἀρην καὶ ἐκρέμασε τὸ δέρμα αὐτοῦ ἐν τινι ἄλσει τοῦ θεοῦ τούτου, καὶ ἔταξε πυρίπνοον δράκοντα φύλακα τοῦ δερμτος.

Τὸν θητηχυρόν τοῦτον ἐπεθύμουν οἱ Ἕλληνες ἵνα ἀνακτήσωσιν, ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις ἦτο κινδυνωδესτάτη καὶ οὐδεὶς ἀνελάμβανεν αὐτήν.

Τέλος ὁ Πελεΐας ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰωλίου, φοβούμενος μὴ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰάσων τὸν ἐκθρονίσῃ, καθὼς αὐτὸς ἐξεθρόνισε τὸν πατέρα τοῦ Ἰάσωνος Αἰσώνα, ἐπέβαλεν εἰς αὐτόν τὸ ὑπεράνθρωπον τοῦτο ἔργον, ἵνα τῷ φέρῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, καὶ ὑπεσχέθη ὅτι τότε θά περσώσῃ εἰς αὐτόν τὸν πατρικὸν θρόνον.

Ὁ ἄνδρεὺς καὶ μεγάλων ἔργων ἐρατὴς Ἰάσων παρέσχεν αὐτὸν πρόθυμον. Παρεκάλεσε δὲ πάντας τοὺς τότε ἀκμάζοντας ἡρώας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τὴν εὐκλεῆ ταύτην στρατείαν. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ ὀνομαστότατοι Ἰάσων ὁ Αἰσονίδης, οἱ διδυμοὶ Διόσκουροι Κάττωρ καὶ Πολυδεύκης ἐκ Λακεδαιμόνος, οἱ δύο πτερωτοὶ υἱοὶ τοῦ Βορρᾶ Ζήτης καὶ Κάλχης, ὁ Αἰακίδης Τελαμών ὁ Σαλαμίνιος, ὁ αἰοιδὸς Ὀρφεὺς ἐκ Θράκης, ὅστις διὰ τοῦ μέλους τῆς λύρας ἐπ'θάσσειεν ἄλλα θηρία, ἐκράτει τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν καὶ ἐκίνει δένδρα καὶ λίθους· ὁ Αἰγίδης Θητεὺς ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ πᾶσιν ὁ τοῦ Διὸς Ἡρακλῆς, τὸ ἄνθος τῶν ἡρώων.

Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐκστρατεύσωσι διὰ θαλάσσης. Πρὸς τοῦτο ἐναυπήγησαν ἐν Ἰωλκῷ τὴν Ἀργώ, τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι πλοῖον, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς θεᾶς τῆς σοφίας. Εἰς τοῦτο εἰσέβησαν οἱ ἥρωες, οἵτινες καὶ ὀνομάσθησαν ἀπ' αὐτοῦ Ἀργωναῦται, καὶ ἔπλεον πρὸς τὴν Κολχίδα διὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος, τοῦ Θρακικοῦ Βασπόρου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Ἀλλὰ τὸν Θρακικὸν Βέσπορον καθίστων δύσπορον αἱ Συμπληγάδες καλούμεναι πέτραι. Αὗται ἔσταντο ἐνθεν καὶ ἐνθεν τοῦ στενοῦ, καὶ διὰ βραχέος χρόνου ἀπεμακρύνοντο καὶ πάλιν συνεκρούοντο καὶ συνέτριβον πᾶν ὃ τι ἐτύγχανε μεταξύ. Ὁ μάντις Φινεὺς συνεβούλευτεν αὐτοὺς, ὅταν φθάσωσι ἐκεῖ, νὰ ἀρήσωσι περιστεράν τινα εἰς τὸ μέσον τῶν Συμπληγᾶδων, καὶ ἂν μὲν αὕτη διαπεράσῃ ἀβλαβής, τότε νὰ τολμήσωσι καὶ αὐτοὶ τὸν διάπλουν, εἰ δὲ μὴ, νὰ μὴ τολμήσωσιν. Ὅτε λοιπὸν ἐφθασαν ἐκεῖ εἰς Ἀργοναῦται, ἀφῆκαν τὴν περιστεράν καὶ αὕτη διεπέρασεν ἀβλαβής· μόνον τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἀπέκοπη ὑπὸ τῶν συγχρουσθεῖσων πέτρων. Τότε ὥρμησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν πορθμὸν κωπηλατοῦντες πάσῃ δυνάμει καὶ διεπέρασαν αὐτὸν ἀσφαλῶς· μόνον τὸ ἄκρον τοῦ ἀφλάστου ἀπέκοψαν συγχρουσθεῖται αἱ πέτραι.

Τέλος ἐφθασαν οἱ Ἀργοναῦται μετὰ πολλὰς περιπετείας εἰς Κολχίδα, καὶ παρέστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Αἰήτου, καὶ ἐδήλωσαν τὸν σκοπὸν τῆς μακρᾶς ποντοπορείας των. Ὁ δὲ Αἰήτης ἦτο δόλιος καὶ βάρβαρος, καὶ διανοεῖτο νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτούς. Εἶπε λοιπὸν ὅτι θὰ πρᾶξῶντι εἰς αὐτοὺς τὸ χρυσόμαλλον δέρας, ἂν εἰς ἐξ αὐτῶν ὑποστῇ τὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον θὰ προστήξῃ εἰς αὐτούς, δηλαδὴ νὰ ζεύξῃ ὑπὸ τὸ ἄροτρον δύο πυρρινόους ταύρους καὶ νὰ ἀροτριάσῃ ἀγρὸν τινα τραχύν· ἔπειτα νὰ

I Ἀφλαστον, τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ πλοίου.

σπείρη εἰς τὰς αὐλάκας ὀδόντας δράκοντος, ἐξ ὧν ἔμελλον νὰ ἀναφυῶσιν ἄνδρες ἑνοπλοὶ πρὸς τοὺτους νῆ ἁγωνισθῇ.

Ὁ Ἰάσων, διότι οὗτος εἶχε μέγιστον διαφέρον, ὑπέστη τὸν ἁγῶνα τοῦτον· ἀλλ' ἡ ἀνδρεία οὐδὲν θὰ ὠφέλει αὐτὸν εἰς τὸν ἀσύμμετρον τοῦτον ἁγῶνα, ἂν δὲν ἐλάμβανεν ἐπικουρίαν ἀπρὸς δόκητον. Ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Μήδεια εἶδε τὸν καλὸν κάγαθόν νεανίαν καὶ ἐχάρμασεν αὐτὸν καὶ ὑπσχέθη αὐτῇ νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ εὐτυχῶς τὸν ἁγῶνα τοῦτον καὶ εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας, ἂν καὶ αὐτὸς ἐδίδεν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ τὴν παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα σύζυγον. Ὁ Ἰάσων ὑπσχέθη. Τότε ἔδωκεν ἡ Μήδεια εἰς αὐτὸν μαγικὰ βύτανα, δι' ὧν ἐτίθασσε τοὺς πυριπνόους ταύρους· ἐτι δὲ μαγικόν τινα λίθον, τὸν ὁποῖον ἔριψεν εἰς τὸ μέσον τῶν ὀπλιτῶν, τῶν ἀναφυέντων ἐκ τῆς σπορᾶς τῶν δρακοντείων ὀδόντων, καὶ οἱ ὀπλιταὶ ἔτριψαν τὴν ὀργὴν των κατ' ἀλλήλων καὶ κατεσπάραξαν ἀλλήλους.

Ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ὁ ἄπιστος Αἰήτης ἤρνετο νὰ παραδώσῃ τὸ δέρας· καὶ οὐδὲν ἄλλο ὑπελείφθη εἰς τοὺς Ἀργοναύτας ἢ νὰ λάθωσιν αὐτὸ διὰ τῆς βίας. Ἀλλ' ἡ ἐπιχειρήσις αὕτη εἶχε πολλὰς δυσχερείας καὶ κινδύνους. Τὸ κειμήλιον τοῦτο ἀπέκειτο ἐν τινὶ ἄλλαι ἐρεῶ τοῦ Ἄρεως καὶ ἐκρέματο ἐκ τινος δρυὸς καὶ ἐφυλάττετο ὑπὸ τρομεροῦ ἀκοιμήτου δράκοντος. Ἀλλ' ἡ Μήδεια ὠδήγησε λαθραίως ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς τὸν Ἰάσωνα εἰς τὸ ἄλλος, ἐπλησίασαν ἀμφοτέρω πρὸς τὴν δρῦν, ἀπεκοίμησεν ἡ Μήδεια διὰ φαρμάκων καὶ ἐπιδῶν τὸν δράκοντα καὶ ἤρπασεν ὁ Ἰάσων τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Τοῦτο περιέβαλε περὶ τοὺς ὤμους του, καὶ ἐκρέματο μέχρι τῶν ποδῶν του· ἡ δὲ χρυσὴ λάμψις του ἔφθανεν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν καὶ ἐφώτιζεν εἰς αὐτοὺς τὴν νυκτερινὴν ὁδόν.

Οὕτως ἔφθιξαν ἀμφοτέρω εἰς τὴν ἐστίασιν πρὸς ἀπόπλουν Ἀργῶ καὶ εἰσεβήσαν εἰς αὐτήν· καὶ πρηνεὺς ἀνέχθησαν εἰς τὸ πέλαγος.

Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ἔμαθεν ὁ Αἰήτης τὴν προδοσίαν τῆς Μιδείας καὶ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ δέσματος, καὶ ἐξώπλισε στρατὸν καὶ ναῦς, ἵνα καταδιώξωσι τοὺς δραπετάς.

Οἱ δὲ Ἀργοναῦται ἐξέφυγον μὲν τὸν κίνδυνον τὸν παρὰ τοῦ Αἰήτου, ἀπῆντησαν δὲ πολλοὺς καὶ μεγάλους κινδύνους κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των, ἕως οὗ τέλος ἔφθιξαν σῶσι εἰς τὴν Ἰωλλόν.

Ὁ Ἰάσων λοιπὸν ἐξετέλεσε τὸν ἐπιβληθέντα αὐτῷ ἄθλον καὶ προσήνεγκε τὸ χρυσόμαλλον δέρας πρὸς τὸν θεῖον τοῦ Πελλίου. Ἀλλ' ὁ Πελλίας δὲν ἤλπιζεν ὅτι ὁ Ἰάσων ἐμελλε νὰ σωθῇ καὶ ἐπιστρέψῃ ἐκ τοιαύτης ἐπιχειρήσεως· καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἄροχος ἐξωλόθρευσε τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ. Ὥδῃ δὲ καὶ πρὸς τὸν Ἰάσονα δὲν ἐφύλαξε τὴν ὑπόσχασιν, ὅτι θὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν βασιλείαν, ἂν τῷ φέρῃ τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

Ὁ Ἰάσων λοιπὸν ἐζήτηε τρόπον νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἄπιστον θεῖον· Εὖρε δὲ πρόθυμον συνεργὸν τὴν δολοπλόιον Μιδεῖαν. Αὕτη ὑπακρίθη φιλίαν πρὸς τὰς θυγατέρας τοῦ Πελλίου καὶ ἔχθραν πρὸς τὸν Ἰάσονα, καὶ παρεπονείτο πρὸς αὐτὰς κατὰ τοῦ Ἰάσονος ὡς ἀπίστου καὶ ἀχαρίστου· καὶ ἐν ταύτῃ διηγεῖτο πρὸς αὐτὰς περὶ τῶν μαγευμάτων, ὅποσα καὶ ὅποια ἤξεύρει, καὶ δὴ καὶ ὅτι δύναται νὰ ἀνανεάζῃ τοὺς ἴεροντας. Ἀπεδίξε δὲ τοῦτο ἐπὶ τινος κορυφῇ. ἔσφαξε καὶ ἐκρεοῦργησεν αὐτὸν καὶ ἔπειτα ἔβρατε μετὰ πολλῶν καὶ πνυτοδαπῶν μαγικῶν βοτάνων ἐν χαλκῷ λιβητῇ. Καὶ ἰδοὺ τὰ μέλη τοῦ ζώου πάλιν συνήχθησαν καὶ συνημώθησαν, τὰ δὲ μέγαρα ἐλικοειδῆ κέρατα ἤφανίσθησαν, ἠκούετο δὲ τρυφερὸς βληχθημὸς ἐκ τοῦ λιβητος, καὶ ἐνῷ καὶ θυγατέρες τοῦ Πελλίου ἐξεπλήττοντο, αἰφνης ἐξεπήδησαν ἐξ αὐτοῦ ἄρνιον τρυ-

φερόν καὶ ἐσκίρτα περίξ παίζον. Τοῦτο τὸ θαῦμα ἰδοῦσαι αἱ θυγατέρες τοῦ Πελίου, προσέπεσον πρὸς αὐτὴν καὶ παρεκάλουν νὰ ἀνανεάσῃ καὶ τὸν γέροντα πατέρα των κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. Ἡ δὲ πανοῦργος προσεποιεῖτο τὸ πρῶτον ὅτι ἐδίσταζεν, ἔπειτα δὲ ἐπείσθη καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐν νυκτὶ ἀστεροφεγγεῖ θέτει τὸν χαλκοῦν λέβητα ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ πληροὶ αὐτὸν ὕδατος καὶ βοτάνων. Ἐπειτὰ χωρεῖ μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ Πελίου πρὸς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, καὶ δι' ἐπωδῶν βυθίζει τοὺς φύλακας καὶ αὐτὸν εἰς βαθὺν ὕπνον. Ἐπειτα παροτρύνει τὰς θυγατέρας πρὸς τὸ μικρὸν ἔργον. Αἱ δὲ τάλχιναι, νομίζουσαι ὅτι ἐκτελοῦσιν ἔργον ὅσιον καὶ φιλόστοργον, κεντῶσι πάλιν καὶ πάλιν διὰ τῶν ἐγχειριδίων τὸν πατέρα. Ἐπειτα ἐκρεούργησαν αὐτὸν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν ἀνανεάζοντα λέβητα. Ἀλλ' ἡ μάγισσα εἶχεν αὐτὸν πεπληρωμένον ὕδατος καθαροῦ καὶ βοτάνων κοινῶν. Ἐβράζον λοιπὸν τὰ μέλη ἐν τῷ λέβητι καὶ αἱ κόραι προσεδόκων, ἀλλὰ μάτην, τὴν ἀνάστασιν τοῦ πατρός.

Οὕτως ἐτελεύτησεν ὁ πικροῦργος καὶ ἄδικος Πελίας ὑπὸ πανουργοτέρας χειρός. Ὁ δὲ Ἰάσων καὶ ἡ Μήδεια ἔφυγον εἰς Κόρινθον.

Θησεύς.

Ὁ Θησεύς ἦτο μονογενὴς υἱὸς τοῦ Αἰγέως τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς Αἰδρας τῆς θυγατρὸς τοῦ Πιτθέως τοῦ ἐκ Τροιζῆνος, καὶ ἐγεννήθη ἐν Τροιζῆνι, ἐν ᾧ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶχεν ἀπέλθει ἐκεῖθεν καὶ διέτριβεν ἐν Ἀθήναις.

Πρὶν ἀπελθεῖ ὁ Αἰγεύς ἐκ Τροιζῆνος, ἔκρυψεν ὑπὸ μεγάλῃν πέτρῃν τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλά του, καὶ παρήγγειλεν εἰς τὴν ἔτι ἔγκυον γυναῖκά του, ἂν γεννηθῇ υἱὸς καὶ αὐξήθῃ τόσον δυ-

νατός, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἀνασηκώσῃ τὴν πέτραν, νὰ τὸν πέμψῃ πρὸς αὐτὸν ἔχοντα τὰ ὑπ' αὐτὴν κείμενα, τὸ ξίφος καὶ τὰ πέλιδα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ὁ Θητεὺς μαιράκιον, προσήγαγεν αὐτὸν ἡ μήτηρ πρὸς τὴν πέτραν καὶ ἐρχνέρωσεν εἰς αὐτὸν τότε, τίς ἦτο ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ τὸν προέτρεπε νὰ ἀνασηκώσῃ τὴν πέτραν, νὰ λάβῃ τὰ πατρῷα σύμβολα καὶ νὰ πλεύσῃ εἰς Ἀθήνας. Καὶ Θητεὺς ἀνέσήκωσε τὴν πέτραν ἐλευθέρως καὶ ἔλαβε τὸ ξίφος καὶ τὰ πέλιδα. Ἀλλὰ δὲν ἐπέθετο νὰ πλεύσῃ εἰς Ἀθήνας, ἀν καὶ παρεκάλουν ὁ πάππος καὶ ἡ μήτηρ· ἐπεθύμει δὲ νὰ ἔλθῃ διὰ ξηρᾶς ἐκεῖ.

Ἦτο δὲ ἡ κατὰ γῆν πορεία ἀπὸ Τροιζῆνος εἰς Ἀθήνας ἐπισφαλής διότι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἀνεκάνηται πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἄνθρωποι εἰς τὴν σωματικὴν βώμην ὑπερφυεῖς καὶ ἀκταπόνητοι· ἀλλὰ μεταχειρίζοντο τὴν βώμην ταύτην πρὸς αὐδὲν καλὸν καὶ φιλόνηρον ἔργον, ἀλλὰ πρὸς ὕβρεις καὶ ὠμότητας. Καὶ ἐξηφάνιζε μὲν πολλοὺς· ὁ μίγας ἦρως Ἡρακλῆς, περιεργόμενος, καὶ ἐκαθάριζε τὴν οἰκουμένην ἀπὸ τοιούτων κακούργων, ἀλλ' ἐπειτα ἐδυτύχητε καὶ ἐδούλευε παρὰ τῇ Ὀμφαλῇ, καὶ ὅσοι τῶν κακούργων ἐκείνων διεφυγον πρότερον αὐτὸν καὶ ἐκρύβησαν, τότε ἀνεθάρρησαν καὶ ἐπεχείρησαν πάλιν νὰ κακούργωσι. Πρὸ πάντων δὲ ἐνεφώλευον πολλοὶ καὶ φοβεροὶ τῶν κακούργων τούτων ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου διότι δι' αὐτοῦ κατ' ἀνάγκη διέβαινον οἱ πορευόμενοι ἀπὸ Πελοποννήσου εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, καὶ τ' ἀνάπλιν. Δι' αὐτοῦ τοῦ Ἰσθμοῦ ὤφειλε νὰ διαβῇ καὶ ὁ Θητεὺς, ἵνα ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας. Διὰ τοῦτο ὁ πάππος καὶ ἡ μήτηρ ἀπέτρεπον αὐτὸν τῆς κατὰ ξηρὰν πορείας.

Ἀλλ' ὁ Θητεὺς ἦτο θερμὸς ζηλωτὴς τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους,

καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα διελογίζετο, πῶς νὰ πράξῃ ἔργα ὅμοια πρὸς τὰ ἐκείνου.

Ἐπορεύθη λοιπὸν κατὰ γῆν, καὶ φθάσας εἰς τὴν Ἐπιδαυρίαν χώραν ἀπήντησε τὸν κακοῦργον Περιφάντην, τὸν Κορυνήτην ἐπικαλούμενον, διότι εἶχεν ὄπλον κορύνην τινὰ ἢ βόοπλον. Οὗτος ἐμπόδιζεν αὐτὸν νὰ προχωρήσῃ, καὶ συμπλακείς ὁ Θεεὺς τὸν ἐφύευτε καὶ ἔλαβεν αὐτοῦ τὸ βόοπλον καὶ ἔφερεν αὐτὸ πρὸς ἐπίδειξιν, καθὼς ὁ Ἡρακλῆς τὸ δέριμα τοῦ λέοντος.

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν Ἰσθμὸν ἀπήντησε Σίνιν τὸν πιτυοκάμπτην. Ὀνομάζετο δὲ πιτυοκάμπτης, διότι συνέκαμπτε τὰς κορυφὰς δύο πτύων καὶ ἰδενεαίς αὐτάς τοὺς ξένους, τοὺς ὁποίους συνελάμβανε, καὶ ἔπειτα ἄφινεν αὐτάς νὰ ἀνορθωθῶσιν· οὕτω δὲ κατεσπαράττοντο οἱ ξένοι. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Θεεὺς κατέστρεψε τὸν κακοῦργον τοῦτον.

Μετὰ τοῦτο ἔφθασεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Μεγαρικῆς, καὶ ἐκεῖ εὗρεν ἄλλον κακοῦργον, τὸν Σκίρωνα. Οὗτος ἐκλήθητο ἐπὶ τινος κρημνοῦ ὑπερκειμένου τῆς θαλάσσης, καὶ διέταττεν ὑβριστικῶς τοὺς ξένους, ὅτους συνελάμβανε, νὰ σταθῶσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ νὰ νύψωσι τοὺς πόδας του. Καὶ ἐν ᾧ ἐκείνοι ἐνιπτον, αὐτὸς ἐλακτιζε τοὺς δυστυχεῖς τούτους καὶ κατεκρήμνιζεν εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ὁ Θεεὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κατέστρεψεν αὐτόν.

Παρελθὼν δὲ τὴν Ἐλευσίνα, ἀπήντησε Δαμάττην τὸν Πρακρύστην. Οὗτος εἶχε κλιντῆρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κατέκλινε τοὺς ξένους, καὶ ἂν μὲν τις ἦτο μακρότερος τοῦ κλιντῆρος, ἀποκόπτων μέρος τῶν ποδῶν, κατέλειπεν ἰσομήκη πρὸς τὸν κλιντῆρα, ἂν δὲ ἦτο βραχύτερος, ἐκρουεν αὐτοῦ τὸ σῶμα καὶ ἐξέτεινεν οὕτως, ὥστε ἐγίνετο ἰσομήκης πρὸς τὸν κλιντῆρα. Καὶ τοῦτον ὁ Θεεὺς κατὰ τὸ εἰωθὸς κατέστρεψε καθ' ὃν τρόπον ἐκεῖνος τοὺς ξένους.

Τοιαῦτα καλὰ καὶ μεγάλα ἔργα ἐκτελέσας ὁ Θησεύς καὶ δηλώσας δια τούτων μᾶλλον ἢ διὰ τῶν πατρῶων συμβόλων, ἅτινα ἔφερε, τὴν εὐγένειάν του, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας, εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἄγνωστος, ὡς ξένος τις. Ὁ δὲ Αἰγέως κατὰ τὰ τότε ἔθιμα ἐξένισεν αὐτὸν χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τίς ἦτο, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν εἰς τὴν τράπεζαν.

Κατ' ἐκεῖνον πόν χρόνον συνεζή μετὰ τοῦ γέροντος βασιλέως ἡ πανηγρὰ Μῆδεια. Αὕτη ὡς μάγισσα, ἐγνώρισε τὸν Θησεά, ὅτι ἦτο υἱὸς τοῦ Αἰγέως, καὶ φοβηθεῖσα μὴ ὁ υἱὸς ἐκβάλῃ αὐτὴν τοῦ οἴκου, ἐπεβούλευε τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἐνέβαλε λοιπὸν ὑπόνοιαν εἰς τὸν ὑποπτον γέροντα, ὅτι ὁ ξενιζόμενος ἦτο κατάσκοπος τῶν ἑχθρῶν του, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν νὰ τὸν φαρμακεύσωσιν ἐν τῷ δείπνῳ.

Ὅτε λοιπὸν ἡτοιμάσθη τὸ δεῖπνον καὶ ἔτρωγον, προσέφερεν ἡ Μῆδεια εἰς τὸν Θησεά ποτὸν περιέχον δηλητήριον. Ἀλλ' ὁ Θησεύς διανοεῖτο νὰ παρασκευάσῃ εἰς τὸν πατέρα του εὐχάριστον ἑκπληξίν· πρὶν πῖν, ἔσυρε τὸ ξίφος, τὸ σύμβολον, ἐξ' οὗ ἐμελλεν ὁ πατὴρ νὰ ἀναγνωρίσῃ αὐτόν, ἵνα κόψῃ κρίας. Καὶ εὐθὺς ὁ πατὴρ ἰδὼν τὸ ξίφος ἀεγνώρισεν αὐτόν, καὶ πλήρης χαρᾶς ἤμα καὶ τρόμου ἀνέτρεψε ταχέως τὸ θανατηφόρον ποτήριον καὶ περιέπτυξε τὸν πολυπόθητον υἱὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ἡ δὲ κακοῦργος Μῆδεια εὖρε φρόνιμον, ἐν ᾧ πατὴρ καὶ υἱὸς ἦσαν ἐντελῶς βεθυησμένοι εἰς τὴν χαρὰν τῆς ἀναγνωρίσεως, νὰ φύγῃ ἐκ τῆς οἰκίας καὶ τῆς χώρας.

Ὁ Αἰγέως παρέστησεν εὐθὺς εἰς τὸν λαὸν τὸν Θησεά ὡς γνήσιον υἱὸν του, καὶ διηγῆθη πρὸς αὐτοῦς τὰ κατὰ τὴν ἀπὸ Τροιζῆνος πορείαν ἀνδραγαθήματά του. Μετ' οὐ πολὺ δὲ συνέστησεν αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ Θησεύς δι' ἔργων εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Διότι οἱ πεντήκοντα υἱοὶ τοῦ Πάλλαντος, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αἰγέως, οἱ

Παλλαντίδῃ, ἤλπιζον ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἕως τότε ἄπαι-
δος Αἰγέως θά λάβωσιν αὐτοὶ τὴν βασιλείαν ἐν Ἀθήναις. Ὅτε
δὲ εἶδον ἀναφύοντα τὸν Θησέα υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Αἰγέως,
ἐλυπήθησαν καὶ ἐπῆλθον κατ' αὐτοῦ, ἵνα τὸν φονεύωσιν· ἀλλ'
ὁ Θησεὺς κατενίκητε πάντας.

Ἐνέμετο δὲ τότε τὸν Μαραθῶνα δεινὸς ταῦρος, καλούμενος
διὰ τοῦτο καὶ Μαραθῶνιος, καὶ πολλὰ ἐβλάπτε τὴν χώραν. Τοῦ-
τον ἔφερεν ὁ Ἡρακλῆς· πρότερον ἐκ Κρήτης καὶ παρεδωκεν εἰς
τὸν Εὐρυθεά ἐν Μυκῆναις· ὁ δὲ Εὐρυθεὺς ἀπέλυσε αὐτόν, καὶ
ἦλθεν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ὁ Θησεὺς λοιπὸν ἐξῆλθεν εἰς καταδίω-
ξιν αὐτοῦ, τὸν συνέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐθυσίασεν
εἰς τὸν Ἀπόλλωνα.

Ἄλλ' ἡ μεγίστη τῶν εἰς τὴν πατρίδα εὐεργεσιῶν τοῦ Θησέως
ἦτο αὕτη. Ἦλθε πρότερόν ποτε Ἀνδρόγεως, ὁ υἱὸς τοῦ τότε
θαλασσοκράτορος βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνως, εἰς Ἀθήνας, εἰς
τινα πανηγυρίν, καὶ ἀγωνισθεὶς εἰς τοὺς ἀγῶνας, ἐνίκησε τοὺς
Ἀθηναίους ἀγωνιστάς. Οὗτοι δέ, μὴ δυνάμενοι γὰρ ὑποφέρειν τὴν
αἰσχύνην ταύτην, ἐρόνευσαν αὐτὸν δολίως κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ
τοῦ Αἰγέως. Τοῦτο μαθὼν ὁ πατὴρ ἦλθε μετὰ στόλου μεγάλου
καὶ ἐπολιόρκει τὰς Ἀθήνας· μέχρις οὗ παρεδόθησαν. Τότε ἐπέ-
βλεπεν ὁ Μίνως, εἰς τοὺς Ἀθηναίους σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον
φόρον, γὰρ ἀποστέλλωσιν εἰς Κρήτην κατὰ πᾶν ἕνατον ἔτος· ἐπτά
νέους καὶ ἐπτά παρθένους εἰς βορρὰν τοῦ Μινωτάρου. Ἦτο δὲ ὁ
Μινώταυρος τέρας φρικῶδες, ἀνθρωποφάγον, ἔχον σῶμα σύμφυτον
ἀνθρώπου καὶ ταύρου, καὶ διέτριβεν ἐν τῷ λαβυρίνθῳ. Οὗτος δὲ
ἦτο οἰκοδόμημα ἔχον ἀπείρους περιστροφάς, ἐν οἷς ἀπεπλανᾷτο
ὁ εἰσπερχόμενος μὴ εὐρίσκων διέξοδον. Ὡκοδόμησε δὲ αὐτόν ὁ
Δαίδαλος.

Συνέπεσε λοιπὸν κατ' ἐκείνου τοὺς χρόνους τοῦ Θησέως γὰρ

ἔλθωσι πρέσβεις παρὰ τοῦ Μίνως εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα ἀπαιτήσωσι τὸν φόρον, καὶ πᾶσα ἡ πόλις ἐπληρώθη θρήνων καὶ στεναγμῶν· διότι τὰ θύματα ἐκλήρουτο ἐκ τῆς νεολαίας τῆς πόλεως, καὶ οἱ γονεῖς ἔτρεμον, καὶ ἐμέμνοντο τὸν Αἰγέα, ὅτι ἐν ᾧ αὐτὸς ἦτο ὁ πρωταίτιος τῆς συμφορᾶς, μόνος αὐτὸς δὲν συμμετεῖχεν αὐτῆς.

Ὁ μεγαλόφυχος Ὀδυσσεύς βαρέως ἔφερεν, ἀκούων τὰς μομφὰς καὶ αἰτιάσεις ταύτας, καὶ ἀπεφάσισεν ἐβελοντῆς νὰ πλεύσῃ εἰς Κρήτην μετὰ τῶν κληρωθέντων. Ὁ δὲ πατὴρ ἱκέτευεν αὐτὸν νὰ μείνῃ καὶ νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλίπῃ πάλιν ἄπαιδα, ἄρῃ μάλιστα πρὸ μικροῦ τυττήγῃσι νὰ ἔχῃ υἱὸν καὶ κληρονόμον. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς ἐπέμενε μὲν νὰ πλεύσῃ εἰς Κρήτην, ἡσυχάζει δὲ τὸν πατέρα πνέχων ἐλπίζων ὅτι θὰ καταβάλῃ τὸν Μινώταυρον καὶ οὐ μόνον ἑαυτὸν καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ θὰ σώσῃ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν θὰ ἀπαλλάξῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον σκληροῦ καὶ ἀτίμου φόρου. Οὕτως, ἐνέδωκεν ὁ Αἰγεύς· καὶ ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τῶν ἀκολουθῶν, ἱκετεύσας τὸν ἀλεξίκακον Ἀπόλλωνα, εἰσέβη εἰς τὸ μέλανα ἱστία φέρον πλοῖον, προειπὼν ὅτι, ἂν σωθῶσι, θὰ ἀλλάξωσιν ἱστία καὶ θὰ ἀναβιβάζωσι λευκά.

Μετὰ αἴσιον πλοῦν ἔφθασαν εἰς Κρήτην, εἰς τὴν πόλιν Κνωσὸν, καὶ οἱ Κνώσιοι ἐξῆλθον, ἵνα ἴδωσι τὰ θύματα, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ἡ ὡραία Ἀριάδνη, ἡ θυγάτηρ τοῦ Μίνως. Αὕτη ἰδοῦσα τὸν χαριέστατον νεανίαν, τὸν Ὀδυσέα, ἠράσθη αὐτοῦ καὶ διανοεῖτο, πῶς νὰ τὸν σώτῃ. Κατώρθωσαν λοιπὸν νὰ συνομιλήσωσι κρυφίως νύκτα τινά, καὶ ἡ Ἀριάδνη ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν μίτον ἓ καὶ τὸν ἐδίδαξε νὰ δέσῃ τὸ ἄκρον αὐτοῦ κατὰ τὴν εἰς τὸν λαβύρινθον εἰσόδον καὶ προχωρῶν νὰ τὸν ἐκτυλίσσῃ, μέχρις οὗ φθάσῃ εἰς τὸ

(1) Νῆμα.

εἰσπνεύματα τοῦ Μινωταύρου, καὶ ὅτε θὰ ἔμελλε νὰ ἐξελθῇ, θὰ ἠδύνατο, ὁδηγούμενος ὑπ' αὐτοῦ, νὰ εὕρῃ εὐκόλως τὴν ἐξοδον.

Τὰς ὁδηγίας ταύτας ἠκολούθησεν ὁ Θησεύς καὶ ἔφθασε μετὰ τῶν ἄλλων θυμάτων εἰς τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ Μινωταύρου. Καὶ συνεπλάκη πρὸς τὸ τέρας καὶ μετὰ δεινὸν ἀγῶνα κατέβηκε καὶ ἐφόευτεν αὐτό.

Τότε περιχαρεῖς καὶ ἀλαλάζοντες οἱ συσσωθέντες νέοι ἠσπάζοντο τὸν Θησέα, ὡς σωτῆρα, καὶ ἔπειτα ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ μίτου τῆς Ἀριάδνης ἐξῆλθον τοῦ Λαβυρίνθου ἀσφαλῶς εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἐνθα ἡ Ἀριάδνη περίφροντις ἀνέμενεν αὐτούς. Πάντες δὲ ἔχαρον χαρὰν μεγάλην· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ ἀπολαύσιν αὐτῆς μακρὸν χρόνον· διότι ἐφοβοῦντο μὴ μάρη ὁ Μίνως τὰ γενόμενα καὶ κακοποιήσῃ αὐτούς. Ἐσπευσαν λοιπὸν νὰ ἀποπλεύσωσιν ὡς τάχιιστα. Καὶ ἡ Ἀριάδνη δὲ ἀπεράτισε νὰ ἐγκαταλίπῃ πατρίδα καὶ γονεῖς καὶ νὰ συναποπλεύσῃ μετὰ τοῦ Θησεῖος εἰς Ἀθήνας. Πρὶν δὲ ἀποπλεύσωσιν, ἐτύπησεν ὁ Θησεύς τὸν πυθμένα τῶν Κρητικῶν πλοίων κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀριάδνης, ἵνα μὴ δυνηθῇ ὁ Μίνως νὰ καταδιώκῃ αὐτούς.

Οὕτω λοιπὸν ἔφθασαν ἀσφαλῶς εἰς τὴν νῆσαν Νάξον καὶ διέτριψαν ἐκεῖ ὀλίγον χρόνον. Ἐν τούτῳ ἐνεφανίσθη ὁ Διόνυσος εἰς τὸν Θησέα καθ' ὕπνον καὶ ἐδήλωσεν αὐτῷ ὅτι ἡ Ἀριάδνη εἶναι ὑπὸ τῶν Μοιρῶν προωρισμένη γυνὴ αὐτοῦ καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ τὴν ἐγκαταλίπῃ εἰς αὐτόν, ἄλλως θὰ καταδιώκῃ αὐτὸν ἡ θεὰ ὀργή του. Ὁ δὲ Θησεύς φοβηθεὶς ὑπήκουσε, καὶ ἐν ᾧ ἡ Ἀριάδνη ἱκοιμάτο, αὐτὸς ἀπέπλευσε βαρυθυμῶν καὶ ἐγκατέλειπεν αὐτήν.

Ἐξεγερθεῖσα δὲ ἡ Ἀριάδνη, εἶδεν ἐαυτὴν πανέρημον, καὶ ἤρχισε νὰ θρηνῇ καὶ νὰ μέμνηται τὴν ἀπιστίαν καὶ προδοσίαν τοῦ νεανίου, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τὰ πάντα ἐβουλίσειν. Ἀλλὰ πᾶσαντα

ἐνεφανίσθη ὁ Διόνυσος καὶ ἐρπνέρωσεν αὐτῇ τὸ πρᾶγμα, πῶς εἶχε καὶ ἡσύχατεν αὐτήν, ὑποσχόμενος θείας τιμᾶς καὶ ἀθανασίαν, καὶ τὴν παρέλαβε γυναῖκα.

Ὁ δὲ Θησεύς ἤγγιζεν ἤδη εἰς τὰς ἀκῆς τῆς πατρίδος. Ἐλπισμόνησε δέ, ἥ διὰ τὴν χαρὰν τῆς διασώσεως, ἥ διὰ τὴν λύπην τῆς ἀπολεσθείσης Ἀριόδης, νὰ ἀναβῇ ἀντὶ τῶν μελάνων λευκὰ ἱστία, καθὰ προεῖπε πρὸς τὸν πατέρα ἀποπλέων. Ὁ δὲ γέρον Αἰγέως πολλὰς ἡμέρας συνεχεῖς ἤρχετο καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τινος ὑψηλῆς πέτρας παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ὁ τῶθεν ἐβλεπε μακρὰν εἰς τὴν θαλάσσαν, καὶ ἀνέμενε περὶ ῥοντοὺς τὸν περιλημμένον υἱόν. Καὶ ἰδοὺ τέλος ἀναφάνεταί μακρὰν τὸ πρηνόμενον πλοῖον, ἀλλὰ, φεῦ! φέρεται μελάνη ἱστία. «Ὁ υἱός ὁ μόνος ἀπωλείσθη!» ἀνεβόησεν ὁ Αἰγέως, καὶ ἀπελπίς κατακραυγασθῆ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέθανεν. Ἐκ τούτου ὠνομάσθη ἡ ὅλη θάλασσα ἡ ἐκεῖ Αἰγαῖον πέλαγος.

Ἐν τούτῳ κατέπλευσεν ὁ Θησεύς εἰς τὸν λιμένα· καὶ ἐν ᾧ ἔθηκε τοῖς θεοῖς εὐχαριστήριον θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν, ἐπορεύετο ἄγγελος εἰς τὴν πόλιν κομίζων τὴν ἀγγελίαν τῆς σωτηρίας. Ἀλλὰ σὺν τῇ χροιστύνῃ ἀγγελίᾳ διεδίδετο καὶ ἡ θλιβερά τοῦ θανάτου τοῦ Αἰγέως, καὶ ἦτο διαδεδομένη ἀνκμῖξ ἐν τῷ λαῷ χαρὰ καὶ λύπη. Ὁ αὐτὸς δὲ ἄγγελος ἐπέστρεψε φέρων πρὸς τὸν Θησεῦ τὴν πένθυμον ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ πατρός. Ὁ δὲ Θησεύς ἐλυπήθη βελήως καὶ ἀνῆλθε πένθων εἰς τὴν πειρούσσαν πόλιν, εἰς τὴν ὅποιον ἤλπιζεν ὅτι θὰ εἰσέλθῃ ἐν ἀλαλαγμοῖς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αἰγέως παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ Θησεύς καὶ συνέστησε τὴν Ἀθηναϊκὴν πολιτείαν διὰ σοφῶν διατάξεων καὶ νόμων ὥστε δικαίως φημίζεται ὡς ὁ κτίστης τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' ἐκ νεότητος γενόμενος ἐραστὴς μεγάλων καὶ ἐπι-

κινδύνων ἔργων, δὲν ὑποχαραστεῖτο νὰ ζῇ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ, τιμώμενος καὶ θαυμαζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἀναζητῶν τεισαῦτα ἔργα· καὶ ἐξετέλεσε μὲν πολλὰ καλὰ, πολλὰ δὲ καὶ ἐναντία, δι' ἅτινα καὶ ἐμισήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· καὶ ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Σκύρον, ὅπου εἶχε πατρῷα κτήματα καὶ φίλον τὸν βασιλέα τῆς νήσου Λυκομήδην. Πρὸς τοῦτον ἐλθὼν ἀπῆγει τοὺς πατρικοὺς ἀγρούς, διότι προετίθετο νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ. Ὁ δὲ ἄπιστος Λυκομήδης ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς χώρας, ὡς διὰ νὰ δείξῃ εἰς αὐτὸν τοὺς ἀγρούς, καὶ τὸν κατεκρίμνησεν ἐκείθεν.

Μετὰ δὲ τοὺς Μηδικοὺς πολέμους ὁ Κίμων κυριεύσας τὴν νῆσον, ἀνέυρε καὶ μετεκόμιτε τὰ ὅτι' αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὑπεδέχθησαν αὐτὰ μὲ πομπὰς λαμπρὰς καὶ θυσίας, ὡτανεὶ ἐπανήρχετο αὐτὸς εἰς τὸ ἄστυ. Καὶ ἔθεσαν αὐτὰ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ ᾠκοδόμησαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ναόν, τὸ καὶ νῦν ἐτι σωζόμενον Θησεῖον, ὅπερ ἦτο ἄστυλον εἰς τοὺς ἐκεῖ καταφεύγοντας δούλους.

Οἱ Λαβδακίδαι

Λαῖος ὁ υἱὸς τοῦ Λαβδάκου ἦτο βασιλεὺς τῶν Θηβῶν. Ἐλθὼν δὲ γυναῖκα τὴν Ἰοκάστην. Ὁ δὲ Ἀπόλλων ἐχρησιμοδότησεν εἰς αὐτόν, ὅτι συμφέρει νὰ μὴ γεννήσῃ τέκνον· διότι ὁ γεννηθεὶς θὰ γένη πατροκτόνος.

Ὁ χρησμὸς οὗτος ἐνέπλησεν ἀμφοτέρους φόβου μεγάλου. Ἡῤ-ξήθη δὲ οὗτος ἐπὶ μᾶλλον, ὅτε τέλος ἐγέννηθη αὐτοῖς υἱός· καὶ ἐπειδὴ προετίμων τὴν ἑαυτῶν ἀσφάλειαν πρὸ τῆς φιλανθρωπίας καὶ φιλοστοργίας, ὅτε ἐγένετο τὸ βρέφος τριήμερον, διετρύπησεν ὁ ἀσπλαγχνὸς πατὴρ τὰ σφυρὰ αὐτοῦ, συνεδρεσε τοὺς πόδας καὶ

παρέδωκεν εἰς τὴν μητέρα αὐτή, ἡ δὲ μήτηρ εἰς παιμένα, ἵνα τὸ ἐκθέσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους Κιθαιρώνας εἰς βορὰν τῶν ἀγρίων θηρίων.

Ἄλλ' ὁ ποιμὴν ἦτο φιλάνθρωπος τῶν γονέων, καὶ ἀντὶ τὸ ἐκθέσῃ τὸ βρέφος, παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τινὰ βουκόλον τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Πολύβου, ὅστις συχνάκις ἤρχετο καὶ συνέβασκεν ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνας τὰς βοῦς τοῦ Πολύβου.

Ὁ δὲ Κορίνθιος βουκόλος ἔφερε τὸ βρέφος πρὸς τὸν δεσπότην του. Ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ Μερόπη ἦτο στείρα, ἰδόντες τὸ παιδίον εὐφραί, ἀπεφάσιζαν νὰ υἱοθετήσωσιν αὐτό. Ὠνόμασαν δὲ αὐτὸ Οἰδίποδα· διότι οἱ πόδες τοῦ ἦσαν ὠδηκότες, τουτέστι πρισμένοι ἐκ τῶν τρυπημάτων.

Οὕτω λοιπὸν ἀνετράφη ἐν Κορίνθῳ ὁ Οἰδίπους, ὡς γνήσιον τέκνον τῶν βασιλέων, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φιλοστοργίας, καὶ κηδεύηται νῶς λαμπρὸς καὶ ἐπιφανής. Ἦγενε δὲ ἕως τότε τὴν ἀληθῆ γενεάν του. Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ ἐσυμπροσίαζε μετ' ἄλλων ὁμηλικῶν. Νεανίας δὲ τις Κορίνθιος παρασυρθεὶς ὑπὸ τῆς μέθης ὧ εἰλυσεν αὐτὸν ὑποβολιμαῖον. Ὁ δὲ Οἰδίπους ἀκατάχρητος ὑπὸ τῆς ὀρῆς τρέχει πρὸς τὴν νομιζομένην μητέρα του καὶ ἠρώτα, αὐτὴν περὶ τῆς γενεᾶς του. Ἡ δὲ ὠργίζεται κατὰ τοῦ νεανίου τοῦ ὀνειδισάντος τὸν υἱὸν τῆς, καὶ ἐξήκει νὰ ἑσυχάσῃ αὐτόν, βεβαίους ὅτι ἦτο γνήσιος υἱὸς τῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐπειθε.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔφυγε κρυφίως καὶ ἐπορεύθη εἰς Δελφούς, ἵνα ἐρωτήσῃ τὸ μαντεῖον περὶ τῆς γενεᾶς του. Ὁ δὲ Θεὸς πρὸς μὲν τὰ ἐρωτώμενα δὲν ἠξίωσεν αὐτὸν ἀποκρίσεως, ἀλλὰ δὲ ἄθλια καὶ δεινὰ ἐχρησμοῖται, ὅτι μέλλει νὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα καὶ νὰ φέρῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους γένος κακόθαιμον.

Τοῦτον τὸν φοικῶδη χρησμόν λαβὼν ὁ Οἰδίπους καὶ μὴ γνώσκων ἄλλους γονεῖς παρὰ τοὺς ἐν Κορίνθῳ ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ

μακρὰν τῆς πατρίδος, ἵνα μὴ ἐκτελεσθῶσιν οἱ χρησμοί, καὶ ἐπορεύετο διὰ τῆς Φωκίδος πρὸς τὰς Θήβας. Καὶ ὅτε ἐξήσασεν εἰς τόπον ἔρημον, ὅπου ἡ ὁδὸς ἐσχίζετο, ἐκεῖ ἀπήντησεν ἄμειξαν ἐρχομένην. Ἐπ' αὐτῆς ὤχεϊτο ἀνὴρ τις παλιός, καὶ κήρυξ τις ἡνιόχει· ἠκολούθουν δὲ καὶ τινες θεράποντες. Ἡ δὲ ἡ ὁδὸς στενὴ καὶ αἱ ἀπὸ τῆς ἀμάξης ἤθελον νὰ ἐκταπίσωσι βιαίως τὸν Οἰδίποδα ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα διέλθωσι· διότι αὐτὸς ἐκὼν δὲν ὑπεχώρει. Τότε ὀργισθεὶς ὁ Οἰδίπους, ἐρόνευσε καὶ τὸν ἐν τῇ ἀμάξῃ ἄνδρα καὶ τὸν ἡνίοχον καὶ πάντας τοὺς ἀκολούθους· εἰς δὲ μόνος ἐξέφυγε τὸν θάνατον καὶ ἔφερε τὴν ἀγγελίαν τῷ ὀλέθρου εἰς Θήβας.

Ἐπειτα προεχώρει εἰς τὰ ἑμπρόσθεν τῆς ἑδοῦ, ὀλίγον φροντίζων περὶ τοῦ γενομένου φόνου· διότι διενσείτο, ὡς προσβληθεὶς, ἠναγκάσθη νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτόν. Ἀλλὰ φεῦ! ὁ ἄθλιος ἐρόνευσε τὸν γνήσιον πατέρα του, τὸν Λαίον τὸν βασιλέα τῶν Θηβῶν, ὅστις ἐπορεύετο εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν καὶ ἐν ᾧ ἐπροθυμεῖτο νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρησμῶν, ἔσπευδε γοργῶ· βέβαιον πρὸς αὐτήν.

Μετ' οὗ πολὺν δὲ χρόνον ἦλθεν ὁ Οἰδίπους εἰς Θήβας. Ἐκεῖ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λαίου παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ γυναικαδελφὸς αὐτοῦ Κρέων. Τούτου δὲ βασιλεύοντος, κατίσχε τὰς Θήβας νέα μεγάλη συμφορὰ· ἦλθεν ἡ Σφίγξ, τέρας ἔχον πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δὲ καὶ πόδας λέοντος, οὐρανὸν δὲ δράκοντος, πτέρυγας δὲ ὀρνίθου, καὶ κηλημένη ἐπὶ τινος λόφου προέτεινεν εἰς τοὺς Θηβαίους τὸ αἰνίγμα τοῦτο· «Τί εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποσον γίνεται τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν. Καὶ ὅστις μὲν δὲν ἠδύνατο νὰ λύσῃ αὐτό, τοῦτον κατέτρωγε τὸ θηρίον, ἂν δὲ τις ἤθελε λύσῃ αὐτό, τότε ἐπέπρωτον' ἀπαλλαγῶσιν οἱ Θηβαῖοι τῆς Σφίγγος. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἀπώλεσθαι ὑπ' αὐτῆς,

ἐκέρυξεν ὁ Κρέων, ὅτι θά δώσῃ, καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν γῆ-
ραν τοῦ Λαίου γυναῖκα εἰς τὸν λύσοντα τὸ αἶνιγμα.

Τότε προσῆλθε καὶ ὁ Οἰδίπους, καὶ ἀκούσας τὸ αἶνιγμα ἔλυ-
σεν αὐτό, εἰπὼν ὅτι ἡ Σφίγξ αἰνίττεται τὸν ἄνθρωπον διότι οὗ-
τος, νήπιος μὲν ὡς ἔτι, εἶναι τετράπους, μεταχειριζόμενος καὶ
τὰς χεῖρας ὡς πόδας· εἰς ἡλικίαν δὲ ἔλθων, γίνεται δίπους, γη-
ράσας δὲ προσλαμβάνει τρίτον πόδα, τὴν βακτηρίαν, καὶ γίνε-
ται τρίπους. Τότε ἡ μὲν Σφίγξ κατεκρημνίσθη ἀπὸ τοῦ ὕψους
καὶ ἀπέθανεν, ὁ δὲ Οἰδίπους κατὰ τὴν προκηρυχθέντα παρέλαβε
τὴν βασιλείαν καὶ τὴν Ἰοκάστην γυναῖκα, καὶ ἐμκαίριζετο ὑπὸ
πάντων ὡς σοφὸς ἀνὴρ καὶ σωτὴρ αὐτῶν, ἐν ᾧ ἦτο βεβουημέ-
νος εἰς δεινὴν ἄγνοιαν καὶ ἀθλιότητα, γενόμενος φονεὺς τοῦ πα-
τρός καὶ σύζυγος τῆς μητρός. Ἐγέννησε δὲ πικίδας μὲν ἄρρενας
Πολυνείκην καὶ Ἑτρεκλέα, θυγατέρας δὲ Ἰσμήνην καὶ Ἀντι-
γόνην.

Ὑστερον δὲ ἐφάνησεν τὰ πρότερον ἔδηλα. Καὶ ἡ μὲν Ἰοκά-
στη, μὴ ὑποφέρουσα τὴν αἰσχύνην ἀπληγρόνισεν ἐαυτήν· ὁ δὲ
Οἰδίπους ἐτύρλωσεν ἐαυτόν.

Ὑστερον ἐξέβαλον αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως οἱ Θεβαῖοι γέροντα
ῥῆθ' ὄντα, ὡς μίσημα τῆς πόλεως. Οἱ δὲ υἱοὶ του, ἂν καὶ ἦσαν
ἐν ἡλικίᾳ ῥῆθ', δὲν ἀντέστησαν ὑπὲρ τοῦ πατρός, διότι ἤθελον
να καταλάβωσιν αὐτοὶ τὴν βασιλείαν· διὸ κατηράσθη αὐτοὺς ὁ πα-
τὴρ ἐξερχόμενος δεινὰς κατάρτας. Μόνη δὲ ἡ ἀγαθὴ παρθένος
Ἀντιγόνη ἀπεφάσισε νὰ χειραγωγῇ τὸν τυρλὸν πατέρα τῆς εἰς
τὴν ἐξορίαν του καὶ τὰς πλάνας του, καὶ νὰ ἀνακουφίξῃ, ὅσον
ἡδύνατο, τὰ δεινὰ του, μετέχουσα αὐτῶν.

Ἦλθε λοιπὸν πλανώμενος ὁ Οἰδίπους μετὰ τῆς Ἀντιγόνης εἰς
τῆς Ἀττικῆς τὸν Κολωνὸν περὶ τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐκάθισεν ἐκε-
τῆς εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων. Ὁ δὲ τότε βασιλεύων ἐν Ἀθή-

ναι· Θησῆς προτεδέχθη αὐτὸν φιλοπρόνως. Καὶ μετ' αὐτὸν πολλὸν χρόνον ἀπέθανεν ἐκεῖ ὁ Οἰδίπους.

Οἱ δὲ υἱοὶ α' τοῦ Ἑτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης συνεφώνησαν περὶ τῆς βασιλείας πρὸς ἀλλήλους· νὰ βασιλεύῃ ἑκάτερος παρ' ἐνιαυτὸν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐβασίλευσεν ὁ Πολυνείκης, καὶ παρελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ παρίδωκε τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφὸν Ἑτεοκλέα. Ὁ δὲ Ἑτεοκλῆς δὲν ἔστειλε νὰ παραδώσῃ πάλιν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Πολυνείκην μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Φυγαδευθεὶς λοιπὸν ὁ Πολυνείκης ἐκ Θηβῶν λαβὼν μεθ' ἐαυτοῦ πολῦ τιμὸν περιδέραιον καὶ πέπλον ἐκ τῶν κειμηλίων τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἦλθεν εἰς Ἄργος καὶ ἔλαβε γυναῖκα τὴν μίαν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἀδράστου, τὴν δὲ ἄλλην θυγατέρα αὐτοῦ ἔλαβε γυναῖκα ὁ Τυδεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Οἰνέως, ὅστις καὶ αὐτὸς φυγαδευθεὶς ἐκ Καλυδῶνος, κατέφυγε πρὸς τὸν Ἀδράστον.

Ὑπεσχέθη δὲ ὁ Ἀδράστος πρὸς τὸν Πολυνείκην, ὅτι θὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ συνήθροισε στρατὸν ἐκλεκτόν, ἵνα ἐκστρατεύσῃ ἐπὶ τὰς Θηβας. Ἐστρατήγουν δὲ ἐπτά ἄριστοι ἄνδρες· ὁ εἰρημένος Ἀδράστος, Ἀμφιάρκος, Καπανεύς, Ἴππομέδων, οἱ Ἀργεῖοι· Πολυνείκης ὁ Θηβαῖος, Τυδεὺς ὁ Αἰτωλός, Παρθενόπαιος ὁ Ἀρκάς. Πᾶντες ἐκρίνοντο ὑπὸ ἐπιθυμίας νὰ λάβωσι πείραν τῶν δυνάμεων των, ἐναντίον τῶν ὑπερηφάνων Θηβῶν. Μόνος δὲ ὁ Ἀμφιάρκος, ἂν καὶ ἦτο φιλοπόλεμος, δὲν ἔχαιρε διὰ τὸν ἐπικείμενον ἀγῶνα. Ὁ Ἀμφιάρκος ἦτο μάντις καὶ ἀνὴρ εὐσεβέστατος, εἶχε δὲ γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀδράστου Ἐριφίλην. Διενεχθέντες δὲ ποτε πρὸς ἀλλήλους ὁ Ἀδράστος καὶ ὁ Ἀμφιάρκος, συνεφώνησαν ὥστε, ἂν ποτε καὶ πάλιν διενεχθῶσι, νὰ διαλύσῃ τὴν διαφορὰν των ἡ Ἐριφίλη, ὡς κηδομένη ἀμφοτέρων, αὐτοὶ δὲ νὰ πείθωγται εἰς τὴν ἀπόφασίν της. Καὶ τότε παρορμώμενος ὁ Ἀμφιάρκος ὑπὸ τοῦ Ἀδράστου

εἰς τὸν ἐπὶ Θήβας πόλεμον, δὲν ἴστεργε· διότι ἐμάντευσεν, ὅτι ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἐμίλλε νὰ ἐπαναγάγῃ πανωλεθρίαν ἐπὶ τὸν στρατὸν τῶν Ἀργείων. Ἀλλ' ὁ Πολυνεΐκης διέφθειρε τὴν Ἐριφίλην, χάριτας αὐτῇ τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο περιδέραιον, καὶ ἔπεισεν οὕτω τὴν φύλην γυναῖκα νὰ ἀπορνήσῃ κατὰ τοῦ ἀνδρός της Ἀμφικράου. Οὗτος δὲ κατὰ τὰ πρότερον συμπεριωνημένην ὤρριλε νὰ ὑπακούσῃ, ἂν καὶ ἐνόησε τὴν προδοσίαν τῆς γυναῖκος. Ἀπερχόμενος δὲ εἰς βέβαιον θάνατον, παρήγγειλεν εἰς τοὺς ἐπὶ ἀνηλίκους υἱούς του Ἀλκμαίωνα καὶ Ἀμφίλοχον, ὅταν ἔλθωσιν εἰς ἡλικίαν, νὰ τιμωρήσωσι τὴν πονηρὰν μητέρα, τὴν πέμψασαν τὸν πατέρα εἰς τὸν θάνατον ἕνεκα αἰσχροῦ κέρδους.

Ἀποῦ δὲ ἐξέιντεν ὁ Ἄδραστος τοὺς ἡγεμόνας τοῦ στρατοῦ μεγελοπρεπῶς, ἐξώρμησαν ἐξ Ἀργεῶν καὶ ἦλθο εἰς Θήβας καὶ ἐστρατοπέδευον παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ. Πρὶν δὲ ἀρχίσωσι τὸν πόλεμον, ἐπεμψαν τὸν Τυδεΐα εἰς τὴν πόλιν πρεσβυτήν, ἵνα προτάινῃ συνθήκας καὶ εἰρήνην κατὰ τὰς ἀξιώσεις τοῦ Πολυνεΐκου. Οἱ δὲ Θηβαῖοι τὰς μὲν προτάσεις αὐτοῦ ἀπέρριψαν, προσεκάλουν δὲ αὐτὸν εἰς δεῖπνον. Ἀλλ' ὁ Τυδεΐς ὀργισθεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν, προσεκάλεσεν ἑκάστον τῶν συνδείπνων εἰς μονομαχίαν καὶ ἐνίκητε τοὺς πάντας εὐχερῶς. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀγανακτήσαντες, ἐνῶ ἐπίστρεφεν, ἔστησαν αὐτῷ ἐνέδραν πεντήκοντα ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν ἐνόπλων. Ἀλλ' ὁ Τυδεΐς ἐφόνευσεν ἅπαντας, πλην ἐνός, ὅστις ἔφερε τὴν ἀγγελίαν τοῦ ὀλέθρου.

Μετὰ τὸ συμβῆναι τοῦτο ἀπόπειρα διαλλαγῆς οὐδ' εἰς ἐπίνειν πλέον ἤρχετο, ἀλλὰ μῆτος καὶ ὀργὴ ἀμφοτέρωθεν ἐξεκρίετο. Πάραυτα οἱ Ἀργεῖοι ὤρμησαν πρὸς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἀνθιστάμενους Θηβαίους ἐν τῷ πεδίῳ ἔτρεψαν καὶ ἠνάγκασαν νὰ κλεισθῶσιν ἐντὸς τῆς πόλεως. Ἐπειτα ἐτάχθησαν διὰ κλιθεῖν ἑκάστοις τῶν ἐπὶ τὰ στρατηγῶν ἐπὶ ἐκάστην τῶν ἐπὶ τὰ πύλων

τῶν Θηβῶν, καὶ διεννοῦντο νὰ προσβῇ σι συγχρόνως τὴν πάλιν πανταχόθεν. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ἐτεοκλῆς, ἐκάλεσε πάντας τοὺς ἄνδρας εἰς τὰ ἔπλα, καὶ αὐτοὺς τοὺς γέροντας, πρὸς σιωπὴν τῆς πατρίδος, ἔταξεν αὐτοὺς ὡσαύτως ὑπὸ ἐπὶ στρατηγοῦς, καὶ ἔστησεν ἑνδολεν ἐκάστης πύλης ἑκαττον ἐναντίον ἀνταξίου πολεμίου. Αὐτὸς δὲ ἐτάχθη ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ.

Ἦδη παταγεὶ ἡ μάχη ἐπὶ τῶν τειχῶν καὶ τῶν πυλῶν, καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ἦρωες, ὡς αἰμοχαρεῖς αἰετοί, ἐφορμῶσιν ἐπὶ τὰς πύλας, καὶ ἀναβαίνουνσιν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις τῶν τειχῶν. Ἀλλὰ οἱ ἄνδρες Θηβαῖοι ἡμύνοντο κρατερῶς ὥστε τέλος οἱ Ἀργεῖοι ἀπεχώρησαν, οὐδὲν ἀξιόλογον κατερθώσαντες. Καὶ οἱ ἀντιπαχθέντες δὲ ἀδελφοὶ ἡγωνίσθησαν μετὰ λύσσης, ἀλλ' οὐδεμίαν κρίσιν ἐπέφερον τοῦ ἀγῶνος.

Τότε ὁ Ἐτεοκλῆς διέταξε τὴν κήρυκα νὰ κηρύξῃ εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν· αὐτὸς δὲ ἀφ' ὑψηλοῦ πύργου ἀνεβόησεν· «ὦ Ἀργεῖοι καὶ Θηβαῖοι, μὴ ἀλληλοκτονεῖτε μάτην· ἀφήσατε ἡμᾶς τοὺς ἀδελφούς, τοὺς αἰτίους τῆς διαφορᾶς ταύτης νὰ μονομαχήσωμεν καὶ ἂν μὲν ἐγὼ φονεύσω τὸν ἀδελφόν μου, οὕτω μὲν τὸν λοιπὸν χρόνον ἡσυχος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, ὑμεῖς δὲ ἀπέρχεσθε εἰς τὰς ἐστίας σας· ἂν δὲ ἐκεῖνος μὲ φονεύσῃ, ἃς καταλάβῃ τὴν ἀρχὴν τῶν Θηβῶν.» Οὕτως εἶπε, παρεδέχθησιν δὲ πάντες Ἀργεῖοί τε καὶ Θηβαῖοι. Καὶ ἀπ' οὗ ἕκαμιν οἱ στρατοὶ ἀνακωχὴν καὶ συνθήκας μεθ' ὁρκῶν καὶ θυσιῶν, ὥπλισθησιν ἑκάτεροι, καὶ προελθόντες ἔστησαν εἰς τὸ μέσον τῶν δύο στρατευμάτων, ἐναντίον ἀλλήλων. Ἠγρήθησιν δὲ πρὸ τοῦ ἀγῶνος, ὁ μὲν Πολυνεΐκης εἰς τὴν Ἥραν τὴν πολιούχον τοῦ Ἀργους, ὁ δὲ Ἐτεοκλῆς εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἑκάτερος νὰ λάβῃ τὴν νίκην, φονεύσας τὸν ἀδελφόν. Μετὰ τοῦτο ἐστήμανε σάλπιγμα τι τὴν ἐναρχίαν τοῦ φονικοῦ ἀγῶνος, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἐφόρμη-

σαν ἐπ' ἀλλήλους μετὰ τῶν δοράτων, ὡς δύο ἄγριοι κάπρι, ἀρτίως ἀκονίσαντες τοὺς ὀδόντας, καὶ μετὰ φοικῶδη ἀγῶνα ἐπεσον ἀμφοτέροι ἀλληλοκτονήσαντες καὶ ἐξέπνευσαν παρ' ἀλλήλους ἀδιάλλακτοι. Οὕτως ἐτελέσθησαν αἱ δειναὶ κατάραι τοῦ πατρὸς.

Οὐδέτερος λοιπὸν ἐνίκησε καὶ οἱ Ἀργεῖοι λυθέντες οὕτω τῶν συιθηκῶν, ὥρμησαν πάλιν ἀκτασχετοὶ εἰς τὰ ὄπλα καὶ προσέβαλον ὡς μαινόμενοι τὴν πόλιν.

Ἀνέλαβε δὲ πάλιν τὴν ἀρχὴν τῶν Θηβῶν ὁ Κρέων καὶ προσηλίσας τὸν μάτιν Τειρεσίαν, ἠρώτα αὐτόν, πῶς δύναται νὰ σώσῃ τὴν πόλιν. Ὁ δὲ μάντις ἄκων ἐμήνυσεν, ὅτι ὤφειλε νὰ θυσιάσῃ ὁ νεαρὸς Μενοικεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ἵνα σωθῇ ἡ πόλις. Ἡ βῆσις αὕτη τοῦ μάντεως ἐνέβηκε τρόμον εἰς τὸν Κρέοντα. «Προθύμως προσφέρω ἑμαυτὸν εἰς θάνατον ὑπὲρ τῆς πατρίδος», εἶπε στενάζων, «ἀλλὰ τὸ τέκνον μου δὲν ὑπομένω νὰ θυσιάσω. Φύγε, γλυκερὸν τέκνον, ἐκ τῆς πόλεως πρὶν μάθωσιν οἱ πολῖται τὴν βῆσιν· σῶσον σεαυτὸν ἐκ τοῦ θανάτου».

Ὁ Μενοικεύς, παρών, ἀκούσας ἀταράχως τὴν βῆσιν τοῦ μάντεως, προσεποιήθη ὅτι ὑπακούει εἰς τὴν παραίνεσιν τοῦ πατρὸς καὶ ἀπέδραμεν ἐκεῖθεν, ἀλλ' αὐχὶ ἵνα φύγῃ τὸν κίνδυνον, ἀλλ' ἵνα ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς φίλης πατρίδος. «Πῶς ἐμελλον ἐγώ,» διανοεῖτο τὸ εὐγενὲς μεράκιον, «πῶς, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἄνευ τῆς ἀνάγκης τῶν χρησμῶν ἐπὶ τῶν πύργων τῆς πόλεως πορεύονται ἐναντίον τοῦ θανάτου, ἐγὼ ἀγενῶς νὰ φύγω ἐκ τῆς γῆς τῶν πατέρων μου, ἵνα, σώσας τὸν ἐμὸν βίον, προδώσω πατέρα καὶ ἀδελφούς καὶ πατρίδα; Ὅπου καὶ ἂν πορευθῶ, αἰσχύνῃ αὖ περιμένει. Ὅχι· ἡ ζωὴ μου ἀνήκει εἰς σέ, ὦ φίλη πατρίς.» Τοιαῦτα διανοηθεὶς, ἀνεδράμει πρὸς τὰς ἐπάλξεις τῆς Κηδεΐας, διέπερασε τὸ στήθος δι' ἐγχειριδίου καὶ κατέπεσεν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων αἰματύφωτος.

Ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου τοῦ Μενοικέως ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀποκαμόντας Θηβαίους, ὥστε νὰ ἀνυχχιτίσωσι τοὺς ἐπικειμένους Ἀργεῖους ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τῶν πύργων. Ἀλλ' ὁ ἄγριος Καπνεὺς ἐμκίνητο δεινῶς ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Προσαγαγὼν κλίμακα ὑψηλήν. ἀνεβάνεν ἐπὶ τὰ τεῖχη, ἐσκεπασμένος ὑπὸ τὴν ἀσπίδα, ὑπὸ πετρῶν καὶ λογχῶν περιβομβούμενος. «Οὐδ' αὐτὸ τὸ πῦρ τοῦ Διὸς θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ ἀναβῶ!» ἐβόησε γαυριῶν, καὶ ἐδράττετο ἡδὴ τῇ ἐπάλξεως. Ἀλλὰ πάραυτα ἠκούσθη ὁ κτύπος τοῦ κεραυνοῦ καὶ ὁ Καπνεὺς κατεκυλιστο ἀπὸ τῆς κλίμακος καὶ κατέπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος πυρίφλεκτος. Τρόμος καὶ ἐκπληξίς κατέσχε τρὺς Ἀργεῖους, ἰδόντας τὴν θείαν νέμεσιν, καὶ ἐτράπησαν πάραυτα εἰς ἄτακτον φυγὴν. Τούναντίον δὲ οἱ Θηβαῖοι ἀνεθάρρησάν, καὶ ἐκδραμόντες ἐκ τῶν πυλῶν κατεδίωκον αὐτοὺς πεζοὶ τε καὶ ἑφιπποι εἰς τὸ εὐρὺ πεδίον, καὶ ἐπήγαγον φόνον ἀναρίμητον. Ἄπην τὸ ὑπερήφανον στρατεύμα κατέκειτο ἐσπικρμένον ἐπὶ τοῦ ἑδάφους μετ' αὐτῶν τῶν ὑπερηφάνων στρατηγῶν. Μόνον τὸν Ἀδραστον ἔσωσεν ὁ ταχύπους ἵππος αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ὁ δὲ Ἀμριάρκος φεύγων κατεδίωκετο ὑπὸ τοῦ Περικλυμένου καὶ ἐν ᾧ οὗτος ἠτοιμάζετο νὰ ἐμπήξῃ τὴν λόγχην εἰς τὰ νῶτα τοῦ φεύγοντος, ἔσχισεν ὁ Ζεὺς διὰ κεραυνοῦ τὴν γῆν, καὶ ὁ εὐτεδὴς μάντις κατεβυθίσθη ὑπὸ γῆς μεθ' ὅλου τοῦ ἄρματος, ἵνα μὴ πληγῶθῃ ὑπὸ ἀνθρωπίνης χειρός.

Μετὰ τὴν ἐλθεῖν ταύτην τοῦ ἀγῶνος περὶ λαβῶν ὁ Ἀδραστος τὰς δυστυχεῖς μητέρας τῶν πεσόντων Ἀργείων, ἤλθεν εἰς Θήβας καὶ παρεκάλει τοὺς Θηβαίους νὰ ἀποδώσωσιν αὐτοῖς τοὺς νεκρούς, ἵνα θάψωσιν αὐτοὺς κατὰ τὰ νενομισμένα. Ἀλλ' ἡ εὐτυχία γεννᾷ ἀλαζονεῖαν καὶ ὕβριν εἰς τοὺς ἀνοήτους, αὕτη δὲ καταρρίπτει αὐτοὺς εἰς τὸν ὄλεθρον. Τοῦτο ἔπαθον καὶ οἱ Θηβαῖοι, καὶ πρὸ πάντων ὁ Κρέων. Παρὰ τὰ νόμιμα καὶ ὅτια ἡρ-

νοῦντο νὰ ἀπεδώσωσι τοὺς νεκροὺς, ἀλλ' ἤελον νὰ μένωσιν ἄταφοι, βορὰ τῶν κυνῶν καὶ ὀρνέων. Τότε ἐτράπησαν ὁ Ἀδραστός καὶ αἱ γρχαὶαι μητέρες πρὸς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἰκέτευον τὸν μεγαλόφρονά καὶ εὐσεβῆ Θησεῖα, τὸν τότε βασιλεύοντα ἐν Ἀθήναις, νὰ μεσιτεύσῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀπόδοσιν τῶν νεκρῶν. Ὁ δὲ Θησεὺς παρέσχεν ἑαυτὸν πρόθυμον ὑπέρμαχον τῶν δικαίων καὶ εὐσίων, καὶ ἀπέστειλε πρῶτον κῆρυκα εἰς Θίβας, ἵνα ἀπαίτησῃ τοὺς νεκροὺς. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐπέστρεψεν ἄπρακτος, ὥπλισεν ὁ Θησεὺς τοὺς ἀνδρείους καὶ εὐσεβεῖς Ἀθηναίους καὶ ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Θιβῶν, ἵνα πάύσῃ τοὺς Θηβαίους τῆς ὕβρεως. Ἐχὼν δὲ συμμάχους τοὺς ὑβρισθέντας θεοὺς, ἐνίκησε τοὺς Θηβαίους καὶ ἐν ᾧ ἡδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ λεηλατήσῃ αὐτήν, δὲν ἔστρεψεν, ἀλλ' ἤρκεσθαι νὰ λάβῃ τοὺς νεκροὺς καὶ παραδώσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς οἰκείους πρὸς ταφήν.

Πολὺ τραγικώτερον ἀπέβη ἄλλο ἀνόητον καὶ ἀνόσιον κήρυγμα τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ ταφῇ ὁ Πολυνείκης, ὥς ἐπελθὼν κατὰ τῆς πατρίδος, ἵνα καταστρέψῃ αὐτήν· ὅστις δὲ θὰ ἐτόλμα νὰ παραβῇ τὴν ἐντολὴν ταύτην, νὰ λιθοβοληθῇ. Τοῦτο τὸ κήρυγμα μαθοῦσα ἡ γενναῖός φρων παρθένος Ἀντιγόνη ἢ ἀδελφὴ τοῦ Πολυνείκου, κατελυπήθη, καὶ ἀπεφάσισεν αὐτῇ, παρθένος τρυφερὰ καὶ ἀσθενὲς οὕσα νὰ θάψῃ αὐτόν, ἀφροντιστοῦσα ἀνθρωπίνων κηρυγμάτων καὶ τιμωριῶν, μᾶλλον δὲ φροντίζουσα περὶ τῶν θείων καὶ αἰδίων νόμων, ὧν εἷς ἦτο καὶ νὰ θάπτονται οἱ νεκροί. Παρεκάλει δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν Ἰσμήνην συνεργόν, ἀλλ' ἐκείνη, καίπερ οὕσα ὡσάτως εὐσεβὴς καὶ φιλάδελφος, δὲν εἶχε τὴν εὐψυχίαν τῆς Ἀντιγόνης, ἐπειράτο λοιπὸν νὰ ἀποτρέψῃ καὶ αὐτὴν τοῦ ἐπικινδύνου τούτου ἔργου, ὑπομιμνήσκουσα τὸν κίνδυνον καὶ τὴν γυναικίαν ἀσθένειαν αὐτῶν· ἀλλὰ δὲν ἔπειθε τὴν Ἀντιγόνην. Ἠλθε λοιπὸν αὐτῇ μόνῃ, καὶ χωρὶς νὰ νεύσωσιν αὐτὴν οἱ φύ-

λακες, ἔλαβε χῶμα καὶ ἔρριψεν ἐπὶ τὸν νεκρόν. Εἶδον δὲ ἔπειτα αὐτὴν οἱ φύλακες καὶ συνελάβον καὶ ἤγαγον πρὸς τὸν Κρέοντα. Ὁ δὲ Κρέων ἠρώτησεν αὐτήν, ἂν τῷ ὄντι ἔρριψεν αὐτὴ χῶμα ἐπὶ τὴν Πολυνείκην. — «Ναί,» ἀπεκρίθη ἡ Ἀντιγόνη, «δὲν ἀρνούμαι τὸ πρᾶγμα.» — «Καὶ δὲν ἤκουσας τὸ κήρυγμα τὸ ἀπαγορευόν τὴν ταφήν;» ἠρώτησε πάλιν ὁ Κρέων. — «Ἦκουσα,» ἀπεκρίθη ἡ Ἀντιγόνη. — «Καὶ πῶς λοιπὸν ἐτόλμησας νὰ παραβῇς τούτους τοὺς νόμους;» εἶπεν ὁ Κρέων. — «Διότι δὲν ἦτο ὁ Ζεὺς ὁ κηρύξας ταῦτα, οὐδὲ ἡ θεία Δίκη· οὐδὲ ἐνόμιζον ὅτι τὰ τὰ κηρύγματα ἔχουσι τοσαύτην δύναμιν, ὥστε νὰ δύνῃσαι σὺ, θνητὸς ὢν, νὰ ὑπερβαίνῃς τὰ ἄραπτα καὶ ἀσφαλῆ νόμιμα τῶν θεῶν· διότι ταῦτα δὲν εἶναι τῆς σήμερον οὐδὲ τῆς χθὲς ἡμέρας, ἀλλ' αἰετοτε ζῶσι, καὶ οὐδεὶς ἤξεύρει, ἐκ τίνος χρόνου ἐφάνησαν. Πρὸς ταῦτα δὲν ἔμελλον ἐγὼ νὰ ἀμαρτίσω, φοβουμένη ἀνθρώπινα δόγματα, καὶ νὰ τιμωρηθῶ ὑπὸ τῶν θεῶν· διότι ἔξευρον ὅτι θὰ ἀποθάνω, καὶ ἂν σὺ δὲν προεκέρυττες τοῦτε. Ἄν δὲ ἀποθάνω προῶρως, κέρδος λέγω τοῦτο ἐγὼ· διότι ὅστις ζῇ ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν, ὡς ἐγώ, πῶς δὲν κερδαίνει ἀποθνήσκων;

Τοιαῦτα εἶπεν ἡ Ἀντιγόνη. Ὁ δὲ Κρέων ἐξηκριώθη, ἔτι μάλλον ὑπὸ τῆς παρητίαις καὶ μεγαλοφροσύνης τῆς παρθένου, καὶ διέταξε νὰ ἐγκλείσωσιν αὐτὴν ζῶσαν εἰς ὑπόγειον εἰρατὴν.

Αἰῶν δέ, ὁ μόνος ἐτι ὑπολειφθεὶς υἱὸς τοῦ Κρέοντος, ἦτο μνηστήρ τῆς Ἀντιγόνης, καὶ μαθὼν τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν τοῦ πατρὸς, ἤλθε καὶ ἰκέτευεν αὐτὸν νὰ μὴ ἀπολέσῃ κακίστα καὶ ἀναξιώτατα τὴν παρθένον δι' ἔργον εὐκλείεστατον, ὅπερ ἐξέτελεσε, καὶ νὰ μὴ ἐνταίνειν λίαν τὰ πρᾶγματα. Ἄλλ' ὁ Κρέων ἀνθικέτευεν αὐτὸν νὰ μὴ ἐπιμένῃ ὑπεραπολογούμενος γυναικίως, ἥτις παρέβη τοὺς νόμους καὶ τὰ κηρύγματα τοῦ ἀρχοντος, καὶ

παρέσχε καλὸν παράδειγμα ἀπειθείας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους πολιτας. Ἐπειδὴ δὲ οὐδέτερος ἔπειθε τὸν ἄλλον, ἤρχισαν κατ' ὀλίγον νὰ τραχύνωσι τοὺς λόγους των καὶ τέλος ἠπειλήσαν ὁ Αἰμῶν ὅτι ὁ θάνατος τῆς Ἀντιγόνης θὰ ἐπισύρῃ καὶ ἄλλον θάνατον, καὶ ἀπῆλθεν ἐξηγριωμένος. Ἡ δὲ Ἀντιγόνη ἀπήχθη καὶ ἐγκυκτεκλείσθη εἰς ὑπόγειον κτίσμα.

Μετ' οὐ πολὺ ἦλθεν ὁ τυρλὲς γέρων μάντις Τειρεσίαις, καὶ συνεβούλευσε τὸν Κρέοντα νὰ παύσῃ ὑβρίζων καὶ ἀνοσιουργῶν, τὸν μὲν ἀνήκοντα εἰς τοὺς ὑπαθρονίους νὰ ἀφίγῃ, ἄταφον ἐπὶ γῆς, τὴν δὲ εἰς τοὺς ἐπιγίειους ἀνήκουσαν νὰ θέτῃ ὑπὸ γῆν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐπέθετο ὁ Κρέων, προλέγει εἰς αὐτὸν τοὺς μέλλοντας νὰ πληρώσωσι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ θρήνους καὶ ὀδυρμούς.

Τότε ὁ Κρέων συνεταράχθη καὶ μετενόησε καὶ μετὰ σπουδῆς ἦλθε καὶ ἔθαψε τὸν Πολυνεΐκην· ἔπειτα ἔδραμε πρὸς τὴν εἰρκτὴν τῆς Ἀντιγόνης, ἵνα ἐξαγάγῃ αὐτὴν ἐκεῖθεν.

Ἄλλ' ὁ Αἰμῶν προεδραμεν ἐκεῖ, καὶ εὔρε τὴν παρθένον κρυμμένην ἐκ τοῦ αὐχένος διὰ βρόχου, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασεν ἕκ τινος σινδόνης, νεκράν. Οὗτος ἰδὼν τὴν μνηστήν, περιέπτιξεν αὐτὴν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ἀναστεναῖζῃ. Καὶ ἐν τούτῳ ἔρχεται καὶ ὁ Κρέων, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἰκέτευε νὰ ἐξελθῇ ἐκεῖθεν. Ὁ δὲ Αἰμῶν ὡς εἶδε τὸν αἴτιον τῆς συμφορᾶς ἐκείνης, ἐλητμήνησεν ὅτι ἦτο πατὴρ τευ, καὶ σύρας τὸ ξίφος ὥρμησε κατ' αὐτοῦ, ἵνα τὸν φανεύσῃ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Κρέων ἐπρόφθατε καὶ ἔφυγε, διεπέρασεν αὐτὸς ἐαυτὸν διὰ τοῦ ξίφους, καὶ ἐμπνέων ἐτι ἦλθε καὶ περιέπτυξε τὴν παρθένον καὶ ἐξέπνευσεν ἐπ' αὐτῇ.

Ἐνῷ δὲ ἔτι ὁ Κρέων ἐκλαιε καὶ ὠλοφύρετο τοῦ μόνου τέκνου τὴν στέρησιν· ἰδοὺ ἀγγέλλεται αὐτῷ, ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ Εὐρυδίκη μαθοῦσα τοῦ μόνου τέκνου τὸν θάνατον, μὴ ὑποφέρουσα, ἠὲ τεκτόνησεν. Οὕτως ἐκορυφώθη ἡ κακοδαχμονία τοῦ Κρέοντος,

τῆς ὁποίας αὐτός ἦτο αἷτιος, καὶ ἔδειξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ἡ ἀβουλία εἶναι μέγιστον κακόν.

Ἀλκηστις

*Ἀδμητος ὁ υἱὸς τοῦ Φέρητος ἐβατίλευεν ἐν Φεραῖς τῆς Θεσσαλίας. Εἶχε δὲ γυναῖκα τὴν καλὴν καὶ γαλήνην θυγατέρα τοῦ Πελίου Ἀλκηστιν. Ὡς δὲ εὐσεβὴς καὶ φιλόξενος, ἡγαπάτο ὑπὸ τῶν θεῶν, ἐξαίρετως δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Καὶ ὅτε ποτὲ ὁ θεὸς οὗτος διὰ τι ἁμάρτημα κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς Διὸς εἰς ἐνιαύσιον δουλείαν παρὰ τινι θνητῷ, ἔστερξε τὴν δουλείαν τοῦ Ἀδμήτου καὶ ἔγεινε βουκόλος αὐτοῦ.

Μετὰ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθε πᾶν ἀγαθὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀδμήτου· οἱ ἄγροι αὐτοῦ ἀπέφερον καλλίστους καρπούς, καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὡραιότατοι καὶ ταχύτατοι. Ἐπεὶ δὲ ἐβοήθησεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων νὰ λάβῃ γυναῖκα τὴν Ἀλκηστιν. Διότι ὁ βασιλεὺς Πελίας ὑπεσχέθη ὅτι θὰ δώσῃ εἰς ἐκείνον τὴν θυγατέρα του, ὅστις θὰ κατάρθῃ νὰ ζεύξῃ εἰς τὴν ἁμαξάν του λέοντα καὶ ἄρκτον. Ὁ δὲ Ἀπόλλων διὰ τῆς θείας δυνάμεώς του ἐβοήθησεν αὐτῷ νὰ ζεύξῃ τὰ ἄγρια θηρία ταῦτα, καὶ οὕτω ἐκέρδησεν ὁ Ἀδμητος τὴν χαριεστάτην Ἀλκηστιν.

Καὶ ἄλλην δὲ χάριν ἐπόρισεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων. Παρεκάλεσε τὰς Μοῖρας, ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου εἰς τὸν Ἀδμήτον, νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἂν ἄλλος τις πρᾶσφέρῃ ἑαυτὸν εἰς θάνατον ὑπὲρ αὐτοῦ.

Καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα αὕτη. Ἀλλ' οὐδεὶς εὐρίσκετο τῶν φίλων καὶ γνωρίμων, ὅστις νὰ στερῇ νὰ ἀποθάνῃ ἀντ' αὐτοῦ. Οὐδ' αὐτὸς ὁ πατὴρ οὐδ' ἡ μήτηρ ἀντήλλασσαν τὸν ἑαυτῶν

βίον πρὸς τὸν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ των, ἂν καὶ ἦσαν ἤδη ὑπέρ-
γηροι καὶ ὀλίγος βίος· ἀκόμη ὑπελείπετο αὐτοῖς.

Τότε ἀπεράσισεν ἡ νεαρά, ἡ προσηφιλὴς σύζυγος αὐτοῦ "Αλ-
κηστis· νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὁ "Αδμητος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ νὰ ζῇ αὐτός, καὶ νὰ
ἀπολέσῃ σύζυγον καὶ ἄλλως μὲν πεφλημένην, διὰ δὲ τῆς εὐγε-
νεστάτης ταύτης αὐταπαρνησίας ἀπκράμιλλον κατατιᾶσαν. Ἐ-
νόμιζεν ὅτι ὁ θάνατος εἶναι προτιμότερος τοιαύτης ζωῆς, καὶ ἐ-
πέμνετο ν' ἀποθάνῃ αὐτός. Ἄλλ' ἡ "Αλκηστis ἐνίκα λέγουσα· ὅτι
σὺ εἶσαι γρητιμώτερος νὰ ζῆς, ἢ ἐγώ. διότι διὰ μὲν σοῦ σώζε-
ται καὶ ὀρθοῦται καὶ ὁ οἶκος ὁ ἡμέτερος καὶ ὁ θρόνος ὁ βασιλι-
κός, ἂν δὲ σὺ ἀποθάνῃς, ἐγὼ γυνὴ οὕτω δὲν δύναμαι νὰ δια-
σώσω ταῦτα. Οὕτως ἐνέδωκεν ὁ "Αδμητος· καὶ μετ' οὗ πολὺ
ἐλθὼν ὁ Θάνατος παρέλαβε τὴν "Αλκηστin.

Ἐκαμὲ δὲ ὁ "Αδμητος ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ αὐτῆς μεγαλοπρε-
πεστάτην, καὶ διέταξεν εἰς πάντας τοὺς Θεσσαλοὺς πένθος ἐ-
νιαύσιον, καθ' ὃ ὤφειλαν νὰ κείρωσι τὴν κόμην καὶ νὰ μελα-
νειμονῶσι, καὶ νὰ παύσωσι διασκεδάσεις καὶ συμπόσια καὶ αὐ-
λοὺς καὶ λύρας. Αὐτὸς δὲ ὁ "Αδμητος ἐπένθει κατ' οἶκον οἰ-
κτρότατα διὰ τὴν στέρησιν τοιαύτης γυναικός.

Ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς ἐκπορεύσεως τῆς "Αλκῆστιδος ἦλθεν ὁ μέγας
Ἡρακλῆς εἰς Φεράς, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ "Αδμήτου,
ἵνα καταλύσῃ διότι ἦτο φίλος καὶ ξένος αὐτοῦ. Ἰδὼν δὲ τὸν
"Αδμητον πενθοῦντα, ἠρώτα τὸ αἴτιον τοῦ πένθους. Ὁ δὲ "Αδ-
μητος ἀπέκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ μέγεθος τῆς δυστυχίας του, φο-
βούμενος μήπως ὁ Ἡρακλῆς δὲν στέρξῃ νὰ δεχθῇ φιλοξενίαν εἰς
οἶκον τόσον μέγας πενθοῦντα, καὶ εἶπεν ὅτι γυνή τις ξένη μὲν,
ἀλλὰ χόρησιμος ἀπέθανεν ἐν τῇ οἰκίᾳ. Καὶ οὕτω δὲ πάλιν ἠθέ-
λεν ὁ Ἡρακλῆς νὰ καταλύτῃ ἀλλαχοῦ· ἀλλ' ὁ "Αδμητος ἐπέ-

μείνε παρακαλῶν νὰ μείνῃ παρ' ἑαυτῷ, καὶ τέλος ἐδέχθη ὁ Ἡρακλῆς.

Ἀνέθεσε λοιπὸν ὁ Ἄδμητος εἰς τινα ὑπηρέτην νὰ παραθέσῃ τράπεζαν εἰς τὸν Ἡρακλέα, παρέχων αὐτῷ ἄφθονα τὰ χρειώδη. Ὁ δὲ Ἡρακλῆς, κατὰ πεποννημένος ὑπὸ τῆς μακρῆς ὁδοῦ, ἔφαγε καὶ ἔπιε πέραν τοῦ μετρίου, καὶ μεθυθεὶς ἔψαλλεν καὶ ἔκαμεν ἄλλα οὐχὶ πολὺ πρέποντα εἰς τὴν τότε προοῦσαν συμφορὰν τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ ἐξεκίετο. Βλέπων δὲ τὸν ὑπηρέτην τεθλιμμένον καὶ σκυθρωπὸν, ἐκάκιζεν αὐτόν, καὶ παρεκίνηε νὰ συννευθυμήσῃ καὶ νὰ μὴ πενθῇ τόσον διὰ τὸν θάνατον γυναικὸς ξένης. Τότε ὁ ὑπηρέτης ἐφάνέρωσεν αὐτῷ, ὅτι δὲν ἀπέθανε γυνὴ τις ξένη, ἀλλ' αὐτὴ ἡ φιλότατη δέσποινα.

Τοῦτο ἀκούσας ὁ Ἡρακλῆς ἐλυπήθη μὲν διὰ τὴν ἀπώλειαν πολυτίμου γυναικὸς, ἐθαύμασε δὲ τὴν φιλαξενίαν τοῦ Ἀδμήτου, ὅτι κατέπνιξε τοσαύτην λύπην, ὅπως μὴ λυπήσῃ τὸν ξένον του, ἡμέμερετο δὲ ἑαυτὸν δι' ὅσα, ἂν καὶ ἐν ἀγνοίᾳ, ἔκαμεν ἀνέμοις καὶ ὑβριστικὰ, καὶ ἀπεφάσισεν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ σώσῃ τὴν ἀποθανοῦσαν. Ἐλθὼν λοιπὸν ἐπὶ τὸν τάφον τῆς Ἀλκίστιδος καὶ ἐνεδρεύσας συλλαμβάνει τὸν θάνατον καὶ ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ τῷ ἀφήσῃ τὴν γυναῖκα. Λαβὼν δὲ αὐτὴν ἤλθε πρὸς τὸν Ἀδμήτον, καὶ ἀφοῦ παρεπονέθη πρὸς αὐτόν, ὅτι δὲν τοῦ ἐρανέρωσεν εὐθύς τὴν ἀληθῆ συμφορὰν του, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἀσεβήσῃ, παρεκάλει ἔπειτα νὰ τῷ φυλάξῃ τὴν γυναῖκα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν δῆθεν ἔλαβεν ἄθλον ἐν τινὶ ἀγῶνι νικήσας, μέχρις οὗ ἐπανέλθῃ ἐκ τῆς πορείας του. Ὁ δὲ Ἀδμητος, ἂν καὶ ἐβλεπε πόσον ἡ γυνὴ ἐκείνη ὡμοίαζε πρὸς τὴν Ἀλκίστιν, δὲν ὑπώπτευσεν ὅμως οὐδαμῶς, ὅτι ἦτο αὐτὴ ἡ ἀποθανοῦσα. Δὲν ἔστεργε λοιπὸν νὰ μείνῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ του ξένη γυνὴ νέα, καὶ διότι αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερέρῃ, ἀναμνησκόμενος τὴν ἀπολεσθεῖσαν, καὶ διότι

ἐροβείτο τὴν κατὰκρισιν πᾶν πολιτῶν, ὅτι αὐθημερὸν εἰσήγαγεν ἄλλην γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἡρακλῆς ἐπέμενε παρακαλῶν νὰ μὲνῃ παρ' αὐτῷ, ἐνέδωκε χάριν αὐτοῦ ὁ Ἀδμη-
τος καὶ τότε ἔμαθε παρ' αὐτοῦ ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του τὴν πο-
θεινοτάτην ἈλκΗΣτιν ὥσαν.

Ὀδυσσέως πλάναι

Τὰ περὶ Κίκονας καὶ Λωτοφάγους καὶ Κίκλωπας.

Ἀφ' οὗ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν δώδεκα πλοίων του ἀπέπλευσεν ἀπὸ τῆς καταστραφείσης Τροίας, ἀπεχώρησεν αὐτὸν ὁ ἄνεμος ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου καὶ ὤθησε πρὸς τὰ παράλια τῆς Θρά-
κης, εἰς τὴν Ἰσμαρον, τὴν πόλιν τῶν Κικόνων. Ἐκεῖ δὲ κατέ-
στρεψε τὴν πόλιν καὶ ἐφόνευσε τοὺς ἄνδρας· τὰς δὲ γυναῖκας καὶ
τὰ κτήματα ἔλαβον καὶ διεμοίρασαν. Τότε συνεβούλευεν ὁ Ὀ-
δυσσεὺς τοὺς ὀπαδοὺς του νὰ φύγῃσι ταχέως· ἀλλ' οἱ ἀνῆλτο, δὲν
ἐπείθοντο, ἀλλὰ καθίσαντες παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἔσφαζον πρόβατα
καὶ βοῦς καὶ ἔπινον οἶνον. Ἐν τούτῳ οἱ ἐκφυγόντες Κίκονες πα-
ρεκάλουν τοὺς γείτονες Κίκονας εἰς βοήθειαν, οἵτινες ἦσαν πε-
ρισσότεροι καὶ ἀνδρειότεροι καὶ ἤξευρον νὰ μάχωνται καὶ ἐφιπποι
καὶ πεζοί. Ἦλθον ἔπειτα οὗτοι τὸ πρῶτ' πολυπληθεῖς, ὡς τὰ φύλ-
λα καὶ ἄνθη τοῦ ἔαρος, καὶ συνῆψαν μάχην πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς
τοῦ Ὀδυσσέως. Καὶ δι' ὅλης μὲν τῆς ἡμέρας ἀντέστησαν οἱ ἄν-
δρες τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀν καὶ περισσότερους·
ἀλλ' ὅτε ἔκλινεν ὁ ἥλιος πρὸς τὴν ἑσπέραν, τότε καὶ οἱ Κίκονες
ἔτρεψαν καὶ ἐδάμασαν τοὺς Ἀχαιοὺς. Ἐξ δὲ ἀφ' ἑκάστου πλοίου
ὀπαδοὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἀπωλέσθησαν· οἱ δὲ ἄλλοι ἐξέφυγον τὸν
θάνατον καὶ εἰσέβησαν εἰς τὰ πλοία.

Ἐκείθεν ἔπλεον περαιτέρω, χιρόντες μὲν ὅτι ἐσώθησαν αὐτοὶ ἐκ τοῦ θανάτου, λυπούμενοι δὲ ὅτι ἀπώλεσαν τοὺς φίλους των. Πρὶν δὲ ἀποπλεύσωσιν, ἐκάλεσε τρεῖς ὀνομαστὶ ἐκαστον τῶν τελαχιπώρων ὁπαδῶν ὁ Ὀδυσσεύς, τῶν φονευθέντων ὑπὸ τῶν Κικόνων. Ὁ δὲ νεφεληγερέτης Ζεὺς ἐξήγειρεν ἐπὶ τὰ πλοῖα ἄνεμον Βορρᾶν μετὰ λαίλαπος τρομερᾶς, καὶ συνεκάλυψε τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ καὶ τὴν θάλασσαν μὲ νέφη, καὶ ἐπῆλθε σκότος. Τὰ δὲ πλοῖα ἐφέροντο κατὰ πρῶρα, τὰ δὲ ἱστία αὐτῶν διέσχιζεν εἰς τρία καὶ τέσσαρα κομμάτια ἡ βία τοῦ ἀνέμου. Τότε κατεβίβασαν αὐτὰ εἰς τὰ πλοῖα, φοβηθέντες τὸν ὕλεθρον, αὐτὰ δὲ τὰ πλοῖα κωπηλατοῦντες ἔφερον πρὸς τὴν γῆν. Ἐκεῖ ἔκειντο δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας κταβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ κόπου καὶ τῆς λύπης. Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἔστησαν τοὺς ἱστούς καὶ ἀνέβιβασαν τὰ ἱστία καὶ ἔπλεον· ὁ δὲ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνήται κκκατηύθυνον τὰ πλοῖα πρὸς νότον.

Καὶ ἤδη ἐφραντάζοντο εὐθυμοὶ τὴν εἴλην πατρίδα· ἄλλ' ἐν τῷ περιέπλεον τὸν Μελάν, ἀπώθηθεν αὐτούς· τὸ κύμα καὶ τὰ ρεύματα καὶ ὁ βορρᾶς καὶ παρεπλάνησεν ἀπὸ τῶν Κυθήρων.

Ἐννέα δὲ ἡμέρας ἐφέροντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐπὶ τοῦ ἰχθυώδους πελάγους. Τὴν δὲ δεκάτην ἐφθασαν εἰς τὴν χώραν τῶν Λωτοράγων. Ἀπέβησαν δὲ εἰς τὴν γῆν, ἤντησαν ὕδωρ καὶ παρυσκεύχσαν δεῖπνον περὰ τὰ πλοῖα. Ἀποῦ δὲ ἰκορέσθησαν τροφῆς καὶ ποτοῦ, ἐξέλεξιν ὁ Ὀδυσσεύς δύο ἄνδρας, προσέθεσε καὶ τρίτον κήρυκα, καὶ ἔστειλεν αὐτοὺς νὰ μάθωσιν, ὅποιοι ἄνθρωποι κατέκρυν τὴν γῆν ἐκείνην. Οἱ δὲ ἦλθον καὶ ἀνemieγησαν μετὰ τῶν Λωτοράγων. Οὗτοι δὲ ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς φιλικῶς καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς νὰ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ λωτοῦ Ὅστις δὲ ἤθελε φάγει τὸν γλυκὺν καρπὸν τοῦ λωτοῦ, δὲν ἤθελε νὰ ἔλθῃ ὀπίσσω νὰ φέρῃ ἀγγελίαν, οὐδὲ νὰ ἀποπλεύσῃ, ἀλλ' ἤθελον νὰ μένωσιν

αὐτοῦ μετὰ τῶν Λωτοφάγων, νὰ τρώγῃσι λωτόν, καὶ ἐλησμονοῦν τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. Τούτους λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανάγαγε κλαίοντας εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἔδωκεν ὑπὸ τὰ θρανία προσέτατε δὲ τοὺς ἄλλους ὁπαδοὺς νὰ ἐμβρίνωσι ταχέως εἰς τὰ πλοῖα, μήπως φάγῃ τις λωτόν καὶ λησμονήσῃ τὴν ἐπάνοδον. Οἱ δὲ εἰσέβανον ταχέως καὶ ἐκάθιζον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν.

Ἐκείθεν λοιπὸν ἔπλεον περσιτέρω, καὶ ἦλθον εἰς τὴν γῆν τῶν ὕβριστῶν, τῶν ἀπολιτευτῶν Κυκλώπων, οἵτινες περιμένοντες τὰ πάντα παρὰ τῶν ἀθανάτων θεῶν, οὔτε φυτεύουσιν, οὔτε ἀρσενίζουσιν, ἀλλὰ πάντα φύονται ἄσπαρτα καὶ ἀγεώργητα, σῖτος καὶ κριθὴ καὶ ἄμπελοι, φέρουσαι οἶνον ἀπὸ μεγάλων σταφυλῶν, καὶ ἡ βροχὴ αὐξάνει αὐτά. Δὲν ἔχουσι δὲ οὔτε βουλᾶς, οὔτε νόμου, ἀλλὰ κατοικοῦσι τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὀρέων ἐν σπηλαίοις, καὶ ἕκαστος ἐξουσιάζει τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας, οὐδὲ φροντίζουν περὶ ἀλλήλων.

Ἐκτείνεται δὲ ἔμπροσθεν τοῦ λιμένος τῆς γῆς τῶν Κυκλώπων νῆσός τις εὐγείας καὶ δασώδης, οὔτε πλησίον, οὔτε μακρὰν ἐπ' αὐτῆς δὲ ἄπειροι αἶγες ἄγριαι νέμονται· διότι οὐδεὶς ἀνθρώπος κατοικεῖ ἐπ' αὐτῆς, οὐδεὶς κυνηγὸς διέρχεται αὐτήν, ἀλλ' εἶναι διὰ ποντὸς ἄσπαρτος καὶ ἀγεώργητος, καὶ ἦρημος ἀνδρῶν· διότι οἱ Κύκλωπες δὲν ἔχουσι ναυπηγούς, οὐδὲ πλοῖα, ἵνα δι' αὐτῶν διαπερῶσιν εἰς τὴν νῆσον καὶ καρπῶνται αὐτήν. Δὲν εἶναι δὲ ἄγονος, ἀλλ' ἡδύνατο νὰ φέρῃ, γεωργομένη, πάντας τοὺς καρποὺς πάσης ὥρας· διότι καὶ λειμῶνες ὑπάρχουσιν εὐδραὶ καὶ μάλακοι παρὰ τὰς ὄχθας τῆς θαλάσσης, ἐπιτιθεύτατοι εἰς ἀμπελοφυτείαν, καὶ παχεῖαι πεδιάδες εἰς σπορὰν σιτηρῶν. Ἐχει δὲ καὶ λιμένα εὐορμον, ὅπου τὸ πλοῖον δὲν ἔχει χρεῖαν οὔτε ἀγκύρας, οὔτε σχοινίου, ἀλλὰ δύναται νὰ συρθῇ ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ

νὰ ἵσταται ἡτοχον χρόνον τινά, μέχρις αὐτοῦ ἐπέλθῃ εἰς τοὺς ναύτας νὰ ἀποπλευσῶσι, καὶ πνεύσωσιν ἄνεμοι. Εἰς δὲ τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος ῥεῖ διφυγὲς ὕδωρ ἐκ τινος σπηλαίου· περίξ δὲ ἦσαν λεῦκαι πεφυτρωμένοι. Ἐκεῖ κατέπλεον καὶ τινεὶ θεοὶ ὠδήγει αὐτοὺς· ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτεινῆς νυκτός διότι δὲν εἶδον τὴν νῆσον, οὐδὲ τὰ μακρὰ κύματα κυλιόμενα πρὸς τὴν χέρσον ἐνόησαν, πρὶν συρῶσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἀποῦ δὲ ἐσύρθησαν τὰ πλοῖα κατεβύχσαν πάντα τὰ ἱστία, ἀπέβησαν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν παραλίαν, καὶ ἀποκοιμηθέντες περιέμενον τὴν Ἡῶ.

Ἀποῦ δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἡῶς, περιεπάτουν κατὰ τὴν νῆσον θεαμαζόντες αὐτήν. Ἐστειλαν δὲ ἐμπροσθεν αὐτῶν αἱ Νύμφαι, αἱ θυγατέρες τοῦ Διὸς, αἶγας ἁγίας, ἵνα δειπνήσωσιν αἱ μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύς. Εὐθύς ἔλαβον ἐκ τῶν πλοίων τὰς αἶγας καὶ ἀκόντια, καὶ διαιρεθέντες εἰς τρεῖς ὀμίλους ἐτάξουν καὶ ἡκόντιζον. Τυχέως δὲ ἔδωκεν ὁ θεὸς ἀρκετὴν κυνήγιον, διότι ἕκαστον τῶν δώδεκα πλοίων τοῦ Ὀδυσσεύς ἔλαβεν ἑνὴν αἶγαν· εἰς αὐτὸν δὲ μόνον ἐξέλεξαν δέκα.

Οὕτω λοιπὸν τότε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐλάθηντο τρώγοντες κρέατα ἄφθονα καὶ πίνοντες οἶνον ἰδύν· δὲν εἶχε δὲ ἀκόμη κατανκλωθῇ ὁ οἶνος τῶν πλοίων· διότι εἶχον πληρώσει πολλοὺς ἄμφορες ἕκαστος, ὅτε ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν τῶν Κικόνων.

Ἐβλεπον δὲ εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, πλησίον ὄντων, καὶ τὸν κεινὸν καὶ αὐτῶν τὴν φωνὴν ἤκουον καὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν. Ἐδυσσεὺς δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε σκότος, καὶ τότε ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας. Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἡῶς, συνεκάλεσεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ὀπαδοὺς του καὶ εἶπεν· «Οἱ μὲν ἄλλοι μένετε αὐτοῦ, πεφιλημένοι ὀπαδοί· ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ τοῦ πληρώματός του θὰ ἔλθω νὰ λάβω πείραν τῶν ἄν-

θρῶν ἐκείνων, ὅποιοι εἶναι, ἄρ' γε ὕβρισται καὶ ἄγριοι καὶ ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς.

Οὕτως εἰπὼν, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προσέτεχε τοὺς ὅπα· δοῦς νὰ ἀναβῶσι καὶ αὐτοὶ καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια. Οἱ δὲ ἀνέβησαν ταχέως καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν θορνίων καὶ ἐκωπυλάτουν. Φθάσαντες δὲ εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν, εἶδον ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς πλησίον τῆς θαλάσσης σπήλαιον ὑψηλόν, ἐπεσκησμένον ὑπὸ δαφνῶν· ἐν αὐτῷ δὲ πολλὰ πρόβατα καὶ αἶγες διενυκτέρευον. Πέριξ δὲ ἦτο αὐλὴ ὑψηλή, τὴν ὁποίαν περιέφραττον ἄξεστοι λίθοι καὶ πίτυες καὶ ὑψίκομοι δρύς. Ἐνταῦθα διέτριβεν ἄνθρωπος πελώριος, ὅστις ἀπομεμονωμένος ἐποίμαινε τὰ πρόβατα, καὶ δὲν συναναστρέφετο μετὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μακρὰν διατρίβων, μόνον ἄδικα καὶ ἀθέμιτα διανοεῖτο καὶ ἐπραττε. Ἦτο δὲ ἀληθὲς τέρας· οὐδ' ὁμοίαζε πρὸς ἄλλους ἄνδρας, ἀλλὰ πρὸς δασιώδη κερυφὴν ὑψηλοῦ ὄρους, ἥτις φαίνεται μόνη ὑπὲρ ἄνω τῶν ἄλλων.

Τότε λοιπὸν προσέταξεν ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἄλλους ὁπαδοὺς νὰ μένωσιν ἐν τῷ πλοίῳ καὶ νὰ φυλάττωσιν αὐτό· αὐτὸς δὲ ἐκλέξας δώδεκα τοὺς ἀρίστους ἐπορεύετο. Ἐλαβὼν δὲ μετ' ἐαυτῶν ἅρκον πλήρη μέλανος οἴνου ἡδέος· τοῦτον ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα Μάρων ὁ υἱὸς τοῦ Εὐάνθους, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ πολιοῦχου τῆς Ἰσμάρου, τὸν ὅποιον ἔσωσεν μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ παιδὸς σιδόμενοι· διότι κατῴκει ἐν ἄλταις δεινδρῶδει τοῦ Φοῖβου Ἀπόλλωνος. Οὗτος λοιπὸν ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῖα λαμπρὰ δῶρα, χρυσὸν πολὺν καὶ ἀργυροῦν ποτήριον καὶ οἶνον ἐντὺς δῶδεκα ἀμφορέων ἡδύν, ἄκ' αὖτον, θεῖον ποτὼν· οὐδαίς δὲ τῶν ὑπηρετῶν ἤξευρεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' αὐτὸς καὶ ἡ φίλη σύζυγος καὶ ἡ οἰκονόμος μόνη. Τοῦτον δὲ τὸν οἶνον ὁσάκις ἐπινέ τις, ἐπλήρου ἐν ποτήριον καὶ ἔχεεν εἰς αὐτὸ εἰς καπλάσιον ὕδωρ· ὅσμη δὲ θαυμασιὰ διεδίδετο ἀπὸ τοῦ ποτηρίου, καὶ ὅστις

ἐγεύετο, δὲν εἶχε διάθεσιν πλέον νᾶ τὸν ἄρῃστη. Τούτου λοιπὸν τοῦ οἴνου ἐμπλήσαντες ἀσκὸν μέγαν, ἔφερον πρὸς τὸ σπήλαιον· ἔφερον δὲ καὶ τροφάς· ἐμάντευε δὲ ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεύς, ὅτι θὰ εὖρωσιν ἄνδρα, περιβεβλημένον μεγάλην δύναμιν, ἄγριον, οὔτε δίκαιον, οὔτε νόμους ἤξεύοντα.

Ταχέως ἔφθασαν εἰς τὸ ἄντρον, δὲν εὖρον δὲ αὐτὸν ἔνδον, ἀλλ' ἔβασκεν ἔξω τὰ πρόβατα. Ἐλθόντες δὲ εἰς τὸ ἄντρον ἰθεῶρουν ἕκαστα· τὰ μὲν καλὰ θηρία ἔβριθον τυρῶν, ἐστενοχωροῦντο δὲ αἱ μάνδρα· ἐκ τῶν ἀρνίων καὶ ἐρίφων ἦσαν δὲ ἕκαστα διακεχωρισμένα· χωριστὰ μὲν τὰ πρωτόγονα, χωριστὰ δὲ τὰ μεσούγονα, χωριστὰ δὲ τὰ νεογνά· περιερόοντο δὲ ὑπὸ ὀροῦ πάντα τὰ ἀγροῖα εἰς τὰ ὅποια ἤμελγε τὸ γάλα. Ἐν τούτοις αἱ ἑταῖροι παρεκάλουν τὸν Ὀδυσσεύ· νᾶ ἀρπάσωσι τυρούς καὶ νᾶ ἀπαγάγωσιν ἐκ τῶν κινδρῶν ἐρίρια καὶ ἀρνία πρὸς τὸ πλοῖον καὶ νᾶ ἀποπλεύσωσιν· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἐπέειπετο—πόσόν ἴα ἦτο συμπερώτερον!—διότι ἐπεθύμει νᾶ ἴδῃ αὐτόν, καὶ ἂν θὰ τὸν φιλοξενήσῃ.

Τότε ἤναψαν πῦρ καὶ ἐθυσίασαν· ἐπειτα δὲ ἔλαβον καὶ ἔρχον τυρούς, καὶ περιέμενον αὐτὸν ἔνδον καθήμενοι, ἕως οὗ ἦλθε μετὰ τοῦ ποιμνίου· ἔφερε δὲ βαρὺ φορτίον ξηρῶν ξύλων, ἵνα ἔχῃ πῦρ κατὰ τὸ δεῖπνον· ῥίψας δὲ αὐτὸ ἔξωθεν τοῦ ἄντρου, ἔκαψε μέγαν κτύπον. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύς φόβηθέντες ἀπεσφόρησαν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἄντρου. Ὁ δὲ Κύκλωψ εὐσκήραγεν εἰς τὸ εὖρὸ σπήλαιον τὰ πρόβατα πάντα, ὅσα ἤμελγε, τὰ δὲ ἄρρενα κατέλειπεν ἔξω, τοὺς κριοὺς καὶ τοὺς πρόγους, ἐν τῇ αὐλῇ. Ἐπειτα δὲ ἀνυψώσας ἐπέθηκε μεγάλην βαρεῖαν πέτραν, ὡς θύραν, εἰς τὴν εἰσοδὸν· οὐδὲ εἴκασι δύο ἰσχυροί, τετράτροχοι ἅμαξαι θὰ ἠδύναντο νᾶ κινήσωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἑδάφους· τούτην κολασσικίαν πέτραν ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς θύρας. Καθήμενος δὲ ἤμελγε τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἰγὰς, πάντα κατὰ τάξιν, καὶ ὑπέβαλλεν

τὸ νεογνὸν ἐκάστης ὑπὸ τοὺς μαστούς. Ἐπειτα δὲ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ γάλακτος ἔπηξε καὶ ἔκαμε τυρὸν καὶ ἔβαλεν εἰς πλεκτὰ καλάθια· τὸ δὲ ἥμισυ ἀρῆκεν ἐν τοῖς ἀγγείοις ἵνα πίνη κατὰ τὸ δεῖπνον. Ἀφοῦ δὲ ἀπετελεσε τὰ ἔργα του, τότε ἤναψε πῦρ καὶ εἶδε τοὺς μετὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ ἠρώτησεν· «ὦ ξένοι, τίνες εἰσθε; πόθεν πλέετε; ἄρα ἔχετε τινα πραγματεῖαν, ἢ περιπλανᾶσθε τῇδε κακέισε, ὡς πειραταί, οἵτινες ἀναλαμβάνουσι κινδύνους, ἵνα κακοποιῶσι τοὺς ἄλλους;»

Ταῦτα εἶπεν· ἐκείνων δὲ ἐθράυσθη ἡ καρδία φοβηθέντων τὸν βαρὺν φθόγγον καὶ τὸ πελώριον αὐτοῦ ἀνάστημα. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐτόλμησεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἀπεκρίθη· «Ἡμεῖς εἰμεθα Ἀχαιοὶ καὶ ἐπλέομεν ἀπὸ τῆς Τροίας εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἀπεπλανήθημεν ὑπὸ παντοίων ἀνέμων ἐπὶ τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν, καὶ ἤλθομεν ἄλλην ὁδὸν οὕτω, φαίνεται, ἥθελεν ὁ Ζεὺς νὰ γείνη. Καυχώμεθα δὲ ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, ὅστις ἤδη ἔχει μέγιστον ἐπὶ γῆς κλέος· διότι τόσον μεγάλην πόλιν ἐπόρθησε καὶ ἐφόνευσε λαοὺς πολλούς. Προσπίπτομεν δὲ εἰς τὰ γόνατά σου καὶ σὲ ἱκετεύομεν νὰ μᾶς φιλοξενήσῃς καὶ νὰ μᾶς δώσῃς δῶρα, ὅπως εἶναι ἔθιμον νὰ γίνηται εἰς τοὺς ξένους. Σέβου λοιπόν, ὦ γενναϊότατε, τοὺς θεοὺς· ἱκέται δὲ σου εἰμεθα. Ὁ δὲ ξένος Ζεὺς, ὁ συναδίτης τῶν ξένων, εἶναι βοηθὸς αὐτῶν.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς· ὁ δὲ Κύκλωψ εὐρύς ἀπεκρίθη ἀνγλεῶς ὠργισμένος· «Νήπιος εἶσαι, ὦ ξένε, ἢ μακρόθεν ἦλθες, ὅστις μὲ νοθετεῖς νὰ φοβῶμαι τοὺς θεοὺς; Οἱ Κύκλωπες δὲν φροντίζουν περὶ τοῦ Διός, οὐδὲ τῶν ἄλλων μακαρίων θεῶν· διότι εἰμεθα πολὺ ὑπέρτεροι ἐκείνων· καὶ ἐγὼ δὲν θά ἐφειδόμεν οὔτε σοῦ, οὔτε τῶν ὁπαδῶν σου, διὰ τὸν φόβον τοῦ Διός, ἂν δὲν θέλῃ ἡ ψυχὴ μου. Ἀλλὰ εἰπέ μοι, ποῦ προσώρμισας τὸ πλοῖνό σου;

ἄρα εἰς ἐσχάτην τινὰ ἄκραν, ἣ ἐδῶ πλησίον; ἵνα ἡξέυρω. »

Ταῦτα εἶπε κακὰ μελετῶν· ἀλλὰ ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἠπατήθη, πολὺπειρος ὢν· ἀλλ' ἀντιδολιευόμενος αὐτὸν εἶπε· « Τὸ πλατὺν μου συνέτριψεν ὁ Ποσειδῶν. ῥίψας εἰς τὰς πέτρας ἐπὶ τινος ἄκρας τῆς ὑμετέρας γῆς· ὁ δὲ ἄνεμος διεσκόρπισεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν· ἐγὼ δὲ μετὰ τούτων ἐξέφυγον τὸν μέγαν ὄλεθρον. »

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ Κύκλωψ δὲν ἀπεκρίθη· ἀλλ' ἀναπηδήσας ἐξέτεινε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀπαδοὺς του, καὶ συλλαβὼν δύο, ὡς σκύλακας, ἐκοπάνιζεν αὐτοὺς κατὰ γῆς. Ἐπειτα διεμέλισεν αὐτοὺς καὶ παρεσκεύασε τὸ δεῖπνόν του. Ἐτρωγε δὲ ὡς λέων ὀρεσίτροφος. Αἱ δὲ ἄλλοι κλαίοντες ἀνέτεινον τὰς χεῖρας πρὸς αὐὸν Δία, βλέποντες τὰ ἀνόσια ἔργα· ἀμνηχανία δὲ κατεῖχε τὴν ψυχὴν αὐτῶν. Ὁ δὲ Κύκλωψ, ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὴν μεγάλην κοιλίαν του τρώγων ἀνθρώπεια κρέατα, καὶ ἐπιπίνων ἄκρατον γάλα, ἐκταθείς διὰ μέσου τῶν προβάτων ἀπεκοιμήθη. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐσκέπτετο νὰ σύρῃ τὸ ξίφος καὶ νὰ ἐμπήξῃ αὐτὸν εἰς τὸ στῆθος τοῦ Κύκλωπος· ἀλλ' ἄλλη σκέψις ἀπέτρεπεν αὐτόν· διότι ἐκεῖ θὰ ἀπέθνησκον πάντες· τίς θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποθήσῃ τὸν πελώριον λίθον ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ σπηλαίου; Οὕτω λοιπὸν τότε στενάζοντες ἀνέμενον τὴν Ἥῳ.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ Ἥως, τότε ἤναψε πάλιν πῦρ, καὶ ἤμελγε τὰ πρόβατα πάντα κατὰ τάξιν καὶ ὑπέβαλεν ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἐκάστου τὸ νεογνόν. Ἀφοῦ δὲ ἀπέτελεσε τὰ ἔργα του ταῦτα, συλλαβὼν πάλιν δύο ὀπαδοὺς τοῦ Ὀδυσσεύος παρεσκεύασε τὸ γεῦμά του. Μετὰ τοῦτο ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ ἄντρου τὰ ποίμνια, ἀφαίρσας εὐκόλως τὴν μεγάλην θύραν· ἐπειτα πάλιν ἐπέθεσεν αὐτήν, καθὼς ἐπιθέτει τις τὸ πῶμα εἰς τὴν φαρέτραν. Μετὰ πολλῆς δὲ βοῆς ἔτρεπε πρὸς τὸ ὄρος τὰ ποίμνια. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ὑπελείφθη ἐν τῷ σπηλαίῳ καὶ ἐσκέπτετο πῶς νὰ τιμωρήσῃ αὐ-

τόν. Αὐτὴ δὲ ἡ σκέψις τῷ ἐφάνητο ἀρίστη· ἔκειτο παρὰ τὴν μὲνδραν μέγα ῥόπαλον τοῦ Κύκλωπος, γλωρὸν, ἐλάττω, τὸ ὅποιον εἶχε κάθει, ἵνα τὸ φέρῃ εἰς τὰς χεῖρας, ὅταν ξηρανθῇ. Τοῦτου λοιπὸν ἀπέκοψεν ὁ Ὀδυσσεὺς ὅταν ὀργυιᾶν, καὶ τὸ παρεδωκεν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του νὰ τὸ ἀποξύσωσιν· αὐτὰς δὲ ὥζυνε τὸ ἄκρον αὐτοῦ· καὶ πυρακτώσας αὐτῇ, ἵνα σκληρυνθῇ, τὸ ἔκρυψεν ὑπὸ τὴν κόπρον, ἥτις ἦτο κεχυμένη ὀρθονος ἐν τῷ σπηλαίῳ. Μετὰ τοῦτο διέταξε τοὺς ὀπαδοὺς του νὰ κληρώσωσι, τίνες θὰ πολέμωσι μεθ' αὐτοῦ νὰ βαστάσωσι καὶ ἐμπήξωσι τὸν μοχλὸν εἰς τὸν ὀρθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος, ὅτε θὰ κατεῖχεν αὐτὸν γλυκὺς ὕπνος, Ἐίλαχον δὲ τέσσαρες, ἐκείνοι, τοὺς ὁποίους· καὶ αὐτὸς θὰ ἐξέλειγε πέμπτος δὲ προσετέθη ὁ Ὀδυσσεύς.

Τὴν ἐσπέραν ἦλθεν ὁ Κύκλωψ μετὰ τοῦ ποιμνίου, καὶ πᾶντα εἰσῆγαγεν εἰς τὸ σπήλαιον τὰ πρόβατα πάντα, οὐδὲ κατέλειπεν οἷδέν ἐξω εἰς τὴν ἀλλήν. Ἐπειτα ἐτίθηκε τὴν μεγάλην θύραν, καθήμενος δὲ, ἤμελε τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας πάντα κατὰ τάξιν, καὶ ὑπέβαλεν ὑπὸ τοὺς μαστιοὺς ἐκάστου τὸ νεογνόν. Ἀρ' οὐ δὲ ἀπετέλεσε τὰ ἔργα του, συλλαβὼν πάλιν δύο ὀπαδοὺς παρεσκεύασε τὸ δεῖπνον. Καὶ τότε ὁ Ὀδυσσεὺς λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας ξύλινον ποτήριον πλήρες μέλκνος οἶνου, πλεκτίσας, εἶπε πρὸς τὸν Κύκλωπα. «Κύκλωψ, ἰδοὺ, πῆς οἶνον, ἀροῦ ἔφαγες ἀνθρώπεια κρέατα, ἵνα μάθῃς, ὅποιον ποτὸν ἔκρυπτε πρὸς ἡμέτερον πλοῖον· τὸ ἔφερον δὲ πρὸς σέ· δῶρον, ἴσως μ' ἐλεήσει· καὶ πέμψῃς εἰς τὴν πατρίδα· ἀλλὰ σὺ μάλιστα ἀνθρώπως. Ἀσπλαγχνε, πῶς μέλλει νὰ ἔλθῃ πρὸς σέ ἄλλος ἄνθρωπος, ἀρ' οὐ πότον ἀπρεπῶς φέρεσαι;

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ ἐδέχθη· καὶ ἔπινεν. Ἡρπύκνη δὲ πολὺ πίνων τὸ ἡδύ ποτόν· καὶ ἐζήτει· παρὰ τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ δευτέραν· «Δός μοι ἀκόμη, φίλτατε, καὶ εἰπέ μοι· τὸ ὄνομά σου

εὐθύς τῶρα, ἵνα σοὶ δώσω ξενικὸν δῶρον, διὰ τὸ ὅποσον θὰ χαρῇ. Φέρει μὲν καὶ εἰς τοὺς Κύκλωπας ἡ γῆ οἶνον ἀπὸ μεγάλων σταφυλῶν, τὰς ὁποίας ἡ βροχὴ τοῦ Διὸς αὐξάνει, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀπόρρητα ἀμβροσίας καὶ νέκταρος.»

Οὕτως εἶπεν ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ πάλιν μέλινα οἶνον· τρεῖς τῶ ἔδωκε, τρεῖς δὲ ἐξέπιεν ἀνοήτως. Ἀφοῦ δὲ περιεκάλυψεν ὁ οἶνος τοῦ Κύκλωπος τὰς φρένας, τότε εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς αὐτὸν διὰ μελιχίων λόγων. «Κύκλωψ, ἔρωτᾷς τὸ ὄνομά μου; ἐγὼ θὰ σοὶ τὸ εἴπω· σὺ δὲ δός μοι ξενικὸν δῶρον καθὺκ ὑπεσχέθης. Οὗτις ὀνομάζομαι, Οὗτιν μὲ καλοῦσιν ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατήρ καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἑταῖροι.»

Οὕτως εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ Κύκλωψ ἀπεκρίθη ἀνηλεῶς· «Τὸν Οὗτιν ἐγὼ θὰ φάγω τελευταῖον ἐκ τῶν ὀπαδῶν σου, τοῦ δὲ ἄλλου προτέρον αὐτοῦ· τοῦτο θὰ σοῦ ἦναι τὸ ξενικὸν δῶρον».

Εἶπε καὶ ἀνακλιθεὶς ἔπεσεν ὑπτίος· ἔκειτο δὲ πλαγιάσας τὸν παχὺν αὐχένα· κατέλαθε δὲ αὐτὸν ὁ πανδαμάτωρ ὕπνος· ἐκ δὲ τοῦ φάρυγγος ἐξηκοντίζετο ὁ οἶνος καὶ αἱ ἀνθρώπειαι σάρκες· αὐτὸς δὲ ἠρεύγετο οἰνοβορῶν. Καὶ τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἔχωσε τὸν μοχλὸν ὑπὸ τὴν θερμὴν τέφραν, ἵνα θερμανθῇ, καὶ διὰ λόγων ἐθάρρυνε πάντας τοὺς ὀπαδοὺς του, μήπως φοβηθῇ τις καὶ ἀποσυρῇ. Ἀλλ' ὅτε ὁ ἐλάϊνος μοχλὸς ἐπυρακτώθη, τότε ἔφρεν αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ πυρὸς πλησίον τοῦ Κύκλωπος, ἐστάθησαν δὲ περίξ οἱ ὀπαδοὶ του· ὁ δὲ θεὸς ἐνέπνευσεν εἰς αὐτοὺς μέγα θάρρος. Οὗτοι μὲν λαβόντες τὸν ὀξὺν μοχλὸν ἐκ τῶν κάτω, ἐνέπηξαν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀνωθεν περιέστρεφεν αὐτόν, ὥς ὅταν τις ναυπηγὸς τρυπᾷ διὰ τρυπάνου ξύλον, οὕτω περιέστρεψε τὸν πεπυρακτωμένον μοχλὸν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος· περιέρρεε δὲ αὐτὸν αἷμα· περίξ δὲ τὰ βλέφαρα καὶ τὰ ὄφρῦς ἔκαυσεν ἡ ἀτμίς τοῦ καιομένου βολβοῦ, ἐσύριζον δὲ

ὕπῳ τοῦ πυρὸς αἱ ρίζαι τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ δὲ Κύκλωψ ἀνωλόλυξε τρομερῶς ἀντήχει δὲ περίξ ὁ βράχος· οἱ δὲ περὶ τὸν Ὀδυσσεῆα φοβηθέντες διεσκορπίσθησαν. Ἐξέσυρε δὲ ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὸν μοχλὸν καθημαγμένον καὶ ἔρριψεν αὐτὸν μακρὰν ἀφ' ἐκυτοῦ. Ἐκάλει δὲ μεγαλοφώνως τοὺς ἄλλους Κύκλωπας, οἵτινες κατῴκουν περίξ αὐτοῦ ἐν σπηλαίοις κατὰ τὰς ἀνεμώδεις ἄκρας. Ἐκεῖνοι δὲ ἀκούοντες τὴν βοὴν συνέτρεχον ἄλλος ἄλλοθεν ἰστάμενοι, δὲ ἐξωθεν τοῦ σπηλαίου ἠρώτων τί τὸν λυπεῖ. «Τί παλῶν, Πολύφημε, βαῶ; οὕτως ἐν ὥρᾳ νυκτός καὶ ἐξυπνίσας ἡμᾶς; μή τις ἀνθρώπος σοι ἀρπάζει τὰ πρόβατα; ἢ μὴ τίς σε φονεῦει διὰ δόλου, ἢ διὰ βίαις;»

Πρὸς τούτους ἀπεκρίθη ἐκ τοῦ ἄντρου ὁ κρατερὸς Πολύφημος·
 «ὦ φίλοι! Οὐτίς με κτείνει δόλῳ, οὐδὲ βίηφιν.»
 Ἀπλαδῆ ἤθελε γὰρ εἶπαι· «ὦ φίλοι, ὁ Οὐτίς μὲ φονεῦει μὲ δόλον καὶ ὄχι μὲ βίαν.» Ἀλλ' οἱ Κύκλωπες ἐξωθεν ἐνόμισαν ὅτι λέγει·
 «Κανείς δὲν μὲ φονεῦει μὲ δόλον οὐδὲ μὲ βίαν» καὶ ἀπεκρίθησαν· Ἄν δὲν σὲ βιάζῃ κανείς, τὴν παρὰ τοῦ μεγάλου Διὸς νόσον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφύγῃ τις; ἀλλὰ σὺ εὖχος εἰς τὸν πατέρα σου Ποσειδῶνα τὸν ἄνακτα.»

Οὕτως εἶπον καὶ ἀπῆλθον· ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐγέλασε, διότι ἐξηπάτησεν αὐτὸν τὸ ὄνομά του καὶ ἐπέτεχε τὸ ἐξαίρετον στρατήγημά του. Ὁ δὲ Κύκλωψ στενάζων καὶ κατεχόμενος ὑπὸ ἄλγους, ψηλαρῶν διὰ τῶν χειρῶν, εὔρε καὶ ἀπώθησε τὴν πέτρην ἀπὸ τοῦ στομίου· αὐτὸς δὲ ἐκάθησεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖρας, μήπως συλλάβῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν ἐξερχόμενον μετὰ τῶν προβάτων· διότι ἤλπιζεν ὅτι θὰ ᾔητο τόσον μωρὸς ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλ' αὐτὸς ἐσκέπτετο, πῶς νὰ εὐοδωθῇ τὸ πρᾶγμα, ἂν θὰ εὔρισκε σωτηρίαν τινὰ ἐκ τοῦ θανάτου καὶ δι' ἐαυτὸν καὶ διὰ τοὺς ἐταίρους του· πᾶν δὲ τέχνασμα ἐμνηχανζτο ὡς προκει-

μένου περὶ τῆς ζωῆς· διότι μέγα κακὸν ἐπέκειτο. Αὕτη δὲ ἡ σκέψις τῷ ἐφάνετο ἡ ἀρίστη. Ὑπῆρχον ἄρρενες κριοὶ εὐτραφεῖς, δασύμαλλοι, καλοὶ καὶ μεγάλοι, ἔχοντες μελιν ἔριον. Τούτους ἐν σιγῇ συνέδεσεν ἀνὰ τρεῖς διὰ λύγων εὐστρόφων, ἐφ' ὧν συνήθως ἐκοιμᾶτο ὁ πελώριος, ὁ ἀνύσιος Κύκλωψ· καὶ ὁ μὲν ἐν μέσῳ ἔφερεν ἕνα ἄνδρα ὑπὸ τὴν κοιλίαν, οἱ δὲ δύο ἄλλοι ἐκατέρωθεν ἔσωζον αὐτόν. τρεῖς λοιπὸν κριοὶ ἔφερον ἕκαστον ἄνδρα. Ἦτο δὲ κριὸς τις ἔξοχος πάντων τῶν ἄλλων· ὑπὸ τὴν δασύμαλλον γαστέρα τούτου ἐξετάθη ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ συστρέψας τὰς χεῖράς του περὶ τὸν μαλλὸν αὐτοῦ ἐκρατεῖτο ταλακίπῳρος. Καὶ τότε μὲν στενάζοντες περιέμενον τὴν Ἠῶ.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, τότε ἐξώρμουν τὰ ἄρρενα πρόβατα εἰς τὴν νομήν· αἱ δὲ θηλικίαι ἐμνησκῶντο ἀνάμελκτοι εἰς τὰς μάλινδρας· διότι διατείνοντο αἱ μαστοὶ αὐτῶν. Ὁ δὲ Κύκλωψ κατατρυχώμενος ὑπὸ κακῶν πόνων ἐψήλαρει τὰ νῶτα τῶν ἐξερχομένων προβάτων, καὶ δὲν ἐνόησεν ὁ μωρὸς ὅτι ἦσαν δεδεμένοι ὑπὸ τὰ στέρνα αὐτῶν. Ὑστατος δὲ πάντων ὁ μέγας κριὸς ἐβόδιζε πρὸς τὴν θύραν, βαρυνόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ δατέος μαλλοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκρεμαμένου Ὀδυσσεως· Κρατήσας δὲ αὐτόν ὁ Πολύφημος, καὶ ψηλαφήσας εἶπε· «Φίλε κριέ· δικαί οὕτως ὑστατός μοι ἐξέρχεται τοῦ σπηλαίου; ἄλλοτε δὲν ὑπολείπεται σὺ τῶν ἄλλων προβάτων, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμεσαι τὰ τρυφερά· ἄνθη τῆς πόας, προτρέχων, πρῶτος δὲ ἔρχεται εἰς τὸ βεῦμα τοῦ ποταμοῦ, πρῶτος δὲ ἐπιθυμεῖς νὰ ἐπιστρέψῃς τὴν ἐσπέραν εἰς τὸν σταθμόν· τῶρα δὲ πανύστατος βαδίζεις· βεβήκως ποθεῖς τὸν ὀρθακλμόν τοῦ κυρίου σου, τὸν ὁποῖον κακὸς ἀνὴρ ἐτύφλωτε μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, δαμάσας τὰς φρένας του δι' οἶνου, ὁ Οὐτις, ὅστις λέγω ὅτι δὲν ἀπέφυγεν ἰχόμη τὸν ὄλεθρον. Ἄν εἶχες φρένας, ὡς ἐγώ, καὶ φωνήν, ἢ μὴ εἶλεγες, ποῦ εὐρίσκεται ἐκεῖνος καὶ

φεύγει τὴν ὀργὴν μου· τότε ὁ ἐγκέφαλός του θὰ διεσκορπίζετο τῇδε κακίᾳ ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ θὰ ἀνεπαύετο ἡ καρδιά μου ἀπὸ τῶν κακῶν, ἅτινα μετ' ἐπυξένησεν ὁ οὐτίδανός Θεός. »

Ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυεν ἔξω τὸν κρίον. Ἀπομακρυνθέντες δὲ ὀλίγον τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς αὐλῆς, πρῶτος ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ λύθη, ἀπέλυσε δὲ καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Ἐσπευσμένως δὲ ἀπὶ γαγον πολλὰ παχέα πρόβατα πρὸς τὸ πλοῖον. Ἐχάρησαν δὲ οἱ ὑπολειπθέντες ἐν τῷ πλοίῳ ὀπαδοί, ἅμα εἶδον αὐτοὺς ἐκφυγόντας τὸν θάνατον· τοὺς δὲ ἀπολεσθέντας ἐθρήνουν. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἄρῃεν αὐτοὺς νὰ κλαίωσιν, ἀνανεύων διὰ τῶν ὀφρύων, ἀλλὰ προσέειπε νὰ ἐμβιβάσῃσι ταχέως τὰ καλλίτριχα πρόβατα εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἀποπλεύσωσιν. Οἱ δὲ πάραυτα εἰσβρῖνον καὶ ἐκάθιζον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν. Ὅτε δὲ ἦσαν εἰς τασάτην ἀπόστασιν, ὥστε ν' ἀκούηται ἡ φωνὴ τοῦ βρωῶτος, τότε ὁ Ὀδυσσεὺς προσεφώνησε τὸν Κύκλωπα διὰ δηκτικῶν λόγων. «Κύκλωψ, δὲν ἔμελλες λοιπὸν ἀνάνδρου τινὸς ἀνθρώπου νὰ φάγῃς τοὺς ὀπαδοὺς ἐν τῷ σπηλαίῳ! Ἀλλὰ πολὺ μάλιστα ταχέως ἔμελλε νὰ σὲ εὖρῃ ἡ τιμωρία τῶν κακῶν σου ἔργων, ἀπάνθρωπε! ὅστις δὲ ἐντρέπεσο νὰ τρώγῃς ξένους ἐν τῷ οἴκῳ σου· διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς σὲ ἐτιμώρησε καὶ οἱ ἄλλοι θεοί.»

Οὕτως εἶπεν ὁ δὲ Κύκλωψ ἐχολώθη ἔτι μᾶλλον· ἀποσπᾶσας δὲ κορυφὴν ὄρους μεγάλου, ἔρριψεν αὐτὴν ἐμπροσθεν τοῦ πλοίου, ἐκλυδωνίσθη δὲ ἡ θάλασσα ὑπὸ τῆς καταπεσοῦσας πέτρας, καὶ τὸ κύμα ὥθησε τὸ πλοῖον πάλιν πρὸς τὴν γῆν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς λαβὼν τὸ μακρὸν κοντάριον, ἀπώθησεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς χέρσου, παρώτρυνε δὲ τοὺς ὀπαδοὺς του διὰ νευμάτων νὰ κωπηλατῶσι συντόμως. ἵνα ὑπεκρύψωσι τὸν ὀλεθρον· οἱ δὲ ἐκωπηλάτουν προθύμως. Ἀλλ' ὅτε πάλιν ἦσαν εἰς διπλάσιαν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς γῆς, τότε ἤρχισεν ἐκ νέου ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ προσφωνῇ τὸν Κύκλωπα

οἱ δὲ ὁπαδοὶ τοῦ ἐμπόδιζον αὐτὸν διὰ μελιχίων λόγων. «Τα-
λαίπωροι τι θέλεις νὰ ἐρεθίζης ἄγριον ἄνδρα; ὅστις, ἀρτίως ῥίψας
πελώριον βράχον εἰς τὴν θάλασσαν, ὕψησε τὸ πλοῖον πρὸς τὴν
ἡπειρον, καὶ ἐλέγομεν ὅτι αὐτοῦ ἤδη ἀπωλέσθηνεν. Ἄν δὲ πάλιν
σὲ ἀκούσῃ βοῶντα, θὰ συντρίψῃ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ τὰ ξύλα
τοῦ πλοίου, ἐκσπενδονήσας μεγάλην πέτραν· διότι τίσον μικρὰν
ρίπτει».

Οὕτως εἶπον· ἀλλὰ δὲν ἔπειθον τὴν μεγαλόφρονα ψυχὴν τοῦ
Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ πάλιν προσεφώνησεν αὐτὸν ὠργισμένος· «Κύ-
κλωψ, ἂν τίς ποτε τῶν θνητῶν σὲ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς αἰσχρᾶς
ταύτης τυφλώσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ σου νὰ εἶπῃς ὅτι ὁ πολεμικὸς
Ὀδυσσεύς; μὲ ἐξέτυφλωσεν, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ Ἰθακήσιος.

Οὕτως εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ στενάζας, αἷ δυστυχία μου,
εἶπε, τῶρα βλέπω ὅτι πληροῦνται παλαιοὶ χρησμοί. Ἦτό ποτε
ἐνταῦθα μάντις ὀνομαζόμενος Τήλεμος Εὐρυμίδης· οὗτός μοι
προεῖπεν, ὅτι ταῦτα πάντα θὰ γέίνωσιν εἰς τὸ μέλλον, ὅπως
ἐγέναν, ὅτι θὰ ἀπολέσω τὴν ὕψιν μου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ὀ-
δυσσεύς. Ἀλλὰ πάντοτε περιέμενον νὰ ἴδω ἄνδρα τινὰ μέγαν
καὶ κελὸν περιβεβλημένον μεγάλην δύναμιν· ἀλλὰ τῶρα τόσον
μικρὸς ἄνθρωπος καὶ οὐτιδανὸς καὶ ἀθηνὴς μὲ ἐστέρησε τοῦ
ὀρθαλμοῦ, ἐπειδὴ μὲ ἐδάμασε διὰ τοῦ οἴνου. Ἀλλ' ὦ Ὀδυσσεῦ,
ἔλα ἐδῶ νὰ σὲ φιλοξενήσω καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν Ποσειδῶνα
νὰ σὲ κατευσθῶσῃ· διότι τούτου εἰμαι υἱός· αὐτὸς δέ, ἂν θελῃ,
θὰ μὲ ἰατρεύῃ, καὶ οὐδαίς ἄλλος οὔτε τῶν μηχανίων θεῶν,
οὔτε τῶν θνητῶν ἀνθρώπων.»

Οὕτως εἶπεν· Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἀποκρινόμενος εἶπεν· «Εἴθε νὰ
ἴδυνάμην μετὰ τῆς αὐτοῦς βεβαιότητος νὰ σὲ στερεῶω καὶ τῆς
ζωῆς καὶ νὰ σὲ πέμψω εἰς τὰ δώματα τοῦ Ἄδου, ὅπην βεβαιό-
τητα ἔχω ὅτι οὐδ' ὁ Ποσειδῶν θὰ ἰατρεύῃ τὸν ὀρθαλμόν σου.»

Τὰ τα εἶπεν· ὁ δὲ Κύκλωψ ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν τύχεται πρὸς τὸν Ποσειδῶνα. «Εἰσάκουσόν με, Πόσειδον, ἂν ἀληθῶς εἶμαι υἱὸς σου, καὶ λέγειςαι πατὴρ μου· δός, νὰ μὴ ἔλθῃ ὁ πολεμικὸς Ὅδυσσεύς εἰς τὴν πατρίδα του· ἀλλ' ἂν ἵναι πεπρωμένον νὰ ἴδῃ τοὺς φιλτάτους καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν αἶον· καὶ εἰς τὴν πατρίδα, νὰ ἔλθῃ κακῶς μετὰ μακρὸν χρόνον, ἄφ' οὗ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς ὁπαδοὺς του, ἐπὶ ξένου πλοίου, καὶ νὰ εὕρῃ κακὰ ἐν τῷ οἴκῳ.»

Οὕτως εἶπεν εὐχόμενος· ἤκουτε δὲ αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν. Ὁ δὲ Κύκλωψ λαβὼν πάλιν ἄλλην πολὺ μείζονα πέτραν, ἔρριψε περιδινήσας μετὸ μεγίστης δυνάμεως· κατέπεσε δὲ αὕτη ὀπισθεν τοῦ πλοίου, ὀλίγον δὲ ἐδέχσε νὰ φθάσῃ τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου. Ἐκλυδωνίσθη δὲ ἡ θάλασσα ὑπὸ τῆς καταπεσούσης πέτρας· τὸ δὲ κύμα ὤθησεν αὐτὸ εἰς τὰ πρόσω καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἀντίπεραν χέρσον.

Ὅτε δὲ τέλος ἐφθασαν εἰς τὴν νῆσον, ὅπου ἔμενον τὰ ἄλλα πλοῖα συνηθροισμένα, οἱ δὲ ὁπαδοὶ τοῦ ἐκάθηντο ὀδυρόμενοι, πάντοτε περιμένοντες αὐτούς, τότε τὸ μὲν πλοῖον ἔσυρον ἐπὶ τῆς ἄμμου, ἐξέβησαν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν παραλίαν. Ἐκβιβάσαντες δὲ τὰ πρόβατα τοῦ Κύκλωπος ἐκ τοῦ πλοίου, διεμεύρασαν πρὸς ἀλλήλους ἐξ ἴσου· μόνον δὲ εἰς τὸν Ὅδυσσέα ἔδωκαν κατ' ἐξαίρεσιν τὸν σώσαντα αὐτὸν κρίον. Ὁ δὲ Ὅδυσσεύς ἐθυσίασεν αὐτὸν εἰς τὸν Κρονίδῃ Δία τὸν ἄνακτα πάντων, καὶ ἔκαυσε τὰ μηρία· ἀλλ' ὁ Ζεὺς δὲν προσεδέχετο τὴν θυσίαν, ἀλλ' ἐφρόντιζε, πῶς νὰ ἀπολεσθῶσι πάντα τὰ πλοῖα καὶ οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ὅδυσσεύς. Καὶ τότε μὲν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐκάθηντο τρώγοντες ἄφθονα κρέατα καὶ πίνοντες ἡδὺν αἴνον. Ὅτε δὲ ἔδυεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε ἐκοιμήθησαν ἐπὶ τῆς παραλίας. Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ Ἥως, τότε προσεταξέ

τοὺς ὁπαδούς· τοῦ ὁ Ὀδυσσεύς νὰ ἐμβῶσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρὸς μνήσια. Οἱ δὲ ταχέως εἰσέβαινον καὶ ἐκάθιζον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐκωπηλάτουν.

Οὕτως ἐπλεον περὶ τέρῳ, λυπούμενοι μὲν, ὅτι ἀπώλεσαν ἀγαπητοὺς ὁπαδούς, χαίροντες δέ, διότι ἐσώθησαν αὐτοὶ ἐκ τοῦ θανάτου.

Ὁ Ηρακλῆς ἐπὶ τῆς σχιστῆς ὁδοῦ τοῦ βίου.

Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς μετέβαινεν ἀπὸ τῆς παιδικῆς εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἐξῆλθεν, εἰς τινὰ ἔρημον τόπον, καὶ καθήσας ἐσκέπτετο ποίαν ὁδὸν τοῦ βίου νὰ τρατῇ, τὴν τῆς ἀρετῆς ἢ τὴν τῆς κακίας. Τότε ἐφάνησαν προσερχόμεναι πρὸς αὐτὸν δύο γυναῖκες. Τούτων ἡ μὲν μία ἦτο εὐπρεπὴς καὶ ἐλευθέριος ἐκ φύσεως, καὶ τὸ μὲν σῶμά της ἐστόλιζεν ἡ καθαριότης, τὰ δὲ ὄμματα ἡ αἰδημοσύνη, τὴν δὲ στάσιν ἡ σωφροσύνη, ἐφόρει δὲ λευκὰ ἐνδύματα. Ἡ δὲ ἄλλη ἦτο πολύσαρκος καὶ μαλθακή, οὕτω κεκαλλωπισμένη, ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι ἔχει χρῶμα λευκότερον καὶ ἐρυθρότερον τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀνάστημα ὀρθότερον τοῦ φυσικοῦ, τὰ δὲ ὄμματα εἶχεν ἀσυστόλως ἀνοικτά, ἐφόρει δὲ ἐνδύματα ἐπιτήδεια νὰ ἑλκῶσι τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν, συχνὰ δὲ ἐθεώρει ἑαυτὴν φιλαρέσκως, παρετήρει δὲ καὶ ἂν ἄλλοι τὴν θεωρῶσι, πολλάκις δὲ ἀπέβλεπε καὶ εἰς τὴν σκιάν της.

Καθὼς δὲ ἦλθον πλησιέστερον τοῦ Ἡρακλέους, ἡ μὲν πρώτη ἐβάδιζε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ δὲ ἄλλη ἐπετάχυνε τὸ βῆμα καὶ ἔφθασε πρώτη πρὸς τὸν Ἡρακλέα καὶ εἶπε· «Βλέπω, ὦ Ἡράκλειε, ὅτι ἀπορεῖς, ποίαν ὁδὸν τοῦ βίου νὰ τραπῇς. Ἄν λοιπὸν

κάμης ἐμὲ φίλην, θὰ σὲ ἐδηγῆσω εἰς τὴν τερπνοτάτην καὶ εὐκολωτάτην ὁδόν, καὶ θὰ γευθῇς μὲν πάντων τῶν τερπνῶν, θὰ ζήσης δὲ ἄπειρος τῶν δυσαρέστων. Διότι δὲν θὰ φροντίζῃς περὶ πολέμων καὶ ἄλλων πραγμάτων, ἀλλὰ μόνην φροντίδα θὰ ἔχῃς διὰ πικρὸς τοῦ βίου, πῶς νὰ γεύσῃς τὰ νοστιμώτατα φαγητὰ καὶ ποτὰ, ἢ πῶς νὰ τέρπῃς τὴν ὄρασίν σου ἢ τὴν ἀκοήν σου ἢ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις σου, ἢ πῶς νὰ κοιμᾷται μαλθακώτατα, καὶ πῶς νὰ εὐρίσκης πάντα ταῦτα ἄνευ μηδενὸς κόπου. Ἐὰν δὲ ποτε ὑποπτεύσῃς, ὅτι θὰ ἔχῃς σπάνια τὰ μίσα πρὸς ἀπόκτησιν τούτων, εὐδὲς φόβος μὴ ἀναγκασθῇς νὰ πορίζῃται ταῦτα μετὰ πόνων καὶ ταλαιπωριῶν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς· ἀλλ' ὅσα οἱ ἄλλοι ἐργάζονται, ταῦτα θὰ ὠφεληθῇς σὺ. Διότι ἐγὼ παρέχω ἑξουσίαν εἰς τοὺς φίλους μου νὰ ὠφελῶνται πανταχόθεν.

Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκούσας ταῦτα, εἶπεν, «ὦ γύναι, πῶς ὀνομάζεσαι; Ἡ δὲ ἀπεκρίθη· «Οἱ μὲν φίλοι μου μὲ ὀνομάζουσιν Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ ἐχθροὶ Κεκίαν. »

Ἐν τούτῳ προσῆλθε καὶ ἡ ἄλλη γυνὴ πρὸς τὸν Ἡρακλῆα καὶ εἶπε· «Καὶ ἐγὼ ἐρχομαι πρὸς σέ, ὦ Ἡράκλεις, διότι γνωρίζω καὶ τοὺς γονεῖς σου, καὶ κατενόησα τὴν φύσιν σου, ἐν ᾧ ἐπαίδευσθαι. Ἐκ τούτων δὲ ἐλπίζω ὅτι ἀντραπῆς τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς ἐμὲ ἄγουσαν, θὰ γείνης ἀγαθὸς ἐργάτης τῶν καλῶν καὶ μεγάλων, καὶ ἐγὼ θὰ φανῶ ἕνεκα σοῦ ἐντιμοτέρη καὶ διαπρεπεστέρη. Δὲν θὰ σε ἐξοπληρώσω δὲ δι' ὑποσχέσεων ἡδονῆς, ἀλλ' ὅπως οἱ θεοὶ διέθεσαν τὰ ἀνθρώπινα, οὕτω θὰ σοὶ διηγηθῶ μετ' ἀληθείας. Οἷδὲν τῶν ἀληθινῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν διδουσιν οἱ θεοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄνευ κόπου καὶ ἐπιμελείας· ἀλλ' ἂν μὲν θέλῃς οἱ θεοὶ νὰ ἦναι εὐμενεῖς πρὸς σέ, πρέπει νὰ θεραπεύῃς τοὺς θεοὺς· καὶ ἂν θέλῃς νὰ ἀγαπᾶται ὑπὸ φίλων, πρέπει νὰ εὐερ-

γειῆς τοὺς φίλους, καὶ ἂν θέλῃς νὰ τιμᾷσαι ὑπὸ τινος πόλεως, πρέπει νὰ ὠφελῇς τὴν πόλιν· καὶ ἂν ἀξιόεις νὰ θαυμάζῃσαι ὑπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος δι' ἀρετὴν, πρέπει νὰ προσπαθῇς νὰ εὐεργετῇς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἂν θέλῃς νὰ σοὶ φέρῃ ἡ γῆ καρποὺς ἀφθόνους, πρέπει νὰ θεραπεύῃς τὴν γῆν· καὶ ἂν θέλῃς νὰ πλουτήσῃς ἀπὸ ποιμνίων, πρέπει νὰ ἐπιμελῇσαι τὰ ποιμένα· καὶ ἂν θέλῃς νὰ γίνῃς μέγας καὶ ἐπιφανὴς διὰ πολέμου, πρέπει νὰ μάθῃς τὰς πολεμικὰς τέχνας παρὰ τῶν εἰδημόνων, καὶ νὰ ἀσκήσῃς πῶς νὰ τὰς μεταχειρίζεσαι· καὶ ἂν θέλῃς νὰ ἦσαι δυνατός, πρέπει νὰ συνεθίσῃς τὸ σῶμα νὰ ὑπηρετῇ εἰς τὸν νοῦν καὶ νὰ γυμνάσῃς αὐτὸ μετὰ πόνων καὶ ἰδρωτός.»

Τότε ἡ Κακία διέκοψεν αὐτὴν καὶ εἶπεν· «Ἐννοεῖς, ὦ Ἡράκλεις, πόσον δύσκολον καὶ μακρὴν ὁδὸν ἐπὶ τῆς εὐφροσύνης σοὶ διηγεῖται ἡ γυνὴ αὕτη, ἐγὼ δὲ δι' εὐκόλου καὶ βραχείας ὁδοῦ ὑὰ σὲ φέρω εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.»

Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν· «ὦ ἀθλία! καὶ τί ἀγαθὸν ἔχεις σύ; ἢ ποῖαν ἡδονὴν αἰσθάνεσαι, ἀφ' οὗ πρὸς τοῦτο οὐδὲν θέλεις νὰ πράττῃς; διότι σὺ οὐδὲ ἀναμένεις τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμήσῃς ὅλα τὰ χορταίνεις. Σὺ τρώγεις, πρὶν πεινᾶσθαι, καὶ πίνεις, πρὶν διψᾶσθαι· καὶ διὰ τοῦτο ἵνα φάγῃς καὶ πῖς με ὄρεξιν, κατασκευάζεις πολυποικίλα φαγητὰ καὶ ποτὰ· οὐδεμία δὲ κλίνη εἶναι εἰς σὲ ἱκανῶς μαλακὴ· διότι ὄχι ἕνεκα τοῦ κόπου, ἀλλὰ διότι δὲν ἔχεις τί νὰ κάμῃς, ἐπιθυμοῦς τὸν ὕπνον· διδάσκεις δὲ τοὺς φίλους σου τὴν μὲν νύκτα νὰ ἀγρυπνώσι, μεθύοντες καὶ ἄκοσμοῦντες, τὸ δὲ χρησιμώτατον μέρος τῆς ἡμέρας νὰ κοιμῶνται. Διὰ τοῦτο εἰς μὲν τὴν νεότητά εἶναι ἀδύνατοι κατὰ τὰ σώματα, εἰς δὲ τὸ γῆρας ἀνόητοι κατὰ τὰς ψυχάς· ἐκείνην μὲν διάγουσιν ἀνέτως καὶ ἀσώτως, τὸ δὲ γῆρας περῶσιν ἐπιπόνηος καὶ γλίσχρους, αἰσχυνόμενοι διὰ τὰ πεπραγμένα καὶ βαρυνόμενοι·

ὑπὸ τῶν πραττομένων. Διὰ τοῦτο, ἂν καὶ εἴται ἀθάνατος, ἀπεδιώχθη· μὲν ἐκ τῶν θεῶν, ἀτιμάζεσαι δὲ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀγχιῶν. Οὐδέποτε δὲ ἤκουσας τὸ ἥδιστον ἄκουσμα, τὸν ἔπαινον, καὶ οὐδέποτε εἶδες τὸ ἥδιστον θέαμα, κκὲν καλὸν σου ἔργον. Ἐγὼ δὲ συναναστρέφομαι μετὰ θεῶν καὶ ἀνθρώπων τῶν ἀγχιῶν· οὐδὲν δὲ καλὸν ἔργον, οὔτε θίγον, οὔτε ἀνθρώπινον, γίνεται χωρὶς ἐμοῦ· εἴμαι δὲ εἰς μὲν τοὺς τεχνίτας ἀγαπητὴ συνεργός, εἰς δὲ τοὺς δεσπότας πιστὴ φύλαξ· τῶν αἰκῶν, εἰς δὲ τοὺς ὑπκρέτας εὐμενὴς παραστάτις, εἰλικρινὴς δὲ βεληθὺς εἰς τοὺς εἰρηνικοὺς κόπους, ἀσφαλὴς δὲ σύμμαχος τῶν πολεμικῶν ἔργων, ἀρίστη δὲ τῆς φιλίας μέτοχος. Τῶν δὲ φαγητῶν καὶ ποτῶν ἀπολαύουσιν οἱ φίλοι μου μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ ἄνευ κόπων· διότι περιμένουσι νὰ ἔλθῃ πρότερον ἐπιθυμία αὐτῶν. Καὶ ὁ ὕπνος εἰναι εἰς αὐτοὺς γλυκύτερος· διότι ἐργάζονται πρότερον. Καὶ οἱ μὲν νέοι χαίρουσι διὰ τοὺς ἐπαινους τῶν πρεσβυτέρων, οἱ δὲ γέροντες εὐχαριστοῦνται διὰ τὰς τιμὰς τῶν νέων καὶ εὐχαρίστως μὲν ἐνθυμοῦνται τὰς παλαιὰς προξείας, εὐχαρίστως δὲ πράττουσι τὰς παρούσας· δι' ἐμὲ δὲ ἀγαπῶνται ὑπὸ θεῶν καὶ φίλων, καὶ τιμῶνται ὑπὸ τῆς πατρίδος· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, δὲν θὰ κκῆνται λησμονημένοι καὶ ἄτιμοι, ἀλλὰ ὑμνούμενοι καὶ ἡκυμαζόμενοι θὰ διακένωσιν εἰς τὴν 'μνήμην τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Τοιούτους κόπους, ὧ τέκνον ἀγχιῶν γονέων, Ἡράκλεις, ἂν κοπιᾷσῃ· καὶ ἂν τοιαῦτα ἔργα κατορθώσῃ, δύναται νὰ ἀποκτήσῃ τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν. »

Χωρὶς μικρᾶς σκέψεως ἠκολούθησεν ὁ εὐγενὴς νεανίας εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἀρετῆς, καὶ ἔκτοτε μεθ' ὑπομονῆς ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν αὐτῆς· τὴν τραχεῖαν μὲν ἀλλ' ἀσφαλὴ πρὸς σωτηρίαν καὶ εὐδαιμονίαν του.

Κόδρου Φιλοπατρία

Ὁ Κόδρος ἦτο βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ βασιλεύοντες αὐτοῦ ἔγεινεν ἀφορία ἐν Πελοποννήσῳ. Ἀπεράσταν λοιπὸν οἱ Πελοποννήσιοι νὰ ἐκστρατεύωσι κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, νὰ ἐκβάλῃσι τοῦς κατοίκους καὶ νὰ καταλάβωσι καὶ διανείμωσιν αὐταὶ τὴν χώραν. Καὶ πρῶτον ἀπέστειλαν εἰς Δελφοὺς καὶ ἐπρώτων τὸν θεόν, ἂν θὰ κυριεύσῃσι τὰς Ἀθήνας· ὁ δὲ θεὸς ἐχρησματοδότησεν εἰς αὐτοὺς, ὅτι θὰ κυριεύσῃσι τὴν πόλιν ἂν δὲ φονεύσῃσι τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηναίων Κόδρον. Οὕτως ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν. Δελφοί· δέ τις, εὖνους ὢν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἤκουτε τὸν χρησμὸν καὶ κρυφίως ἐξηγγείλεν αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Καὶ ὅτε εἰσεβῆλλον οἱ Πελοποννήσιοι εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐμάχοντο πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι γενναίως, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐκβάλῃσιν αὐτοὺς πολυπληθεστέρους ὄντας, καὶ ἐκινδύνουν πολιορκούμενοι. Τότε ὁ Κόδρος ὁ βασιλεὺς ἐπεδύθη πτωχικὴν στολήν, ἐξῆλθεν ἐκ τινος πύλης τοῦ τείχους καὶ συνέλεγε φρύγανα πρὸ τῆς πόλεως. Εἶδον δὲ αὐτὸν δύο ἄνδρες ἐκ τοῦ στρατοπέδου τῶν πολεμίων, καὶ προσελθόντες ἠρώτων τὰ κατὰ τὴν πόλιν συμβαίνοντα· ἀλλ' ὁ Κόδρος ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν ἓνα ἐξ αὐτῶν καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν διὰ τοῦ δρεπάνου. Τότε ὁ περιλειφθεὶς παρῶς ὤκνη κατὰ τοῦ Κόδρου, καὶ νομίσας ὅτι ἦτο πτωχὸς τις ἔσυρε τὸ ξίφος καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν. Τούτου γενομένου, ἐπεμψάν οἱ Ἀθηναῖοι κήρυκα, καὶ ἐζήτησαν νὰ δώσωσιν εἰς αὐτοὺς οἱ Πελοποννήσιοι τὸν βασιλέα των, ἵνα τὴν θάψωσι, λέγοντες εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ φονεὺς δὲν ἦτο ἀπλοῦς χωρικός, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας μετῃμνησμένος. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἀπέδωσαν αὐτόν, ἐνοήσαντες δὲ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν πλέον νὰ κυριεύσῃσι τὴν Ἀττικὴν, ἀπεχώρησαν.

ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.

Ἀβραάμ καὶ Λώτ

Κατὰ τοὺς παλαιούς ἐκείνους χρόνους ἔζη εἰς τὴν γῆν Χαρρὰν ἄνθρωπος τις, ὀνομαζόμενος Ἀβραάμ. Οὗτος ἦτο πολὺ πλούσιος· εἶχε μεγάλα ποίμνια καὶ ἀγέλας βοῶν, καμήλων, προβάτων καὶ ὄνων· εἶχε πολὺν χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Ἦτο δὲ ὅμως ἀνὴρ ἀγαθός, δίκαιος καὶ εὐσεβής.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε καὶ ἀνεψιόν, ὀνομαζόμενον Λώτ. Οὗτος εἶχεν ὡσπύτως πολλὰ ποίμνια καὶ ἀγέλας, καὶ ἦτο εὐσεβής καὶ φιλόανθρωπος· ἀλλ' ἦτον ὀλίγον πλεονέκτης.

Ἡμέραν τινὰ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀβραάμ· «Ἀβραάμ, ἐξεῖλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου, καὶ ἔλθε εἰς τὴν γῆν τὴν ὁποίαν θὰ σοὶ δείξω. Τὴν γῆν ταύτην θὰ δώσω εἰς σὲ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους σου, καὶ θὰ πληθύνω τοὺς ἀπογόνους σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης, καὶ θὰ γείνωσι λαὸς μέγας· καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ τούτου θὰ προέλθῃ εὐλογία πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς.

Ὁ Ἀβραάμ ὑπήκουσε καὶ παρὰ λαῶν τὸν ἀνεψιόν του Λώτ, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Χαναὰν αὐτοὶ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν ἔφερον. Ἦτο δὲ ἡ γῆ Χαναὰν πολὺ ὠραία· ἐκεῖ κῆρυκνονεῖν ἀρθονία τὰ σιτηρὰ καὶ τὰ ὀπυρικά· ἐκεῖ ὑπῆρχον ὠραῖαι πεδιάδες, ὠραῖαι ἀμπελοὶ, ὠρεῖα ἄνθη. Καὶ ὁ Ἀβραάμ κῆρυκτιστήθη ἐκεῖ, καὶ ὠκοδόμησε θυσιαστήριον, ἵνα προσφέρῃ θυσίαν εὐχαριστίας εἰς τὸν ἀγαπητὸν Θεόν.

Οἱ δὲ ὑπηρεταὶ τοῦ Ἀβραάμ καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Λώτ ἔβασκον τὰ ποίμνια τῶν κυρίων των ἐπὶ τῶν ὠραίων πεδιάδων. Ἀλλὰ συνέβαινε καὶ ἔφερον τὰ ποίμνια οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Ἀβραάμ

εἰς τινὰ πολὺ καλὴν πεδιάδα· ἐκεῖ ἔφερον καὶ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ Λῶτ τὰ ποιμένα τῶν κυρίων των· καὶ ἐφιλονείκουν πολλάκις καὶ ἐλοιδوروῦντο πρὸς ἀλλήλους οἱ ὑπηρεταί. Οἱ μὲν ἔλεγον· «Εἶναι ἰδική μας ἡ πεδιάς!» Οἱ δὲ ἔλεγον· «Ὅχι, εἶναι ἰδική μας.»

Ὁ Ἀβραάμ ἤκουσε πολλάκις τὰς φιλονεικίας ταύτας, καὶ δυσχερεστήθη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχον εἰρήνην πρὸς ἀλλήλους. Καὶ ἐκάλεσε τὸν Λῶτ, καὶ εἶπεν· «Ἄκουε, ἀνεψιέ μου· ἅς μὴ ὑπάρχη μάχη μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ μεταξὺ τῶν ποιμένων μου καὶ τῶν ποιμένων σου, διότι δὲν εἴμεθα ἀδελφοί· Ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου· ἐκλεξον χώραν ὅποιαν θέλεις· ἂν θέλῃς σὺ εἰς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ εἰς τὰ δεξιὰ· ἂν θέλῃς σὺ εἰς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ εἰς τὰ ἀριστερά.» Ὁ Λῶτ παρετήρησε τότε τὴν περὶ χώραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι πᾶσα ἐποτίζετο καλῶς, ὡς παράδεισος, καὶ ἦτο εὐφορωτάτη. Καὶ ἐξελεξεν αὐτὸς ταύτην τὴν καλλιτέραν χώραν, καθὼς ἐνόμιζεν· ἄλλ' ἠπατήθη. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἔκειντο δύο πόλεις, τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα. Ἐν αὐταῖς δὲ κατώκουν ἄνθρωποι ἄσεβεῖς καὶ μοχθηροί. Ἐν μέσῳ λοιπῶν τοιούτων ἀνθρώπων βεβαίως δὲν εἶναι κέρδος νὰ κατοικῇ τις, καὶ ἂν ὑπάρχωσι τόσον ὡραῖοι κῆποι καὶ πεδιάδες. Οὕτω συχνὰ συμβαίνει, οἱ πλεονέχται νὰ μειονεκτῶσι.

Τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα

Ὁ Λῶτ ἦλθε καὶ κατώκησεν εἰς τὰ Σόδομα, ἐν μέσῳ τῶν κακῶν ἀνθρώπων. Ἐπέραν τινὰ ἐκάθητο ὁ Λῶτ παρὰ τὴν πύλην τῶν Σοδόμων καὶ ἰδοὺ ἔρχονται δύο ἄνθρωποι ξένοι. Οὗτοι ἦσαν Ἄγγελοι, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀποστείλει ὁ Θεός. Ὁ Λῶτ καθὼς εἶδεν αὐτούς, ἀνέστη εἰς συνάντησιν αὐτῶν, τοὺς ἐχαίρετίσε καὶ εἶπεν· «Ἐλθετε εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ καταλύσατε

ἐκεῖ ταύτην τὴν νύκτα.» Οἱ ξένοι ἀπεκρίθησαν· «Ὁχι, θὰ καταλύσωμεν εἰς τὴν πλατεῖαν.» Καὶ ἐπειδὴ ὁ Λῶτ ἐπέμενε παρακαλῶν, ἐδέχθησαν καὶ ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν του. Καὶ ἐν ᾧ Λῶτ ἐξένιζεν αὐτούς, συνήχθησαν ἔξω τῆς οἰκίας τοῦ Λῶτ πλῆθος τῶν ἀθέων Σοδομιτῶν, καὶ ἀπήτουν νὰ ἐξαγάγῃ ὁ Λῶτ ἔξω τοὺς ξένους ἄνδρα, ἵνα κακοποιήσωσιν αὐτούς. Ἀλλ' ὁ Λῶτ δὲν ἤθελε. Τότε ἐξεμάνησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι καὶ ἤθελον νὰ κακοποιήσωσι τὸν Λῶτ, καὶ νὰ συντρίψωσι τὴν θύραν. Ἀλλ' οἱ Ἄγγελοι διεσύλαξαν αὐτόν, καὶ ἐτύφλωσαν τοὺς κακούργους, ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκωσι πλέον τὴν θύραν.

Τὸ δὲ πρῶτ' εἶπον οἱ Ἄγγελοι πρὸς τὸν Λῶτ· «Ἡμεῖς ἀπιστάλημεν παρὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα καταστρέψωμεν τὴν πόλιν ταύτην διότι ἡ κραυγὴ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἔφθασε μέχρις οὐρανοῦ. Σὺ δὲ ἐτοιμάσου ταχέως καὶ λάβε τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς θυγατέρας σου καὶ ἐξέλθε ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, ἵνα σωθῇτε ἐκ τοῦ ὀλέθρου.» Ἐπειδὴ δὲ ὁ Λῶτ ἐβράδυνεν, ἔλαβον οἱ Ἄγγελοι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰς δύο θυγατέρας του καὶ ὠδήγησαν αὐτούς ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ ἐκεῖ εἶπον πρὸς αὐτούς· «Μὴ στραφῇτε ὀπίσω νὰ ἰδῇτε, μηδὲ σταθῇτε πουθενά, ἀλλὰ φύγετε ὁρμαίως μακρὰν, ἵνα μὴ συναπολεσθῇτε.»

Οὕτοι λοιπὸν ἔφρευγον. Ἐν ᾧ δὲ ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τῆς γῆς, ἔβρεξεν ὁ Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ, καὶ κατέστρεψε τὰς πόλεις ταύτας. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἔσπευδον εἰς τὰ πρόσω, ὅπου ἡ σωτηρία. Ἀλλ' ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ, περίεργος οὖσα, ἐλησμόνητε τὴν ἐντολὴν τῶν Ἀγγέλων, καὶ ἐστράφη, ἵνα ἰδῇ τὰ συμβαίνοντα· ἀλλ' ἐν τῷ ἅμῃ μετεβλήθη εἰς στήλην ἁλατος.

Ἡ ἐπαγγελία τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραάμ εἶχε γυναῖκα ὀνομαζομένην Σάρραν, Ὁ Ἀβραάμ καὶ ἡ Σάρρα ἡ γυνὴ του ἦσαν ἤδη προγεγενημένοι τὴν ἡλικίαν, καὶ ὅμως δὲν εἶχον τέκνα· διότι ἡ Σάρρα ἦτο στειρὰ. Ἀμφότεροι δὲ ἐπεθύμουν πολὺ νὰ εἶχον ἓν τέκνον.

Ἡμέραν τινὰ ἦλθεν ὁ ἀγαπητὸς Θεὸς πρὸς τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπεν· «Ἀβραάμ, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός σου, εὐχρέσται ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ γίνου ἀμεμπτός. Τότε ἔπεσεν ὁ Ἀβραάμ κατὰ πρόσωπον ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Καὶ ὁ Θεός εἶπε· «Θὰ δώσω ἓν τέκνον, εἰς Σάρραν τὴν γυναῖκά σου καὶ θὰ γείνης πατὴρ πολλῶν ἐθνῶν καὶ βασιλεῖς θὰ ἐξεληθῶσιν ἐκ τοῦ γένους σου». Καὶ ἐπίστευεν ὁ Ἀβραάμ εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Καὶ τοῦτο εὐχρέστησεν εἰς τὸν Κύριον.

Γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ Κυρίου ἡ Σάρρα ἡ γυνὴ τοῦ Ἀβραάμ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ τὸν ὠνόμασεν Ἰσαάκ. Ὅτε ὁ Ἰσαάκ ἡλικιώθη, διενόηθη ὁ Ἀβραάμ νὰ δώσῃ γυναῖκα εἰς τὸν υἱόν του. Εἶχε δὲ ὁ Ἀβραάμ παλαιὸν τινὰ εὐσεβῆ ὑπηρέτην, ὀνόματι Ἐλιέζερ. Τοῦτον λοιπὸν ἐκάλεσε καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· «Ἀκουσον, Ἐλιέζερ· ὁ υἱός μου ἔχει καιρὸν γάμου. Ἀλλ' ἐκ τῆς χώρας ταύτης, ὅπου κατοικοῦμεν, δὲν πρέπει νὰ λάβῃ γυναῖκα· θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν γενέτειράν μου γῆν, καὶ θὰ λάβῃς ἐκεῖθεν γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ. Θὰ μοὶ ὀρκισθῇ ὅμως, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃς πάντα ἐν τάξει.

Ὁ Ἐλιέζερ ὀρκίσθη καὶ τὴν ὑπεραίαν ἔλαβεν ὁ Ἐλιέζερ δέκα

καμήλους, καὶ πλῆθος τι χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν δακτυλίων, φελ-
λίων, ἐνωτίων καὶ ἄλλων κειμηλίων, καὶ ἐπορεύετο.

Καὶ μετὰ τινος ἡμέρας ἔφθασαν εἰς τινὰ πόλιν τῆς Μεσοπο-
ταμίας. Ἐξῶθεν δὲ τῆς πόλεως ὑπήρχε φρέαρ, καὶ συνείθιζον
καθ' ἑκάστην ἐσπέραν νὰ ἔρχωνται ἐκ τῆς πόλεως αἱ παρθένοι νὰ
λαμβάνωσιν ὕδωρ. Παρὰ τὸ φρέαρ τοῦτο ἐστάθη ὁ Ἐλιέζερ,
διανοούμενος ὅτι: « Ἐνταῦθα θὰ ἐλθῶσιν αἱ παρθένοι νὰ λά-
βωσιν ὕδωρ, καὶ δύνامي μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐκλέ-
ξω τινὰ, ἥτις νὰ ἀρμάξῃ εἰς τὸν Ἰσαάκ. » Προσηυχῆθη δὲ
πρὸς τὸν Θεόν, λέγων: « Κύριε, ἐλέησον τὸν δούλόν σου Ἀ-
βραάμ· καὶ εὐδώσον τὸ ἔργον μου σήμερον, καὶ δεῖξόν μοι
ἀξίαν γυναῖκα τοῦ κυρίου μου Ἰσαάκ. Καὶ ἐκεῖνη ἡ παρθένος
παρὰ τῆς ὑποίκας· ἐγὼ θὰ ζητήσω ὕδωρ, καὶ αὕτη θὰ φανῇ πρό-
θυμος νὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ ὕδωρ καὶ τὰς καμήλους μου νὰ ποτί-
σῃ, ἐκείνη ἔστω, ἣν ἡτοίμασας διὰ τὸν δούλόν σου Ἰσαάκ. »

Καὶ τῷ ὄντι μόλις ἐτελείωτε τὴν προσηυχὴν του, καὶ ἰδοὺ ἔρ-
χεται κόρη τις εὐμορφος, φέρουσα ὑδρίαν εἰς τὴν χειρὰ τῆς. Ἦτο
δὲ ἡ Ρεβέκκα ἡ θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ, ὃς τις ἦτο καὶ συγγενὴς
τοῦ Ἀβραάμ. Καὶ προσελθοῦσα εἰς τὸ φρέαρ ἐγέμισε τὴν ὑδρίαν
τῆς καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ. Τότε ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν ὁ
Ἐλιέζερ καὶ εἶπε: « Δός μοι ὀλίγον ὕδωρ νὰ πίνω ἐκ τῆς ὑδρίας
σου. » Ἡ δὲ κόρη εἶπεν: « Πίε, κύριε· καὶ εὐλὺς κατεβίβασε τὴν
ὑδρίαν καὶ ἔδωκε πρὸς αὐτὸν νὰ πῇ. » Καὶ ἀφοῦ ἀπέπινε, λέ-
γει ἡ παρθένος: « Θὰ ποτίσω καὶ τὰς καμήλους σου. » Καὶ ἔ-
σπευτε καὶ ἐξεκένωσε τὴν ὑδρίαν εἰς τὸ ποτιστήριον, καὶ πάλιν ἔ-
φερε καὶ ἄλλο ὕδωρ, ἕως οὗ ἀπεδίψησαν αἱ καμήλοι. Ἐν τούτῳ ὁ
Ἐλιέζερ παρετήρει αὐτὴν ἐν σιωπῇ, καὶ ἐσκέπτετο, ἂν ὁ Κύριος
εὐδώσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ ἂν αὕτη ᾖ το ἡ κατάλληλος νύμφη
τοῦ Ἰσαάκ. Μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ὁ Ἐλιέζερ ἐκ τῆς πῆρας του

δύο χρυσά ενώτια καὶ δύο φέλλια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὴν κόρην, καὶ ἠρώτησεν αὐτήν, τίνας θυγάτηρ εἶναι, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς τῆς τόπος ἱκανὸς ἵνα καταλύσῃ. Ἡ δὲ κόρη ἀπεκρίθη· «Εἰμαι θυγάτηρ τοῦ Βαθουήλ, καὶ ὑπάρχει ἐν τῇ πατρικῇ μου οἰκίᾳ καὶ τόπος ἱκανός, ἵνα καταλύσῃτε, καὶ ἄχυρα καὶ τροφὴ ἄφθονοι διὰ τὰς καμήλους.» Μετὰ ταῦτα ἔδραμεν ἡ κόρη εἰς τὴν οἰκίαν καὶ διηγήθη πάντα πρὸς τὴν μητέρα της.

Λάβαν δὲ ὁ ἀδελφὸς τῆς Ρεβέκκας, καθὼς ἤκουτε τοῦτα καὶ εἶδε καὶ τὰ ὠραία δῶρα, ἔδραμεν ἔξω πρὸς τὸ φρέαρ, καὶ παρέλαβε τὸν Ἐλιέζερ καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ. Καὶ περιποιήθησαν αὐτὸν καὶ ἡτοίμασαν τὴν τράπεζαν. Ἀλλ' ὁ Ἐλιέζερ εἶπεν· «Δὲν θὰ φάγω, πρὶν σὺς εἰπῇς τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἦλθον.» Καὶ διηγήθη ὁ Ἐλιέζερ ὅτι ἐτο θεράπων τοῦ Ἀβραάμ, καὶ ὅτι ὁ κύριός του τὸν ἀπέστειλεν, ἵνα εὕρῃ γυναῖκα τοῦ υἱοῦ του Ἰσαάκ, καὶ πῶς ἦλθεν εἰς τὸ φρέαρ, καὶ πῶς προσπηγύθη εἰς τὸν Θεόν, καὶ πῶς ἔπειτα ἦλθεν ἡ Ρεβέκκα, καὶ προσηνέχθη πρὸς αὐτὸν κατὰ τὴν εὐχὴν του, καὶ πῶς ἐκ τούτων ἐγνώρισεν ὅτι ἡ Ρεβέκκα εἶναι ἡτοιμασμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ νύμφη τοῦ Ἰσαάκ. «Λοιπὸν, εἶπε, σὺς ἐρωτῶ, θέλετε νὰ δώσῃτε τὴν Ρεβέκκαν γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ;» Τότε ἀπεκρίθησαν ὁ Λάβαν καὶ ὁ Βαθουήλ· «Βλέπομεν ὅτι τοῦτο εἶναι θέλημα τοῦ Κυρίου, νὰ γείνη ἡ Ρεβέκκα σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ. Μετὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὴν Ρεβέκκα καὶ ἠρώτησαν αὐτήν· «Θέλεις νὰ πορευθῇς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ νὰ γείνης σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ;» Καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀπεκρίθη· «Μάλιστα, πορεύομαι.» Τότε ἤνοιξεν ὁ Ἐλιέζερ πάλιν τὴν πήραν του, καὶ ἔδωκε καὶ ἄλλα πολυτίμα δῶρα εἰς τὴν Ρεβέκκαν καὶ εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς. Καὶ ἐφαγον καὶ ἔπιον πάντες ἐν χαρᾷ καὶ ἰκοιμήθησαν.

Τὴν ὑστεραίαν πρῶτ' οἱ μὲν γονεῖς καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς 'Ρεβέκκας ἐπεθύμουν νὰ κρατήσωσι τὴν κόρην των ἀκόμη τινὰς ἡμέρας πλησίον των. Ἀλλ' ὁ 'Ελιέξερ ἔσπευδε νὰ ἐπιστρέψῃ, ἵνα χαροποιήσῃ τοὺς κυρίους του. Τότε ἡ 'Ρεβέκκα ἤρχισε νὰ συμμαζεύῃ τὰ πράγματά της καὶ ἀφοῦ πάντα ἦσαν ἑτοιμα, ἐγονάτισεν ἡ 'Ρεβέκκα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς της καὶ τῆς μητρὸς της καὶ οἱ γονεῖς ἔθεσαν τὰς χεῖράς των ἐπὶ τὴν κεφαλὴν της καὶ ὑλόγησαν αὐτήν, καὶ ἡ' γήθησαν νὰ τῆς χαρίσῃ ὁ ἀγαπητὸς Θεὸς εὐμερίαν. Ἐπειτα ἀπεχαιρέτισε τοὺς γονεῖς της καὶ τὸν ἀδελφὸν της, καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ 'Ελ. ἐξερ.

Καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπλησίονζον πρὸς τὴν χώραν, ὅπου κατῴκει ὁ 'Αβραάμ. Ὁ δὲ 'Ισαὰκ ἐξῆλθεν εἰς περίπατον πρὸ τοῦ μέρους, ὅθεν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ 'Ελιέξερ· καὶ εἶδε μακρὰν καμήλους ἐρχομένας καὶ προεχώρει πρὸς αὐτάς. Αἶδε δὲ ἡ 'Ρεβέκκα τὸν 'Ισαὰκ προσερχόμενον, καὶ ἐπήδησε κάτω ἀπὸ τῆς καμήλου, καὶ ἠρώτησε τὸν 'Ελιέξερ. «Ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος;» Ὁ 'Ελιέξερ ἀπεκρίθη· «Οὗτος εἶναι ὁ κύριός μου 'Ισαὰκ.» Τότε ἡ 'Ρεβέκκα ἔλαβε τὴν καλύπτραν της καὶ περιεκαλύφθη. Ἐπλησίασε δὲ τέλος ὁ 'Ισαὰκ· καὶ ὁ 'Ελιέξερ τοῦ διηγήθη τὰ συμβάντα, καὶ τοῦ παρουσίασε τὴν νύμφην. Ὁ 'Ισαὰκ ἐχάρη πολὺ, καὶ ἔλαβε τὴν γυναῖκά του ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν. Καὶ ὁ 'Αβραάμ δὲ ἐχάρη πολὺ, ἰδὼν τὴν 'Ρεβέκκαν. Οὕτω λοιπὸν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πιστοῦ θεράποντος 'Βλιέξερ, εἶχεν ὁ 'Ισαὰκ γυναῖκα καλὴν καὶ εὐσεβῆ, καὶ ἔζων ἀμφοτέρω εὐτυχεῖς μετ' ἄλλων.

Μωϋσῆς

Τοῦ 'Ισαὰκ ὁ υἱὸς 'Ιακώβ μετέβησεν μετὰ τῶν υἱῶν του ἀπὸ

τῆς γῆς Χαναάν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ εἶχε κατορθώσει διὰ τῆς εὐσεβείας του καὶ τῆς φρονήσεώς του νὰ γείνη ἀγαπητὸς τοῦ Φαραὼ καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὰ μέγιστα ἀξιώματα. Ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ κυζήθησαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰακώβ εἰς πλῆθος μέγα.

Ἀνέβη δὲ ποτε εἰς τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου ἄλλος βασιλεὺς, οἷςτις δὲν ἐγνώριζεν οὐδὲν περὶ Ἰωσήφ καὶ περὶ τῶν κατορθωμάτων του. Ἦτο δὲ ἄνθρωπος σκληρός, καὶ ἐταλαιπώρει πολὺ τοὺς Ἰσραηλίτας, καὶ ἐπειδὴ ἐβλεπεν ὅτι ὅλονεν κυζάνον, ἐφοβήθη μήπως ποτὲ ἐπαναστήσωσι, καὶ διέταξε πᾶν γεννώμενον ἄρρεν τέκνον τῶν Ἑβραίων νὰ ῥίπτεται εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον. Καὶ εἰσέρχοντο βιαίως οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὰς οἰκίας τῶν Ἑβραίων καὶ ἤρπαζον τὰ ἄρρενα τέκνα καὶ τὰ ἔρριπτον εἰς τὸν ποταμὸν. Συλλογισθῆτε τί θρήνος, τί στεναγμὸς θὰ ἐγένετο ὑπὸ τῶν ταλαιπώρων μητέρων.

Ἐν μέσῳ ταύτης τῆς συμφορᾶς ἐγεννήθη ἓν τινι εὐσεβεῖ οἰκογενεῖ βρέφος εὐρυέτατον καὶ χαριέτατον. Καὶ οἱ γονεῖς ἀπεφάσισαν νὰ τὸ διατηρήσωσιν, ὅπως ἠδύνατο. Τὸ ἐκρυπτον λοιπὸν ἐπιμελῶς, ὥστε νὰ μὴ μᾶλῃ κακίς τὴν ὑπαρξίν του, ἐπὶ τρεῖς μῆνας. Ὁπότε οὖν εἶδον ὅτι ἦτο ἀδύνατον ἐπὶ πλέον τὸ κρύπτειν διότι θὰ ἐκκλινεν ἱσως ἐνίοτε τὸν ἰσχυρῶς, ὥστε θὰ ἠκούετο ἡ φωνὴ του ἔξω. «Ἄν τὸ ἀκούσωσιν οἱ κακοὶ Αἰγύπτιοι καὶ ἔλθωσι καὶ μοῦ τὸ ἄρπάσωσι!» ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν μετ' ἀγωνίας ἡ δυστηχὴς μήτηρ, καὶ ἐσκέπτετο τί νὰ κάμῃ.

Ἦδὲ ἐπενοησέ τι. Ἐλαβε μίαν πλεκτὴν ἐκ καλῆς θήκης, τὴν ἐχρίτεν ἐξωθεν μὲ πίσσαν, ἵνα μὴ εἰσέρχεται τὸ ὕδωρ, ἔπειτα ἔθεσεν ἐν αὐτῇ τὸ τέκνον τῆς, καὶ τὴν ἐσκέπασεν ἔπειτα ἐλαβὲν αὐτὴν καὶ τὴν ἔφερει εἰς τὸν ποταμὸν καὶ τὴν ἀπέθεσε παρὰ τὴν ὕχθιν αὐτοῦ ἐντὸς τῆς φρομένης ἐκεῖ καλῆς. Διέταξε δὲ

τὴν θυγατέρα της νὰ κατασκοπεύῃ μακρόθεν τί θὰ ἀπογίνη. Τὸ δὲ κοράσιον ἔστατο ἐκεῖ προσεκτικόν. Θὰ ἐπεθύμει βεβαίαι καὶ αὐτὸ νὰ ὑπάγῃ νὰ συμπαίξῃ μετ' ἄλλων παιδίων. « Ἀλλ' ὄχι! ἔλεγε, πρέπει νὰ προσέχω τὸ ταλαίπωρόν μου ἀδελφίον. »

Μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον κατέβη ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ μετὰ τῶν θεραπαινῶν της, ἵνα λουσθῇ εἰς τὸν ποταμόν, καὶ εἶδε τὴν καλαμίνην ἐκείνην θήκην, καὶ ἀπέστειλε τινὰ τῶν θεραπαινῶν της, ἵνα λάβῃ καὶ φέρῃ αὐτήν. Ἀνοίξασα δὲ αὐτὴν βλέπει παιδίον κλαῖον ἐν αὐτῇ. Καὶ καθὼς τὸ εἶδεν εὐφυές, τὸ ἡσπλαγχνίσθη καὶ εἶπε· « Βεβαίως ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν Ἑβραίων εἶναι τοῦτο. »

Καθὼς δὲ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου μακρόθεν, ὅτι ἡσπλαγχνίσθη τὸ παιδίον ἡ βασιλόπαις, ἔδραμεν ἐκεῖ πλησίον, καὶ λέγει· « Μήπως θελετε νὰ σὰς φέρω τροφόν τινα ἐκ τῶν Ἑβραίων ; » « Ναί, εἶπεν ἡ βασιλόπαις, ὕπαγε ! »

Τότε ἔδραμεν ἡ ἀδελφὴ εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἔφερε—ποῖαν νομίζετε ;—αὐτὴν τὴν μητέρα. Ἀλλ' ἡ βασιλόπαις δὲν ἤξευρεν, ὅτι ἦτο ἡ μήτηρ του. « Ἴδού, λέγει, λάβε τὸ παιδίον τοῦτο καὶ θήλαζε αὐτό, καὶ ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω τὸν μισθόν. »

Δύνασθε νὰ φαντασθῆτε, πόσον ἐχάρη ἡ μήτηρ, ὅτι ἀπέκτησε πάλιν τὸ τέκνον της εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ οὐδεὶς πλέον ἠδύνατο νὰ τῆς τὸ βλάψῃ· ἀρόπως ἠδύνατο νὰ τὸ θηλάξῃ, νὰ γελᾷ μετ' αὐτοῦ, νὰ τὸ περιφέρῃ εἰς τὰς ὁδοὺς ἐν ταῖς ἀγκάλας της. Τί εὐτυχία μητρική !

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐμεγάλωσε τὸ παιδίον, τὸ ἔφερε καὶ τὸ παρέδωκεν εἰς τὴν βασιλόπαιδα, καὶ αὕτη τὸ ἡγάπα ὡς υἱόν της. Τὸν ὠνόμασε δὲ Μωϋσῆν, τουτέστιν ὕδατόσωστον. Ὁ Μωϋσῆς εἶναι, ὅστις ἐξήγαγε τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸν ἤλευθέρωσεν ἐκ τῆς δουλείας· καὶ βλέπομεν πῶς ὁ Κύριος ἔσωσεν

αὐτὸν διὰ τόσον θυμωστοῦ τρόπου, ἵνα τὸν μεταχειρισθῇ πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀγχοπητοῦ λαοῦ του.

Δαβὶδ καὶ Γολιάθ.

Βασιλεύοντος τοῦ Σαούλ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, συνέβη ποτὲ πόλεμος μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ τῶν γειτόνων των Φιλισταίων. Καὶ ἐν ᾧ ἔσταντο τὰ δύο στρατεύματα ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ἐμελλε νὰ ἀρχίσῃ ἡ μάχη, προέρχεται εἰς τὸ μέσον ἐκ τοῦ στρατεύματος τῶν Φιλισταίων ἀνὴρ τις ἔχων τεράστιον μέγεθος καὶ τρομερὸν ὄψιν, καὶ ὠπλ.σμένος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διὰ βαρεῖας πανοπλίας. Ἦτο ὁ γίγας Γολιάθ. Οὗτος ἐρώναξε πρὸς τοὺς ἀντιτεταγμένους Ἰσραηλίτας· «Διατί νὰ πολεμῇτε πάντες πρὸς πάντας ἡμᾶς; Ἐκλεῖξατε ἕνα ἄνδρα, καὶ ἄς ἔλθῃ οὗτος νὰ μονομαχήσῃ μετ' ἐμοῦ. Ἄν μὲ καταβάλῃ, θὰ γίνωμεν ἡμεῖς οἱ Φιλιισταῖοι δοῦλοι ὑμῶν τῶν Ἰσραηλιτῶν· ἂν δὲ ἐγὼ τὸν καταβάλω, θὰ γίνετε ὑμεῖς ἡμέτεροι δοῦλοι.» Τοιαῦτα εἶπεν. Οἱ δὲ Ἰσραηλιταὶ κατελήφθησαν πάντες ὑπὸ φόβου, καὶ οὐδεὶς εὗτο, ὅστις νὰ ἀναλάβῃ τὸν πρὸς τὸν γίγαντα ἀγῶνα. Προσῆρχετο δὲ καθ' ἡμέραν ὁ Γολιάθ πρῶτ' καὶ ἐσπέρας καὶ προέτεινε ταῦτα, καὶ ἐνέπαιξε τοὺς Ἰσραηλίτας διὰ τὴν δειλίαν των· ἀλλ' εἰς μάτην, οὐδεὶς ἀνίστατο ἀντίπαλος. Σαούλ δὲ ὁ βασιλεὺς στενογυρούμενος ὑπεσχέθη ὅτι θὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα του γυναικα καὶ ἄπειρα πλοῦτη εἰς ἐκείνον ὅστις ἤθελεν ἀναλάβει τὸν πρὸς τὸν Γολιάθ ἀγῶνα.

Ἦτο δὲ τις Δαβὶδ υἱὸς Ἰεσσαὶ ἐκ Βηθλεέμ. Τούτου τρεῖς πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ εἶχον συνεκστρατεύσει εἰς τὸν πόλεμον· οὗτος δέ, ὢν ἀκόμη πολὺ νέος, ἔβρακε τὰ ποίμνια τοῦ πατρὸς του.

Ἡμέραν τινα ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ πατὴρ εἰς τὸ στρατόπεδον, ἵνα
 εἶρῃ, φαγητὸν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Καὶ ἐν ᾧ εὐρίσκετο ἐκεῖ,
 συνέβη νὰ προέλθῃ πάλιν ὁ Γολιάθ καὶ νὰ προτείνῃ μετὰ ἀλα-
 ζονείας καὶ ὀνειδισμῶν τὴν πρότασιν του ἐκείνην. Ταῦτα ἀκού-
 σας ὁ Δαβὶδ ὠργίσθη καὶ ἀπερῆσεν αὐτὸς νὰ μονομαχήσῃ πρὸς
 τὸν γίγαντα, καὶ ἰδὼν αὐτὸν τὴν ἀπόφασιν του πρὸς τὸν βασιλέα.
 Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέτρεψεν αὐτόν. «Σὺ δὲν δύνاسαι νὰ ἀνταγω-
 νισθῇς πρὸς αὐτόν, εἶπεν· διότι σὺ εἶσαι παιδίον καὶ ἄπειρος
 τοῦ πολέμου, ἐκεῖνος δὲ ἀνὴρ πολεμιστῆς ἐκ νεότητός του.»
 Ἀποκρίνεται ὁ Δαβὶδ· «Ἐφώνευσά ἤδη ποτὲ λέοντα, ἀρπάζοντα
 τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἄρκτον. Κύριος
 ὁ Θεός, ὅστις μὲ ἔσωσεν ἐκ τοῦ λέοντος καὶ τῆς ἄρκτου, οὗ-
 τος θὸ μὲ διφυλάξῃ καὶ ἀπὸ τοῦ ἀσεβοῦς καὶ ὑβριστοῦ τούτου.»
 Τότε εἶπεν ὁ Σαούλ· «Πορεύου καὶ ὁ Κύριος ὡς ἦναι μετὰ σοῦ.»
 Καὶ ἐνέδυσεν ὁ Σαούλ τὸν Δαβὶδ τῇ ἐκυτοῦ πανοπλίᾳ, τὴν
 χηλκῆν περικεφαλαίαν, τὸν χάλκοῦν θώρακα, καὶ τὴν βαρεῖαν
 βραχίονα. Ἀλλὰ μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατήῃ ὁ Δαβὶδ ἕνεκα τοῦ
 μεγέθους καὶ τῆς βεβρυχτικότητος τῶν ὅπλων τούτων. «Τοιαῦτα ὅπλα,
 λέγει, δὲν δύνامي ἐγὼ νὰ μεταχειρισθῶ.» Ἀπεδύθη λοιπὸν αὐτά,
 καὶ ἔλαβε τὴν ποιμενικὴν τοῦ ράβδου εἰς τὴν χεῖρα, καὶ μίαν
 σπενδόνην, καὶ ἐκλέξας πέντε λίθους καταλλήλους ἔθεσεν αὐτοὺς
 εἰς τὴν ποιμενικὴν τοῦ πήραν. Μὲ τοιαύτην πανοπλίαν ἐπῆλθε
 κατὰ τοῦ γίγαντος Γολιάθ. Οὗτος, καθὼς εἶδε τὸν Δαβὶδ, τὸν
 κατετρόνησε καὶ εἶπε· «Μήπως ἤμικι κύων, καὶ ἔρχεσαι κατ' ἐμοῦ
 μὲ ράβδον καὶ λίθους;» Ὁ δὲ Δαβὶδ εἶπε· «Σὺ μὲν ἔρχεσαι κατ'
 ἐμοῦ μὲ βραχίονα καὶ δόρυ καὶ ἀσπίδα, ἐγὼ δὲ ἔρχεμαι ἐν ὀνό-
 ματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Σαββάωθ, οὗτος θὰ μοὶ δώσῃ δύναμιν σή-
 μειον νὰ σὲ καταβάλω.» Πᾶν ἐπῆρχετο ὁ Γολιάθ κατὰ τοῦ
 Δαβὶδ. Ὁ δὲ Δαβὶδ λαμβάνει τρεῖς λίθους ἐκ τῆς πήρας του,

θέτει αὐτὸν ἐπὶ τῆς σφενδόνης καὶ ἐκσφενδονᾷ αὐτόν. Καὶ ὁ λίθος κτυπᾷ τὸν Γολιάθ εἰς τὸ μέτωπον τὸσον ἰσχυρῶς, ὥστε πάραυτα ἔπεσεν ὁ Γολιάθ κατὰ γῆς, καὶ τὸ αἷμα ἔρρει ποταμὸν ἐκ τοῦ μετώπου του. Τότε ὁ Δαβὶδ ἔδραμε πρὸς αὐτόν, ἐξέσπασεν ἐκ τῆς θήκης τὴν ρομφαίαν τοῦ Γολιάθ—διότι αὐτὸς δὲν εἶχε ρομφαίαν— καὶ ἀπέκοψε δι' αὐτῆς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἰδόντες οἱ Φιλιισταῖοι τὸ συμβάν, ἐτράπησαν πάντες εἰς ἄτακτον φυγὴν. Οἱ δὲ Ἰσραηλῖται περιχρεῖς κατεδίωκον αὐτοῦ; ὁπισθεν καὶ ἐφρόνευσαν πολλοὺς; ἐξ αὐτῶν. Μετὰ ταῦτα ἔλαβεν ὁ Δαβὶδ τὴν κεφαλὴν τοῦ Γολιάθ καὶ ἔφερεν αὐτὴν πρὸς τὸν Σαούλ. Ὁ δὲ Σαούλ ἔχαρη πολὺ καὶ ἐπήνεσεν αὐτόν διὰ τῆς ἀνδρείας του.

Σοφία Σολομῶντος.

Ἀποθανόντος Δαβ.δ τοῦ βασιλέως, ἔλαβε τὴν βασιλείαν τοῦ Ἰσραὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σολομῶν. Εἰς τοῦτον τὸν βασιλεὺς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς πολλὴν σοφίαν καὶ χρηστότητα. Ἐν ᾧ ἐκοιμᾶτο νύκτα τινά, ἐνεφάνισθη πρὸς αὐτόν καθ' ὕπνον ὁ Θεὸς καὶ εἶπε· «Ζήτησον παρ' ἐμοῦ χάριν τινά.» Ὁ Σολομῶν εἶπε· «Κύριε, μὲ κατέστησας βασιλεὺς μεγάλου λαοῦ· ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη νέος καὶ ἄπειρος πολλῶν πραγμάτων. Φώτισόν μου λοιπὸν τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν, ἵνα κυβερνῶ τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ διακρίνω τὸ ἀγαθὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Τοῦτο ἤρεσεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησας μακροβιότητα, οὔτε πλοῦτον, οὔτε τὸν θάνατον τῶν ἐχθρῶν σου, διὰ τοῦτο θὰ σοι δώσω καρδίαν σοφὴν καὶ φρονίμην, καθ' ἃ μοι ἐζήτησας, καὶ ὅ,τι δὲν μοι ἐζήτησας, θὰ σοι δώσω πρὸς τούτοις, πλοῦτον καὶ δοξασίαν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἄλλος βασιλεὺς ὅμοιός σου.»

Τεκμήριον δὲ τῆς σοφίας τοῦ Σολομῶντος εἶναι μετὰ πολλῶν καὶ τὸ ἐξῆς· Ἐν τινι οἰκίᾳ συνώλουν δύο γυναῖκες, καὶ ἕκαστα εἶχεν ἓν βρέφος· τὴν δὲ νύκτα ἐλάμβανεν ἕκαστα τὸ βρέφος τῆς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ κοιμᾶτο. Κατὰ τινα νύκτα ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἐν τῷ ὕπνῳ ἐπλάκωσε τὸ βρέφος τῆς, καὶ ὅτε ἐξύπνησε καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο νεκρόν, ἐσηκώθη σιγᾷ καὶ ἔλαβε τὸ βρέφος τῆς ἄλλης γυναῖκος καὶ ἔθεσε τὸ ἰδικόν τῆς, τὸ νεκρόν, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, χωρὶς ἐκεῖνη νὰ αἰσθανθῇ τὸ γενόμενον. Τὸ πρῶτ' ἐξυπνήσασα εἶδε μετ' ἐκπλήξεως εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ βρέφος νεκρόν, ἐγνώρισεν ὅμως εὐθύς, ὅτι δὲν ἦτο τὸ ἰδικόν τῆς, καὶ ἐφώνασε πρὸς τὴν ἄλλην· “Τοῦτο δὲν εἶναι τὸ ἰδικόν μου! σὺ ἐπῆρες τὸ ἰδικόν μου.” “Ὁχι, ἀπεκρίθη ἡ ἄλλη, τὸ ἰδικόν σου εἶναι καὶ τὸ ἐπλάκωσας.” Οὕτω λοιπὸν ἐφίλονεῖκον πολλὴν ὥραν ἀνωφελῶς, καὶ τέλος ἔρχονται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ λέγουσι τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα τὰς δικάσῃ. Ἡ χρίσις ἦτο πολὺ δύσκολος εἰς τὸν βασιλέα· διότι πόθεν ἔμελλε νὰ γνωρίσῃ, τίνος ἦτο τὸ ζῶν, καὶ τίνος τὸ νεκρὸν τέκνον; Ἀλλὰ μετ' ὀλίγην σκέψιν ἐσορίσθη τι, καὶ λέγει πρὸς τοὺς δούλους του· “Φέρετε μίαν μάχαιραν.” Πάραυτα τοῦ ἔφεραν μίαν μάχαιραν.” Ὁ βασιλεὺς λέγει πρὸς τινὰ δούλον· “Ἀροῦ ἀμφότερα ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ τέκνον εἶναι ἰδικόν των, λάβε τὸ παιδίον καὶ σχίσον αὐτὸ εἰς δύο μέρη καὶ δὸς ἓν τεμάχιον εἰς ἑκατέραν γυναῖκα”. Τοῦτο βεβαίᾳ δὲν διέταξε σπουδαίως ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἐτκήρηθη καθ' ἑαυτόν· Ἡ γυνὴ, εἰς τὴν ὁποίαν πράγματι ἀνήκει τὸ τέκνον, βεβαίως δὲν θὰ ὑπομείνῃ νὰ θανατώσῃ τὸ τέκνον τῆς, καὶ ἐκ τούτου ἐγὼ θὰ γνωρίσω τὴν ἀληθινὴν μητέρα!” Καὶ τῷ ὄντι καθὼς ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἡ ἀληθινὴ μήτηρ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἰκέτευεν αὐτὸν μετὰ δακρύων, λέγουσα· Ὁχι, κύριε, μὴ θανατώσῃτε τὸ τέκνον μου· δότε εἰς

ταύτην κάλλιον ὅλον τὸ παιδίον ζῶν. » Ἡ δὲ ἄλλη ἡ κακὴ γυνὴ ἔλεγε. » Καλῶς, διακρίσεσθε αὐτό, ὅς μὴ ἦναι μῆτε ἐμὸν, μῆτε αὐτῆς. » Ἦδη ἐγνώρισεν ὁ βασιλεὺς τίνος ἦτο τὸ παιδίον, καὶ λέγει πρὸς τὸν δούλον. « Μὴ θανατώσῃς τὸ τέκνον, ἀλλὰ δὸς αὐτὸ εἰς ταύτην τὴν γυναῖκα, ἥτις μὲ ἰκέτευεν ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ παιδίου. Αὕτη εἶναι ἡ ἀληθινὴ μήτηρ. » Οὕτω λοιπὸν ἔλαβεν ἡ μήτηρ περιχαρὴς τὸ τέκνον τῆς. Ἡ δὲ κακὴ γυνὴ ἐτιμωρήθη.

Ἐνὸς ἐστὶ χρεία

Πλησίον τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔκειτο πολίχνιον τι ὀνομαζόμενον Βηθανία. Ἐνταῦθα κατώκουν δύο ἀδελφαὶ Μάρθα καὶ Μαρία· εἶχον δὲ καὶ ἀδελφὸν τὸν Λάζαρον, ὅστις ἦτο πολὺ φίλος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἦλθε λοιπὸν περὶ ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν· καὶ καθὼς ἤκουσαν τοῦτο αἱ δύο ἀδελφαί, ἐχάρησαν, καὶ ἰδραμον ἔξω καὶ παρεκάλεισαν τὸν Ἰησοῦν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν των. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἦλθε. Καὶ ἀποῦ ἐκάθισεν, ἦλθεν ἡ Μαρία καὶ ἐκάθισε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ὅθ' ἐδίδασκε βέβαια περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἡ Μάρθα ἔτρεχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἄνω κάτω, θέλουσα νὰ παρασκευάσῃ εἰς τὸν Κύριον καλὸν τι φαγητὸν καὶ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Ἀποῦ δὲ εἶδεν ὅτι ἡ ἀδελφὴ τῆς Μαρίας ἐκάθητο ἐκεῖ ἄργῃ καὶ δὲν συνεφρόντιζε καὶ αὐτή, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. » Κύριε, δὲν σὲ μέλλει διόλου, ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου ἄφη-

σιν ἡμεῖς μόνην νὰ φροντίσω περὶ πάντων; εἰπέ εἰς αὐτὴν νὰ με βοηθήσῃ. «Ὁ δὲ Κύριος ἀπεκρίθη· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνῇς κοπιᾷς διὰ πολλὰ πράγματα· ἐνὸς δὲ ἐστὶ γέρας, Ἡ δὲ Μαρία ἐξελεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, ἥτις οὐδέποτε ἔα ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῆς.»

Ὁ ἐλεήμων Σαμαρεΐτης.

«Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδασκε καὶ ἐκήρυττε πολλάκις· Ἄγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν., Ἐμέραν τινὰ ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν νομικός τις· «Τίς ἐστὶν ὁ πλησίον μου;», Τότε διηγήθη ὁ Ἰησοῦς τὴν παραβολὴν ταύτην., Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ. Καθ' ὁδὸν δὲ ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, οἵτινες ἐγύμνωσαν αὐτόν, τὸν ἐπλήγωσαν, καὶ ἀπὸ πῆλλον καταλειπόντες αὐτὸν ἤμειναν. Μετ' ὀλίγον ἤρχετο Ἱερεὺς τις ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Οὗτος εἶδε τὸν δυστυχῆ κατακείμενον, εἶδεν αὐτὸν πληγωμένον, εἶδεν αὐτὸν αἱματωμένον· καὶ ὅμως ἐπέρασεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ἐξηκολούησε τὸν δρόμον του. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται Λευΐτης τις· Εἶδε καὶ αὐτὸς τὸν δυστυχῆ εἰς ἐκείνην τὴν ἀθλίαν κατάστασιν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξηκολούησε τὸν δρόμον του. Τέλος ἔρχεται τις Σαμαρεΐτης· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἡσπλάχνισεν· καὶ εὐθὺς κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ὄνου, καὶ ἔχυσεν ἔλαιον καὶ οἶνον εἰς τὰς πληγὰς του, ἵνα παύῃ τοὺς πόνους, καὶ ἔδεσεν αὐτάς. Ἐπειτα ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ὄνον του, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τι πανδοχεῖον, καὶ ἐκεῖ ἐθεράπευε τὸν ἀσθενῆ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς· μέχρι τῆς πρωΐας. Τὸ δὲ πρωΐ

1 Οἱ Λευΐται ἦσαν ὑπηρέται τῶν ναῶν.

2 Τοὺς Σαμαρεῖτας ἀπετρέφοντο οἱ Ἰουδαῖοι ὡς ἀνεθεὶς καὶ κακοδόξους.

πρὶν ἀπέλθῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ, ἐκάλεσε τὴν πανδοχέα, καὶ ἐκ-
 θάλων δύο δραχμὰς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ εἶπε. « Περιποιῶ τὸν
 ἀσθενῆ, καὶ ὁ τι δαπανήσῃς περιπλέων, θὰ σοὶ τὸ ἀποδώσω,
 ὅταν ἐπανέλθω. »

Ἀροῦ διηγήθη ὁ Ἰησοῦς ταύτην τὴν παραβολὴν, ἠρώτησε
 τὸν νομικόν. « Τίς ἐκ τῶν τριῶν τούτων σοὶ φαίνεται ὅτι ἐγένε-
 νετο ὁ πλησίον τοῦ δυο τυχοῦς ἐκείνου τοῦ πεσόντος εἰς τὰς χει-
 ρας τῶν ληστῶν; » Ἀπεκρίθη ὁ νομικός. « Ὁ ἐλεήσας αὐτόν. » Κα-
 λῶς, εἶπεν ὁ Κύριος, λοιπὸν πορεύου καὶ σὺ καὶ κάμνε ὁμοίως. »

Ὁ πονηρὸς δοῦλος.

Ἄλλην τινὰ ἡμέραν διηγήθη ὁ Ἰησοῦς τὴν παραβολὴν ταύ-
 την. « Βασιλεὺς τις ᾔθελε ποτε νὰ λογαριασθῇ μετὰ τῶν δούλων
 τοῦ. Καὶ ἐν ᾧ ἐλογαριάζετο, εὗρέθη τις εἰς αὐτὸν ὀφειλέτης μυ-
 ρίων τετράντων. Ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ τὰ ἀποδώσῃ, διέταξεν ὁ
 βασιλεὺς νὰ πωληθῇ καὶ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα
 αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά του. Τότε πεσὼν ὁ δοῦλος εἰς
 τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως ἰκέτευεν αὐτόν, λέγων « Κύριε, μα-
 κροθύμησον εἰς ἐμέ, καὶ πάντα θὰ σοὶ τὰ ἀποδώσω! » Ὁ δὲ Κύ-
 ριος εὐσπλαγχνισθεὶς, ἀπέλυσε τὸν δοῦλον, τοῦ ἐχάρισε μάχιττα
 καὶ τὸ δάνειον. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος εὗρεν ἕνα σύνδουλόν του,
 ὅστις ὄφειλεν εἰς αὐτόν ἑκατὸν δραχμὰς. Τοῦτον συνέλαβεν ὁ
 ἐλεηθεὶς δοῦλος καὶ ἐπινιγε λέγων. « Απόδος μοι τὰ ὀφειλόμενα. »
 Πεσὼν λοιπὸν ὁ σύνδουλος εἰς τοὺς πόδας τοῦ, παρεκάλει αὐ-
 τόν, λέγων. « Μακροθύμησον εἰς ἐμέ, καὶ πάντα θὰ σοὶ ἀποδώ-
 σω. » Ἄλλ' ὁ πονηρὸς δοῦλος δὲν ᾔθελεν, ἀλλὰ ἔρριπεν αὐτὸν
 εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδώσῃ τὰς ὀφειλομένας ἑκατὸν δραχ-

μάς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἄλλοι σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὸν κύριόν των πάντα τὰ γενόμενα. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη καθ' ὑπερβολήν, καὶ προσκαλέσας πάλιν τὸν δοῦλον, λέγει πρὸς αὐτόν· « Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην σοῦ ἐχάρισα, ἐπειδὴ μὲ παρεκάλεσας· δὲν ἔπρεπε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ ἐλεήσης τὸν σύνδουλόν σου, καθὼς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; » Τότε λοιπὸν ὁ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τοὺς βασανιστάς, ἵνα βασανίζωσιν αὐτόν, ἕως οὗ ἤθελεν ἀποδώσει πᾶν τὸ ὀφειλόμενον.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ.

Κιβώτιον.	Σελ. 3	Ὁ ἀετός.	Σελ. 30
Τράπεζα.	4	Ἡ περιστέρα.	32
Χύτρος.	5	Ἡ χελιδὼν.	35
Λύχνος.	6	Ὁ πυργίτης.	37
Μαχαίριον.	7	Ἡ σαύρα.	40
Κοχλιάριον.	8	Ἡ φώκη.	41
Ῥαρίς.	9	Αἱ μυῖαι.	43
Πῖλος.	10	Αἱ μέλισσαι.	44
Δρέπανον.	11	Ἡ ἀράχνη.	47
Ἀξίνη.	12	Ὁ καρκίνος.	49
Κλίμαξ.	13	Δένδρον.	51
Στέγη.	15	Ἡ πεύκη.	56
Θύρα.	16	Ἡ ἐλαία.	57
Αὐλός.	17	Ὁ μόλυθος.	58
Σάλπιξ.	19	Ὁ ψευδάργυρος.	60
Ὁ λέων.	19	Ὁ κασσίτερος.	60
Ἡ νυκτερίς.	23	Τὸ μάρμαρον καὶ ἡ ἄσβεστος.	62
Ὁ λαγῶς.	24	Ἡ θάλασσα.	64
Ὁ γοῖρος.	26	Ὁ κώδων.	66
Ἡ κάμηλος.	27		

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΗΘΙΚΑ.

Προσευχή.	Σελ. 67	Περὶ περιστέρων καὶ μελισσῶν.	70
Οἱ ἄγγελοι τῶν παιδῶν.	68	Μυῖαι καὶ ἀράχνη.	71
Τὸ ναννοῦρσμη.	69	Τὸ χρησιμώτατον ζῷον.	73
Τὸ σφυρίον.	70	Ζεὺς καὶ πρόβατον.	74

Ζεὺς καὶ Προμηθεύς.	Σελ. 75	Δοξολογία θερινή	Σελ. 111
Ὁ Σατανᾶς καὶ οἱ Νᾶξιοι	76	Πρασιὰ γαροφάλων.	112
Λύκος καὶ ἄνθρωπος	77	Ὁ μῦς καὶ ὁ λέων.	113
Ἀλώπηξ καὶ καρκύνος	78	Ὁ λέων τῆς Φλωρεντίας.	114
Ὁ γυράσας κύων	80	Ὁ πετεινὸς καὶ ἡ ἀλώπηξ.	116
Κυνὼν φιλανθρωπία	83	Ἡ κλιμαξ τῶν δυνάμεων	116
Ὁ μέγας κύων.	84	Ὁ ὄνος τῶν τριῶν δεσπο-	
Ὁ ἄφρων παῖς	85	τῶν.	117
Παῖς προσευχόμενος.	86	Τὸ πολύτιμον θότανον.	118
Τὴ παρηγορία τοῦ κώδωνος.	88	Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς.	
Ὁ ναυτόπουλος.	90	δμῶν.	119
Ὁ μικρὸς ναύτης καὶ		Ἀνδραγαθία	120
στρατιώτης.	90	Οἱ ἀργοναῦται	122
Τὸ ὄρφανό.	92	Θητεύς.	127
Ὁ χειμῶν.	93	Οἱ Λαβδακίδαι.	135
Εἰσοδος τοῦ χειμῶνος.	93	Ἀλκηστις.	147
Ὁ ξένος.	95	Ὁδητεὺς πλάναι.	150
Ὁ ἐπαίτης.	98	Ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τῆς σχι-	
Δωρον ἄδωρον.	98	στῆς ὁδοῦ τοῦ βίου.	165
Ὁ βοριάς ποῦ τ' ἀνᾶκηα		Κόδρου φιλοπατρία.	169
παχόνει.	100	Ἀβράμ καὶ Λώτ.	170
Τὸ ἔαρ.	102	Τὰ Σίδομα καὶ Γόμαρα.	171
Εἰσοδος τοῦ ἔαρος.	102	Ἡ ἐπαγγελία τοῦ Ἰσαάκ.	173
Ἡ φύσις.	103	Γάμος τοῦ Ἰσαάκ.	173
Ἡ πρωία.	106	Μωϋσῆς.	176
Ἡ ἐξοχή.	106	Δαβὶδ καὶ Γολιάθ.	179
Τὸ ἀίμακλωτον πτηνόν.	107	Σοφία Σολομῶντος.	181
Ὁ βερρᾶς.	107	Ἐνὸς ἐστὶ χρεῖα.	183
Ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄνεμος.	108	Ὁ ἐλεήμων Σαμαρείτης.	184
Ἡ νύξ.	109	Ὁ πονηρὸς δούλος.	185
Θείας.	110		

πλάτος 12,5 εκ.
 μήκος 12,5 εκ.
 ύψος 12,5 εκ.
 συνολικό μήκος 12,5 εκ.
 συνολικό πλάτος 12,5 εκ.

12,5
 12,5
 12,5
 12,5
 12,5

$$\begin{array}{r} 1 \\ 57 \\ \hline 1450 \end{array}$$

~~0070094~~

$$\begin{array}{r} 578 \\ \hline 578 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 578 \\ 000 \\ \hline 578 \end{array}$$

~~000000~~

$$\begin{array}{r} 000000 \\ 000000 \\ \hline 000000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 96 \\ 0029L \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 57 \\ 57 \\ \hline 57 \end{array}$$

30
 30
 107142-85
 50/4

3
 45163
 17514

5
 10/5

υποχρεω
το ενδιαφε
μεντα
υποχρεω
το ενδιαφε
μεντα
υποχρεω
το ενδιαφε
μεντα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛ